Pracovný materiál

SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ MATICE SLOVENSKEJ ZA ROK 2016

Z doručených podkladov spracoval a zostavil Peter Cabadaj

V Martine, 24. októbra 2017

Neprešlo jazykovou ani redakčnou úpravou!

ÚVOD

A) SPRÁVA O ČINNOSTI Matice slovenskej

Kalendárium podujatí Matice slovenskej v roku 2016

– **Rok Svetozára Hurbana Vajanského**
(100. výročie smrti Svetozára Hurbana Vajanského)

JANUÁR

Výročie vzniku Slovenskej republiky (1. január)

Noc Ľudovíta
160. výročie smrti Ľudovíta Štúra
miesto konania: Bratislava, Modra
dátum: 11. 1.
garant: Dom MS Bratislava

50. výročie smrti divadelného režiséra, dramaturga a matičiara Ferdinanda Hoffmanna
Spomienkové podujatie
miesto konania: Žilina
dátum: 21. 1.
garant: Dom MS Žilina

Z jamy útlaku na slnečné svetlo napredovania
140. výročie smrti Jonáša Záborského (seminár)
miesto konania: Župčany
dátum: 23. 1.
garant: Dom MS Prešov

Vyhlásenie súťaží

Svätoplukovo kráľovstvo ožíva
Matičná esej 2016 (Vajanského odkaz dnešku)
Matica slovenská včera a dnes – počítačové prezentácie

FEBRUÁR

150. výročie narodenia Ladislava Nádaši-Jégého; v spolupráci s Oravským kultúrnym strediskom
Spomienkové podujatie
miesto konania: Dolný Kubín
dátum: 16. 2.
garant: Slovenský literárny ústav MS

190. výročie narodenia Svetozára Miletiča
Seminár
miesto konania: Bratislava
dátum: 22. 2.
garanti: Slovenský historický ústav MS, Historický odbor MS

120. výročie narodenia Jozefa Cígera Hronského
Spomienkové multižánrové podujatie spojené s odhalením busty J. C. Hronského z roku 1968 v Parkovej galérii Ľ. Štúra na Námestí SNP vo Zvolene.
miesto konania: Zvolen
dátum: 27. 2.
garant: Oblastné pracovisko MS Zvolen

Vedecká konferencia ku krajanskej problematike
miesto konania: Nadlak (Rumunsko)
dátum: 24. 2.
garant: Krajanské múzeum MS

MAREC

150. výročie narodenia Izabely Textorisovej
Spomienkové podujatie
miesto konania: Blatnica alebo Krupina
dátum: 16. 3.
garant: Vlastivedný odbor MS

Hrdinovia Malej vojny z marca 1939
Spomienkové podujatie
miesto konania: Spišská Nová Ves
dátum: 18. 3.
garant: Dom MS Spišská Nová Ves, Mladá Matica

60. výročie smrti Gejzu Vámoša
Seminár
miesto konania: Piešťany
dátum: 22. 3.
garant: Slovenský literárny ústav MS

Šaliansky Maťko – 21. ročník
Celoslovenské kolo
miesto konania: Šaľa
dátum: 25. 3.
garanti: Miestny odbor MS Šaľa, Vydavateľstvo MS

APRÍL

120. výročie narodenia Jozefa Špirka
Spomienkové podujatie
miesto konania: Spišská Nová Ves
dátum: 5. 4.

garant: Dom MS Spišská Nová Ves

Deň ľudových tradícií
Kultúrne podujatie pre študentov pri príležitosti 100. výročia smrti S. H. Vajanského
miesto konania: Tisovec
dátum:
garant: Dom MS Rimavská Sobota

100. výročie smrti Štefana Sandtnera; v spolupráci so Spolkom slovenských spisovateľov
Seminár
miesto konania: Pezinok
dátum: 13. 4.
garant: Vedné ústredie MS

Kantiléna 2016; v spolupráci s mestom Galanta
XVII. ročník spomienkového koncertu na počesť Karola Duchoňa
miesto konania: Galanta
dátum: 15. 4.
garant: Dom MS Galanta

Národné slávnosti na Devíne; v spolupráci s Bratislavským samosprávnym krajom
miesto konania: Devín
dátum: 23. 4.
garant: Dom MS Bratislava

Štúrovo pero (projekt Štúrov Zvolen); v spolupráci s viacerými partnermi
21. ročník novinárskej súťaže vysokoškolákov
miesto konania: Zvolen
dátum: 24. 4.
garanti: Oblastné pracovisko MS Zvolen, Vydavateľstvo MS

170. výročie spisu Ľudovíta Štúra Nárečia slovenskuo alebo potreba písaňja v tomto nárečí
miesto konania: Bratislava
dátum: 27. 4.
garanti: Slovenský historický ústav MS, Historický odbor MS

Mačovské gazdovské dvory
XIV. ročník prezentácie kultúrneho dedičstva našich predkov
miesto konania: Diviaky nad Nitricou
dátum: 30. 4.
garant: Dom MS Prievidza

MÁJ

Rendezvous s M. R. Štefánikom
4. ročník
miesto konania: Bratislava
dátum: 4. 5.
garanti: Dom MS Bratislava, Mladá Matica

Gorazdov ekumenický festival sakrálnych skladieb; v spolupráci s Národným osvetovým centrom
XXII. ročník nesúťažného festivalu
miesto konania: Trebišov
dátum: 6. – 8. 5.
garant: Dom MS Košice

Pochod vďaky spojený so 180. výročím narodenia Pavla a Michala Mudroňovcov
Pri príležitosti výročia ukončenia 2. svetovej vojny
miesto konania: Hrušov – Čabraď, Čabraďský Vrbovok
dátum:
garant: Oblastné pracovisko MS Hrušov

110. výročie narodenia Andreja Guotha
Seminár
miesto konania: Liptovský Mikuláš
dátum: 10. 5.
garant: Dom MS Liptovský Mikuláš

O Cenu Slovenského učeného tovarišstva 2015/2016
XVIII. ročník celoslovenskej literárnej súťaže
miesto konania: Trnava
dátum: 19. 5.
garant: Oblastné pracovisko MS Holíč

140. výročie smrti Janka Kráľa
Seminár
miesto: Zlaté Moravce
dátum: 23. 5.
garant: Vedné ústredie MS

Kráľove Šahy
Celoslovenská súťaž v prednese poézie a prózy žiakov základných škôl
miesto konania: Šahy
dátum: 26. 5.
garant: Dom MS Levice

Máme spoločnú vlasť
miesto konania: Dunajská Streda
dátum: 30. 5.
garant: Dom MS Dunajská Streda

JÚN

190. výročie narodenia Viliama Paulinyho-Tótha
miesto konania: Martin
dátum: 2. 6.
garanti: Vedné ústredie MS, Inštitút vzdelávania MS, n. o.

50. ročník literárneho festivalu Slovesná jar, spojený so 155. výročím Memoranda národa slovenského; v spolupráci s viacerými partnermi
miesto konania: Martin

dátum: 7. – 10. 6.
garant: Slovenský literárny ústav MS

Prečo mám rad slovenčinu, prečo mám rád Slovensko; v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR
Slávnostné vyhlásenie výsledkov 24. ročníka
miesto konania: Nové Zámky
dátum: 9. 6.
garanti: Miestny odbor MS Nové Zámky, Krajanské múzeum MS

Svätoplukovo kráľovstvo ožíva; v spolupráci so ZŠ a MŠ kráľa Svätopluka Šintava
Slávnostné vyhlásenie výsledkov celoslovenskej literárnej a výtvarnej súťaže
miesto konania: Šintava
dátum: 10. 6.
garanti: Dom MS Galanta, Sekretariát predsedu a správcu MS

Štúrov Zvolen
Recitačná súťaž
miesto konania: Zvolen
dátum: 11. 6.
garant: Oblastné pracovisko MS Zvolen

Kuruci, do zbrane!
185. výročie Východoslovenského roľníckeho povstania
miesto konania: Vranov nad Topľou
dátum: 12. 6.
garanti: Oblastné pracovisko MS Vranov nad Topľou, Mladá Matica

190. výročie narodenia Viliama Paulinyho-Tótha
miesto konania: Senica
dátum: 14. 6.
garanti: Vedné ústredie MS, Oblastné pracovisko MS Holíč

Gorazdovo výtvarné Námestovo; v spolupráci s Národným osvetovým centrom
XXI. ročník celoslovenskej súťaže s medzinárodnou účasťou
miesto konania: Námestovo
dátum: 17. 6.
garant: Dom MS Liptovský Mikuláš

Biskup a národný dejateľ Alexander Alagovič
Spomienkové podujatie
miesto konania: Malženice
dátum: 19. 6.
garant: Dom MS Galanta

170. výročie narodenia a 90. výročie smrti Matúša Dulu
Spomienkové podujatie
miesto konania: Martin
dátum: 21. 6.
garant: Slovenský historický ústav MS

Klenovská rontouka
38. ročník Gemersko-malohontských folklórnych slávností
miesto konania: Klenovec
dátum: 24. – 26. 6.
garant: Dom MS Rimavská Sobota

Mihaľovski deski
Divadelný festival
miesto konania: Michalovce
dátum: 25. 6.
garant: Dom MS Michalovce

155 výročie smrti Pavla Jozefa Šafárika
miesto konania: Kobeliarovo
dátum: 26. 6.
garant: Dom MS Rožňava

JÚL

Slávnosť vysvätenia kríža spojená s cyrilo-metodským slávením pri príležitosti 20. výročia výstavby kríža na Šibenej hore
miesto konania: Bardejov
dátum: 2. 7.
garant: Dom MS Prešov

Slavica Fest; v spolupráci s občianskym združením Slavica
Medzinárodný folklórny festival
miesto konania: Nitra
dátum: 2. – 3. 7.
garant: Dom MS Nitra

Cyrilo-metodské oslavy; v spolupráci s príslušnými samosprávami
miesto konania: Nitra, Terchová, Branč, Dolný Kubín a iné
dátum: 4. – 5. 7.
garanti: Dom MS Nitra, Sekretariát predsedu a správcu MS

Deň role
miesto konania: Hrušov
dátum: 8. 7.
garant: Oblastné pracovisko MS Hrušov

Vatra zvrchovanosti
Okresné oslavy
miesto konania: Vlachovo
dátum: 10. 7.
garant: Dom MS Rožňava

140. výročie smrti Ivana Kraska
Seminár
miesto konania: Lukovištia
dátum: 12. 7.

garanti: Dom MS Rimavská Sobota, Slovenský literárny ústav MS

Národný výstup na Sitno; v spolupráci s viacerými partnermi
miesto konania: Sitno
dátum: 13. 7.
garant: Dom MS Levice

Dni Jozefa Miloslava Hurbana v Košiciach
miesto konania: Košice
dátum: 14. 7.
garant: Dom MS Košice

Spomienková slávnosť pri príležitosti 100. výročia smrti Svetozára Hurbana Vajanského
miesto konania: Vlachovo
dátum: 16. 7.
garant: Dom MS Rožňava

Matičná vatra zvrchovanosti spojená s folklórnym festivalom v Cejkove
24. ročník
miesto konania: Cejkov
dátum: 17. 7.
garant: Dom MS Michalovce

Gorazdov Močenok; v spolupráci s Národným osvetovým centrom
XXIV. ročník celonárodného festivalu kresťanského divadla
miesto konania: Močenok
dátum: 27. – 31. 7.
garant: Dom MS Nitra

Národné matičné slávnosti 2015; v spolupráci s viacerými partnermi
miesto konania: Komárno
dátum: 30. – 31. 7.
garant: Dom MS Komárno

AUGUST

54. ročník Jánošíkových dní; v spolupráci s obcou Terchová
miesto konania: Terchová
dátum: 4. – 7. 8.
garant: Sekretariát predsedu a správcu MS

Národný výstup na Kriváň; v spolupráci s viacerými partnermi
dátum: 13. 8.
garant: Dom MS Liptovský Mikuláš

150. výročie smrti Karola Kuzmányho
Spomienkové podujatie
miesto konania: Brezno
dátum: 14. 8
garant: Oblastné pracovisko MS Brezno

100. výročie smrti Svetozára Hurbana Vajanského
Spomienkové podujatie spojené s odhalením busty
miesto konania: Martin
dátum: 17. 8.
garanti: Vedné ústredie MS, Miestny odbor MS Martin

Hontianska paráda; v spolupráci s viacerými partnermi
miesto konania: Hrušov
dátum: 19. – 20. 8.
garant: Oblastné pracovisko MS Hrušov

Ľudové zvyky na Pohorelej a Zbojskej
miesto konania: Pohorelá
dátum: 28. – 29. 8.
garant: Dom MS Banská Bystrica

SEPTEMBER

Deň ústavy SR
miesto konania: Bratislava
dátum: 1. 9.
garant: Dom MS Bratislava

40. výročie smrti Ladislava Novomeského; v spolupráci so Záhorskou knižnicou Senica
Spomienkové podujatie
miesto konania: Senica
dátum: 6. 9.
garant: Oblastné pracovisko MS Holíč

Národný výstup na Pustý hrad (projekt Štúrov Zvolen)
24. ročník
dátum: 10. 9.
garant: Oblastné pracovisko MS Zvolen

Kojšovská heligónka
8. ročník prehliadky
miesto konania: Kojšov
dátum: 11. 9.
garant: Dom MS Spišská Nová Ves

Kuruci, do zbrane!
185. výročie Východoslovenského roľníckeho povstania
miesto konania: Haniska pri Prešove
dátum: 17. 9.
garanti: Dom MS Prešov, Mladá Matica

140. výročie narodenia Mons. Štefana Mnoheľa
Seminár
miesto konania: Poprad
dátum: 21. 9.
garanti: Dom MS Spišská Nová Ves, Vedné ústredie MS

• • •

Forum Slavica
Medzinárodná vedecko-popularizačná konferencia
miesto konania: Nitra
dátum: 23. 9.
garant: Dom MS Prievidza

270. výročie narodenia a 230. výročie smrti Mórica Beňovského
miesto konania: Vrbové
dátum: 27. 9.
garanti: Oblastné pracovisko MS Holíč, Slovenský historický ústav MS

170. výročie založenia a 135. výročie obnoveného vydávania Slovenských pohľadov
Seminár
miesto konania: Bratislava
dátum: 28. 9.
garant: redakcia Slovenských pohľadov

Vedecká konferencia k národnostnej otázke
miesto konania: Fiľakovo alebo Lučenec
dátum: 29. 9.
garant: Stredisko národnostných vzťahov MS

Vedecká konferencia ku krajanskej problematike
miesto konania: Nový Sad (Srbsko)
dátum: 29. – 30. 9.
garant: Krajanské múzeum MS

Dni Andreja Hlinku; v spolupráci s mestom Ružomberok
miesto konania: Ružomberok
dátum: 29. – 30. 9.
garanti: Dom MS Liptovský Mikuláš, Mladá Matica

OKTÓBER

Timravin chodníček; v spolupráci s obcou Polichno
Jubilejný 25. ročník turisticko-literárno-výtvarného podujatia
miesto konania: Polichno, Ábelová, Lučenec
dátum: 1. 10.
garant: Dom MS Lučenec

Chalupkovo Brezno
49. ročník celoslovenskej prehliadky záujmovej umeleckej tvorivosti učiteľov
miesto konania: Brezno
dátum: 8. 10.
garant: Oblastné pracovisko MS Brezno

100. výročie narodenia Jána Frátrika; v spolupráci s Krajským kultúrnym strediskom Žilina a Spolkom slovenských spisovateľov
Odborný seminár
miesto konania: Žilina

dátum: 11. 10.
garant: Slovenský literárny ústav MS

100. výročie smrti Svetozára Hurbana Vajanského
Seminár
miesto konania: Hlboké
dátum: 13. 10.
garanti: Vedné ústredie MS, Oblastné pracovisko MS Holíč

Nedožité 80. výročie narodenia Vincenta Šikulu; v spolupráci s mestom Modra a Spolkom slovenských spisovateľov
Seminár
miesto konania: Modra
dátum: 19. 10.
garanti: redakcia Slovenských pohľadov, Slovenský literárny ústav MS

20. výročie smrti Vladimíra Mináča; v spolupráci s obcou Klenovec a Spolkom slovenských spisovateľov
Spomienkové podujatie
miesto konania: Klenovec
dátum: 25. 10.
garant: Dom MS Rimavská Sobota

Kam kráčaš, Európa? ; v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom
Vedecká konferencia
miesto konania: Trnava
dátum: 27. 10.
garant: Slovenský historický ústav MS

Škultétyho rečňovanky
Celoslovenská súťaž detí a mládeže v písaní poézie a prózy
miesto konania: Veľký Krtíš
dátum: 30. 10.
garant: Oblastné pracovisko MS Veľký Krtíš

NOVEMBER

Vyhlásenie výsledkov XVII. ročníka súťaže školských časopisov PRO SLAVIS 2015; v spolupráci s viacerými partnermi
miesto konania: Žilina
dátum: 6. 11.
garant: Dom MS Žilina

Traja sokoli
Tradičná spomienka na Daxnera, Bakulínyho a Francisciho
miesto konania: Rožňava
dátum: 10. 11.
garant: Dom MS Rožňava

Trenčín, Trnava – ruža voňavá
miesto konania: Galanta

dátum: 16. 11.
garant: Dom MS Galanta

175. výročie narodenia Andreja Kmeťa
Spomienkové podujatie
miesto konania: Bzenica
dátum: 19. 11.
garant: Vedné ústredie MS

150. výročie smrti Karola Kuzmányho
Kolokvium o živote a diele
miesto konania: Bratislava
dátum: 23. 11.
garant: Slovenský historický ústav MS

Studňa sa tajne s dažďom zhovára
XXIV. ročník celoslovenskej literárnej súťaže Jozefa Braneckého pre mládež a dospelých
miesto konania: Trenčín
dátum: 28. 11.
garant: Dom MS Prievidza

DECEMBER

Autobus Dobrej vôle
miesto konania: Rožňava
dátum: 1. 12.
garant: Dom MS Rožňava

Slovenský festival poézie Beniakove Chynorany; v spolupráci s viacerými partnermi
Celoslovenské finále v prednese poézie
miesto konania: Chynorany
dátum: 2. – 4. 12.
garant: Dom MS Prievidza

180. výročie smrti Jozefa Ignáca Bajzu; v spolupráci s obcou Predmier
miesto konania: Predmier
dátum: 3. 12.
garant: Vedné ústredie MS

Gorazdova duchovná pieseň; v spolupráci s Národným osvetovým centrom
VII. ročník celoštátnej prehliadky s medzinárodnou účasťou
miesto konania: Udavské
dátum: 4. 12.
garant: Dom MS Prešov

150. výročie narodenia Dušana Makovického
Odborný seminár
miesto konania: Ružomberok
dátum: 8. 12.
garanti: Vedné ústredie, Dom MS Liptovský Mikuláš

160. výročie narodenia Jura Janošku
Spomienkové podujatie
miesto konania: Dolný Kubín alebo Liptovský Mikuláš
dátum: 13. 12.
garant: Dom MS Liptovský Mikuláš

400. výročie smrti palatína Juraja Turza; v spolupráci so Žilinským samosprávnym krajom
Seminár
miesto konania: Bytča
dátum: 15. 12.
garant: Dom MS Žilina

Sekretariát predsedu a správcu Matice slovenskej

Sekretariát je spoločným pracoviskom predsedu a správcu Matice slovenskej. V roku 2016 vykonával všetky organizačné a administratívne práce vyplývajúce v zmysle Stanov MS a Štatútu sekretariátu, ktoré spočívajú v zabezpečovaní nasledujúcich úloh týchto činností:

vedenia administratívnej agendy sekretárskych činností predsedu MS a správcu MS (evidencia došlej a odoslanej pošty, vybavovanie telefonátov a e-mailovej korešpondencie, prijímanie hostí a návštev, zabezpečenie organizovania porád, rokovaní, zasadnutí vrátane prípravy materiálov, spolupráca pri príprave a realizácií podujatí MS, spolupráca pri tvorbe a realizácii vnútorných predpisov) a ďalších činností podľa pokynov predsedu a správcu MS
spolupodieľanie sa pri projekte Hlavné aktivity MS, ktoré sú zamerané na kultúrne podujatia celoslovenského významu, ako aj na aktivity krajského významu v jednotlivých krajoch SR
komplexného vybavenie zahraničných služobných ciest pre všetkých zamestnancov MS (stravné, ubytovanie, poistenie liečebných nákladov, rezervácie hotelov, leteniek, cestovných lístkov a iných nevyhnutných náležitostí súvisiacich s organizáciou služobnej cesty) a vo vzťahu k Sociálnej poisťovni
zabezpečovania personálnej agendy zamestnancov MS a to najmä:
vedenia osobných spisov zamestnancov a vykonávania ich správy, vedenie žiadostí o zamestnanie, vykonávanie činností spojených so vznikom, zmenou a ukončením pracovného pomeru, personálne náležitosti spojené s vykonávanie prác na základe dohôd o vykonaní práce, dohôd o pracovnej činnosti a dohôd o brigádnickej práci študentov, príprava a priebeh výberových konaní, evidencia elektronickej dochádzky zamestnancov, evidencia absencií, neprítomnosti, dovoleniek, dočasne práceneschopných, darcov krvi, významných jubileí zamestnancov a pod., pripravovanie podkladov k vyúčtovaniu miezd pre FEÚ MS a podkladov k štatistickým výkazom, zabezpečovanie archiváciu personálnych záležitostí zamestnancov v zmysle platných predpisov, podieľanie sa na riešení pracovno-právnych problémov a pri tvorbe a realizácii Sociálneho fondu MS, zabezpečovanie registrácie zamestnancov na Sociálnu poisťovňu a zdravotné poisťovne

Dozorný výbor Matice slovenskej

Dozorný výbor MS (DV MS) je najvyšším kontrolným orgánom Matice slovenskej. V roku 2016 položil dôraz na dohliadaciu a dozornú činnosť, pričom kontrolu sústredil na ústredný článok (útvary) a na realizáciu prijatých uznesení orgánmi MS a na prijímanie, rozpracovanie a realizáciu vzniknutých opatrení Dozorným výborom MS.

V prvom štvrťroku 2016 dozorný výbor sústredil pozornosť na predčasné ukončenie digitalizácie Archívu MS, ako aj na skutočnosť, že Úrad pre verejné obstarávanie konštatoval, že v procese zabezpečovania digitalizácie došlo k porušeniu zákona o verejnom obstarávaní. Dozorný výbor so zadosťučinením prijal informáciu, že predseda MS podal podnet na trestné stíhanie v danej veci.

Vážnu povinnosť, popri posúdeniu návrhu rozpočtu MS na rok 2016 sa DV MS venoval otázkam využívania štátnej účelovej dotácie pri zabezpečovaní plnenia úloh, ktoré Matici slovenskej zveril štát prostredníctvom zákona o Matici slovenskej (14 úloh).

V rozprave na zasadnutiach DV MS odzneli kritické pripomienky k využívaniu štátnej účelovej dotácie, pričom len malé percento z dotácie dostávajú základné články MS – miestne a im na roveň postavené odbory Matice slovenskej. V tejto súvislosti DV MS prijal informáciu JUDr. Martinkoviča – predsedu DV MS, Ing. Sujovej a Ing. Kozáka - členov DV MS, ktorej obsahom bolo rokovanie a závery na Ministerstve kultúry SR vo veci používania finančných prostriedkov z účelovej štátnej dotácie. Jednoznačne z rokovania vyplynulo, že základné články, ktoré sú v rámci MS zrovnoprávnenými subjektmi majú nárok uchádzať sa o finančné prostriedky zo štátnej účelovej dotácie.

V širších súvislostiach sa javí nepochopiteľné prečo MO MS majú odvádzať na tzv. korunový účet za každého člena istý objem finančných prostriedkov , aj keď v nepatrnej výške. DV MS odporučil orgánom MS zaoberať sa touto problematikou a keď sa preukáže neopodstatnenosť tohto, podľa DV MS zastaraného inštitútu, treba ho zrušiť.

V ďalšom sa DV MS v 1. kvartáli 2016 zaoberal aj inštitútom vnútornej kontroly v MS. DV MS po rozprave jednoznačne dospel k navrhovanému odporúčaniu (február 2016), aby bola zavedená vnútorná kontrola v MS s tým, že bude podriadená riadiacemu manažmentu. DV MS na základe priebežných kontrol predbežne zistil, že nie všetko je v poriadku v MS, pokiaľ ide o prideľovanie IČO, vrátane vymedzenia obsahu právnej subjektivity organizačným zložkám, resp. organizáciám zavedených v rámci Matice slovenskej, ktorá vystupuje ako ich zriaďovateľ.

V druhom kvartáli 2016 sa DV MS venoval otázkam, ktoré vyplynuli z ostatných zasadnutí DV MS, podrobil analýze Správu o činnosti a hospodárení MS za rok 2016, tlmočil pripomienky vedúcim funkcionárom a vedúcim pracovníkom, pričom prijal navrhované opatrenia. V tejto súvislosti zároveň pristúpil svojim uznesením k pozastaveniu doterajších Zásad hospodárenia .... (z roku 2004) a pripomenul, že nové zásady hospodárenia mali byť predložené na prerokovanie a schválenie ostatnému VZ MS v roku 2013. Ďalším ťažiskovým bodom bol rozbor správ od delegovaných zástupcov v podnikateľských subjektoch, kde má MS akýkoľvek majetkový podiel alebo je spoluzakladateľom právnych subjektov, ktoré nemajú podnikateľský charakter (Nadácia MS).

Stredobodom pozornosti bola predovšetkým Neografia, a s., od ktorej by sa už očakávali kladné výsledky v hospodárení, t.j. zisk a nie len krytie straty. Súčasťou tejto správy boli i návrhy opatrení zo strany DV MS, ktoré boli dozorným výborom odsúhlasené. Predovšetkým sa očakáva, že rok 2016 bude rokom, kedy Neografia ,a.s. dosiahne primeraný zisk a následne najväčší akcionár, Matica slovenská, dividendy. V ďalšej činnosti DV MS sa orientoval na rozbor a analýzu úspechov a neúspechov pri zabezpečovaní realizácie a konkrétnom napĺňaní prijatých záverov VZ MS z roku 2013, z uznesení VMS a PMS, ako aj na akceptáciu navrhovaných opatrení, resp. odporúčaní (či upozornení) DV MS. DV MS prerokoval obsiahly dokument, ktorého obsahom boli konkrétne prijaté uznesenia orgánov MS, vrátane plnenia úloh, ktoré MS zveril štát, analýza a rozsah ich plnení, ako aj navrhované opatrenia zo strany DV MS s dôrazom na ich hodnotenie a uplatnenie v činnosti MS. DV MS po prerokovaní informácií o plnení a realizácií opatrení, ako aj vlastných uznesení prijatých orgánmi MS vyslovil nespokojnosť tak s plnením uznesení prijatých VZ MS, ako aj vlastných uznesení a často krát nerešpektovaním navrhovaných opatrení dozorným výborom. DV MS preto prijal návrh opatrení, aby vedúci

funkcionári a im podriadení vedúci pracovníci prijali vlastné účinné opatrenia k zabezpečeniu dôslednej realizácie prijatých vlastných uznesení.

DV MS prijal pozitívne informáciu, že predseda DV MS sa na pracovnej porade stretol so zástupcami MS v orgánoch podnikateľských subjektoch. Bola vzatá na vedomie informácia predsedu MS o odmietnutí podnetu na trestné stíhanie vo veci porušovania zákonov pri verejnom obstarávaní vo veci digitalizácie Archívu MS (september 2016) Vo štvrtom kvartáli sa okrem iného DV MS zaoberal návrhom nových Zásad hospodárenia, ktoré aj napriek zapracovaniu pôvodných pripomienok zo strany DV MS, dozorný výbor konštatoval, že dokument nie je komplexný a bude ho potrebné opätovne pripomienkovať, resp. priamo navrhnúť konkrétne návrhy zo strany DV MS s požiadavkou, aby takto významný dokument, akými sú zásady hospodárenia obsahovali komplexný systém hospodárenia naprieč celej organizačnej štruktúry, s úplným obsahom a pravidlami hospodárenia s verejnými a vlastnými finančnými prostriedkami vrátane hospodárenia a nakladania s majetkom organizácie, resp. so zvereným majetkom MS zo strany štátu.

DV MS priebežne riešil a odpovedal na došlé podnety, delegoval svojich členov na zasadnutia orgánov, krajské rady, oblastné strediská, porady na rôznych stupňoch a pod. (predseda a podpredseda sa pravidelne zúčastňovali zasadnutí orgánov MS) Okrem toho sa predseda DV MS z titulu svojej funkcie aktívne zapájal aj do činnosti DR, Neografia, a.s.

DV MS na svojich 4 oficiálnych zasadnutiach v priebehu roka 2016 prijal celý rad navrhovaných opatrení, ako aj vlastných uznesení a po dôslednej kontrole ich plnenia tak zabezpečoval a riešil ich realizáciu a konkrétne plnenia ku prospechu organizácie.

Orgány Matice slovenskej

Orgánmi Matice slovenskej sú valné zhromaždenie, výbor, predseda a dozorný výbor.

Výbor

Výbor MS pracoval v nasledovnom zložení: Marián Tkáč – predseda, Stanislav Bajaník, Ján Brloš, Peter Cabadaj – vedecký tajomník, Peter Černý, Juraj Gajdoš, Eva Garajová, Marián Gešper – druhý podpredseda, Miroslav Gešper, Zlatica Halková, Marek Hanuska – tajomník, Anton Hrnko, Branislav Husár, Gabriela Kaščáková, Libuša Klučková, Marián Kňažko, Viliam Komora, Ľubomír Kraľovanský, Dušan Kubinec, Mária Kušnírová, Ľuboslava Laciaková, Matej Lada, Július Lomenčík, Ingrid Lukáčová, Pavol Mihál, Mária Miháliková, Roman Michelko, Marcel Pecník, František Námešpetra, Marek Nemec, Viliam Oberhaser, Dušan Pribula, Alena Rezková, Maroš Smolec – správca, Jozef Šimonovič – prvý podpredseda, Michal Terrai, Vlastimil Uhlár, Rastislav Zacher, Daniel Zemančík. Počas roku 2016 nenastala v zložení výboru žiadna zmena.

Termíny a miesta zasadnutí výboru boli: 6. 2.; 6.6; 8. 10. Zasadnutia sa konali v Martine;.

Na 13. zasadnutí bol schválený rozpočet a plán práce na rok 2016. Schválený bol štatút krajských rád. Na 14. zasadnutí bola schválená správa o činnosti a hospodárení za rok 2015, rozpočtové opatrenie č.1/2016, správa o vývoji majetku za roky 2010-2015. na 15. zasadnutí bolo schválené rozpočtové opatrenie č.3/2016, stratégia pre 21. storočie. Boli predložené zásady hospodárenia MS.

Zápisnice z jednotlivých zasadnutí výboru sú uložené na Sekretariáte predsedu a správcu MS v Martine. Členom výboru, predsedovi dozorného výboru, ako aj ďalším adresátom boli zasielané elektronickou poštou. Uznesenia sú zverejnené na webovej stránke MS. Za zapisovateľom bol na všetkých zasadnutiach zvolený Marek Hanuska.

Priemerne sa na rokovaniach Výboru MS zúčastňovalo 27 členov, čo je o 1 viac ako v predchádzajúcom roku.

Predsedníctvo

Počas roka 2016 sa konalo 8 zasadnutí, čo je o 2 viac ako v roku 2015. Zasadnutia sa konali 14. 1. v Martine, 15.3. v Martine, 14.4. v Rožňave, 24.5. vo Zvolenskej Slatine, 17.8. v Martine (slávnostné zasadnutie), 19.9. v Bratislave, 9.11. v Žiline, 7.12. v Liptovskom Mikuláši. 30.6. bola na stránke MS uverejnená informácia, že prvý podpredseda Jozef Šimonovič funkcie. Predsedníctvo do konca roka pracovalo v 6 člennom zložení: predseda, druhý podpredseda, správca, Halková, Hanuska, Oberhauser. Oznámenie o vzdaní sa členstva vo výbore nebolo doručené. Z jedného zasadnutia sa ospravedlnili J. Šimonovič, V. Oberhauser, M. Smolec. Dva krát neboli prítomný M. Gešper a Z. Halková.

Predsedníctvo sa na svojich zasadnutiach zaoberalo aktuálnymi otázkami MS, riešilo úlohy, ktoré mu uložil Výbor MS. Zápisnice z jednotlivých zasadnutí predsedníctva sú uložené na Sekretariáte predsedu a správcu MS v Martine. Členom výboru, predsedovi dozorného výboru, ako aj ďalším adresátom boli zasielané elektronickou poštou. Zvoleným zapisovateľom na všetkých zasadnutiach bol Marek Hanuska.

Vedné ústredie Matice slovenskej

Vedné ústredie (VÚ MS) koordinuje vedecký výskum a prezentačnú činnosť MS. V súlade so Stanovami MS je organizačným, koordinačným a metodickým ústredím spoločenských vied v oblasti vedy a výskumu, a tiež pre výskum Slovákov v zahraničí a vzťahov k nim. Združuje riaditeľov matičných vedeckých pracovísk, ako aj predsedov vedeckých odborov. Na čele VÚ MS je vedecký tajomník.

V prvej polovici júna 2016 bola pripravená a publikovaná výzva na zverejnenie grantového systému na podporu vedeckých projektov v MS. Konkrétne išlo o oblasti literárnej vedy a histórie, historiografie, života Slovákov v zahraničí, slovakistiky, kulturológie, politológie, národohospodárstva, národnostných vzťahov, pričom osobitná pozornosť sa venovala otázkam spätým s minulosťou a súčasnosťou južného Slovenska, dejinami miestnych odborov a osobností spätých s MS. O grant sa prednostne uchádzali vedecké odbory MS a možnosť využili Historický odbor, Politologický odbor, Národohospodársky odbor a Vlastivedný odbor MS. Podporené boli aj projekty Krajanského múzea a Strediska národnostných vzťahov MS. Žiadosti o poskytnutie dotácie z grantového systému na podporu vedeckých projektov posúdila a vyhodnotila v septembri 2016 komisia Výboru MS pre vedu.

Na jeseň 2015 bola po dlhšom čase opätovne kreovaná Vedecká rada MS, ktorú tvoria významní slovenskí historici, literárni vedci, jazykovedci a pedagógovia. Prvé zasadnutie novej Vedeckej rady MS sa konalo 17. 2. 2016 v Bratislave.

VÚ MS sa v súčinnosti so Slovenským literárnym ústavom MS podieľalo na organizačnom a programovom zabezpečení jubilejného 50. ročníka Slovesnej jari – najstaršieho literárneho festivalu na Slovensku. Spoločne s ďalšími matičnými zložkami organizačne a programovo zabezpečilo Deň Matice slovenskej v Martine , ktoré sa konal v auguste 2016 pri príležitosti 153. výročia založenia MS.

Najväčšiu pozornosť v rámci svojej činnosti venovalo VÚ programového zabezpečeniu Roka Svetozára Hurbana Vajanského 2016. Konkrétnym výsledkom tejto činnosti boli vedecké, odborné a popularizačné podujatia, ktoré sa konali v Martine, Dolnom Kubíne, Žiline, Trnave, Čadci a v Michalovciach.

Osobitnú kategóriu činnosti VÚ MS predstavovalo dokončenie Stratégie Matice slovenskej, príprava kultúrnych, odborných a vedeckých projektov MS, ktoré sa v roku 2017 uchádzajú o podporu z Fondu na podporu umenia, príprava série podkladových materiálov na rokovanie predsedníctva a Výboru MS, ako aj príprava koncepčných a iných materiálov pre Vedeckú radu MS.

Činnosť VÚ MS zabezpečoval v roku 2015 jeden pracovník – vedecký tajomník MS.

Mgr. PETER CABADAJ
vedecký tajomník MS
(Výber z prezentačnej činnosti)

Knižné publikácie
Dlaňové priznanie. Martin: Matica slovenská, 2016, 176 s.
Kysucká galéria v Oščadnici. Tridsať púť rokov existencie (1981 – 2016). Kysucká galéria v Oščadnici, 2016, 82 s. (zostavenie, autor textov)

Strategické materiály
Stratégia Matice slovenskej na najbližšie roky. Martin: Matica slovenská, 2016, s. 30 s.

Brožúry, katalógy, bulletiny

Storočnica úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského (1916 – 2016). Martin: Matica slovenská, 2016, 16 s.
Krajina, v ktorej žijeme... Katalóg výstavy členov Fotoklubu Karola Plicku. Martin: Matica slovenská, 2016, nečíslované.
Jánošíkove dni 2016. Programový bulletin 54. ročníka Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej. Terchová: Obec Terchová, 2015. 12 s.
Novoročný koncert v Bruseli 2016. Programový bulletin. Žilina: Agentúra MCP, 2016. 6 s.
Večer ľudí dobrej vôle. Benefičný koncert. Programový bulletin. Bratislava: Nadácia Prameň, 2016, 6 s.
V Slovenskom betleheme. Vianočný benefičný koncert. Programový bulletin. Bratislava: Nadácia Prameň, 2015, 16 s.
Krajina Petra Šaba. Katalóg výstavy. Martin: T-klub, 2016, 8 s.
Zdeno Horecký: Môj život s Rozsutcom. Výber z tvorby (1956 – 2016. Katalóg výstavy. Terchová: Obec Terchová, 6 s.

Štúdie, texty vo vedeckých zborníkoch
Gorazdovské inšpirácie v slovenskej umeleckej spisbe. Stručný náčrt problematiky. In: Holečko, M.: Prvý po mene známy... III. Štvrťstoročnica zrodu gorazdovskej tradície na Slovensku. Zborník z kolokvia. Martin: Matica slovenská, 2016, s. 54 – 67.
Epilóg. Slovakistika. Pohľady mladej vedy, roč. III., 2016, s. 248.
Kdeže ťa nájsť, vzácne slovo básnika... Venované pamiatke Jána Frátrika. In: Janko Frátrik. Zborník príspevkov zo spomienkovej akadémie pri príležitosti 100. výročia narodenia. Žilina: Krajská knižnica, 2016, s. 23 – 28.
Sedemdesiatka Dušana Katuščáka. In: V službách vedy. Žilina: Žilinská univerzita, Fakulta humanitných vied, Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva, 2016, s. 31 – 33.
Slovenská literatúra a umenie v rokoch 1945 – 1948, 25 s. (vyjde r. 2017).

Odborné a popularizačné články, publicistika
Verný idei slovenskej štátnosti. Pred 100 rokmi sa narodil Ladislav Jankovič. In: Národný kalendár 2017. Martin: Matica slovenská, 2016, s. 115 – 116.
Orava bola aj v Argentíne... 110. výročie narodenia Márie Magúthovej. In: Národný kalendár 2017. Martin: Matica slovenská, 2016, s. 134 – 135.
Z hrdinu chceli urobiť vlastizradcu. 105. výročie narodenia generála Antona Petráka. In: Národný kalendár 2017. Martin: Matica slovenská, 2016, s. 153 – 154.
Taký bol Jozef Staško. Storočnica narodenia nezameniteľnej osobnosti. In: Národný kalendár 2017. Martin: Matica slovenská, 2016, s. 170 – 171.
Času je málo a voda stúpa. Nedožité 70. výročie narodenia Deža Ursinyho. In: Národný kalendár 2017. Martin: Matica slovenská, 2016, s. 181 – 182.
Otec geniálneho Zbojníka Jurka. Viktor Kubal nás opustil pred dvadsiatimi rokmi. In: Národný kalendár 2017. Martin: Matica slovenská, 2016, s. 190 – 191.
Čože je to deväťdesiatka... Ondrej Demo a jeho vrúcny vzťah k ľudovému umeniu.

• • •

In: Národný kalendár 2017. Martin: Matica slovenská, 2016, s. 200 – 201.
S básňou je deň krajší. K storočnici narodenia Štefana Sandtnera. In: Slovenské pohľady, roč. IV+132, 2016, č. 4, s. 18 – 21.
O zrnách, ktoré osud nepreosial. Pred 30 rokmi zomrel básnik Mikuláš Šprinc. In: Slovenské pohľady, roč. IV+132, 2016, č. 5, s. 50 – 55.
Dobrého básnika čas nepokorí. Pred sto rokmi sa narodil Ján Frátrik. In: Slovenské pohľady, roč. IV+132, 2016, č. 11, s. 42 – 47.
Deväťdesiatka Jozefa Bžocha. In: Slovenské pohľady, roč. IV+132, 2016, č. 12, s. 135 – 137.
Divadlo nadovšetko. Pred polstoročím zomrel Ferdinand Hoffmann. In: Slovensko, roč. XXXVIII., 2016, č. 1 (jar), s. 42 – 43.
„Abrahámoviny“ ho zastihli v Ríme. In: Slovensko, roč. XXXVIII., 2016, č. 2 (leto), s. 16.
Keď sme boli európskymi futbalovými šampiónmi. In: Slovensko, roč. XXXVIII., 2016, č. 2 (leto), s. 46 – 47.
Slobodné Slovensko už navštíviť nestihol... Pred 95 rokmi sa narodil Štefam B. Roman. In: Slovensko, roč. XXXVIII., 2016 č. 3 (jeseň), s. 30 – 31.
Odborník s prenikavou ľudskou charizmou. Ťažko uveriteľná osemdesiatka Jozefa Vengloša. In: Slovensko, roč. XXXVIII., 2016, č. 3 (jeseň), s. 44.
Tolstého lekár a dôverník. Pred 150 rokmi sa narodil Dušan Makovický. In: Slovensko, roč. XXXVIII., 2016, č. 4 (zima), s. 8 – 9.
Slávny filmový obchod a jubileá. In: Slovensko, roč. XXXVIII., 2016, č. 4 (zima), s. 16.
Zbojník Jurko stále žije! Náš najlepší „animáč“ má už štyridsať. In: Slovensko, roč. XXXVIII., 2016, č. 4 (zima), s. 17.
Nedocenený sochár Frico Motoška. In: Slovensko, roč. XXXVIII., 2016, č. 4 (zima), s. 28 – 29.
Zasadala Vedecká rada Matice slovenskej. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 8, s. 11.
Vysoké ocenenie za Rok Ľudovíta Štúra. Rozhovor s Petrom Cabadajom. In: slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 9, s. 1.
Nemáme kráľovské koruny, ale máme poklady ducha. Bez matičných vizionárov ako Jozef Cincík by nebolo ani národnej knižnice. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 36, s. 11.
Sochár so silným matičným kódom. Rozprávanie s Fricovi Motoškovi. In: slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 41, s. 10.
Mladí večnosti – Václav Pankovčín In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 1, s. 7. (Vyšlo 13. 2. 2016)
Slávne rukopisy. Ladislav Nádaši Jégé: Alina Országová. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 1, s. 14.
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 1, s. 15.
Vajanského odkaz dnešku. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 2, s. 2. (Vyšlo 26. 3. 2016)
Mladí vo večnosti – Gustáv Lojko. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 2, s. 6.
Slávne rukopisy. Ján Levoslav Bella: Matka nad kolískou. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 2, s. 14.
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 2, s. 16.
Mladí vo večnosti – Cyprián Majerník. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 3, s. 6. (Vyšlo 30. 4. 2016)
Slávne rukopisy. Ján Okáľ: Zdravica k päťdesiatke J. C. Hronského. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 3, s. 14.

Portrét mladého umelca. Literárna hádanka.. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 3, s. 16.
Mladí vo večnosti – Bety Majerníková. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 4 – 5, s. 12.
Slávne rukopisy. Ivan Kadlečík: Ako a kedy som sa stal disidentom.... In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 4 – 5, s. 23.
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 4 – 5, s. 30.
Mladí vo večnosti – Ľudovít Kubáni. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 6 – 7, s. 4. (Vyšlo 30. 6. 2016)
Slávne rukopisy. Svetozár Hurban Vajanský: Pustokvet. In: Slovenské národné noviny, roč. 17, 2016, č. 6 – 7, s. 14.
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 6 – 7, s. 18.
Mladí vo večnosti – Karol Duchoň. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 8 – 9, s. 6 (Vyšlo 17. 9. 2016)
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 8 – 9, s. 18.
Slávne rukopisy. List Karola Kuzmányho Štefanovi Moysesovi. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 8 – 9, s. 19.
Mladí vo večnosti – Samuel Máľach-Petrovský a Ladislav Dzurányi-Orlov. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 10, s. 6. (Vyšlo 22. 10. 2016)
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 10, s. 14.
Slávne rukopisy. List Rudolfa Dilonga Jozefovi Staškovi. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 10, s. 15.
Čítaním kníh si predlžujeme život. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 11 – 12, s. 1. (Vyšlo 10. 12. 2016)
Nadčasový básnik Ivan Krasko. 140. výročie narodenia. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 11 – 12, s. 16 – 17.
Neuniklo zraku Orla. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 11 – 12, s. 24 – 25.
Slávne rukopisy. List Vincenta van Gogha bratovi Theovi. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 11 – 12, s. 28.
Mladí vo večnosti – František Švantner. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 11 – 12, s. 29.
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, roč. 17, 2016, č. 11 – 12, s. 31.
Vo výške naša sláva korení. Pred 100 rokmi sa narodil salezián don Štefan Sandtner, SDB. In: Viera a život, roč. XXVI., 2016, č. 2, s. 33 – 36.
Poézia ako vnútorná potreba duše a srdca. Pred sto rokmi sa narodila zabudnutá talentovaná poetka Maruša Jusková. In: Viera a život, roč. XXVI., 2016, č. 3, s. 28 – 31.
Len Kríž a sedem slov Ťa vrátia k Pravde. Pred sto rokmi sa narodil básnik Ján Frátrik In: Viera a život, roč. XXVI., 2016, č. 5, s. 22 – 26.
Tvorca poézie plnej pokory a hĺbavosti. Pamiatke Karola Strmeňa. In: Viera a život, roč. XXVI., 2016, č. 6, s. 28 – 30.
Dotýkanie s výročiami VIII. Inšpirovaná mukami beznádejnej lásky (Anna Achmatovová). In: Dotyky, roč. XXVIII., 2016, č. 1, s. 20 – 21.
Dotýkanie s výročiami IX. „Ako tulák zomriem niekde v poli“ (Sergej Jesenin). In: Dotyky, roč. XXVIII., 2016, č. 2, s. 16 – 18.
Dotýkanie s výročiami X. „Spáchal som najhorší hriech – nebol som šťastný“ (Jorge Luis Borges). In: Dotyky, roč. XXVIII., 2016, č. 3, s. 14 – 17.

• • •

Dotýkanie s výročiami XI. „Ruka nevie, čo pri zúfalstve robiť“ (André Breton). In: Dotyky, roč. XXVIII., 2016, č. 4, s. 22 – 24.
Dotýkanie s výročiami XII. „... Tu ma máte – s rukami červenými od krvi“ (Jack London).
In: Dotyky, roč. XXVIII., 2016, č. 5 – 6, s. 18 – 20.
V prsiach mládenca svätý oheň horí... O štúrovcoch, ktorí sa predčasne ocitli vo večnosti.
In: Dotyky, roč. XXVII., 2015, č. 5, s. 28 – 32.
Písať o sebe, myslieť na iných. Mikuláš Gacek vo víre dejín. In: Knižnica, roč. 17, 2016 č. 1, s. 93 – 96..
Popredný lyrik katolíckej moderny. Pred 30 rokmi zomrel básnik Mikuláš Šprinc.
In: Knižnica, roč. 17, 2016, č. 2, s. 83 – 85.
Autor obnaženého privatissima. Pred 140 rokmi zomrel básnik Ivan Krasko. In: Knižnica, roč. 17, 2016, č. 3, s. 83 – 85.
Najslávnejší riaditeľ Argentínskej národnej knižnice. Pred 30 rokmi zomrel svetoznámy spisovateľ Jorge Luis Borges. In: Knižnica, roč. 17, 2016, č. 3, 85 – 87.
Pýtame sa turčianskych osobností (Anketa). In: MY Turčianske noviny, roč. 25/56, 2016, č. 1, s. 10.
Zázračné dieťa divadla – tak sa zapísal do dejín. Pred polstoročím zomrel F. Hoffmann.
In: MY Turčianske noviny, roč. 25/56, 2016 č. 2, s. 13.
Na dlhých tratiach sú vždy dôležité i zastávky. Jubilant Dušan Katuščák. In: MY Turčianske noviny, roč. 25/56, 2016, č. 4, s. 14.
Polstoročná Slovesná jar. In: MY Turčianske noviny, roč. 25/56, 2016, č. 18, s. 3.
So Slovesnou jarou bude jar ako vyšitá. In: MY Turčianske noviny, roč. 25/56, 2016, č. 21, s. 4.
V areáli sídelnej budovy Matice odhalia busty Vajanského a Furdeka. In: MY Turčianske noviny, roč. 25/56, 2016, č. 32, s. 13.
Inde amfiteátre zmizli, netreba to u nás dopustiť. Amfiteáter v Martine má 75 rokov, predtým sa tam tancovalo. In: MY Turčianske noviny, roč. 25/56, 2016, č. 36, s. 14.
Na okraj jedného možno trochu predsa len zabudnutého výročia. Pred 75 rokmi vznikla spolková Slovenská národná knižnica. In: MY Turčianske noviny, roč. 25/56, 2016, č. 39, s. 13.
Osobnosti Terchovej. Vladimír Maruna. In: Terchová, roč. 27, 2016 č. 1, s. 10.
Osobnosti Terchovej. Lukáš Cingel. In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 2, s. 8.
Zomrel výtvarník Mikuláš Klimčák. In: Terchová, roč. 27, 2016 č. 2, s. 11.
Vyšiel album Snenie. In: Terchová, roč. 27, 20016, č. 2, s. 20.
Niet cesty späť! In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 3, s. 1.
Pred 105 rokmi sa narodil Boris Ivanov. In: Terchová, roč. 27, 2016 č. 3, s. 3.
Milan Kosec jubiluje. In: Terchová, roč. 27, 2016 č. 3, s. 17.
Keď sa povie Milan Chvastek... In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 3, s. 18.
Za Michalom Kapasným. In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 3, s. 18.
Osobnosti Terchovej. Ján Hanuliak „Piliar“. In: Terchová, roč. 27, 2016 č. 4, s. 14.
Kto spieva hviezdam sonet do ticha? Storočnica narodenia básnika Jána Frátrika.
In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 5 – 6, s. 10 – 11.
Osudová téma Zdena Horeckého. In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 5 – 6, s. 12.
Mnohoraké podoby tradičnej svadby. In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 5 – 6, s. 13.
Osobnosti Terchovej. Ondrej Štefko. In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 5 – 6, s. 16.
Rozprávanie a „starem kostele“. In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 5 – 6, s. 20
Životné jubileum Viliama J. Grusku. In: Terchová, roč. 27, 2016, č. 5 – 6, s. 27.

Prednášky

28. 01. – Dolný Kubín – Peripetie Mikuláša Gacea. Spomienková akadémia pri príležitosti vydania knihy Sibírske zápisky a 45. výročia úmrtia M. Gaceka.
24.02 – Dolný Kubín – Ladislav Nádaš Jégé: prozaik obdobia neskorého realizmu. Seminár pri príležitosti 150. výročia narodenia L. N. Jégého.

13. 03. – Michalovce – Jonáš Záborský v kontexte dejín slovenskej literatúry. Stretnutie so študentmi stredných škôl pri príležitosti 140. výročia úmrtia J. Záborského.
07. 06. – Martin – Vajanský a dnešok. Seminár pri príležitosti 100. výročia úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského.
04.10. – Bratislava – Slovenské pohľady v časoch zásadných spoločenských zmien. Konferencia pri príležitosti 170. výročia vzniku Slovenských pohľadov.
11. 10. – Žilina – Kdeže ťa nájsť, vzácne slovo básnika... Seminár pri príležitosti 100. výročia narodenia básnika Jána Frátrika.
17. 10. Spišská Nová Ves – Básnik v premenách času. Akadémie pri príležitosti 100. výročia narodenia básnika Jána Frátrika.
20. 10. – Dolný Kubín – Literárne dielo Svetozára Hurbana Vajanského. Stretnutie so študentmi stredných škôl pri príležitosti Roka S. Hurbana Vajanského 2016.
27. 10. – Michalovce – Odkaz Svetozára Hurbana Vajanského. Stretnutie so študentmi stredných škôl pri príležitosti Roka S. Hurbana Vajanského 2016.
16. 11. – Bratislava – Literárne dielo Jégého. Akadémia pri príležitosti 150. Výročia narodenia J. N. Jégého.

Slovenský literárny ústav Matice slovenskej

Slovenský literárny ústav MS (SLÚ MS) je vedeckým pracoviskom Matice slovenskej pre základný slovakistický výskum, pre výskum dejín slovenskej literatúry a literárnu vedu so zreteľom na širší kultúrno-spoločenský kontext. V roku 2016 riešil úlohy v zmysle Stanov MS a Zriaďovacej listiny v troch základných oblastiach:
a) vedy a výskumu,
b) kultúry a osvety,
c) publicistickej a vydavateľskej činnosti.

SLÚ malo v roku 2016 dvoch pracovníkov: Mgr. Marián Grupač, PhD. (poverený riaditeľ), Mgr. Zuzana Bukovenová.
Od 1. 3. 2016 nastúpil na čiastočný úväzok tretí pracovník doc. PaedDr. Pavol Parenička, CSc..

Na úseku vedy a výskumu SLÚ MS riešil tieto úlohy:

- Slovakistika - Pohľady mladej vedy. Zostavenie (Prenička) a vydanie 3. ročníka vedeckého zborníka štúdií venovaných 200. výročiu narodenia Ľ. Štúra.
- Príprava štúdií pre potreby vydania 4. ročníka zborníka Slovakistika pri príležitosti roku S. H. Vajanského (Grupač, Parenička).
- Príprava a prezentácia konferenčného príspevku na konferencii k výročiu založenia Slovenských pohľadov (Parenička).
- Príprava a prezentácia konferenčného príspevku o Palárikovom dome v Čadci (Likvidácia kultúrneho dedičstva) v Bratislave (Grupač).

Na úseku kultúry a osvety:

- Kompletná príprava, zabezpečenie a realizácia 50. ročníka tradičného festivalu slovenskej literatúry, knižnej kultúry a umeleckého slova SLOVESNÁ JAR.
  SLOVESNÁ JAR 2016
  Jubilejný 50. ročník najstaršieho literárneho festivalu na Slovensku
  Martin – Žilina - Oščadnica
  (7. – 16. júna 2016)

UTOROK 7. júna

10.00
Biblická škola v Martine
Memorandové námestie

ZÁPASY A HĽADANIA V ZRKADLENÍ ČASU

Pripomíname si 100 rokov od smrti Svetozára Hurbana Vajanského

Divadelné predstavenie Syn veľkého otca, prednášky, diskusia
účinkujú: MADOS – Matičná divadelná ochotnícka scéna z Liptovského Mikuláša, Marián Tkáč, Pavol Parenička, Peter Cabadaj
moderátor: Igor Válek

13.00 h
Gymnázium Jozefa Lettricha v Martine
J. Lettricha 2

ALEXANDER DUBČEK – ROK DLHŠÍ AKO STOROČIE
Beseda so spisovateľom Ľubošom Juríkom a synom slávneho slovenského politika Milanom Dubčekom

14.00 h
Matica slovenská v Martine
P. Mudroňa 1

150 ROKOV SLOVENSKÝCH NOVÍN A ČASOPISOV VO VOJVODINE
Vernisáž výstavy

kurátor: Ján Valentík

16.00 h
T-klub v Martine
Divadelná 15

KRAJINA, V KTOREJ ŽIJEME...
Vernisáž výstavy fotografií členov Fotoklubu Karola Plicku

kurátor výstavy: Juraj Antal
hudobný hosť: JanoSkrisa/Morena

16.30 h
Krajská knižnica v Žiline
Ul. A. Bernoláka 47

ALEXANDER DUBČEK – ROK DLHŠÍ AKO STOROČIE
Autor rovnomenného románu Ľuboš Jurík a syn Milan Dubček rozprávajú o tajomstvách výnimočného politika s ľudskou tvárou

• • •

scenár, réžia, moderovanie: Vydavateľstvo Matice slovenskej

STREDA 8. júna

10.00 h
Gymnázium J. C. Hronského vo Vrútkach
Ul. M. R. Štefánika 1

TURIEC V SLOVENSKEJ LITERATÚRE A KULTÚRE
Prednáška spojená s prezentáciou
prednášajúci: Igor Válek

10.00 h
Halašovský dom v Martine
M. R. Štefánika 66

SLOVENSKÉ POHĽADY MAJÚ 170 ROKOV
Jubileum najstaršieho stredoeurópskeho literárneho časopisu

účinkujú: Bystrík Šikula, Tomáš Winkler, Pavol Parenička a ďalší
hudobný hosť: Ľubomír Jankovič
scenár, réžia, moderovanie: Peter Cabadaj

13.00 h
Turčianska knižnica v Martine
Divadelná 5

ŽILINSKÁ ŽUPA V DEJEPISE
O zaujímavostiach z minulosti Žilinského kraja rozprávajú autori rovnomennej publikácie

účinkujú: Miloš Jesenský, Peter Huba, Vlasta Kubizňová, Judita Poliačiková
scenár, réžia, moderovanie: Vydavateľstvo Matice slovenskej
Program zrealizovaný v spolupráci so Žilinským samosprávnym krajom

16.00 h
Dom J. C. Hronského v Martine
Hviezdoslavova 5

PODOBY SLOVA
Stretnutie so slovenskými autormi žijúcimi v zahraničí

účinkujú: Dagmar Mária Anoca (Rumunsko), Zdenka Valent Belič (Srbsko), Dušan Tóth (Kanada), Vojtech Čelko (Česko)
scenár, réžia, moderovanie: Ján Brezina

ŠTVRTOK 9. júna

10.00 h
Biblická škola

HUMOR JE KORENIE ŽIVOTA
Jarná škola fantázie pre žiakov 4. – 6. ročníka martinských ZŠ

Beseda s hosťami, tvorivá dielňa, súťaže o Majstra spisovateľa a Majstra ilustrátora, kvíz, možnosť vyhrať zaujímavé ceny

účinkujú: spisovateľka Katarína Mikolášová (finalistka tohtoročnej Ceny Literárneho fondu), karikaturisti Bruno Horecký a Peter Zifčák
scenár, réžia, moderovanie: Vydavateľstvo Matice slovenskej

10.00 h
Mestská scéna v Martine
pešia zóna

STRETNUTIE S MLADOU LITERATÚROU – OKRUH AUTOROV A SPOLUPRACOVNÍKOV LITERÁRNEJ REVUE OROL TATRANSKÝ
VYHLÁSENIE VÝSLEDKOV LITERÁRNEJ SÚŤAŽE O CENU JÁNA ČERVEŇA 2015
UVEDENIE NAJNOVŠEJ KNIHY Z EDÍCIE MODRÁ KATEDRÁLA

účinkujú: Martin Kubala, Peter Tollarovič, Ján Juhaniak, Marika Smoroňová, Michal Badín, Kristián Grupač
hudobný hosť: CABO
scenár, réžia, moderovanie: Marián Grupač
garant: Slovenský literárny ústav MS

PREMIÉROVÁ PROJEKCIA KRÁTKEHO FILMU MLADÝCH UMELCOV
BEZ OZVIEN
kamera: Andrej Dlabač; Hudba: Stanislav "Pilate" Kubica
námet, scenár, réžia: Kristián Grupač

Turčianska knižnica
14.00 h

ZLATÉ ŠESŤDESIATE
Spomienkové podujatie

účinkujú: Mišo A. Kováč, Jaroslav Rezník, Peter Štrelinger a ďalší
scenár, réžia: Milan Gonda

17.00 h
Antikvariát Mädokýš v Martine
Hviezdoslavova 21

STRETNUTIE NA DOBREJ ADRESE
Trojgeneračná beseda spojená s autorským čítaním

účinkujú: Ondrej Nagaj, Miroslav Mališ, Marika Smoroňová
scenár, réžia, moderovanie: Jano Cíger z Mädokýša

• • •

PIATOK 10. júna

11.00 h
Memorandové námestie

Položenie vencov pri príležitosti 155. výročia prijatia Memoranda národa slovenského

ŠTVRTOK 16. júna

16.30 h
Kysucká galéria v Oščadnici
(v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja)

SABÍNA LIPTÁKOVÁ – NA SCÉNE
Vernisáž výstavy

kurátorka výstavy: Zuzana Sýkorová
(Výstava potrvá do 31. augusta 2016)

Hlavný organizátor: MATICA SLOVENSKÁ – SLOVENSKÝ LITERÁRNY ÚSTAV v spolupráci s Mestom Martin, Mestskou scénou v Martine, Turčianskou knižnicou, Turčianskou galériou, Kysuckou galériou v Oščadnici (v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja), Miestnym odborom MS Martin, Antikvariátom Mädokýš, Café barom Gaudeamus
Mediálni partneri: TV Turiec, Rádio Rebeca, MY Turčianske noviny

- Práca v oblasti celoslovenských literárnych súťaží, hodnotenie súťažných príspevkov, účasť v porotách a i. (Literárny Kežmarok, Matičná esej, Horovov Zemplín, Jašíkove Kysuce, Literárna Senica L. Novomeského, Cena Rudolfa Fabryho), príprava a vyhlásenie súťaže O cenu Jána Červeňa a Matičná esej. (M. Grupač, Z. Bukovenová)
- Lektorská činnosť a sprevádzanie návštev v MS – výklad najmä pre školské exkurzie (Z. Bukovenová)
- Konzultačná činnosť k literárnym rukopisom, participácia na redakčných prácach – spolupráca s Vydavateľstvom Matice slovenskej (M. Grupač, Z. Bukovenová)
- Príprava projektov do grantových systémov:
  Orol tatranský, Slovesná jar 2016.

Mgr. ZUZANA BUKOVENOVÁ

odborná pracovníčka Slovenského literárneho ústavu MS

-plnenie operatívnych úloh zadávaných priebežne priamym nadriadeným Mgr. Mariánom Grupačom i vedeckým tajomníkom Mgr. Petrom Cabadajom;
-korešpondencia, organizačno-administratívna práca, spracovávanie dochádzky SLÚ MS, prehľad v tzv. príručnej knižnici SLÚ MS, evidencia pošty (prijatej, odoslanej i objednávok), každoročné vypĺňanie ročných výkazov na ŠÚ SR v ZA, v BA, MŠ SR a pod;
- redaktorské a korektorské práce, konzultácia s externými žiadateľmi pri bakalárskych i diplomových prácach z jazykového hľadiska;
-plnenie dlhodobejších vedeckých i osvetových úloh a iné:
vedecké úlohy: štúdia Vydavateľská činnosť v rokoch 1918 – 1980 http://profil.kultury.sk/sk/vydavatelska-cinnost-v-rokoch-1918-1980/; dopĺňanie databázy – hesiel do slovníka Súčasná slovenská literatúra po roku 1989;

-publikovanie v Orlovi tatranskom – recenzie, rozhovory, úvodník, dopĺňanie databázy hesiel – Súčasná slovenská literatúra po roku 1989;
-redakčná spolupráca v Orlovi tatranskom, zbieranie príspevkov od externých prispievateľov a tiež korektorská práca pred zadaním do tlače;
-Slovesná jar: predpríprava na jednotlivé akcie, čo zahŕňa komunikáciu s účastníkmi, pozvánky i propagáciu akcií, prípravu administratívnej časti, príprava objednávok, počas podujatí – priebežná starostlivosť o občerstvenie, plnenie požiadaviek tak nadriadeného ako i hostí, po skončení – zbieranie materiálov na vyúčtovanie s vecným hodnotením jednotlivých akcií, komunikácia s Fondom na podporu umenia MK SR;
-zbieranie prác na súťaž O Cenu Jána Červeňa, Matičná esej 2016 a následné vyhodnocovanie, spolupráca s TKS v Martine ako porotkyňa v súťaži Vajanského Martin;
-zbieranie vedeckých štúdií do pripravovaného zborníka Pohľady mladej vedy;
-lektorovanie exkurzií vo Výborovni MS a takisto aj pri zastupovaní kolegov v Dome J. C. Hronského, niekedy i na Národnom cintoríne podľa požiadaviek, koordinácia všetkých lektorov v MS.

Publicistika (rozhovory, články, recenzie)

Dobro ako výšivka. In: Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 1, s. 13. ISSN 1337 1614.
Súčasná slovenská literatúra po roku 1989. In: Orol tatranský, roč. 17, č. 1, s. 9. ISSN 1337 1614.
Súčasná slovenská literatúra po roku 1989. In: Orol tatranský, roč. 17, č. 2, s. 8-9. ISSN 1337 1614.
Prítomnosť mecenášov v umení je nevyhnutná a existenciálna... In: Orol tatranský, roč. 17, č. 3, s. 4-5. ISSN 1337 1614.
Súčasná slovenská literatúra po roku 1989. In: Orol tatranský, roč. 17, č. 3, s. 8-9. ISSN 1337 1614
Ľudská duša. In: Orol tatranský, roč. 17, č. 3, s. 15. ISSN 1337 1614.
Z kolektívnej nemohúcnosti priemeru sa rodí štýl permanentného spochybňovania a znevažovania... In: Orol tatranský, roč. 17, č. 4-5, s. 8-11. ISSN 1337 1614.
Súčasná slovenská literatúra po roku 1989. In: Orol tatranský, roč. 17, č. 4-5, s. 16-18. ISSN 1337 1614.
220 Voltov z Banskej Bystrice. In: Dotyky, roč. XXVIII., č. 2, s. 9-12. ISSN 8-585035-700030.
Jubilejná Slovesná jar je za nami. In: Orol tatranský, roč. 17, č. 6-7, s. 2. ISSN 1337 1614.
Keď to človek má v sebe, tak to už nikdy nezaprie... In: Orol tatranský, roč. 17, č. 6-7, s. 6-7. ISSN 1337 1614.
Súčasná slovenská literatúra po roku 1989. In: Orol tatranský, roč. 17, č. 6-7, s. 10-11. ISSN 1337 1614.
Pred nikým nezatvárame dvere. In: Orol tatranský, roč. 17, č. 8-9, s. 4-5. ISSN 1337 1614.
Živel Marika, In: Orol tatranský, roč. 17, č. 8-9, s. 11. ISSN 1337 1614.
Aby ste sa presadili, musíte byť vytrvalí... In: Orol tatranský, roč. 17, č. 10, s. 4-5. ISSN 1337 1614.
Podsúvanie braku ničí myslenie a vkus. In: Orol tatranský, roč. 17, č. 11-12, s. 6-9. ISSN 1337 1614.

doc. PaedDr. PAVOL PARENIČKA, CSc.

vedecký pracovník Slovenského literárneho ústavu MS

Knižné publikácie

Rodom a srdcom z Oravy 2. Oravci v slovenskej kultúre, literatúre a vede (zost. Adam Záň) (spoluautor, príspevky Štefan Furdek v kontexte oravských kňazov v Amerike, s. 43-47; Gessayovci v slovenskej kultúre, Ignác Gessay, Elena Brestenská-Gessayová, Vladimír Gessay, s. 53-55; Životný príbeh Antona Habovštiaka, s. 56-58; Martin Hamuljak a Spolok milovníkov reči a literatúry slovenskej, s. 64-65; Bernolákovský dejateľ, kanonik Jozef Klinovský, s. 85-87; Orava, Štúr a štúrovské hnutie, s. 103-105; Osobnosti Žaškova, s. 107-108; Andrej Pavčo – budil Slovákov v Amerike, 110-112). Dolný Kubín: Oravské kultúrne stredisko december 2015. 131 s. ISBN 978-80-89744-06-6.

Slovakistika – jazykoveda, literárna veda, kulturológia, vedecké informácie, roč. 3, 2016, 257 s. Podtitul Pohľady mladej vedy. Martin: Matica slovenská 2016, 258 s. ISBN 978-80-8128-183-9 (zost. Pavol Parenička)

Štúdie, eseje

Štúr a maďarizácia, Štúrovci a Fiľakovo. In: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť (zborník z konferencie – zost. Viliam Komora). Martin: Matica slovenská 2016, s. 12-(22). ISBN 978-80-8128-156-3.
Vajanský ako publicista a novinár. In: Storočnica úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského (1916-2016) (zost. Peter Cabadaj). Martin: Matica slovenská 2015, s. 11-15. Nepredajné!
Slovenská kultúra v roku 1945. In: Prelom dejín. Rok 1945 v slovenských a európskych dejinách (zost. Peter Mulík). Martin: Matica slovenská 2015, s. 283-295. ISBN 978-80-8128-154-9.
Štúrovský „bonapartizmus“ – aký bol? In: Slovenské pohľady, roč. IV. + 132, 2016, č. 5, s. 66-76. ISSN 1335-7786.
Životný príbeh Jozefa Miloslava Hurbana. In: Dvestoročnica narodenia Jozefa Miloslava Hurbana (1817-2017) – zost. Peter Cabadaj. Martin: Matica slovenská 2016, nestr. Nepredajné!

Odborné články, seriály

Lepšie zažať svetielko, ako preklínať tmu. Jozef Cíger Hronský ako novinár a publicista – k 120. výročiu narodenia I.-III. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 8, s. 10; č. 9, s. 10; č. s. 10. ISSN 0862-8023.
Slovenský štát a povstanie – nové pohľady. Pred sedemdesiatimi dvoma rokmi vypuklo Slovenské národné povstanie I.-III. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 13.8.2016, č. 32-33, s. 12; 27.8.2016, č. 34, s. 7; 3.9.2016, č. 35, s. 7. ISSN 0862-8023.

Populárno-náučné články

Hurban bol prvý a pravý matičiar; So zapáleným srdcom pre spolkové hnutie. 200 rokov od narodenia Andreja Ľudovíta Radlinského; Ako to bolo roku 1847 v Čachticiach? Na margo 170. výročia zasadnutia štvrtej sednice Tatrína; V tieni Hviezdoslava a Hlinku. Pred šesťdesiatimi rokmi zomrel básnik, spisovateľ a politik Ignác Grebáč Orlov. Keď bolo nebezpečné používať fonograf. 80. výročie úmrtia Karola Antona Medveckého. Prečo nevyšiel Zvánov román knižne? 120. výročie na rodenia a 40. výročie úmrtia Petra Zvána. In: Národný kalendár 2017 Martin: Matica slovenská 2016, s. 47-49; s. 80-81; s. 139-141; s. 163-164; s. 178-180; s. 198-199. ISBN978-80-8128-145-7.

Publicistika (glosy, nekrológy, recenzie, rozhovory, správy, úvody)

Próza pre všetkých dejepisárov alebo Keď si Jožo Aničku bral. In: My Turčianske noviny, roč. 25/56, 2.2.-7.2.2016, č. 4, s. 13. ISSN 0139-6374.
Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej – platforma, všeobecná analýza, činnosť 2013-2014 a vízia 2015-2017 (s Viliamom Komorom a Margarétou Vyšnou). In: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť (zborník z konferencie – zost. Viliam Komora). Martin: Matica slovenská 2016, s. 125-(141). ISBN 978-80-8128-156-3.
Anton Lauček. Iba tak VI. In: Slovenské pohľady, roč. IV. + 132, 2016, č. 2, s. 125-126. ISSN 1335-7786.
Život fešáka Janka Francisciho je ako dobrá detektívka a a rovnako dobre sa číta. In: Turčianske Echo, roč. 7, 11.2.2016, č. 3, s. 7. ISSN 1338-5852.
Slávny predchodca ako dobrá téma. Tatár o Štefanovi Krčmérym. In: My Turčianske noviny, roč. 25/56, 1.3.-7.3.2016, č. 8, s. 20. ISSN 0139-6374.
Marián Tkáč. Francisci (román). In: Slovenské pohľady, IV. + 132, 2016, č. 3, s. 137-139. ISSN 1335-1786.

Jedinečnosť živého matičného organizmu. Imrich Sedlák v úzkom kontakte s Maticou, kultúrnym a politickým dianím. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 14, s. 12. ISSN 0862-8023.
Posúdili možnosti širšej spolupráce. Veľvyslanec Ruskej federácie A. L. Fedotov v Matici slovenskej. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 14, s. 12. ISSN 0862-8023.
Smútok za skvelou štúrovkyňou (+ Oľga Pavúková). In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 20, s. 9. ISSN 0862-8023.
O čestnej stráži v parlamente. Aby bolo bratstvo, musí byť najprv sloboda a rovnosť. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 13.8.2016, č. 41, s. 7. ISSN 0862-8023.
Zomrel profesor Imrich Sedlák. Matica slovenská má populárnou formou sprítomňovať vedecké poznatky. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 15.10.2016, č. 42, s. 10. ISSN 0862-8023.
I. Sedlák – odišla veľká osobnosť a vzácny človek. In: My. Turčianske noviny, 25/56, 18.10.-24.10.2016, č. 41, s. 13.
Úvodom. In: Slovakistika – jazykoveda, literárna veda, kulturológia, vedecké informácie, roč. 3, 2016, s. 5. Martin: Matica slovenská 2016, 258 s. ISBN 978-80-8128-183-9
Za profesorom Imrichom Sedlákom. In: Historický zborník, 26, 2016, č. 2, s. 222-225. ISSN13358723 62.

Posudzovateľská činnosť

Slováci v zahraničí (zost. Zuzana Pavelcová), roč. 32. Martin: Matica slovenská 2015 (2016), 199 s. ISSN 00810061(posudzovateľ, s Petrom Mulíkom).
Matejová, Miriama: Problémy pri tvorbe expozícií zameraných na každodennosť v období prvej Slovenskej republiky. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 85 s., bakalárska práca.
Šimková, Marika: Dejiny obce Višňové v kontexte pramenných dokumentov a jej prezentácia v internetovom prostredí. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 93 s., diplomová práca.
Prokopová, Paulína: Druhá svetová vojna na Slovensku a v okolí mesta Žilina. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 73 s., diplomová práca.
Vyšňa, Matej: Slovenská cyklistika v historických zbierkach a v živej pamäti. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 96 s., diplomová práca.
Danišková, Adela: Obec Trnové – história, ľudové tradície a zvyky. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 73 s., bakalárska práca.
Bukovinská, Marta: Analýza štruktúry pamiatkového fondu bývalej Turčianskej stolice. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 73 s., bakalárska práca.
Nováková, Anna: Urban legends od vzniku až po súčasnosť. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 61 s., bakalárska práca.
Frnčová, Veronika: Gýč, fenomén doby. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 105 s., diplomová práca.
Masná, Martina: Tesla Orava. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 80 s., diplomová práca.
Gálfyová, Alexandra: Slovenský filharmonický zbor. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 125 s., diplomová práca.
Pajdič, Michal: Matica slovenská v rokoch 1939-1945. Bratislava, Pedagogická fakulta Univerzity Komenského 2016, 67 s., bakalárska práca.
Zuzčáková-Gacíková, Zuzana: Komunikácia povestí. Žilina, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity 2016, 225 s. kandidátska dizertačná práca.
Činčurák, Samuel: Vojna. Malé poznámky z môjho života na bojišti v rokoch 1914-1918. B. m., Miloš Hric 2016, 247 s. ISBN 978-80-972385-3-7.

Prednášková činnosť

(legenda: dátum, miesto, názov a charakter podujatia, organizátor, názov referátu PP)
25.01.2016 – Vrútky – Spomienkové podujatie pri príležitosti 100. výročia úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského – Miestny odbor Matice slovenskej Vrútky – Vajanský ako národný dejateľ , ideológ , publicista a novinár
24.02.2016 – Dolný Kubín - Spomienkové podujatie pri príležitosti 150. výročia narodenia Ladislava Nádašiho Jégého + odborný seminár - Žilinský samosprávny kraj, Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne a Matica slovenská – Cesta životom alebo Jégé v biografických súradniciach
20.04.2016 – Martin – Matica slovenská - Dejiny a prítomnosť Matice slovenskej, prednáška s diskusiou pre členov Klubu dôchodcov Hnúšťa
27.04.2016 – Martin – Matica slovenská - Dejiny a prítomnosť Matice slovenskej, prednáška s diskusiou pre študentov Gymnázia Topoľčany
12.05.2016 – Martin – Matica slovenská - Dejiny a prítomnosť Matice slovenskej, prednáška s diskusiou pre študentov Premonštrátskeho gymnázia Košice
23.05.2016 – Zlaté Moravce – Slávnostná akadémia k 140. výročiu úmrtia Janka Kráľa – Mesto Zlaté Moravce, Mestské stredisko kultúry a športu, Ponitrianske múzeum v Zlatých Moravciach, Matica slovenská – Pamiatka na tajomného Janka Kráľa 140 rokov po jeho smrti
02.06.2016 – Bratislava – Slávnostné udeľovanie cien akademika Daniela Rapanta – Matica slovenská, Historický odbor Matice slovenskej – Laudácio Karol Fremal
07.06.2016 – Martin – Slovesná jar, Zápasy a hľadania v zrkadlení času, pripomíname si 100 rokov od smrti Svetozára Hurbana Vajanského – Matica slovenská, Slovenský literárny ústav Matice slovenskej – Vajanský publicista a novinár
08.06.2016 – Martin – Slovesná jar, Slovenské pohľady majú 170 rokov, jubileum najstaršieho stredoeurópskeho literárneho časopisu – Matica slovenská, Slovenský literárny ústav Matice slovenskej – Založenie Slovenských pohľadov roku 1846
15.06.2016 – Martin – Matica slovenská - Dejiny a prítomnosť Matice slovenskej, prednáška s diskusiou pre študentov 8-ročné gymnázium Spišská Nová Ves
21.06.2016 – Bratislava – Rok Svetozára Hurbana Vajanského a významné výročia osobností a udalostí 2016, odborný seminár – Národné osvetové centrum Bratislava – Dve jubileá organizátora národného a kultúrneho života, k 210. výročiu narodenia a 150. výročiu smrti Karola Kuzmányho
22.9.2016 – Liptovský Mikuláš – 205. výročie narodenia Michala Miloslava Hodžu, slávnostná akadémia a odborný seminár – Múzeum Janka Kráľa Liptovský Mikuláš – Michal Miloslav Hodža a slovenské národné hnutie
04.10.2016 – Bratislava – Slovenské pohľady v kontinuite dejín pri príležitosti 170. výročia od založenia časopisu, vedecká konferencia – Matica slovenská - Halašove Registre Slovenských pohľadov
06.10.2016 – Rimavská Sobota – Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky, kultúrne procesy na juhu, vedecká konferencia – Matica slovenská – Vajanský a maďarizácia
20.10.2016 – Dolný Kubín – spomienkové podujatie pri príležitosti 100. výročia úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského, odborný seminár – Oravské kultúrne stredisko a Matica slovenská – Novinár a publicista S. H. Vajanský
16.11.2016 – Bratislava - Spomienkové podujatie pri príležitosti 150. výročia narodenia Ladislava Nádašiho Jégého + odborný seminár – Oravské kultúrne stredisko, Obec Oravcov v Bratislave, Matica slovenská – Cesta životom alebo Jégé v biografických súradniciach

Umelecká činnosť

Štefan Furdek – otec amerických Slovákov. Rádio Lumen, premiéra 6.1.2015, 10,00-11,00 hod. (umelecká redaktorka Mária Trubíniyová, technik Marek Rimóci) - rozhlasové pásmo.
Ľudovít Štúr – milovník života slovenského. Divadlo Jána Palárika v Trnave, premiéra 2.10.2015, 10,00 hod. (réžia Ladislav Kočan), reprízy február 2016 - scénické pásmo.
Jozef Miloslav Hurban –bojovník za život slovenský. Kalendár 2017. Martin: Matica slovenská 2016, nestr. ISBN 978-80-8128-167-9 - stolový kalendár.

• • •

Mgr. MARIÁN GRUPAČ, PhD.
poverený riaditeľ Slovenského literárneho ústavu MS

1. Spoluorganizátor s gestor literárnej súťaže pre stredoškolákov Paulinyho Turiec v Martine. Vyhlasovateľ a organizátori súťaže: Gymnázium Viliama Paulinyho – Tótha v Martine a Slovenský literárny ústav MS v Martine.

2. Spoluorganizátor, vyhlasovateľ, koordinátor, režisér, dramaturg a scenárista: literárny festival Slovesná jar 2016 v Martine.

3. Redakčná, zostavovateľská a realizačná činnosť pri koncipovaní jednotlivých čísel časopisov:

DOTYKY – časopis pre mladú literatúru a umenie, Bratislava (zástupca šéfredaktora); Vydavateľ: Spolok slovenských spisovateľov, Bratislava.

OROL TATRANSKÝ – revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť (šéfredaktor); Vydavateľ: Slovenský literárny ústav MS, Martin., gestor a člen hodnotiacej komisie v literárnej súťaži O cenu Jána Červeňa 2016. Literárna súťaž

4. Vyhlasovateľ je určená talentovaným autorom (básnikom a prozaikom) do 35 rokov, ktorí prostredníctvom súťaže prezentujú svoju tvorbu čitateľskej verejnosti. Poslaním súťaže je podporovať rozvoj slovenskej literárnej tvorby, hľadať nové talenty medzi mladými ľuďmi píšucimi po slovensky, ktorí ešte knižne nepublikovali. Vyhlasovateľ a organizátor: Slovenský literárny ústav MS, Martin. Vyhlásenie výsledkov a slávnostné udeľovanie cien prebehlo počas festivalu Slovesná jar 2016 v Martine.

5. Vyhlasovateľ, gestor a člen hodnotiacej komisie v literárnej súťaži Matičná esej 2016. Súťaž je verejná, neanonymná, zúčastniť sa na nej môžu študenti vysokých škôl s pôvodnými, doteraz nepublikovanými rukopismi v slovenskom jazyku. Vyhlasovateľ a organizátor: Slovenský literárny ústav MS, Martin.

6. Člen redakčnej rady vedeckého zborníka Slovakistika. Vydavateľ: Slovenský literárny ústav MS, 2016, Martin. Zborník obsahuje príspevky z vedeckej konferencie Pohľady mladej vedy. Vedecká konferencia bola určená doktorandom a mladým vedeckým pracovníkom (do 40 rokov) z jazykovedy, literárnej vedy a historiografie pri príležitosti Roka Ľudovíta Štúra. (člen organizačného výboru spomínanej konferencie).

7. Člen redakčnej rady vedeckého zborníka Slováci v zahraničí**.** Vydavateľ: Matica slovenská, 2016, Martin. Redakčná a editorská činnosť pri koncipovaní vydania aktuálneho čísla v r. 2016.

8. Člen hodnotiacej komisie 30. ročníka literárnej súťaže Literárna Senica Ladislava Novomeského 2016. Vyhlasovatelia a organizátori: Mesto Senica, Záhorská knižnica Senica, Spoločnosť Ladislava Novomeského Bratislava, Národné osvetové centrum Bratislava, Spolok slovenských spisovateľov Bratislava, Literárne informačné centrum Bratislava, Záhorská galéria Jána Mudrocha. Súťaží sa v literárnych žánroch: poézia, próza, reportáž, cestopis, dramatický útvar a pod.

9. Člen hodnotiacej komisie 8. ročníka literárnej súťaže o Cenu Rudolfa Fabryho 2016. Organizátori a vyhlasovatelia: Spolok slovenských spisovateľov, Literárne informačné centrum, Obec Budmerice, Časopis SSS pre mladú literatúru a umenie DOTYKY.

10. Účastník programu folklórneho festivalu Jánošíkove dni 2016**.** Štvrtok 6. augusta 2016, Program RTVS. Príspevok k životnému jubileu Petra Cabadaja – udelenie Čestného občianstva obce Terchová.

Publikačná činnosť

ADF: Attempt to outline the situation In the publication of literature in Slovakia.In: ejmap : European journal of media, art and photography. - ISSN 1339-4940. - Roč. 4, č. 2 (2016), s. 94-101. [Grupač Marián (100%)]

ADF Dokumentácia stavu knižničných zbierok spolku slovenských žien Živena v Martine : Pokus o situačný náčrt a reflexia súčasného stavu knižnice spolku Živena v Martine / Marián Grupač. In: Mediamatika a kultúrne dedičstvo : Revue o nových médiách a kultúrnom dedičstve. - ISSN 1339-777X. - Roč.3, č.2 (2016), s. 5 s. - Spôsob prístupu: http://fhv.uniza.sk/mkd_revue/02_2016/02_2016_grupac.pdf

ADF: Dievčičky čosi tajne robili alebo: erotika po „štúrovsky“... : pásmo o motívoch lásky a erotiky v tvorbe vybraných štúrovských básnikov.In: Dotyky : časopis pre mladú literatúru a umenie. - ISSN 1210-2210. - Roč. 28, č. 2 (2016), s. 19-26. [Grupač Marián (100%)]

AED NEGATION PHENOMENA OF CULTURAL AND SOCIAL PROCESSES OF GLOBALIZATION IN THE MODERN DAY IN EUROPEAN EMPLACEMENT: DISTRIBUTION OF CZECH-SLOVAKIA IN THE CONTEXT OF NATIONAL LITERATURE AND LANGUAGE : Náčrt situácie vo vzájomných reláciách slovenskej a českej literatúry a jej prienik do súčasnosti [Negačné fenomény procesu kultúrno-spoločenskej globalizácie v novodobom európskom geopriestore: Rozdelenie Česko-Slovenska v kontexte národných literatúr a jazyka Náčrt situácie vo vzájomných reláciách slovenskej a českej literatúry a jej prienik do súčasnosti] / Marián Grupač. In: GLOBALIZATION AND ITS SOCIO-ECONOMIC CONSEQUENCES : 16th International Scientific Conference. - Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, 2017. - ISBN 978-80-8154-191-9. - S. 563-572. - Spôsob prístupu: http://ke.uniza.sk/sites/default/files/content_files/proceedings_part_ii.pdf

AED Identifikácia, uchovanie a sprostredkovanie historických dokumentov v akademickom prostredí / Veronika Murgašová, Marián Grupač, Marcela Kozejová-Palkechová. In: Kultúrne dedičstvo a identita : Medzinárodná vedecká konferencia 25. - 26. mája 2016. - Banská Bystrica: Belianum, 2017. - ISBN 978-80-557-1120-1. - S. 176-186. [Murgašová Veronika (34%) - Grupač Marián (33%) - Kozejová-Palkechová Marcela (33%)]

BDB: Muška Pavol : spanilá jazda motýlia...In: Kysucká galéria v Oščadnici 35. - Oščadnica : Kysucká galéria v Oščadnici, 2016. - ISBN 978-80-85138-19-1. - S. 24-25. [Grupač Marián (100%)]

BDB: Švábik Macvejda Gustáv : samota v zrkadleniach... In: Kysucká galéria v Oščadnici 35. - Oščadnica : Kysucká galéria v Oščadnici, 2016. - ISBN 978-80-85138-19-1. - S. 26-27. [Grupač Marián (100%)]

BDB: Zimka Ondrej : rozprávka o maklérovi, nahej žene, Klingsorovi a o nás...In: Kysucká galéria v Oščadnici 35. - Oščadnica : Kysucká galéria v Oščadnici, 2016. - ISBN 978-80-85138-19-1. - S. 21-23.[Grupač Marián (100%)]

BDB: Zimková Milina : nikto sa nikdy nedozvie...In: Kysucká galéria v Oščadnici 35. - Oščadnica : Kysucká galéria v Oščadnici, 2016. - ISBN 978-80-85138-19-1. - S. 45-46.[Grupač Marián (100%)]

BDF: Istota a pohodlie. úvodník.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 1 (2016), s. 2.[Grupač Marián (100%)]

BDF: Náčrt vo vydávaní pôvodnej literatúry v Československu pred rokom 1989.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 4-5 (2016), s. 27-29.[Grupač Marián (100%)]

BDF**:** Najväčšie hity slovenskej poézie : 21.In: SME. - ISSN 1335-440X. - Roč. 24, č. 73 (2016), s. VIII.[Grupač Marián (100%)]

BDF: Peter Cabadaj "dolapený" v najlepšej forme...In: Slovensko : časopis pre Slovensko a slovenský svet. - ISSN 0231-7303. - Roč. 38, č. 1 (2016), s. 44-45.[Grupač Marián (100%)]

BDF: Situačný náčrt slovenskej poézie na začiatku 21. storočia.In: Dotyky : časopis pre mladú literatúru a umenie. - ISSN 1210-2210. - Roč. 28, č. 01 (2016), s. 7-10.[Grupač Marián (100%)]

BDF: Vybrané kapitoly z dejín slovenskej a svetovej literatúry I. In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 6-7 (2016), s. 15-17.[Grupač Marián (100%)]

BDF: Vybrané kapitoly z dejín slovenskej a svetovej literatúry II.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 11-12 (2016), s. 18-19.[Grupač Marián (100%)]

BDF: Význam (slovenskej) poézie pre 21. storočie... : situačný náčrt v oblasti pôvodnej slovenskej literatúry v roku 1989. Štvrtá časť.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 1 (2016), s. 10-11.[Grupač Marián (100%)]

CAB : V tomto storočí sú noví blázni. - 1. vyd. - Bratislava : Ikar, 2015. - 27 s. - ISBN 978-80-551-4447-4.[Grupač Marián (100%)]; Ohlasy:
2016 [6] KLUS, J. V tomto storočí sú noví blázni. Marián Grupač Ikar 2015. In: Knižná revue. ISSN 1210-1982, 2016, roč. 26, č. 3, s. 20.

GHG: Vydavateľská činnosť v rokoch 1980 – 1989.In: Profil slovenskej kultúry : literatúra. - Online, [8] s. [Grupač Marián (100%)]

GII: Anonymní lokaji vo vlastnej klietke "mindrákov" a zloby... : úvodník.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 10 (2016), s. 2.[Grupač Marián (100%)]

GII: Na kopci a na vŕšku... s Vincom Šikulom. In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 10 (2016), s. 13.[Grupač Marián (100%)]

GII: Nič iné, len slovo mení svet... : (rozhovor s Ľubomírom Feldekom).In: Dotyky : časopis pre mladú literatúru a umenie. - ISSN 1210-2210. - Roč. 28, č. 01 (2016), s. 2-6.[Grupač Marián (100%)]

GII: Nie je nula ako nula... : úvodník.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 3 (2016), s. 2.[Grupač Marián (100%)]

GII: O predsudkoch, obmedzenosti, nenávisti a ľudskej hlúposti... : úvodník.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 8-9 (2016), s. 2.[Grupač Marián (100%)]

GII: Peter Cabadaj "dolapený" v najlepšej forme... : (alebo namiesto doslovu).In: Peter Cabadaj : Dlaňové priznanie : (a iné texty). - Martin : Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2016. - ISBN 978-80-8128-168-6. - S. 168-174.[Grupač Marián (100%)]

GII: Podsúvanie braku ničí myslenie a vkus : rozhovor s Igorom Válekom.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 11-12 (2016), s. 6-9.[Grupač Marián (100%)]

GII: Slovákov v zahraničí považujem za integrálnu a veľmi dôležitú súčasť nášho národa : rozhovor s riaditeľkou Krajanského múzea MS Zuzanou Pavelcovou.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 1 (2016), s. 4-6.[Grupač Marián (100%)]

GII: Z kolektívnej nemohúcnosti priemeru sa rodí štýl permanentného spochybňovania a znevažovania... : rozhovor.In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Roč. 17, č. 4-5 (2016), s. 8-11.[Grupač Marián (100%)]

Slovenský historický ústav Matice slovenskej

Slovenský historický ústav MS (SHÚ MS) je vedeckým pracoviskom Matice slovenskej pre základný slovakistický výskum a pre výskum slovenských dejín

Vedecké podujatia

Odborný terminologický seminár o československom unitarizme, 28. júna 2016
v Bratislave v Knižnici slovenskej štátnosti na Grösslingovej 23.
Pri analýze československého unitarizmu, ako dôležitého javu našich dejín, sa rozoberala historická terminológia substantív *Československo, Česko-Slovensko* a adjektív *československý a česko-slovenský*. Šlo o zhrnutie tejto témy na základe logických, gramatických, ale najmä historických súvislostí.
Referujúci: prof. PhDr. Róbert Letz, PhD., PhDr. Anton Hrnko, CSc., PhDr. Peter Mulík, PhD.

Otvorenie Knižnice slovenskej štátnosti, ako špecializovaného bádateľského pracoviska pre výskum slovenských dejín v období národnej emancipácie a úsilia o dosiahnutie národnej a politickej suverenity Slovákov.
19. septembra 2016 v priestoroch Matice slovenskej v Knižnici slovenskej štátnosti

Odborný seminár k vývoju slovenských ústav v 20. storočí
PhDr**.** Peter Mulík, PhD.: Priama línia slovenských dejín a jej odraz v ústavách, platných na našom území v 20. stor.

Edičná činnosť

Historický zborník č.1/ 2016 (zostavovateľ Peter Mulík)

Historický zborník č. 2/2016 (zostavovateľ *Peter Mulík)*

***Organizačná* a akvizičná činnosť**
Budovanie knižnice slovenskej štátnosti pri SHÚ MS. Nákupy kníh, technického zariadenia, vybavenia, nákup elektronických informačných zdrojov. (Január- máj 2016, SHÚ MS Bratislava- I. Mrva, P.Mulík)

Organizovanie udeľovania ceny Daniela Rapanta, máj 2016 (SHÚ MS-Bratislava)

doc. PhDr. IVAN MRVA, CSc.
riaditeľ Slovenského historického ústavu MS

V priebehu roka 2016 sa podieľal na budovaní Knižnice slovenskej štátnosti pri SHÚ MS v Bratislave.

Publikačná činnosť

Monografie
Slovenské dejiny pre každého. Perfekt Bratislava 2016, s. 136 ISBN 978-80- 8046- 762-3

Kapitoly v monografiách
Marcel Pecník, Ivan MRVA, Pavol Martuliak, Veronika Dobrová: 1871 - Začiatky slovenskej politiky a vznik Slovenskej národnej strany, Martin 2016, s. 86 ISBN: 978-80-972320-8-5

Kolektív autorov: Preseľany 2016, s. 280 – ISBN 978 80 9722343-8-7 .
MRIVA, I: Preseľany v rokoch 16526-1872. Doba osmanských nájazdov, protihabsburských povstaní, nevoľníctva a nástupu reforiem. s. 33- 58
Kolektív autorov: Veľké Chlievany, 2016, s. 208 – ISBN 978 80 972434-6-3
MRVA, Ivan: Veľké Chlievany v rokoch 1526-1918 s. 23-40
Slovenská tlač po zániku Slovenských národných novín 1848. Odkaz Slovenských národných novín a vplyv médií na slovenskú spoločnosť. s. 16-26 Matica slovenská 2015, ISBN 978-80- 8128-157-0

Vedecké štúdie
Ako sa v Stupave kolektivizovalo. In: Zmeny v pozemkovom vlastníctve v 20. storočí. Ed. Peter Sokolovic. Trnava 2016. ISBN 978-80 8105_ 792-2. S. 262-279
Náš 170 – ročný jubilant, konská železnica Bratislava –Trnava - Sereď. Slovenské pohľady 2016, č. 11, ISSN 1335-7786, s. 57-70

Odborné a popularizačné práce a články
Právnická príručka s jedinečnými údajmi. Tripartitum má 500 rokov. Národný kalendár 2017, ISBN 978-80-8128-174 - 7 s. 87-88
Zložitá a zdĺhavá prestavba monarchie. (Rakúsko-uhorské vyrovnanie pred 150 rokmi. Národný kalendár 2017, ISBN 978-80-8128-174 - 7 s. 57-60
Voľby v rokoch šesť I. 1896 Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 26, číslo 10. október 2016 s. 12 ISSN: 1338 404 X
Voľby v rokoch šesť II. 1906. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 26, číslo 11. November 2016 s. 13 ISSN: 1338 404 X
Voľby v rokoch šesť III. 1946. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 27, číslo 1. Január 2017 s. 13-14 ISSN: 1338 404 X
Hurávlastenectvo, zastrašovanie aj bezohľadné násilie. Oslavy tisícročia zaujatia lasti mali pre Slovákov trpkú príchuť. SLOVENSKÉ NARODNÉ NOVINY, 37/2016

Prednášky na vedeckých konferenciách
9.6. 2016 Trnava Konferencia pri príležitosti osláv 170. výročia otvorenia prevádzky na konskej železnici z Bratislavy do Trnavy:
Doprava na Slovensku pred spustením prevádzky konskej železnice z Bratislavy do Trnavy a hospodárske predpoklady jej vzniku.
18.-20. október 2016 Bratislava- Pohromy, katastrofy a nešťastia v dejinách našich miest. Vedecká konferencia s medzi národnou účasťou organizátori Slovenská historická spoločnosť pri SAV- sekcia pre dejiny miest – Univerzitná knižnica v Bratislava - Historický ústav SAV
Katastrofa alebo nový začiatok. Požiare miest a obcí v novoveku a ich následky.

Popularizačné prednášky
Spomienková slávnosť pri príležitosti 170. výročia narodenia a 90. výročia úmrtia Matúša Dulu, Organizátori MS a NRSR, Bratislava 28.6. 2016
Ivan Mrva: Životné osudy M. Dulu
Dni otvorených dverí v záhorskej galérii Jána Mudrocha. 20. máj 2016
Ivan Mrva, Jozef Šimonovič : Osobnosti literárnych dejín Záhoria- Svetozár Hurban Vajanský, prednáška ppt (73 sl.)
Noc múzeí, Slovenské národné múzeum, Múzeum chorvátskej kultúry Devínska Nová Ves, 21.5. 2016.
Ivan Mrva: Osmanská ríša a dôsledky jej expanzie pre Uhorsko v 16.-17. storočí. PPT- 80 sl.
25.6.2016 Malženice

Malženice 30. jún 2016
Spomienková slávnosť pri príležitosti 255 výročia narodenia Alexandra Alagoviča, bernolákovca, národovca, záhrebského biskupa
Ivan Mrva: Život a dielo Alexandra Alagoviča
Ivan Mrva, Jozef Šimonovič –Svetozár Hurban Vajanský, prednáška ppt (73 sl.) Matica slovenská Spišská Nová Ves 28. Október 2016

Posudky a expertízy
Univerzita Konštantína filozofa Nitra, filozofická fakulta, katedra kultúrolóie: Oponentský posudok na dizertačnú prácu PhDr. Martiny Župčanovej: Kyberkultúra v kultúrnej inštitúcii. Február 2016. Posudok 4 strany
Trnavská univerzita, filozofická fakulta, katedra histórie. Oponentský posudok na dizertačnú prácu Mgr. Adriana Lančariča: Ostrokamenské panstvo v 18. storočí. Trnava 2016, s. 182 Obhajoba 20. 6. 2016 posudok 3 s.
Posudok na štúdiu pre časopis Historia ecclesiastica 2016 /II. Úsilie evanjelickej inteligencie o zakladanie spolkov miernosti na území Slovenska v 1. ½ 19. storočia.
Posudok a pripomienky k príspevku Jána Jančovica : Slováci v tristoročnej Békešskej Čabe (Historické fragmenty pochádzajúce z békeščabianskych cirkevných a svetských dokumentov z 18. a 19. storočia)

PhDr. PETER MULÍK, PhD.

vedecký pracovník Slovenského historického ústavu MS
odborná špecializácia: všeobecné dejiny 20. storočia; slovenské dejiny prvej polovice 20. storočia; cyrilo-metodská problematika; vzťah štátu a cirkví; katolícka a sociálna náuka

Celomatičná agenda
tajomník predsedu MS – v rámci splnomocnenia zastupuje predsedu MS v určitých otázkach a na určitých grémiám a podujatiach, vybavuje pridelenú korešpondenciu predsedu, pripravuje podklady pre vyhlásenia, vykonáva funkciu tajomníka Prezídia MS; vykonáva funkciu tajomníka špeciálnych komisiách ustanovených MS; zabezpečuje kontakty medzi Maticou slovenskou a inštitúciami sídliacimi v hlavnom meste SR Bratislave (ústredné štátne orgány, orgány hlavného mesta SR, vedecké ústavy, univerzity, spoločenské organizácie) so zvláštnym zreteľom na kontakty s cirkvami a náboženskými spoločnosťami;

Účasť na vedeckých podujatiach
Peter Mulík: *Slovenský politický katolicizmus v rokoch 1945 – 1948 s dôrazom na parlamentné voľby v roku 1946*
Vedecká konferencia *Voľby 1946 a Slovensko* sa uskutočnila pri príležitosti 70. výročia konania parlamentných volieb v ČSR a 70. výročia založenia Pedagogickej fakulty UK v Bratislave. Bratislava 21. júna 2016, Pedagogická fakulta UK, Šoltésovej 4.
Usporiadateľ: Katedra histórie Pedagogickej fakulty UK v Bratislave.
Peter Mulík: *Historické východiská a historická pamäť pre národný a kultúrny rozvoj etnicky heterogénnych oblastí juhu Slovenska.* Účasť na medzinárodnej vedeckej konferencii Matice slovenskej v Rimavskej Sobote „Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky – KULTÚRNE PROCESY NA JUHU“, Rimavská Sobota 6. októbra 2016.

Vystúpenie v médiách
Rádio Lumen. Spravodajský súhrn 29. januára 2016 – Peter Mulík, Róbert Letz Rozhovory o histórii na tému Represie komunistického režimu proti katolíckej cirkvi na Slovensku 65. výročie súdneho procesu s biskupmi Buzalkom, Gojdičom a Vojtaššákom.

TV LUX. Relácia v Samárii pri studni – O vzniku prvej totality s moderátorom Radovaom Pavlíkom. Hostia: Beáta Katrebová-Blehová - historička, Peter Mulík – historik (9. 11. 2015)

Rádio Lumen Spravodajský súhrn 29. januára – Peter Mulík, Róbert Letz Rozhovory o histórii na tému Represie komunistického režimu proti katolíckej cirkvi na Slovensku 65. výročie súdneho procesu s biskupmi Buzalkom, Gojdičom a Vojtaššákom.

Organizácia vedecko-populárnych podujatí

Rozhovory o histórii

Ideovo a organizačne zabezpečujem Rozhovory o histórii, ktoré sú novým periodickým (mesačne) podujatím Historického odboru Matice slovenskej pre matičiarov a záujemcov o históriu na kľúčové témy slovenských dejín.

Represie komunistického režimu proti katolíckej cirkvi na Slovensku 65. výročie súdneho procesu s biskupmi Buzalkom, Gojdičom a Vojtaššákom
vo štvrtok 28. januára 2016 o 15.00 h
v Jozefínskej knižnici Matice slovenskej na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave
Tému otvoril a na otázky odpovedal prof. PhDr. Róbert Letz, PhD.

Historické súvislosti vzniku Slovenskej republiky 1. januára 1993
v utorok 23. februára 2016 o 16.00 h
v Jozefínskej knižnici Matice slovenskej na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave
Úvodný vstup predniesol a na otázky odpovedal PhDr. Anton Hrnko, CSc.

Slovenská otázka vo vysielaní Slobodnej Európy
vo štvrtok 16. júna 2016 o 16.00 h
v Knižnici slovenskej štátnosti na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave
Úvodný vstup predniesla a na otázky odpovedala Dr. phil. Beáta Katrebová-Blehová

Spojené štáty americké a politické koncepcie Slovákov
v utorok 15. novembra 2016 o 15.00 h
v Knižnici slovenskej štátnosti
na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave
Úvodné vstupy predniesli a na otázky odpovedali prof. PhDr. Marta Dobrotková, CSc., (obdobie do roku 1918). prof. PhDr. Róbert Letz, PhD., (obdobie 1918 – 1948), PhDr. Peter Mulík, PhD. (obdobie po roku 1948)

Lektorsko-recenzná činnosť

Anton Marec: Spišské nomen omen. Názvy miest a obcí – n o v é dejiny Spiša. Vydavateľstvo Matice slovenskej, Martin
Stanislav Žlnay: Karol I. Habsburský v cirkevnohistorickom a politickom kontexte. Vydavateľstvo Matice slovenskej, Martin

Prednášky na vedeckých konferenciách

Spomienky na Druhú svetovú vojnu – 70 rokov po nej. Víťazi a porazení, organizovanej European Remembrance. 4th International Symposium for European Institutions Dealing with 20th Century History (Európska pamäť. 4. medzinárodné sympózium európskych inštitúcií, zaoberajúcich sa dejinami 20. storočia) Viedeň 11. – 12. mája 2015.

Obdobia dejín, ktoré najviac deformuje pseudohistoriografia. Vedecké kolokvium Neodborná „historiografia“ na Slovensku - problém, alebo výzva?
Bratislava 15. mája 2015

Stereotypy hodnotenia dejín vyplývajúce z vojenských a politických dôsledkov konca 2. svetovej vojny. Vedecká konferencia Rok 1945 – prelomový rok slovenských a európskych dejín. Bratislava 27. mája 2015

Vendelín Jankovič – matičiar a významný slovenský historik. Cífer 17. septembra 2015

Slovenské územie z aspektu historického sídlenia. Územie Slovenska - definícia a najstaršia rozloha. Vedecká konferencia Historické aspekty vytvárania pojmu Slovenského územia. Bratislava 29. október 2015, Katedra histórie Pedagogickej fakulty UK

Náboženstvo ako ideologický nepriateľ. Politické procesy s duchovnými. Konferencia Politických väzňov – ZPKO v Smoleniciach 21. – 23. september 2015

Vystúpenie v médiách
TV LUX. Relácia v Samárii pri studni – O vzniku prvej totality s moderátorom Radovaom Pavlíkom. Hostia: Beáta Katrebová-Blehová - historička, Peter Mulík – historik (9. 11. 2015)

Rádio Lume**n.** Spravodajský súhrn 29. januára – Peter Mulík, Róbert Letz Rozhovory o histórii na tému Represie komunistického režimu proti katolíckej cirkvi na Slovensku 65. výročie súdneho procesu s biskupmi Buzalkom, Gojdičom a Vojtaššákom.

Mgr. RASTISLAV MOLDA, PhD.

vedecký pracovník Slovenského historického ústavu MS
odborná špecializácia: slovenské dejiny 19. storočia; dejiny Matice slovenskej; dejiny slovenského školstva

Hlavná časť vedecko-výskumnej práce bola, počas roka 2016, realizovaná v Archíve Matice slovenskej, v Literárnom archíve SNK, v špecializovaných knižničných fondoch SNK, Knižnici Katolíckej univerzity v Ružomberku, Čaplovičovej knižnici v Dolnom Kubíne a v príručnej knižnici Slovenského historického ústavu MS v Martine.

Štúdie v recenzovaných časopisoch, zborníkoch a kolektívnych monografiách
Augustové slávnosti a národné podujatia v Turčianskom Sv. Martine ako prostriedok zvyšovania kvality života v meste. In. ČIČAJ, Viliam – BADA, Michal (eds.). Kvalita života v minulosti našich miest. Bratislava: Igor Iliť – RádioPrint, s. 203-217.
Príbeh pomníka Svetozára Hurbana Vajanského. In. Pamiatky a múzeá, 2016, roč. 65, č. 1, s 38-42.
Motivačné príhovory pedagógov a študentov ako prameň k dejinám školstva v 19. storočí. In. ČERVENKOVÁ, Ivana – TVRDOŇOVÁ, Daniela. (eds.). Škola základ života... História školstva v archívnych dokumentoch. Bratislava: Slovenský národný archív, 2016, s. 364-373.
Formovanie historickej pamäte o Ľudovítovi Štúrovi v Matici slovenskej v rokoch 1863-1875. In. Štúdie k jubileu Ľudovíta Štúra. HISTORIA NOVA 10. [online] Bratislava: Stimul, 2016, s. 63-75.

Štúdie v recenzovaných časopisoch, zborníkoch a kolektívnych monografiách (dokončené a odovzdané redakciám)
Kedy som sa stal Slovákom? Aspekt národného prebudenia v autobiografiách príslušníkov slovenského národného hnutia (28 ns.) Štúdia bude publikovaná v časopise Kultúrne dejiny

Príbeh skladateľa v literárnej rodine. (Ľudovít Vansa). (33 ns.) Štúdia bude publikovaná v kolektívnej monografii Neznáme príbehy
Mesianista, romantik a idealista. (Mikuláš Dohnány). (33 ns.) Štúdia bude publikovaná v kolektívnej monografii Neznáme príbehy

Odborné a populárno-vedecké práce
Recenzia knihy: Petr Popelka. Zrod moderní dopravy. Modernizace dopravní infrastruktury v Rakouském Slezku do vypuknutí první světové války. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravskej univerzity, 2013, 311 s. In. Kultúrne dejiny, 2016, roč. 6, č. 2, s. 321-325.
Gemerčan na východnom Slovensku, Podkarpatskej Rusi a v Potisí. In. Národný kalendár 2017, Martin: Matica slovenská.
Manželia Vansovci, Terézia a Ján. 160 rokov od narodenia Terézie Vansovej a 95 rokov od smrti Jána Vansu. In. Národný kalendár 2017, Martin: Matica slovenská.
Zaujímavé osudy Ľudovíta Mičátka. Pred 180 rokmi sa narodil slovenský učiteľ gymnázia v Revúcej, lexikograf a člen Matice slovenskej, ktorý umrel v cudzine. In. Národný kalendár 2017, Martin: Matica slovenská.

Iné
Január 2016 – Február 2016: Prvotný súpis knižnice SHÚ MS v Martine
Lektorovanie v MS v Martine podľa potreby
Odborná spolupráca pri príprave výstavy a katalógu: 90. výročie slávnostného otvorenia druhej budovy Matice slovenskej (1926-2016)

Mgr. RENÉ ŠKANDÍK
odborný pracovník Slovenského historického ústavu MS
odborná špecializácia: slovenské dejiny 19. a 20. storočia; dejiny Matice slovenskej; hospodárske dejiny

Pracovník je poverený spravovaním príručnej registratúry pracoviska. Eviduje a následne spracovávam dochádzku zamestnancov SHÚ MS. Vykonáva administratívne a kancelárske úkony, vybavujem písomnú a elektronickú korešpondenciu adresovanú SHÚ MS, zabezpečuje materiálne vybavenie pracoviska ako i technické práce. Vedie evidenciu knižných prírastkov v príručnej knižnici SHÚ MS v Martine.

Publikované štúdie vo vedeckých zborníkoch a recenzovaných periodikách
Organizačné členenie Slovenskej remeselníckej a obchodníckej jednoty (II. časť) In. Historický zborník 26, 2016, č. 1. (28,4 ns).

Odovzdané štúdie do vedeckých zborníkov, recenzovaných periodík a monografií
Slovenský Kramerius. (Jozef Gašparík). Štúdia bude publikovaná v kolektívnej monografii Nepovšimnuté príbehy. (31,9 ns).
Súperenie drobných živnostníkov s veľkokapitálom. (27,5 ns). Štúdia bude publikovaná v Zborníku Remeslá a živnosti v dejinách miest.

Účasť na konferenciách a vedeckých podujatiach
Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Komárno: Odborné sympózium Remeslá a živnosti v dejinách miest.
René Škandík : Súperenie živnostníkov s veľkokapitálom

Odborné a populárno-vedecké príspevky
Organizátor živnostenského hnutia (Gustáv Šimko). In. Národný kalendár 2017. (5,7 ns).
Bankár s podnikateľským duchom (Viliam Paulíny). In. Národný kalendár 2017. (5,9 ns).
Svetozár Hurban Vajanský, prvá svetová vojna a pripravovaný projekt Česko-Slovenska. (12,2 ns).

Iné
Podklady k Stanovisku Matice slovenskej na televíznu reláciu Večera s Havranom
Vypracovanie stanoviska k otázke, či sa pojem rasizmus nachádza v tvorbe a postojoch S.H. Vajanského
Vykonávanie lektorskej činnosti v Matici slovenskej; výklad z dejín Matice slovenskej a národných dejín.
Január – február 2016: vytvorenie prvotného súpisu knižnice SHÚ MS v Martine.
Spolupráca na výstave k 90. výročiu slávnostného otvorenia druhej budovy Matice slovenskej.
Od 7.11. do 10.11. 2016, výber, balenie, viazanie kníh určené k prevozu z Martina do Knižnice slovenskej štátnosti v Bratislave
Obhliadka deponovaných kníh v pivničných priestoroch starej a už odpredanej budovy Neografie

Krajanské múzeum Matice slovenskej

Krajanské múzeum Matice slovenskej (KM MS) je v zmysle Zákona č.68/1997 Z. z. o Matici slovenskej a Stanov Matice slovenskej ústredným a koordinačným pracoviskom MS pre vedecký výskum, archív, dokumentáciu a spoluprácu so Slovákmi žijúcimi mimo územia Slovenskej republiky. Zároveň plní úlohy na rozvíjanie národnej identity, histórie a tradícii, vzťahov k Slovenskej republike ako aj úlohy zamerané na šírenie informácií o Slovensku a Slovákoch doma i v zahraničí.
KM MS počas roku 2016 prešlo personálnymi zmenami. Pracovne sa KM MS posilnilo od 1. 7. 2016 do 30. 9. 2016. Na pozícii referenta bol v tomto čase zamestnaný PaedDr. Štefan Kucík, PhD.
Z dôvodu nedostatočného personálneho zabezpečenia KM sme aj naďalej boli súčasťou národného projektu: *„Absolventská prax štartuje zamestnanie“*, vďaka ktorému sme získali piatich absolventov vysokých škôl. Ich pracovnou náplňou bolo spracovávanie archívu počas štyroch hodín denne. V roku 2016 u nás absolventskú prax vykonávali: Mgr. Lýdia Galisová (od 1.5.2016 do 30.9.2016), Mgr. Michal Malata (od 1.5.2016 do 30.6.2016), Mgr. Jakub Šuraba (od 1.7.2016 do 30.9.2016), Mgr. Miroslava Labajová (od 1.8.2016 dodnes) a Mgr. Martina Záborská (od 1.8.2016 dodnes). KM zabezpečilo školskú odbornú prax študentkám miestnej Obchodnej akadémie, vďaka ktorej KM získalo štyri študentky na súvislú školskú prax (6 hodín denne) na dobu tri týždne a jeden mesiac. Školskú prax vykonávali: Zuzana Martinčeková, Lucia Tarabová a Agáta Andrašiková (od 16.5.2016 do 3.6.2016) a Lenka Maňková (od 19.9.2016 do 14.10.2016).

KM MS si počas roku 2016 plnilo svoje úlohy vo viacerých oblastiach.

V oblasti vedy a publikačnej činnosti sme zostavili aj za pomoci redakčnej rady 33. ročník zborníka Slováci v zahraničí, do ktorého v roku 2016 prispeli krajania z Maďarska, Srbska a Austrálie, ako aj početní odborníci zo Slovenska. Z konferencie *Divadelné múzy na Dolnej zemi* by mal v marci 2017 vyjsť reprezentačný zborník, ktorý by mal obsahovať aj štúdiu z pera pracovníčky KM. Taktiež sme prispeli do *Slovenského svetového kalendára* informačným príspevkom o fungovaní KM. Štúdiu o dolnozemskom Nadlaku a tiež o práci KM MS sme zaslali aj do pripravovanej monografie na tému Podunajska. Počas Dní slovenskej kultúry v Chorvátsku sme pripravili prednášku o Svetozárovi Hurbanovi Vajanskom.

Postupne sme publikovali kratšie informačné a populárno-náučné články v mnohých krajanských periodikách Európy i zámoria (USA, Kanada, Francúzsko, Maďarsko, Poľsko, Česko, Rumunsko, Srbsko, Chorvátsko, Švajčiarsko, Švédsko,...). Niektoré naše články vyšli i na Slovensku v celoslovenskej tlači. Články a informácie z matičného a krajanského života posielame i na rozličné webportály, najčastejšie na náš matičný portál www.matica.sk, ale i na mnohé krajanské webstránky do celého sveta.

V oblasti archívnej činnosti, akvizície fondov a rozvoja knižnice KM MS, výpožičiek a konzultačných služieb sme naďalej pokračovali v preregistrovaní fondov KM. Momentálne máme na pôžičky pripravených 69 478 kníh a časopisov. V roku 2016 nám pribudlo 473 akvizícií. V roku 2016 sme do KM prijali štedré dary najmä od p. Ballaya z USA (archívne dokumenty a knižný materiál), od Demokratického zväzu Slovákov a Čechov v Rumunsku, od Jána Vrtielku z Austrálie, od Kultúrnej a vedeckej spoločnosti Ivana Krasku z Rumunska, od Michala Speváka zo Srbska, od Matice slovenskej v Srbsku, od Matice srbskej, od Vladimíra Valentíka zo Srbska, od Spolku Slovákov z Poľska, od Igora Válka, Ladislava Ťažandľáka a Michala Gondu zo Slovenska.

Počas roku 2016 sme pokračovali s popisovaním fondu uloženého v A MS. Detailne a úplne presne sme popísali 222 škatúľ. Ich inventár opisuje každú jednotlivinu, ktorá sa v škatuliach nachádza. Presný popis existuje už viac ako ku 22 000 archívnym materiálom. V prvotnom triedení fondu, ktorý je uložený v Dome JCH sme spracovali viac ako 500 jednotiek.

KM MS pracuje aj na neustálej registrácii audiovizuálneho materiálu i fotografií. Do fondu nám pribudli zdigitalizované periodiká Nová Doba, Emigrant, Naše zahraničí, Jihoamerický svět a Krajan. Popísalo sa niekoľko stoviek fotografií, ktoré ostali súčasťou archívu KM. Všetko, čo v KM MS bolo pretriedené, je popísané, uložené a pripravené na bádanie i výpožičky. Databáza fotografií je dostupná aj na webovej stránke KM, taktiež pracovníčka KM poskytuje konzultačné služby. Zároveň sme aj v roku 2016 dali zviazať všetky krajanské periodiká za rok 2015. Počas roka 2016 sme zrealizovali približne 700 prezenčných výpožičiek, vybavili sme približne dve desiatky bádateľov. Naše fondy sme vypožičali aj bádateľom, ktorí pripravovali program 51. ročníka Folklórnych slávností pod Poľanou (Krajanská nedeľa), i vedcovi Jánovi Botíkovi (ktorý pripravuje monografiu o Rumunsku).

V oblasti stykovej činnosti s krajanmi a iných príbuzných činností sme v roku 2016 rozvíjali kontakty najmä pomocou elektronickej pošty. Počas roka krajanom zasielame informácie z matičného diania, vyzývame ich k rozličnej spolupráci (zborník Slováci v zahraničí, časopis *Slovensko*, konferencia, súťaž *Prečo mám rád slovenčinu,...*) a zodpovedáme im na rozličné otázky. Naďalej naše komunikačné databázy rozširujeme a aktualizujeme. Styk s krajanmi udržujeme pomocou našej webstránky a v neposlednom rade sa o činnosti KM dozvedajú krajania aj vďaka krajanským periodikám, ktoré publikujú naše články.

Už začiatkom roka sme krajanov informovali o možnosti podania rozličných projektov – od menších projektov na Žilinský samosprávy kraj, cez väčšie projekty na FPÚ, až po veľké projekty na získanie dotácií z EÚ.

Na začiatku roku 2016 sme podali 5 projektov do novovzniknutého fondu na podporu umenia (ďalej len FPU). Predložili sme 3 stykové projekty (vycestovanie slovenského súboru ku krajanom pre Poľsko, Francúzsko a Chorvátsko), jeden metodický projekt – určený na vycestovanie slovenských choreografov do Srbska a jeden projekt určený na podporu festivalu na Vychylovke. Ani jeden z projektov však finančne podporený nebol.

Ešte v roku 2015 sme spoločne so slovenskou víkendovou školou vo Francúzsku a v Írsku vypracovali veľký makrogrant na podporu výučby slovenského jazyka pre krajanov v západnej Európe. Bol spojený s mnohými školiacimi aktivitami na Slovensku a s radom intelektuálnych výstupov. Počas roku 2016 sme ho podali dvakrát, avšak v oboch prípadoch bol vrátený s pripomienkami. Jeho ďalšie, tretie podanie, zvažujeme. Taktiež sme podali menšie projekty na Žilinský samosprávny kraj. Tieto projekty finančnú podporu získali (Rada pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Matičné Vianoce).

• • •

Podarilo sa nám uskutočniť viaceré služobné cesty do zahraničia. Boli sme súčasťou 16. Dní slovenskej kultúry v Rijeke v Chorvátsku, XXXV. prehliadky krajanských dychových hudieb v poľskom Jurgove, Dní slovenského zahraničia v rumunskej Oradei, odovzdávania Ceny Matice slovenskej Vojtechovi Čelkovi v Prahe, Dní slovenskej kultúry v maďarskom Alkári, udeľovania Ceny Ondreja Štefanka a vedeckej konferencie v rumunskom Nadlaku, pietnej spomienky na obete ozbrojenej skupiny „Ogňa“ v Novej Belej (Poľsko) a 190. výročia Matice srbskej v Novom Sade (Srbsko). Počas ostatnej služobnej cesty sme navštívili aj krajanov v Báčskom Petrovci a Kulpíne.

Taktiež sme vítali návštevy aj u nás. Podieľali sme sa na programe pre Slovákov z chorvátskych Lipovľjan, ktorí v Martine trávili tri dni. Taktiež Matica slovenská v spolupráci s Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí pripravila 25. ročník Medzinárodného letného tábora v Tatranskej Lesnej, na ktorom sa zúčastnilo viac ako 80 detí krajanov.

Počas roku sme sa obrátili na niektorých krajanov s požiadavkou, či by sme s nimi mohli pripraviť rozhovory do SNN, vďaka čomu boli ich snahy a aktivity prezentované aj na stránkach slovenských periodík.

Tiež sme boli úspešní vo vybavovaní sponzorských kníh pre slovenskú školu v kanadskej Ottawe, pre Slovákov v Srbsku a Maďarsku. Veľkú zbierku spoločne s OP Holíč sme pripravili pre knižnicu do Hložian (Srbsko). Zbierku podporila aj starostka Malého Záluzia, pani Vierka Predanocyová. Momentálne pracujeme na zbierke pre Slovenskú knižnicu v Calgary. Počas roku sa nám podarilo vybaviť sponzoring od firmy Matyšák. Ich produktmi bola podporené Slovesná jar, kde sa opäť otvoril priestor aj pre krajanov. V roku 2016 sme v spolupráci s krajanmi zo Srbska pripravili výstavu – 150. rokov tlačeného slova vo Vojvodine. Program pokračoval prezentáciou slovenskej spisby v zahraničí. Predstavili sa: Dagmar Mária Anoca (Rumunsko), Zdenka Valent – Belić a Vladimír Valentík (Srbsko) a Stanislav Jančiarik (prezentoval Dušan Tóth z Kanady). Taktiež sme na koniec roka projektovali zasadanie Rady pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Zasadanie sa nám však pre pracovnú vyťaženosť členov RSŽZ nepodarilo v stanovenom termíne zorganizovať, a tak sme ho presunuli na jarné mesiace. Pre krajanov sme sponzorsky vybavili cukrovinky od firmy Sedita a tiež pre krajanov z Francúzska učebnice a knižky od vydavateľstva Mladé letá. Sponzorsky sme podporili súťaž Kollárovo pero v Prahe.

V oblasti styku so slovenskou verejnosťou a mládežou naďalej sprístupňujeme a lektorujeme expozíciu k životu a dielu Hronského. V roku 2016 k nám prišlo 3139 návštevníkov. Návštevníkom sme ponúkli nový krátky film o živote a diele J. C. Hronského, pripravili sme modrejšie prezentácie k hodinám literatúry.

V roku 2016 sme sa podieľali aj na realizácii Národnej slávnosti na Devíne, boli sme účastní na vatre zvrchovanosti v Štrbe, na divadelnom festivale Aničky Jurkovičovej v Novom meste nad Váhom, na krajanskom gastrovečierku v Považskej Bystrici, na slávnostnom oceňovaní v rámci súťaže *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko...* v Nových Zámkoch. Organizovali i spoluorganizovali sme v dome Hronského viacero podujatí: tradičná turčianska kuchyňa starých mám, Matičné Vianoce a umožnili sme vykonávať prednášky Českému spolku vo výstavnej miestnosti nášho sídla.

Na poli spolupráce s organizáciami a záujmovými útvarmi sme najintenzívnejšie spolupracovali s *Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí*. Celoročne sme spolupracovali s českým spolkom, bulharským spolkom, maďarským spolkom a fotoklubom.

V roku šk. roku 2015/2016 KM spolupracovalo s MK, ÚSŽZ, MŠ, ŠPÚ a Jazykovedným ústavom Ľudovíta Štúra v Bratislave na súťaži *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko...* Matica slovenská a jej Krajanské múzeum sa spolu s ÚSŽZ podieľali na organizácii IV. kategórie súťaže – ktorá registruje a posudzuje práce zahraničných Slovákov. V roku 2016 do tejto kategórie prišlo presne 138 prác z pera najmladších i takmer dospelých krajanov.

Práce adresované do Krajanského múzea Matice slovenskej prišli takmer zo všetkých kútov sveta. Z Chorvátska sme dostali práce z Iloku, Našíc, Zdenci, Putinovca a Novej Bukovice, z Maďarska si tvorivosť vyskúšali deti z Budapešti, Bekéšskej Čaby, Slovenského Komlóša, Dabaša i Jášču. Slovenské deti z Rumunska písali v mestách Alešd, i Nadlak, zo Srbska prišli práce z Aradáča, Erdevíku, Kulpínu, Báčskeho Petrovca, Kovačice, Kysáča, Padiny, Pivnice i Starej Pazovy. Do súťaže sa zapojili aj krajania z Užhorodu a nečinné neostala ani západná Európa: práce zaslali aj deti z víkendovej školy v Londýne.

V roku 2016 KM MS sa snažilo napĺňať aj závery, ktoré prijala Rada pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Do konca roku 2016 sme splnili takmer všetky prijaté závery. V oblasti štátnej politiky smerom k Slovákom žijúcim v zahraničí sme vystúpili aj na Stálej konferencii ÚSŽZ 2016, pripravili sme návrhy v oblasti krajanskej problematiky pre programové vyhlásenie vlády SR.

Krajanské múzeum MS zavŕšilo rok 2016. Na podporu vedeckej činnosti získalo dva granty, ktoré bude čerpať počas roku 2017. Ako prvé pripraví výstavu venovanú pôsobeniu matičnej delegácie v zámorí (1935 – 1936) na čele s J. C. Hronským. V prvej polovici roka 2017 chce KM usporiadať vedeckú konferenciu venovanú 110. výročiu založenia Slovenskej ligy v Amerike.

PaedDr. ŠTEFAN KUCÍK, PhD.

Prvá a jediná cesta do zámoria. In. *Slovenské národné noviny*, 13. august 2016, roč. 31, č. 32 – 33, s. 7.
90 rokov prvej slovenskej Biblie. In. *Ľudové noviny* (Maďarsko), 2016, roč. LX., č. 29, s. 14.
Biskupi M. Blaha, J. Vojtaššák, P. Jantausch a J. Čársky pred deväťdesiatimi rokmi v USA. In. *Jednota* (USA), 2016, roč. 125, č. 5942, s. 22.
Deväťdesiat rokov od prekladu slovenského písma. In. *Jednota*, 2016, roč. 125, č. 5944, s. 23.

PhDr. ZUZANA PAVELCOVÁ

riaditeľka Krajanského múzea MS

Vedecký zborník Slováci v zahraničí po tridsiatydruhý raz. In. *Slovanská vzájomnosť,* 2016, roč. XVI., č. 2, s. 72-73.
Vpísaný zlatým písmom do slovenských i matičných dejín. In. *Slovanská vzájomnosť,* 2016, roč. XVI., č. 2, s. 12-14.
Daruj knihu krajanom v Kanade. In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31., č. 47, s. 12.
Dedinky chudobné, ale plné ľudskosti. In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31., č. 38 – 39, s. 2.
Dublinský krajanský maják naviguje. In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31., č. 5, s. 8.
O živote a diele krajanov. In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31., č. 11, s. 8.
RTVS nemôže zabudnúť na krajanov. In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31., č. 9, s. 12.
U Slovákov v Rumunsku. In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31., č. 37, s. 12.
Vznikne Centrum slovenského zahraničia? In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31., č. 17, s. 5.
Zaslúžené nadlacké pocty. In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31., č. 14, s. 11.
Zaznievajú naliehavé výzvy krajanov. In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31., č. 7, s. 1.
Originálna umelkyňa so slovenskými koreňmi. In. *Slovensko*, roč. XXXIII., č. 2, s. 22.
Slovenčina nielen na slovíčko. In *Slovensko*, roč. XXXIII., č. 3, s. 14 – 15.
U krajanov v Chorvátsku a v Rumunsku. In. *Slovensko*, roč. XXXIII., č. 3, s. 24 – 26.
Po stopách činností Krajanského múzea Matice slovenskej počas roku 2015. In. *Československý ústav zahraniční* (Česko), 2016, č. 1, s. 14 – 17.
Svetozár Hurban Vajanský. In. *Československý ústav zahraniční*, 2016, č. 9, s. 30 – 31.
Vedecký zborník Slováci v zahraničí po tridsiaty druhýkrát. In. *Československý ústav zahraniční*, 2016, č. 4, s. 17.
Vpísaný zlatým písmom do slovenských i matičných dejín. In. *Československý ústav zahraniční*, 2016, č. 2, s. 22 – 24.
Za Ferdinandom Hoffmannom. In. *Československý ústav zahraniční*, 2016, č. 1, s. 36 – 37.
Za polstoročnicou najstaršieho literárneho festivalu. In. *Československý ústav zahraniční*, 2016, č. 6, s. 18-19.
Krajanské múzeum v roku 2015. In. *Slovenské dotyky* (Praha), 2016, roč. XXI., č. 2, s. 20.

Za Ferdinandom Hoffmannom. In. *Association des originaires et amis des pays tcheques et slovaque* (Francúzsko), 2016, roč. 58, č. 328, s. 12.
Rada pre Slovákov žijúcich v zahraničí pri Matici slovenskej opätovne naštartovala svoju činnosť. In. *Spavodaj Association Amité Franco-slovaque* (Francúzsko), 2016, č. 80, s. 20 – 21.
Vpísaný zlatým písmom do slovenských i matičných dejín. In. *Spavodaj Association Amité Franco-slovaque*, 2016, č. 81, s. 24.
24. ročník súťaže Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko. In. *Život – La Vie* (Francúzsko), 2016, roč. LXIII, č. 2, s. 31.
Vedecký zborník Slováci v zahraniční po tridsiaty druhýkrát. In. *Život – La Vie*, 2016, roč. LXIII, č. 1, s. 22.
Po stopách činnosti KM MS v roku 2015. In. *Prameň* (Chorvátsko),2016, roč. XXIV., č. 1, s. 18 – 19.
Ferdinand Hoffmann, zázračné dieťa slovenského divadelníctva. In. *Ľudové noviny*(Maďarsko), 2016, roč. LX., č. 10, s. 10.
O súťaži s Janou Garajovou. In. *Ľudové noviny*, 2016, roč. LX., č. 4, s. 12 – 13.
Vedecký zborník Slováci v zahraničí. In. *Ľudové noviny*, 2016, roč. LX., č. 12, s. 9.
Svetozár Hurban Vajanský. In. *Život* (Poľsko), 2016, roč. 58, č. 10, s. 25.
Vedecký zborník Slováci v zahraničí. In. *Život*, 2016, roč. 58, č. 3, s. 32.
Jozef Cíger Hronský. In. *Pohľady*, (Rakúsko), 2016, roč. XXXI. , č. 1, s. 20 – 21.
Krajanské múzeum Matice slovenskej. In. VALENTÍK, Vladimír. *Slovenský svetový kalendár*. Báčsky Petrovec (Srbsko) : Slovenský kultúrny klub, 2016, roč. 1, s. 242 – 249 .
Svetozár Hurban Vajanský. In. *Slovenské zvesti* (Švajčiarsko), 2016, roč. 48, č. 3, s. 7.
Ako nás vidia. In *Kanadský Slovák* (Kanada),2016, roč. 74., č. 13, s. 4.
How do they see us. In. *Kanadský Slovák*, 2016, roč. 74., č. 13, s. 13.
Svetozár Hurban Vajanský. In. *Kanadský Slovák*, 2016, roč. 74., č. 19, s. 4
Svetozár Hurban Vajanský. In. *Nový domov* (Kanada) 2016, roč. 67, č. 13, s.5.
Rada pre Slovákov žijúcich v zahraničí pri MS opätovne naštartovala svoju činnosť. In. *Slovo z Britskej Kolumbie* (Kanada)2015, roč. 9, č. 1, s. 29.
Vianočný pozdrav z Matice slovenskej. In *Slovo z Britskej Kolumbie*, 2015, roč. 9, č. 1, s. 31.
Vpísaný zlatým písmom do slovenských i matičných dejín. In. *Slovo z Britskej Kolumbie*, 2016, roč. 9, č
USA
Jednota
Krajanské múzeum Matice slovenskej vítalo vzácnych hostí. In. *Jednota (USA),*2016, roč. 125, č. 5944, s. 22.
Po stopách činností KM MS počas roku 2015. In. *Jednota*, 2016, roč. 125, č. 5933, s. 23.
Vedecký zborník Slováci v zahraniční po tridsiaty druhýkrát. In. *Jednota*, 2016, roč. 125, č. 5936, s. 27.
Vedecký zborník Slováci v zahraničí. In. *Slovák v Amerike* (USA)2016, roč. CXXVII., č. 10 322, s. 17.
Matica slovenská pripravuje konferenciu 110. výročie založenia Slovenskej ligy v Amerike. In. *Slovenský katolícky sokol* (USA)2016, roč. CV, č. 5082, s. 16.
Po stopách činnosti KM MS počas roku 2015. In. *Slovenský katolícky sokol*, 2016, roč. CV., č. 5061, s. 19 – 20.
Vedecký zborník Slováci v zahraničí po tridsiaty druhýkrát. In. *Slovenský katolícky sokol*, 2016, roč. CV., č. 5064, s. 15 – 16.
Vpísaný zlatým písmom do slovenských i matičných dejín. In. *Slovenský katolícky sokol*, 2016, roč. CV., č. 5063, s. 15 – 16.
Svetozár Hurban Vajanský. In *Slovenský katolícky sokol*, 2016, roč. CV, č. 5078, s. 15.

Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej

Legislatívne a matičné východiská činnosti

Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej (SNV) plní úlohy vyplývajúce zo zákona č. č. 69/1997 Z. z. o Matici slovenskej, v ktorom má zadefinované svoje poslanie. Napĺňa ich ako koordinátor výskumu a dokumentácie vzťahov obyvateľov na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky vytýčením vlastných výskumov, projektov a cieľov.

SNV pri plnení svojich úloh vychádza z týchto dokumentov:

1. zákon č. 69/1997 Z. z. o Matici slovenskej, ktorý ukladá MS povinnosť:
   - upevňovať slovenské vlastenectvo,
   - prehlbovať vzťah občanov k slovenskej štátnosti,
   - podieľať sa na rozvoji miestnej a regionálnej kultúry,
   - pôsobiť na mládež v duchu národných, mravných a demokratických hodnôt,
   - zvyšovať národné povedomie Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach SR,
   - posilňovať vzťahy kultúr občanov hlásiacich sa k národnostným menšinám a etnickým skupinám na území SR so slovenskou národnou kultúrou,
   - spolupracovať so štátnymi orgánmi a s orgánmi územnej samosprávy pri rozvoji kultúry a spoločenského života.
2. Program MS na základe ktorého MS najmä:
   - informuje verejnosť o situácii na slovenskom juhu
   - podporuje zriaďovanie málotriednych škôl s výučbou v štátnom jazyku
   - bude iniciovať vytvorenie orgánu, rady alebo inej inštitúcie ako poradného orgánu ministerstva, vlády, resp. parlamentných výborov, ktorý sa bude zaoberať problematikou Slovákov na jazykovo zmiešanom území,
   - kontroluje a dohliada na dodržiavanie zákona o štátnom jazyku na jazykovo zmiešaných územiach v obciach,
   - upozorňuje na diskrimináciu Slovákov.
3. Stanovy MS podľa ktorých má MS:
   - iniciatívne pracovať pri rozvíjaní národného života Slovákov,
   - systematicky rozvíjať duchovný, národný, kultúrny a spoločenský život,
   - chrániť slovenskú reč, kultúru a tradície,
   - rozvíjať a upevňovať národný život slovenského národa,
   - neformálne prehlbovať prirodzený, pozitívny vzťah k svojej vlasti, domovine svojich predkov, a tak upevňovať národnú hrdosť a vlastenectvo,
   - národne aktivizovať a zjednocovať všetkých občanov SR, a to bez rozdielu národností, náboženského vyznania, politickej príslušnosti,
   - v záujme upevňovania slovenskej štátnosti, konkrétnymi činmi a podujatiami rozširovať trvalú úctu k svojmu národu poznávaním jeho dejín a súčasného života.
4. Stratégia MS:
   - dokumentácia, výskum, ochrana, zveľaďovanie, sprístupňovanie a propagácia národného kultúrneho dedičstva, slovenčiny, ľudovej kultúry a umenia, tradícií a folklóru na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky:
     a.) analyzovať a vyhodnotiť existujúce programy a aktivity v tejto oblasti,
     b.) pripomienkovať a aktívne vstupovať do verejnej diskusie pri prijímaní príslušnej legislatívy,
     c.) dlhodobo finančne podporovať projekty miestnej a regionálnej kultúry,
     d.) podporiť mimoškolské aktivity žiakov, ktorú sú zamerané na zvyšovanie národného povedomia, vlastenectva a kultúrnej vzdelanosti na národnostne zmiešanom území,
     e.) mobilizovať a pozdvihovať národné sebavedomie a kultúrny život Slovákov žijúcich na jazykovo zmiešaných územiach,

Najvýznamnejšie výsledky odbornej činnosti

Najvýznamnejšie výsledky odborných prác SNV zahŕňajú obsahové zadefinovanie národnej identity, stimuly pre národnú identitu v legislatíve a praxi a konkordátnu úpravu v Slovenskej republike, ktoré vôbec neobsahujú problematiku jazykovú a národnostnú.

Výber zo základných výsledkov

Stimuly pre národnú identitu a vlastenectvo
autor: Margaréta Vyšná

V štúdii sme sa snažili zadefinovať pojem národnej identity čo najobjektívnejšie a vyhľadať jej konkrétne podoby ako v zákonných normách, tak aj v reálnom verejno-spoločenskom živote obyvateľov s ťažiskom na jazykovú situáciu a výchovno-vzdelávací proces.
O národnej identite môžeme uvažovať ako o význame piatich entít – spoločného pomenovania – Slovák, spoločného jazyka – slovenský jazyk, spoločného územia – Slovenská republika, spoločnej kultúry – slovenská kultúra a vedomia o týchto entitách – vzdelávanie ako kľúčová zložka. Štúdia sa zamerala na dve najvýznamnejšie entity národnej identity – spoločný jazyk a národné vedomie, ktorej kľúčovú zložku tvorí vzdelávanie, a vlastenectvo po obsahovej a terminologickej stránke v oblasti kultúry (štátny jazyk, médiá) a vzdelávania so zameraním na jazykovo zmiešané južné okresy Slovenska.
Podpora štátneho jazyka a vzdelávania v zmysle národného vedomia ako najvýznamnejších entít národnej identity, na ktorú sa analýza osobitne orientovala vyplýva zo slovenskej legislatívy. Plnia ju najmä štátne orgány a inštitúcie, vláda SR, verejno-právne médiá. V zákone o štátnom jazyku nachádzame priamu podporu používania štátneho jazyka na území Slovenskej republiky bez obmedzenia a výnimiek iba v dvoch oblastiach používania štátneho jazyka – v dokumentácii ozbrojených síl, zborov a hasičských jednotiek a v agende zdravotníckych zariadení a sociálnych služieb. Vo všetkých ostatných oblastiach sa štátny jazyk používa s výnimkami, najmä na jazykovo zmiešaných územiach SR. Tretia správa o stave používania štátneho jazyka na území Slovenskej republiky 2016 uvádza informácie týkajúce sa južných jazykovo zmiešaných oblastí. Vo všetkých siedmich dohľadových konaniach bol porušený zákon o štátnom jazyku, minimálne dvadsať podnetov (30%) od občanov sa vzťahovalo na nedodržanie zákona o štátnom jazyku (väčšinou išlo o nezabezpečenie informácií v štátnom jazyku). Správa uvádza v oblasti médií dlhodobo nízku úroveň používania štátneho jazyka. V oblasti školstva sa opatrenia na zvyšovanie úrovne používania štátneho jazyka z predošlých hodnotiacich správ realizovali len čiastočne. Úroveň vzdelávanie štátnych zamestnancov v jazykovej kultúre stúpa. Stav a úroveň používania štátneho jazyka na jazykovo zmiešaných územiach SR – južné okresy sa osobitne nevyhodnocuje.
Zákon o výchove a vzdelávaní priamo podporuje vlastenectvo iba na základných školách, podpora národnej identity absentuje. Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach 2014/2015 uvádza, že vo všetkých druhoch škôl bola úroveň vzdelávania väčšinou priemerná alebo dobrá. Stav a úroveň národného vedomia a stupeň národnej identity žiakov, vplyv podpory vlastenectva sa osobitne nevyhodnocuje. Rovnako sa osobitne nevyhodnocuje ani kvalita národného života na južných jazykovo zmiešaných územiach SR.
Na základe výsledkov analýzy štátneho jazyka Slovenskej republiky ako spoločného jazyka Slovákov a vzdelávania ako kľúčovej zložke národného vedomia Slovákov a podpory vlastenectva sme charakterizovali súčasný stav v legislatíve ako nepriaznivý pre dostatočnú oporu niektorých entít národnej identity a vlastenectva, čiastočnú podporu deklarujú štátne a vládne strategické a koncepčné dokumenty. Tento stav zväčša potvrdzujú hodnotiace správy štátnych orgánov.

Štúdia vyšla v zborníku SNV - Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky - kultúrne procesy na juhu. 2017.

Konkordátna úprava v Slovenskej republike ako súčasť právnych noriem vo verejnej správe
autor: Viliam Komora

Pokiaľ zhodnotíme problematiku konkordátnej úpravy v SR, môžeme poukázať aj na tie skutočnosti, že v oblasti národnostných vzťahov, t. j. problematika vzťahov medzi štátotvorným národom a jednotlivými národnosťami v štáte, ako aj v oblasti používania jazykov národnostných menšín, táto problematika sa v nich nenachádza. Oblasti používania liturgických jazykov nie sú upravené v rámci právneho poriadku SR a to tak v zákone č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku (porov. § 1 ods. 3, ktorý poukazuje na zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností), nachádzame však povinnosť v štátnom jazyku viesť úradnú agendu cirkví a náboženských spoločností určenú pre verejnosť (porov. § 3 ods. 2 písm. c), s tým, že § 3 ods. 4 zák. č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín upravuje možnosť túto viesť popri štátnom jazyku taktiež v jazyku menšiny.

Štúdia vyšla v zborníku Racionalizácia verejnej správy. Bratislava: Akadémia Policajného zboru 2016.

Ďalšie oblasti analýzy

Konfesijno-právne vzťahy v národnostnom kontexte od vzniku Uhorska po bitku pri Moháči
autor: Viliam Komora

Príspevok približuje kontinuitu konfesijno-právnej oblasti, ktorá bola aj v súvislosti s národnostným prepojením v ranom uhorskom štáte. Popri vzťahoch medzi štátom a cirkvou sú poukázané aj národnostné práva v tomto období, keď dochádzalo k počiatkom národnostného života, vzniku národností a širšie povedané aj k národnej problematike.
Príspevok bol publikovaný v zborníku Európska spoločnosť a jej kultúra. Warszawa : Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego 2016.

Adolf Ivanovič Dobriansky a súčasná Matica
autor: Viliam Komora

Adolf Ivanovič Dobriansky, významný činovník, ako aj jeho najbližšia rodina, ako dôležití predstavitelia, ktorí sa výraznou mierou pričinili a pôsobili v prostredí a oblasti národnostnom rusínskeho národa, avšak aj národa slovenského, ruského, českého, srbského, ba dokonca rumunského, no predovšetkým slovanstva a Slovanov všeobecne. Príspevok približuje pozitívnu spoluprácu z hľadiska histórie medzi našimi národmi a prepojenia z hľadiska k súčasnosti najmä Matice slovenskej, SNV, DMS, s Rusínmi, s Múzeom rusínskej kultúry SNM, ako aj s Rusínskou obrodou na Slovensku, predstaviteľmi ich národného života a Rusínmi celkovo.
Príspevok bol publikovaný v týždenníku Slovenské národné noviny 46/2016, s. 10.

Projekty, strategické dokumenty, koncepcie
SNV v roku 2016 vypracovalo niekoľko koncepcií, materiálov k strategickým dokumentom, úspešne sa uchádzalo o projekt z grantu matičnej vedy. Agenda SNV je ojedinelou témou grantových výziev štátnych orgánov, získanie takejto finančnej podpory je preto výnimočné.

Projekt: Slováci na jazykovo zmiešanom území v rámci kultúrnej situácie na Slovensku (pracovný názov), publikácia
Grant – dotácia na podporu významných vedeckých projektov v MS
Zodpovedná: Margaréta Vyšná
Autori: Margaréta Vyšná, Viliam Komora
Časový plán projektu: november 2016 – 15. marec 2017

Publikácia má za cieľ zoznámiť širokú verejnosť a vedeckú obec so základnou charakteristikou a špecifikami etnicky heterogénneho prostredia južných regiónov Slovenska a vyplniť tak absentujúce alebo menej známe informácie o týchto oblastiach. Jadro publikácie sa sústredí na postavenie a kvalitu života príslušníkov majoritnej spoločnosti štátu v jazykovej a vzdelávacej oblasti. Doposiaľ neevidujeme komplexnejšie spracovanú publikáciu o postavení Slovákov na jazykovo zmiešanom území v rámci celkovej kultúrnej situácie na Slovensku a s ohľadom na ich kvalitu života a kultúrne potreby.

Realizovaným projektom SNV plní Zámery a ciele SNV o knižnej prezentácii výsledkov svojich štúdií (Zámery a ciele SNV, Priority, bod 5).

Projekt: Bilaterálne vzťahy - presah do každodenného života Európana
Dotácie v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR zamerané na predsedníctvo SR v Rade EÚ MVZP-SK PRES/2016, grant MZV SR
Zodpovedná: Margaréta Vyšná
Autori: Margaréta Vyšná, Viliam Komora
Časový plán projektu: 1.7.2016 do 15.12.2016.

Hlavným cieľom projektu Bilaterálne vzťahy - presah do každodenného života Európana ako verejno-vzdelávacích podujatí s prezentáciou audiovizuálneho diela je podpora kvalitných susedských vzťahov medzi Slovenskom a Maďarskom, zvýraznenie ich rezervy, odbúranie mýtov a negatívnych vnímaní v prospech jednotného európskeho celku. Snahou audiovizuálneho diela bude predstaviť na konkrétnych príkladoch verejno-spoločenského života občanov v špecifických multikultúrnych oblastiach v oboch štátoch uplatňovanie európskej politiky.

Projekt nebol podporený.

V rámci personálnych zmien na pozícii riaditeľa SNV v II. polroku bola vypracovaná nová koncepcia – Zámery a ciele SNV

Zámery a ciele SNV

Pre SNV je dôležité kontinuálne pokračovanie v súčasnom odbornom zameraní. Aj naďalej sa bude orientovať na výskum, podmienky a vývoj etnicity obyvateľstva, ich inštitucionálnych pilierov a vzájomných vzťahov na národnostne zmiešaných územiach najmä juhu Slovenskej republiky. V tomto duchu bude pravidelne a systematicky vykonávať výskum obyvateľstva patriaceho k majoritnej kultúre a jeho vzťahu k jednotlivým etnickým subkultúram, dynamiky ich vývoja, aktivity etnického charakteru, ale aj inštitucionálnych zariadení v oblasti verejnej správy, vyhodnocovať jazykovú situáciu, výchovno-vzdelávací proces, pôsobenie cirkvi a jej význam, vzťah občanov k štátu s dôrazom na majoritné obyvateľstvo v regiónoch v menšinovom postavení. Prioritami tejto problematiky budú verejná správa, jazyková a vzdelávacia oblasť. Tie budú v sebe zahŕňať ucelenú štruktúru predmetného výskumu, východiská v legislatíve, potrieb obyvateľstva a v opatreniach na reguláciu podmienok. Nesmieme pritom zabúdať, že dialóg medzi dominantnou kultúrou a etnickými subkultúrami a vzájomná komunikácia subkultúr neprebieha iba v rámci lokálneho kultúrneho priestoru, ale má svoje väzby aj na makrosociálne útvary. Schémy a charakter vnútorného monológu kultúry, či skúmanie jednotlivých identít obyvateľstva budú potom tvoriť fundamentálne prvky štúdií. Jedným z aplikačných konceptov odborného záberu bude aj vytvorenie koncepcie osvety o základných ľud-

ských a občianskych právach obyvateľov majority na zmiešaných územiach SR a s ním súvisiaca ochrana príslušníkov slovenského národa.

Z hľadiska uvedených zámerov sa bude SNV orientovať aj na jazykovo zmiešanú oblasť severovýchodných okresov SR, ktoré obýva okrem príslušníkov slovenského národa aj rusínska národnostná menšina. SNV sa zameria na analýzu aktuálneho vývoja, integračný potenciál rusínskej menšiny, riziká charakteru kontrakultúry a izolácie, prieskum kultúrnych potrieb Rusínov.

Treťou tematikou odborného zamerania SNV z hľadiska dosahovania dlhodobých cieľov sú etnicky príbuzné národnostné menšiny – slovanské subkultúry v SR. Živý kultúrny kontakt s hľadaním vhodnej formy je primárny pre spoluprácu a vytváranie súdržnosti slovanskej spoločnosti na Slovensku.

Tematika kultúrnych vzťahov Slovákov s etnickými subkultúrami žijúcimi na Slovensku sa ani zďaleka netýka iba SNV. Jej presah je zreteľný aj v ostatných matičných odborných pracoviskách, v spolupráci s vedeckou radou a vedeckým tajomníkom môže byť presah tém vhodnou motiváciou na spoluprácu a cieľavedomé vytváranie podmienok na komunikáciu a vzájomnú informovanosť. Zámerom je systematická prezentácia problematiky národno-štátneho a národnostného charakteru s dlhodobým cieľom pôsobiť na rozvoj národnej identity.

Keďže SNV nedisponuje dostatočnou personálnou kapacitou na zvládnutie dlhodobejších a náročnejších plánovaných úloh, bude hľadať ďalšie možnosti na spoluprácu v mimomatičných kontaktoch, s verejnou správou, národnostnými združeniami a spolkami, kultúrnymi organizáciami a získavať ich tak pre výskumnú činnosť, ktorá je v ich poli pôsobnosti alebo na ktorej už sami participujú. Táto komunikácia bola už čiastočne aj zahájená. SNV bude pre vlastné odborné projekty motivovať k spolupráci matičné odbory a pracoviská, študentov, členov Mladej Matice, aktivistov a sympatizantov MS najmä na národnostne zmiešanom území najmä pre zber informácií, poskytnutie poznatkov a skúseností z kultúrnej praxe, monitorovanie aktivít obyvateľstva. Zo získaných dokumentačných materiálov bude možné vybudovať vlastnú informačnú databázu a fotodokumentáciu vhodnú aj pre iné bádateľské účely. Predovšetkým bude však slúžiť ako východisková základňa pre publikačné aktivity, ale aj vlastné publikácie, stretnutia odborníkov, či iných spôsobov sprístupňovania výsledkov výskumu.

Jednou z foriem popularizačných a informačných aktivít SNV, okrem vydávania zborníkov a ostatných publikácií bude realizácia elektronických máp a ich kombinácií, dnes už v prípravnej fáze, s prehľadom počtu obyvateľstva podľa národností, počtu škôl jednotlivých stupňov a z hľadiska religionistiky. Ďalšími formami popularizácie projektov budú z hľadiska vytvorených podmienok dokumentačné spoty, besedy v matičných domoch, tlačené prospekty, apod.

Podpora matičnej osvety a rozvoja národnej identity vyžaduje odborné podklady aj v oblasti terminológie. Nevyhnutnou požiadavkou je zadefinovať, zjednotiť a uviesť do matičnej praxe pojmy vzťahujúce sa k národnej a národnostnej tematike.

Priority

SNV sa aktuálne zameria na tieto priority (2016 – 2017):

1. Efektívnosť pracovného a organizačného systému
2. Realizácia prvej správy o postavení a právach Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach SR
3. Obsahové zameranie konferencie SNV na prvú správu o postavení a právach Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach SR
4. Aplikácia najnovších výsledkov štúdie SNV
5. Popularizácia výsledkov odborných projektov SNV
6. Realizácia koncepcie pôsobenia MS v jednotlivých oblastiach hospodárskeho, kultúrneho a duchovného života
7. Návrh na využitie potenciálu matičných pracovísk v záujme efektívnejšieho pôsobenia na rozvoj národnej identity, vlastenectva a národného sebavedomia

Spoločenské výzvy. Jazykovo zmiešané územia SR

SNV bude reflektovať na aktuálne dianie v spoločnosti, najmä na jazykovo zmiešaných územiach SR vlastnými projektmi. Ich realizácia sa bude pripravovať v priebehu nasledujúcich piatich rokoch.

1. Ochrana práv majoritnej spoločnosti štátu na jazykovo zmiešaných územiach SR - výchova obyvateľov k poznaniu a napĺňaniu svojich práv.
2. Zadefinovanie, zjednotenie a uvedenie do matičnej praxe terminológie k národnej a národnostnej téme.
3. Príprava podkladov pre legislatívne úpravy týkajúce sa zmiešaných území SR (jazyková legislatíva, volebný systém, školská legislatíva).
4. Vytvorenie koncepcie na spoluprácu so slovanskými menšinami v SR.

SNV má svojím zameraním špecifické a jedinečné postavenie v slovenskej spoločnosti, o to je jej úloha zodpovednejšia. Naplnením zámerov sleduje SNV posilnenie svojho postavenia v matičnej vede a tým zvýšenú pozornosť jazykovo zmiešaným územiam Slovenskej republiky ako izoláciou ohrozeným oblastiam.

Konferencie, prednášková a edičná činnosť

Zamestnanci SNV sa zúčastňovali, prednášali a aktívne diskutovali o národných a národnostných témach jazykovo zmiešaných oblastí SR na odborných a medzinárodných konferenciách. Tradične SNV zorganizovalo konferenciu, v tomto roku v Rimavskej Sobote pod názvom Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky - kultúrne procesy na juhu. Konferencia bola zameraná na témy, ktoré budú obsahovou náplňou aj Správy o postavení a právach Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach SR v roku 2017. SNV tak naplnilo jednu zo svojich priorít. (Zámery a ciele SNV, Priority, bod. 3).

Referáty
Historické východiská a historická pamäť pre národný a kultúrny rozvoj etnicky heterogénnych oblastí juhu Slovenska.(PhDr. Peter Mulík, PhD)
Vajanský a maďarizácia.(Doc. PaedDr. Pavol Parenička, CSc.)
O bývalom Uhorsku, výbojný maďarizmus a Slovensko.(Ing. Igor Podhájecký)
Podpora vlastenectva a rozvoja národnej identity.(Mgr. Margaréta Vyšná)
Jazykové vzdelávanie v národnostne zmiešanom prostredí.(Doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD.)
Cirkvi a náboženské spoločnosti z jazykového hľadiska.(ThLic. Mgr. Viliam Komora, PhD.)
Národnooslobodzovacie paralely dvoch národov – Íri a Slováci.(JUDr. Marián Gešper)
Tri úlohy pre južné Slovensko.(DBAH Ján Vrtielka)

Účastníci konferencie prijali záverečné komuniké, v ktorom navrhujú urýchlené riešenie kritickej situácie v školstve na juhu, najmä málotriednych škôl hroziacim zánik, v jazykovej oblasti a samosprávnych kompetenciách. Návrhy účastníkov sa týkali predovšetkým potreby rozvoja infraštruktúry, pestovania historického vedomia, odporúčaní dohľadu nad vyučovaním štátneho jazyka a dodržiavaním jazykového zákona, absencie mediálneho priestoru pre slovenskú kultúru z juhu, slovenských bohoslužieb a zaradenia 4. júna a 6. októbra za pamätný deň SR.
Na konferenciu mediálne reflektovali internetové portály Teraz.sk a Náš Novohrad. Z konferencie bol vydaný zborník rovnomenného názvu.

Ďalšie významné konferencie s účasťou pracovníkov SNV

14. januára 2016. Sládkovičovo. Medzinárodná vedecká konferencia: Európska spoločnosť a jej kultúra. Prednáška – V. Komora: Konfesijno-právne vzťahy v národnostnom kontexte od vzniku Uhorska po bitku pri Moháči.

4. – 5. februára 2016. Piešťany. Racionalizácia verejnej správy. Medzinárodná vedecká konferencia: Prednáška – V. Komora: Konkordátna úprava v Slovenskej republike ako súčasť právnych noriem vo verejnej správe.
13. februára 2016. Hodonín. Medzinárodný vedecký seminár: Problematika principu utilitarismu ve veřejné správě. Prednáška – V. Komora: Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu v kontexte konfesijného práva.
17. mája 2016. Trnava. Slávnostná akadémia k životnému jubileu Jána Podoláka. Účasť – M. Vyšná, V. Komora. Prof. Podolák bol prvým riaditeľom Strediska národnostných vzťahov MS, pôsobil v rôznych vedeckých inštitúciách, na Slovensku založil niektoré etnologické pracoviská, vydal desiatky publikácií, je držiteľom viacerých ocenení, na jeho práce nadväzuje aj súčasné SNV.
29. – 30. júna 2016. Ľubochňa. Kongres slovenskej inteligencie: Nová vízia pre Slovensko. Prednáška: Kresťanské Slovensko. Aké je Slovensko v súčasnosti, je kresťanské a je to pre neho nevyhnutnosť?
17. septembra 2016. Humenné. A. I. Dobriansky a jeho odkaz pre súčasnosť. Vedecká konferencia. Prednáška – V. Komora: Adolf Ivanovič Dobriansky a národnostná problematika Matice slovenskej v súčasnosti.
4. októbra 2016. Bratislava. Slávnostná konferencia k 170. výročiu Slovenských pohľadov. Účasť – M. Vyšná
10. októbra 2016. Ostrihom. Konferencia Zmeny národnej identity Slovákov. Účasť – M. Vyšná

Vnútromatičná spolupráca

SNV dlhodobo úzko spolupracuje s predsedníctvom MS, najmä s predsedom MS, správcom MS, výborom MS a jeho komisiami. Spolupráca spočíva v poskytovaní monitorovacích správ, informácií o aktuálnom dianí v národnostne zmiešaných oblastiach, v príprave podkladov. Vypracovalo koncepty pre listy predsedu MS adresované niektorým ministerstvám a občianskym združeniam v oblasti školstva v národnostne zmiešaných oblastiach (MŠVVaŠ, ZMOS). M. Vyšná predložila v júni na rokovanie výboru MS a Krajského snemu v Trnavskom kraji informácie o aktuálnej situácii na slovenskom juhu a V. Komora informoval o tejto situácii na Krajskom sneme Banskobystrického aj Žilinského kraja, Valnom zhromaždení Mladej Matice, na Krajskej rade Žilinského kraja a Oblastnej rade Turiec.
Pracovníci SNV počas roka pripravovali program s agendou SNV na rokovanie a zúčastňovali sa zasadnutí komisie výboru Matice slovenskej pre národnostné vzťahy. Komisii predsedá Viliam Komora, tajomníčkou je Margaréta Vyšná. Komisia sa zišla šesťkrát, rokovanie sa konalo spoločne s komisiou VMS pre kultúru a školstvo. Komisia pripravila a schválila štatút postavenia, pôsobnosti, rokovania a členstva, ktorý bol schválený výborom MS, stanovila si plán práce, priority a ciele vychádzajúce z matičnej stratégie. SNV v spolupráci s komisiou pripravilo a schválilo zhodnotenie Tretej správy o stave používania štátneho jazyka na území SR a odporučilo opatrenia - usporadúvať podujatia k Medzinárodnému dňu materinského jazyka a pripraviť koncepciu podujatí. Uznesenie komisie schválil aj výbor MS. SNV sa zúčastňovalo porád riaditeľov DMS a OPMS a metodicky usmerňovalo prípravu podujatí. Zároveň prijalo úlohu pripraviť putovnú výstavu o vývoji slovenčiny, podalo projekt na hlavné matičné aktivity na rok 2017 a spolupracovalo s odborom štátneho jazyka Ministerstva kultúry SR. Prípravu výstavy konzultovalo s vedeckým tajomníkom MS, ktorého výsledkom bolo prijatie úlohy hľadania finančných možností na vyhotovenie výstavy o slovenčine. Záverom roka SNV opäť v spolupráci s komisiou pripravilo koncepciu organizovania kľúčových podujatí D MS a OP MS. Riaditeľka SNV predložila komisii informácie o realizácii pamätníka Ľ. Štúra v Štúrove a pamätného parku v Rimavskej Sobote, komisia schválila k týmto témam uznesenia.
Pracovníci SNV v Martine participovali aj v roku 2016 na sprevádzaní exkurzií v MS (P. Parenička, V. Komora).
SNV sa v II. polroku uchádzalo v spolupráci s matičnými organizáciami v Nových Zámkoch o usporiadanie Národných matičných slávností v Nových Zámkoch. K slávnostiam bola spoločne vypracovaná koncepcia NMS.

Mimomatičná spolupráca

SNV svoju činnosť orientovalo aj na spoluprácu so štátnymi orgánmi (MŠVVaŠ SR, MK SR, poslanci NR SR) a občianskym sektorom v oblasti podpory a budovania národnej identity (Rusínska obroda Slovenska, Múzeum rusínskej kultúry SNM, Múzeum kultúry Rómov na Slovensku SNM, OZ Ruslana, ZMOS). Pracovníci SNV sa venovali aj ochrane základných práv občanov spoluprácou pri podávaní podnetov na nesprístupnenie informácií v štátnom jazyku na jazykovo zmiešaných územiach SR (podnet - tlačový orgán mestskej samosprávy v obci na juhu). Národnostná téma bola publikovaná vo viacerých médiách – Slovenské národné noviny, Slovenské pohľady, Právo národa.
Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2016 – 2020 sa formovalo bezprostredne po voľbách do NRSR, do ktorého sa zapojilo aj SNV v oblasti národnostnej politiky. Navrhlo opatrenia a zásady:

Konkrétne opatrenia na podporu národného života Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach SR:

1. Zmena volebného systému volieb do orgánov samosprávy obcí (konkrétne návrhy a štúdie poskytne MS).
2. Prenesenie kľúčových kompetencií výchovno-vzdelávacieho procesu škôl na ministerstvo školstva (konkrétne návrhy a štúdie poskytne MS).
3. Zriadiť stálu inštitúciu (štátny orgán) na dohľad práv a postavenia Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky.
4. Realizovať Správu o postavení a právach Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky

Výber hlavných zásad v procese tvorby rozpracúvania priorít národnostnej politiky:

1. Návrhy a plnenie všetkých vládnych priorít je nutné podmieniť analýzou dopadu na majoritné obyvateľstvo štátu na jazykovo zmiešaných územiach, ako aj v oblastiach s homogénnym obyvateľstvom so slovenskou národnosťou.
2. Návrhy a plnenie priorít je nutné kompenzovať vytvorením optimálnych podmienok pre majoritné obyvateľstvo štátu nielen na zmiešaných územiach.
3. Návrhy a plnenie priorít musia byť v súlade s čl. 34, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý uvádza, že výkon práv občanov patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám zaručených v tejto ústave nesmie viesť k ohrozeniu zvrchovanosti a územnej celistvosti Slovenskej republiky a k diskriminácii jej ostatného obyvateľstva.

Do Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2016 – 2020 sa čiastočne presadila prvá zásada priorít národnostnej politiky. V súvislosti s programovým vyhlásením vlády SR a situáciou v školstve na jazykovo zmiešanom území SR rokovali zástupcovia MS a SNV aj s poslancami za SNS.

Myšlienka slovanstva

Myšlienka Slovanstva je jednou z prioritných tém MS, ale aj SNV. Na tému úlohy a priority v súčasnosti v slovanskom svete sa uskutočnilo stretnutie s veľvyslancom Ruskej federácie v Bratislave Alexejom Leonidovičom Fedotovom. Delegácie sa zúčastnila riaditeľka SNV.
SNV a Matica slovenská sa už niekoľko ostatných rokov usiluje úzko spolupracovať okrem iných národností taktiež s Rusínmi a ich organizáciami. Spomeňme aspoň Múzeum kultúry Rusínov Slovenského národného múzea v Prešove, kde dosahuje vynikajúcu spoluprácu s jeho riaditeľkou pani PhDr. Oľgou Glosíkovou, DrSc. a to aj pri viacerých výstavných, vzdelávacích a kultúrnych aktivitách a to s MS, SNV či s Domom MS v Prešove, Prirodzene, toto je len jeden z viacerých príkladov, pretože aj v radoch členskej základne, či v rámci miestnych odborov Matice slovenskej je množstvo príslušníkov nášho bratského národa a pokračuje neustále prospešná a osožná spolupráca, čo úzko nadväzuje na odkaz Adolfa Ivanoviča Dobrianskeho. Práve aj v radoch organizátorov humenskej konferencie boli

takéto osobnosti a za všetkým načim spomenúť aspoň folkloristu, vedúceho folklórnych súborov Chemlon a Chemloňáčik, člena vedenia Rusínskej obrody na Slovensku, Rusínskeho záujmového združenia, ako i iných spolkov a to pána Mgr. Miroslava Kerekaniča. SNV sa tým usiluje plniť zámery v zmysle svoje koncepcie (Zámery a ciele SNV. Spoločenské výzvy, bod. 4).

Podnety

V roku 2016 SNV vypracovalo stanovisko ku kontroverznému a medializovanému pamätníku Pamätného parku Soboťanov v Rimavskej Sobota. Pamätník plánuje postaviť miestne OZ Spoločnosť Rimavská Sobota a okolie.

K príprave pamätníka vyjadrilo svoje stanovisko aj Ministerstvo kultúry SR, historik Martin Lacko a Matica slovenská. SNV neodporúčalo postaviť pamätník kontroverzným osobám a osobám, ktoré svojou činnosťou poškodzovali národno-štátne záujmy, vnášali a vnášajú medzi obyvateľov netoleranciu a konflikty. Pamätník by sa nemal realizovať, pokiaľ nebude posúdená činnosť všetkých osôb, ktorým sa plánuje vyhotoviť pamätník. SNV odporučilo Matici slovenskej zaslať list primátorovi mesta Rimavská Sobota. Na základe týchto skutočností primátor ubezpečil verejnosť o rešpektovaní národného cítenia Slovákov a možnosti vybudovania pamätníka len morálnym osobnostiam Rimavskej Soboty. Realizácia pamätníka bola presunutá do inej lokality mesta.

Personálne a organizačné zabezpečenie

V roku 2016 boli v SNV zamestnaní traja zamestnanci - doc. PaedDr. Pavol Parenička, CSc. vykonával funkciu povereného riaditeľa do 31. januára na polovičný úväzok, ThLic. Mgr. Viliam Komora, PhD. člen výboru MS a predseda jeho komisie pre národnostné otázky na plný úväzok a na detašovanom pracovisku MS v Štúrove Mgr. Margaréta Vyšná, tajomníčka komisie VMS pre národnostné vzťahy. Do konca marca bola zamestnaná na polovičný úväzok. Do tohto obdobia v SNV nebola obsadená ani pozícia riaditeľa, SNV bolo riadené priamo vedeckým tajomníkom. Od 1.apríla pôsobí M. Vyšná ako poverená riaditeľka na 30 hodinový prac. (0,8) úväzok, s pracoviskom v Štúrove a Martine.

V zmysle prezentácie jednotlivých výsledkov odborných prác SNV sme prispôsobili vzhľad a informácie webovej stránky Matice *slovenskej na odkaze Strediska národnostných vzťahov.*

Prezentačná činnosť

Prednášková a publikačná činnosť doc. PaedDr. Pavla Pareničku, CSc. je uvedená v Slovenskom literárnom ústave MS od začiatku roka 2016.

Mgr. MARGARÉTA VYŠNÁ

Prednášková činnosť

6.10. 2016. Rimavská Sobota. Konferencia SNV. Prednáška: Podpora rozvoja vlastenectva a národnej identity.

30. 4. 2016. Trnava. Krajský snem Krajskej rady Matice slovenskej Trnavského kraja. Prednáška: Aktuálna situácia na slovenskom juhu a výsledky odborných prác SNV.

Publikačná činnosť

Tajomstvá dolniackych ekopokladov (Recenzia). In. Dolniacke ekopoklady. Gbelce: Jozef Medveď. 2016. ISBN 978-80-972404-0-0.

Štúdie

Podpora rozvoja vlastenectva a národnej identity. In. Slováci na jazykovo zmiešanom území Slovenskej republiky - kultúrne procesy na juhu. Martin: Matica slovenská 2016. ISBN 978-80-8128-178-5.

Odborné články

Most alebo Most – Híd? In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 7, s.5. ISSN 0862-8823.

Štát si predsavzal zachovať málotriedky.

Ochrana národnostných menšín sa vzťahuje na všetky minority Slovenska. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 20, s. 7. ISSN 0862-8823.

Nevinná novela školského zákona. Menšinové málotriedky poslanci vyňali z povinných kvót. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 28, s. 2. ISSN 0862-8823.

Nevinná novela školského zákona. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 35, s. 6. ISSN 0862-8823.

Publicistika

Komisie výboru MS určili svoju pôsobnosť. Slovenské národné noviny. Dostupné z WWW: http://matica.sk/news/2016/02/komisie-vyboru-ms-urcili-svoju-posobnost/.

Ako sa volilo na slovenskom juhu. In. Právo národa, 2016, č. 3, s. 3. ISSN 1336-6823.

K programovým otázkam Matice. Komisie výboru MS rokovali v Banskej Bystrici. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 12 – 13. s. 19. ISSN 0862-8823.

Pozícia štátneho jazyka je neradostná. Vláda schválila tretiu správu o stave používania štátneho jazyka. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č.16, s. 4. ISSN 0862-8823.

Dolniaky – návrat k tradičným názvom. In. Právo národa, 2016, č. 5, s. 3. ISSN 1336-6823.

Národnostné menšiny – riziko bezpečnosti a mieru? In: Právo národa, 2016, č. 6, s. 5. ISSN 1336-6823.

Ján Podolák: Chcel som pozdvihnúť kultúrnosť Slovákov. K jubileu vedca, vlastenca a matičiara. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 24 , s. 11. ISSN 0862-8823.

Provokačný plán pamätníka na Gemeri. In: Právo národa, 2016, č. 7-8, s. 3.

Ten život ľudský – úsmev maličký... In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 37, s.
ISSN 0862-8823.

Tušenie domova. In. Právo národa, 2016, č. 10, s. 14.

Národná identita v ofsajde. In. Právo národa, 2016, č. 11, s. 10.

Iredentistické provokácie v Gemeri. V Rimavskej Sobote plánujú odhaliť busty separatistom. (spoluautor Maroš Smolec) In. Slovenské národné noviny, roč. 32, 2017, č. 2, s. 1. ISSN 0862 – 8823.

Referencie

Aj slovenský juh je našou vlasťou. Matica chce, aby Slovensko bolo Slovákom ozajstnou domovinou. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 1, s. 4. ISSN 0862-8823.

Tri otázky pre: Margaréta Vyšnú zo Strediska národnostných vzťahov. Zo zlého sa poučiť a z dobrého inšpirovať. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 20, s. 1. ISSN 0862-8823.

Administratívne práce

Správa o činnosti Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej za rok 2015 (10 strán, spoluautori P. Parenička, V. Komora).

Zámery a ciele Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej 2016 (12 strán).

Podklady na rokovanie výboru MS – Aktuálna situácia na slovenskom juhu (7 strán).

Rozpočet Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej na rok 2016 (spoluautor V. Komora).

Podklady na rokovanie komisie výboru Matice slovenskej pre národnostné vzťahy a komisie VMS pre kultúru a školstvo (Správa o stave používania štátneho jazyka..., výsledky volieb do NR SR a Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2016 – 2020, výsledky dotazníkového prieskumu SNV, návrh zoznamu kľúčových podujatí D MS a OP MS).

Koncepcia organizovania Medzinárodného dňa materinského jazyka (3 strany).

Podklady pre Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2016 – 2020 (12 strán).

Koncepcia organizovania Národných matičných slávností v Nových Zámkoch 2017 (2 strany).

Projekty

- Hlavné matičné aktivity – MDMJ, konferencia SNV 2017
- Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky – Bilaterálne vzťahy – presah do každodenného života Európana
- Matica slovenská – Slováci a kultúrna situácia Slovenska. Základná charakteristika a špecifiká južných oblastí.

ThLic. Mgr. VILIAM KOMORA, PhD.

Štúdie

Konfesijno-právne vzťahy v národnostnom kontexte od vzniku Uhorska po bitku pri Moháči. In. Európska spoločnosť a jej kultúra. Warszawa : Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego 2016. s. 193-209. ISBN 978-83-87897-16-1.

Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu v kontexte konfesijného práva. In. Problematika principu utilitarismu ve veřejné správě. Hodonín: Ústav práva a soudního inženýrství 2016. s. 39-57. ISBN 978-80-906144-1-3.

Konkordátna úprava v Slovenskej republike ako súčasť právnych noriem vo verejnej správe. In. Racionalizácia verejnej správy. Bratislava: Akadémia Policajného zboru 2016. s. 147-162. ISBN 978-80-8054-670-0.

Cirkvi a náboženské spoločnosti z jazykového hľadiska. In: Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky – kultúrne procesy na juhu. Martin : Matica slovenská 2016. s. 70-84. ISBN 978-80-8128-178-5.

Odborné články

Ján Podolák ako matičiar. In: Genius loci Jána Podoláka (laudačná publikácia k profesorovej 90-tke). Trnava : DAJAMA – Katedra etnológie a mimoeurópskych štúdií Univerzity Cyrila a Metoda 2016. s. 48-50. ISBN 978-80-971647-6-8.

61 krokov k slovenskej identite – Zvrchované Slovensko ako odkaz pre dnešnú generáciu a Slovenskú republiku. In: Identita a zvrchovanosť Slovenskej republiky. Martin: Matica slovenská 2016. s. 49-51. ISBN 978-80-8128-172-3.

Publicistika

Aj slovenský juh je našou vlasťou. Matica chce, aby Slovensko bolo Slovákom ozajstnou domovinou.“ In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 1, s. 4. ISSN 0862-8823.

O slovenskom juhu a právach Slovákov v ňom. Rokovala komisia pre národnostné vzťahy Matice slovenskej. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 3, s. 11. ISSN 0862-8823.

Umenie v srdci Anne Dubovcovej. Medzi nebom a zemou sú tvary a farby života. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 4, s. 12. ISSN 0862-8823.

Tvary a farby života ozvláštnila poetka a jej nová zbierka básní. In. MY Turčianske noviny. Nový Život Turca, roč. 25/56, 2016, č. 4, s. 16. ISSN 0139-6374.

Pocta jubilantke. In. MY Turčianske noviny. Nový Život Turca, roč. 25/56, 2016, č. 9, s. 16. ISSN 0139-6374.

Matičný spravodaj. Pocta jubilantke. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 11, s. 11. ISSN 0862-8823. (ref. Turčianske noviny; 9/2016; 08/03/2016; s.: 16)

Pred krajskými matičnými snemami. 3 otázky pre: PhDr. Martina Fejka, riaditeľa Členského ústredia Matice slovenskej. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 16, s. 1. ISSN 0862-8823.

Teoretik namiesto Róma s praxou. Nový rómsky splnomocnenec vlády – príslušník majority? In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 17, s. 5. ISSN 0862-8823.

O neobyčajnosti obyčajného odboru. O matičnej práci s predsedníčkou MO MS v Rybníku D. Trňanovou In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 19, s. 6. ISSN 0862-8823.
Zo zlého sa poučiť a z dobrého inšpirovať. 3 otázky pre: Margarétu VYŠNÚ zo Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 20, s. 1. ISSN 0862-8823.
Rokovala komisia pre národnostné vzťahy. O posilňovaní práv slovenského národa a národnostných menšín. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 21, s. 11. ISSN 0862-8823.
Geniu loci Jána Podoláka. Matiční predstavitelia a bádatelia výraznej vedeckej osobnosti. (uvedené pod pseudonymom Milan Očenáš) In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 23, s. 9. ISSN 0862-8823.
Daj, Boh, šťastia tejto škole. Prvé slovenské literárne gymnázium – progresívna vzdelávacia inštitúcia. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 26, s. 6. ISSN 0862-8823.
Po rokoch vystúpil na verejnosti V. Mečiar. Kongres slovenskej inteligencie v Ľubochni prijal podnetné memorandum. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 27, s. 1. ISSN 0862-8823.
Orientácia na mladú generáciu je kľúčová. 3 otázky pre: Jána SEMANA, mladého funkcionára Matice slovenskej. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 30, s. 1. ISSN 0862-8823.
V Turčianskom Jasene oslávili deti a rodinu. In. MARTINSKO TURČIANSKOTEPLICKO, roč. 20, 2016, č. 30, s. 9.
Matičná oslava tradičnej rodiny. Rodáci Jána Jesenia v Turčianskom Jasene oslávili deti a rodinu. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 31, s. 11. ISSN 0862-8823.
Deň detí aj v bohatej pene. In. MY Turčianske noviny. Nový Život Turca, roč. 25/56, 2016, č. 32, s. 24. ISSN 0139-6374.
Nad všetkým láska bdie... In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 42, s. 9. ISSN 0862-8823.
Slováci a Rusíni príkladne spolupracujú. Národnostná problematika sa netýka len oblastí na južnom Slovensku. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 35, s. 4. ISSN 0862-8823.
Recenzia (DUBOVCOVÁ, Anna – PELIKÁN, Štefan: Nad všetkým láska bdie...). In. Kultúra 14/2016, s. 9. ISSN 1335-3470.
Inšpirujúci odkaz rusínskeho Štúra. Vzdelanec Adolf Ivanovič Dobriansky a súčasná Matica slovenská. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 46, s. 10. ISSN 0862-8823.
Nové vetry v Žilinskom kraji, Turci a Liptove. Hodnotili činnosť, koordináciu podujatí a predostierali nové podnety. (uvedené pod pseudonymom Martin Levický) In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 48, s. 11. ISSN 0862-8823.
Navrhujú zvolať okrúhle stoly. Komisia výboru MS pre národnostné vzťahy o vzdelávaní a štátnom jazyku. In. Slovenské národné noviny, roč. 31, 2016, č. 49, s. 12. ISSN 0862-8823.
Rúbu z nášho lesa. Rozpomienka na prof. Imricha Sedláka. In. Kultúra, roč. 19, 2016, č. 17, s. 12. ISSN 1335-3470.
Odišiel profesor Imrich Sedlák. In. SLAVICA SLOVACA, roč. 51, 2016, č. 2, s. 184-185. ISSN 0037-6787.

Prednášková činnosť

14. januára 2016. Sládkovičovo. Medzinárodná vedecká konferencia: Európska spoločnosť a jej kultúra. Prednáška: Konfesijno-právne vzťahy v národnostnom kontexte od vzniku Uhorska po bitku pri Moháči.
4. – 5. februára 2016. Piešťany. Racionalizácia verejnej správy. Medzinárodná vedecká konferencia: Prednáška: Konkordátna úprava v Slovenskej republike ako súčasť právnych noriem vo verejnej správe.
13. februára 2016. Hodonín. Medzinárodný vedecký seminár: Problematika principu utilitarismu ve veřejné správě. Prednáška: Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu v kontexte konfesijného práva.
29. – 30. júna 2016. Ľubochňa. Kongres slovenskej inteligencie: Nová vízia pre Slovensko. Prednáška: Kresťanské Slovensko. Aké je Slovensko v súčasnosti, je kresťanské a je to pre neho nevyhnutnosť?
17. septembra 2016. Humenné. A. I. Dobriansky a jeho odkaz pre súčasnosť. Vedecká konferencia. Prednáška: Adolf Ivanovič Dobriansky a národnostná problematika Matice slovenskej v súčasnosti.

6. októbra 2016. Rimavská Sobota. Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky – kultúrne procesy na juhu. Vedecká konferencia. Prednáška: Cirkvi a náboženské spoločnosti z hľadiska používania jazyka.

Lektorská činnosť
Sprevádzanie exkurzií a výklad k histórii a súčasnosti Matice slovenskej, jej poslaniu, úlohám a činnosti: 6. 4. 2016, 15. 4. 2016, 25. 5. 2016, 31. 5. 2016, 27. 6. 2016

Redakčné a zostavovateľské práce knižného charakteru (zborníky)
Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky – kultúrne procesy na juhu. Martin : Matica slovenská 2016. 116 s. ISBN 978-80-8128-156-3.

Referencie
LEVICKÝ, Martin: Ľubochňa bola tvorivým fórom slovenskej inteligencie. Hovorca KSI Viliam KOMORA o novej etape združenia a Svätopeterskom memorande. In: Slovenské národné noviny, roč. 31, 2015, č. 28-29, s. 4. ISSN 0862-8823.

Administratívne práce
Správa o činnosti Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej za rok 2015 (10 strán, spoluautori P. Parenička, M. Vyšná)
Podklady na rokovanie výboru MS
Rozpočet Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej na rok 2016 (spoluautor M. Vyšná)
Podklady na rokovanie komisie výboru Matice slovenskej pre národnostné vzťahy a komisie VMS pre kultúru a školstvo

Archív Matice slovenskej

Archív MS je špecializovaným verejným archívom a ústredným odborným pracoviskom na zachovanie kultúrneho dedičstva a histórie MS.

Personálny stav

Archív pracoval roku 2016 v režime štyroch zamestnancov. Dvaja s vysokoškolským vzdelaním v študijnom odbore Archívnictvo a pomocné vedy historické, dvaja so stredoškolským. Jeden zamestnanec ukončil pracovný pomer dohodou k 31.12.2016. S ďalším, piatym zamestnancom, bol ukončený pracovný pomer na základe výpovede, ktorú prevzal 10.12.2014. Nakoľko od 11.3.2015 do 7.3.2016 bol na PN, pracovný pomer bol ukončený skončením PN, t. j. 7.3.2016.
Prijali sme dvoch záujemcov o dobrovoľnú prax. V jednom prípade šlo o krátkodobé stážovanie, druhé prebiehalo od novembra do konca roka.

Akvizícia

Oblasť akvizičnej činnosti sa nepodarilo personálne obsadiť ani v tomto roku. Aktivity v tejto oblasti boli skôr sporadické, preto nedošlo ani k zvolaniu akvizičnej komisie. V nasledujúcom roku bude novo prijatý zamestnanec poverený akvizičnou činnosťou. Podarilo sa nám získať 12 prírastkov v rozsahu 52 jednotiek, ktoré čakajú na schválenie akvizičnej komisie. Darom bolo získaných 9 prírastkov, presunom 3. Spomeňme aspoň dva zväzky knihy Konštantína Čulena *Dejiny Slovákov v Amerike* z roku 1942; Korešpondenciu a práce Adolfa Kobelu; Plastiku vydanú pri príležitosti podujatia Slovesná jar

z roku 1980; Autografy slovenských spisovateľov vydané roku 2016; Obraz a svietnik Jozefa Cígera Hronského.

Do Zbierky kníh a periodík vydaných Maticou slovenskou po roku 1990 sme nadobudli 55 prírastkov, čo tvorí 37 kníh a 18 periodík. Stav zbierky k 31.12.2015 je 1507 jednotiek, čo tvorí 912 kníh a 595 periodík.

Evidencia archívneho dedičstva SR

Archív MS spravuje celkovo 80 archívnych súborov. Aktualizovali sme zoznam osôb vykonávajúcich v Archíve MS odborné činnosti jeho zaslaním na odbor archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR. Archív opatruje na základe depozitnej zmluvy 71,64 bm archívnych dokumentov.
Kvôli sceľovaniu archívnych fondov sme vykonali dva presuny do iných archívov. Časť osobnej písomnej pozostalosti slovenského archeológa Antona Točíka získaná darom od pani Evy Kolníkovej z Nitry bola odovzdaná do Slovenského národného archívu v Bratislave, kde uchovávajú 6 bm jeho osobného fondu. Pri triedení dokumentov osobného fondu Stanislava Šmatláka, získaného formou akvizície, boli nájdené dva originály listov Pavla Országha Hviezdoslava označené pečiatkou Archívu Spolku sv. Vojtecha. Listy boli vrátené do pôvodného vlastníctva Spolku sv. Vojtecha v Trnave.

Ochrana archívnych dokumentov

Archív MS sa nachádza v druhej budove Matice slovenskej na ulici P. Mudroňa 1 v Martine. Archív nedisponuje voľnou úložnou kapacitou, preto sa už dlhšiu dobu zaoberá rozšírením archívu o nové úložné priestory. V priebehu roka bola vypracovaná orientačná cenová ponuka s návrhom rozmiestnenia mobilného regálového systému. V nasledujúcom roku prejdú priestory renováciou, plánuje sa výmena okien a kúpa mobilného regálového systému. Zatiaľ prebehla montáž nových vstupných dverí do tohto priestoru. V depotoch sa vykonala kontrola požiarnych senzorov a zabezpečovalo sa meranie teploty a vlhkosti.

Pozornosť sme v tomto roku venovali aj dokumentom, ktoré sa nachádzajú mimo archívu. Vykonali sme revíziu v stálej expozícii Jozefa Cígera Hronského Život bez oddychu. Zistené nedostatky menej závažného charakteru boli postupne odstránené. Zabezpečili sa nové rámy na tri zavesené vitráže J. C. Hronského. Ostatné revízie menšieho rozsahu, kontroly obrazov a výtvarných prác J. C. Hronského v počte 8 ks v kanceláriách predsedu a správcu MS prebehli bez zistenia nedostatkov.

Digitalizácia

Koncom roka sme sa z poverenia správcu MS písomne obrátili na Slovenskú národnú knižnicu so žiadosťou o získanie bližších informácií k možnému digitalizovaniu matičných archívnych fondov v Digitalizačnom centre SNK so stanovením možného termínu, finančných a prípadne aj iných podmienok. SNK sa vyjadrila, že to bude možné až po roku 2021. V nasledujúcom roku plánujeme prvé rokovania s postupným zadefinovaním prípravných úloh a určeniu množstva, stavu a formátov dokumentov určených na digitalizáciu.

Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

V oblasti spracúvania a sprístupnenia bola roztriedená kartotéka členov miestnych odborov Matice slovenskej z rokov 1968 – 1978. Miestne odbory boli abecedne usporiadané podľa miesta pôsobenia. Kartotéka bola uložená do škatúľ a vypracoval sa k nej abecedný súpis. V zbierke tlačí vydaných MS sa zo získaných duplicitných výtlačkov matičného periodika Slovenské národné noviny kompletizovali jednotlivé ročníky novín. Z fondov SNK sme minulý rok získali väčšie množstvo starších kníh, ktoré sme pretriedili a vykonali hrubú očistu.

Prístup k archívnym dokumentom

V priebehu roka sme zaznamenali 118 bádateľských návštev, čo je 41 bádateľov, z toho 4 zahraniční. Prostredníctvom elektronickej komunikácie sme podávali informácie pre 160 bádateľov, z toho 8 zahraničných, poskytli sme 15 telefonických a 8 osobných konzultácií. Tematicky najvyužívanejšie boli dokumenty obsahujúce informácie k dejinám miestnych odborov Matice slovenskej, Ústredia slovenských ochotníckych divadiel, informácie o Slovákoch v zahraničí – vo väčšej miere v Maďarsku a o Presídľovacej akcii v Maďarsku, o druhej matičnej budove, matičných periodikách Slovenské pohľady a Slovenské národné noviny, k významným osobnostiam – J. M. Hurban, V. P. Tóth, S. H. Vajanský, A. Červenák, K. Plicka, A. Horáková-Gašparíková.

Zo svojich fondov sme zapožičali archívne dokumenty na výstavné účely. Dokumenty s tematickým zameraním na osobnosť Arnolda Petra Weisz-Kubínčana boli zapožičané Galérii mesta Bratislavy na výstavu *Arnold Peter Weisz-Kubínčan: Hľadanie identity.* Vernisáž sa konala v Mirbachovom paláci v Bratislave. Výstava bola neskôr sprístupnená v priestoroch Oravskej galérie. Na rok 2017 sa plánuje zapožičanie archívnych dokumentov na výstavu o J. M. Hurbanovi do Vlastivedného múzea v Galante.

Príručná odborná knižnica archívu

Príručná knižnica Archívu MS slúži pre potreby zamestnancov archívu a Matice slovenskej a na prezenčné štúdium pre bádateľov v archíve. Roku 2016 sme získali 136 prírastkov, čo tvorí 100 kníh a 36 periodík. Stav knižnice k 31.12.2016 je 2737 jednotiek, čo tvorí 2279 kníh a 458 periodík. Všetky knihy sú riadne skatalogizované. Na správu knižnice je využívaný program Clavius.

Výskumná a kultúrno-osvetová činnosť

V auguste 2016 uplynulo 90 rokov od slávnostného otvorenia súčasnej sídelnej budovy Matice slovenskej v Martine, ktorá je pre verejnosť známa aj ako druhá budova Matice slovenskej. Pri tejto príležitosti pripravil kolektív Archívu MS na čele s riaditeľom a autorom scenára Mgr. Pavlom Madurom a za odbornej spolupráce historika Mgr. Rastislava Moldu, PhD. zo Slovenského historického ústavu MS, panelovú výstavu pod názvom *90. výročie slávnostného otvorenia druhej budovy Matice slovenskej (1926 – 2016)*. „Príbeh“ budovy je zachytený na 13 výstavných paneloch, rozdelených do šiestich tematických okruhov a úvodného panelu. Vernisáž sa konala 17. augusta priamo v jej historických priestoroch. Od decembra sa ponúka ako putovná výstava pre oblastné strediská MS, ako aj iné inštitúcie. Na prezentačné účely bol zostavený rovnomenný katalóg k výstave v náklade spolu 500 výtlačkov v dvoch vytlačeniach. Časť katalógov bola priamo expedovaná pre zamestnancov MS a členov matičných orgánov.

Starostlivosť bola venovaná aj stálej expozícii Archívu MS *Jozef Cíger Hronský – Život bez oddychu*, ktorá sa nachádza v Dome J. C. Hronského na Hviezdoslavovej ulici v Martine. Expozícia okrem výstavných panelov dlhodobo sprístupňuje archívne dokumenty a zbierkové a umelecké predmety z osobného fondu Jozefa Cígera Hronského.

Na pôde matičného archívu sme privítali tri vzácne návštevy, pre ktoré sme pripravili tematické výstavky archívnych dokumentov a fotografií aj s ich prezentáciou a exkurziu po priestoroch archívu. Privítali sme u nás veľvyslanca Ruskej federácie v SR Alekseja Leonidoviča Fedotova (24.03.), štátneho tajomníka Ministerstva kultúry SR Igora Adamca (3.06) a predsedu NR SR a Slovenskej národnej strany Andreja Danka (18.06).

Spoločnosť slovenských archivárov nás oslovila vo veci spolupráce pri organizovaní budúcoročnej medzinárodnej vedeckej archívnej konferencie – XXI. archívne dni v Slovenskej republike, spoločne s inými archívmi z regiónu. V decembri sa konalo prvé pracovné stretnutie k organizačnému zabezpečeniu a prerozdeleniu úloh. Archívna konferencia sa bude konať v dňoch 23. – 25. mája 2017 v Martine.

Pre predsedu MS sme zabezpečili výber a kópie archívnych dokumentov na ručnom papieri s tematikou spolupráce MS so slovanskými Maticami na prezentáciu pri príležitosti 190. výročia vzni-

ku Matice Srbskej v Novom Sade. J. Žumárová zabezpečila lektorovanie o dejinách MS pre sedem exkurzií.

Publikačná činnosť

Mgr. PAVOL MADURA

riaditeľ Archívu MS

Katalóg k výstave
90. výročie slávnostného otvorenia druhej budovy Matice slovenskej (1926 – 2016). Martin: Matica slovenská, 2016, 48 s. ISBN 978-80-8128-170-9

Odborné a popularizačné práce a články
90-ročná druhá budova Matice slovenskej. In. Historica Carpatica, 2016, č. 47, s. 141, 142. ISBN 978-80-89093-42-7
Výstava k 90. výročiu druhej budovy Matice slovenskej. In. Fórum archivárov, roč. XXV, 2016, č. 3, s. 53-55. ISSN 1339-8423
Spoznať a prepojiť (Návšteva Matice slovenskej u amerických Slovákov). In. Slovensko, 2016, roč. 38, č. 2, s. 14, 15.
Stále mladá deväťdesiatnička. In. Slovensko, 2016, roč. 38, č. 3, s. 6, 7.

Mgr. JANA ŽUMÁROVÁ

Odborné a popularizačné práce a články
Bolestné hľadanie identity. In. *Slovenské národné noviny*, 2016, roč. 31, č. 23, s. 9.
Správa z porady riaditeľov špecializovaných verejných archívov a seminára na tému Predstavujeme najzaujímavejšie dokumenty z našich archívov (4. – 6. 11. 2015 Bratislava, Častá Papiernička). In. *Historický zborník,* roč. 26, 2016, č. 2, s. 207, 208. ISSN 1335-8723 62
Vzácne návštevy v Archíve Matice slovenskej v roku 2016. In. *Fórum archivárov*, roč. XXV., 2016, č. 3, s. 104, 105. ISSN 1339-8423

Odborné vzdelávanie

Vo vzdelávacích aktivitách sa niektorí zamestnanci zúčastnili školení. Odbor archívov a registratúr MV SR pripravil školenie pre zamestnancov špecializovaných verejných archívov, ktoré sa konalo v Bratislave (16.02.). Program školenia sa venoval vyhláške MV SR č. 410/2015 a vypracovaniu nových registratúrnych poriadkov, problematike evidencie archívneho dedičstva, klasifikačnej schéme archívnych fondov a archívnych zbierok, metodike prístupu k archívnym dokumentom a problematike sprístupňovania archívnych dokumentov. Navštívili sme aj seminár *Ako pripraviť nový registratúrny poriadok v súlade s novou legislatívou (povinnosť do 1. apríla 2016) a zmeny a podrobnosti výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci v roku 2016*, ktorý sa uskutočnil v Žiline (03.02.).

Registratúrne stredisko

Registratúrne stredisko, začlenené pod Archív MS, vykonávalo dohľad nad správou registratúry na pracoviskách Matice slovenskej. Väčšina roka sa niesla v znamení príprav návrhov nových registratúrnych poriadkov a plánov. Povinnosť vypracovania týchto smerníc vyplynula z novej vyhlášky MV SR č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a o tvorbe spisu, s platnosťou od 1. januára 2016. Registratúrne poriadky a plány bolo potrebné uviesť do súladu

s uvedenou vyhláškou do 1. apríla 2016. Pripravili sme štyri smernice, ktoré pripomienkovali jednotlivé matičné útvary a zložky:

- *Registratúrny poriadok a plán pre Maticu slovenskú*,
- *Registratúrny poriadok a plán pre oblastné strediská Matice slovenskej*,
- *Registratúrny poriadok a plán pre miestne, záujmové, vedecké odbory a regionálne orgány Matice slovenskej*,
- *Registratúrny poriadok a plán pre Vydavateľstvo Matice slovenskej, s. r. o.*

Smernice o registratúrnych poriadkoch a plánoch mali prejsť schvaľovacím procesom na MV SR. Ten sa z časových dôvodov na strane odboru archívov a registratúr napokon presunul na rok 2017. V súvislosti s prípravou týchto smerníc sa s odborom archívov a registratúr doriešila kategorizácia pôvodcov registratúry pre Vydavateľstvo MS s.r.o. a pre miestne, záujmové, vedecké odbory a regionálne orgány MS.

Do registratúrneho strediska bolo odovzdaných 3,96 bm registratúrnych záznamov. Prístup k registratúrnym záznamom bol umožnený šiestim žiadateľom. V metodickej oblasti sa zaškolili zamestnanci DMS v Prievidzi a OP MS v Trenčíne. Registratúrne stredisko bolo vybavené novými kovovými regálmi.

Vedecké a záujmové odbory Matice slovenskej

Divadelný odbor MS

Divadelný odbor MS bol obnovený v roku 2012. K aprílu 2016 združoval celkom 27 divadelných súborov, pričom matričnú knihu poslalo 20 kolektívov.

DS VIDI (Vinnné, okres Michalovce)
MDS Zborov (okres Bardejov)
Divadlo ALTERNA pri ZUŠ Rimavská Sobota
BDS BADIDO Rimavská Sobota
DS DIVOSUD Rimavská Sobota
DS DAXNER Tisovec
Divadlo Z.N.A.K. Revúca
Občianske združenie TIMRAVA Lučenec
Divadlo mladých Lučenec
Divadielko z kufra Lučenec
MADOS Liptovský Mikuláš
LHTS 07 OMM Liptovský Mikuláš
DS ŠAPO Ploštín (mestská časť Liptovský Mikuláš)
DS ZA VÁHOM Lipovec (okres Martin)
DS Lúky (okres Považská Bystrica)
DS ROZMARÍN Bošáca (okres Nové Mesto nad Váhom)
DS MO MS Trenčianske Stankovce (okres Trenčín)
Divadelný súbor Terézie Vansovej Zvolenská Slatina
DOS Stožkár Stožok (okres Zvolen)
DOS Podzámčok (okres Zvolen)

Podľa poslaných matiričných kníh má DO 279 člečnov. Sedem súborov prihlášky poslalo, ale neposlalo matričné knihy. Sú to:

Dramatický krúžok pri Gymnáziu Ľ. Šuleka Komárno
DS CHODNÍK Hrušov (okres Veľký Krtíš)
Sásanský ochotnícky sobor /SOS/ Sása (okres Zvolen)
DS Terézie Vansovej Rimavská Píla (okres Rimavská Sobota)
Divadlo JURTA Svätý Jur (okres Pezinok)
DS Zelienka Zvolen
DS Máj Černová

Podľa dodatočného zistenia bol ustálený počet členov DO na 440 členov. Úlohou odboru je združovať divadelníkov najmä z dedinských súborov, ale v jeho rámci sú aj vyspelí divadelníci (Tisovec, Rimavská Sobota, Liptovský Mikuláš). DO sa zameriava na organizovanie divadelných prehliadok a seminárov. V roku 2016 sa ako spoluorganizátor podieľal na týchto akciách.
Festival Aničky Jurkovičovej v Novom Meste nad Váhom (apríl) – poskytnutie cien, najmä pre zahraničných Slovákov,; účasť na záverčnom vyhodnotení prehliadky.
Prehliadka amatérskych divadiel Belopotockého Mikuláš (jún, Liptovský Mikuláš).
Na *divadelnej prehliadke Gorazdov Močenok* (júl) získal predseda DO MS Marián Lacko prvé miesto .
I.ročník Divadelného festivalu Ivana Stodolu v Liptovskom Mikuláši (30. 9. – 1. 10.). Tento festival je určený členov DO, ktorí na ňom môžu prezentovať svoju činnosť. Zúčastnilo sa okolo 70 účinkujúcich a jednotlivé predstavenia videlo vyše 600 divákov. Na základe hodnotenia divákov zvíťazil DS ŠAPO Ploštín.

Pri prlležitosti Roka Svetozára Hurbana Vajanského 2016 naštudoval MADOS Liptovský Mikuláš hru Syn veľkého otca, ktorá mala premiéru začiatkom júna na jubilejnom 50. ročníku Slovesnej jari v Martine – najstaršom literárnom festivale na Slovensku.

V novembri zorganizoval DO v Podzámčoku a vo Zvolenskej Slatine semináre pre divadelníkov. Okrem hlavných aktivít poskytoval odbor svojim členom aj iné služby. Po podpísaní dohody s Liptovským kultúrnym strediskom dostal DO povolenie využívať Divadelnú knižnicu, v ktorej sa nachádza vyše 6 tisíc divadelných hier. Odbor tiež sprostredkoval požičiavanie kostýmov z Požičovne krojov a kostýmov MS v Martine. Osvedčilo sa aj požičiavanie kostýmov medzi jednotlivými súbormi.

Historický odbor MS

Zasadnutia výboru HO MS

1. februára 2016 o 16.00 h
v Jozefínskej knižnici Matice slovenskej na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave.
Zaoberali sme sa plánom činnosti HO MS na rok 2016, posúdili sme plán práce SHÚ na rok 2016 - spôsob participácie HO MS na úlohách a venovali sme sa aj príprave Historického zborníka – redakčná rada

12. mája 2016 o 15.00 h
na Grösslingovej 23 v Bratislave.
Prijali sme stanovisko k dotácii hodín dejepisu na školách, rozhodli sme o udelení Ceny Daniela Rapanta 2016 a pripomenuli si 93. narodeniny čestného predsedu HO MS prof. PhDr. Richarda Marsinu, DrSc.

14. decembra 2016 o 15.30 h
v Knižnici slovenskej štátnosti SHÚ na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave.

Zhodnotili sme činnosť HO MS za rok 2016 a rokovali sme aj o návrhoch do plánu činnosti HO MS na rok 2017. Vyjadrili sme sa k cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti maturantov z dejepisu (navýšenie hodinovej dotácie pre dejepis, vytvorenie otvoreného trhu s učebnicami).

Vedecké podujatia

Historický odbor MS plánoval viaceré podujatia Sám uskutočnil iba jedno vedecké podujatie, ale podieľal na príprave viacerých ďalších podujatí.

Odborný terminologický seminári o československom unitarizme,
sa uskutočnil v utorok 28. júna 2016 o 14.00 h
v Bratislave v Knižnici slovenskej štátnosti na Grösslingovej 23.

Pri analýze československého unitarizmu, ako k dôležitého javu našich dejín, sme sa zaoberali historickou terminológiou substantív Československo, Česko-Slovensko a adjektív československý a československý. Pôjde o zhrnutie tejto témy na základe logických, gramatických, ale najmä historických súvislostí.
S úvodnými vstupmi vystúpia: prof. PhDr. Róbert Letz, PhD., PhDr. Anton Hrnko, CSc.
PhDr. Peter Mulík, PhD.

Neuskutočnili sme plánované podujatie k S. H. Vajanskému, lebo koncepcia celého podujatia presahovala možnosti HO MS aj SHÚ (ktorý mal byť pôvodne hlavným organizátorom). Celomatičná koncepcia veľkej vedeckej interdisciplinárnej konferencie nakoniec stroskotala na tom, že Slovenská národná knižnica zorganizovala v predstihu podobné podujatie.

Neuskutočnili sme vedecké terminologické kolokvium o termínoch fašizmus, klérofašizmus, nacizmus, ľudáctvo.... Prípravné práce uviazli na nedostatku odborných referujúcich a v konečnom dôsledku aj na spolitizovaní týchto tém vo verejnosti.

Edičná činnosť

Mulík a kol. Prelom dejín. Rok 1945 v slovenských a európskych dejinách. Matica slovenská : Martin 2016. 339 s.

Karol Sidor. Vatikánsky denník III. (1. január 1942 – 27. október 1942). Editor F. Vnuk. Vedecký redaktor J. Bobák. Matica slovenská : Martin 2016. 333 s.

HO MS sa svojim vedeckým potenciálom podieľal na príprave:
Historického zborníka 1 – 2016 (publikovali členovia HO MS: R. Marsina, R. Škandík, B. Čanády, R. Letz, R. Michelko, P. Žeňúch, M. Homza, I. Mrva, B. Katrebová-Blehová, M. Lacko. F. Vnuk, P. Mulík)
Historického zborníka 2 – 2016 (publikovali členovia HO MS: R. Marsina, Bernard Jozef Meliš, Martin Vašš, P. Mulík, E. Hrabovec, M. Lacko, P. Bielik, F. Vnuk , P. Parenička, B. Katrebová-Blehová.)

Vedecko-populárne podujatia

Rozhovory o histórii
Rozhovory o histórii“ sú periodickým podujatím Historického odboru Matice slovenskej
a Slovenského historického ústavu v Bratislave pre matičiarov a záujemcov o históriu.

Represie komunistického režimu proti katolíckej cirkvi na Slovensku 65. výročie súdneho procesu
s biskupmi Buzalkom, Gojdičom a Vojtaššákom

vo štvrtok 28. januára 2016 o 15.00 hod.
v Jozefínskej knižnici Matice slovenskej na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave
Tému otvoril a na otázky odpovedal prof. PhDr. Róbert Letz, PhD.
(podujatie s veľmi dobrým ohlasom)

Historické súvislosti vzniku Slovenskej republiky 1. januára 1993
v utorok 23. februára 2016 o 16.00 hod.
v Jozefínskej knižnici Matice slovenskej na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave
Úvodný vstup predniesol a na otázky odpovedal PhDr. Anton Hrnko, CSc.

Slovenská otázka vo vysielaní Slobodnej Európy
vo štvrtok 16. júna 2016 o 16.00 hod.
v Knižnici slovenskej štátnosti na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave
Úvodný vstup predniesla a na otázky odpovedala Dr. phil. Beáta Katrebová-Blehová

Spojené štáty americké a politické koncepcie Slovákov
v utorok 15. novembra 2016 o 15.00 hod.
v Knižnici slovenskej štátnosti
na Grösslingovej ul. 23 v Bratislave
Úvodné vstupy predniesli a na otázky odpovedali prof. PhDr. Marta Dobrotková, CSc., (obdobie do roku 1918). prof. PhDr. Róbert Letz, PhD., (obdobie 1918 – 1948), PhDr. Peter Mulík, PhD. (obdobie po roku 1948).

Prezentácie kníh

Druhé, upravené a doplnené vydanie zborníka „Šesťdesiatjeden krokov“ budeme prezentovať v stredu 24. februára 2016 o 13.00 hod. v konferenčnej časti hotela Avion v Bratislave, Ivanská č. 15. Podieľali sa na ňom aj členovia HO MS.
Súčasťou prezentácie bolo aj zamyslenie sa nad súčasnými aktuálnymi úlohami slovenskej inteligencie v súvislosti s chaotickými pomermi v Európe, s blížiacimi sa parlamentnými voľbami u nás, i s tým, že 1. júla toho roku stane sa Slovensko predsedajúcim štátom Európskej únie.

Prezentácia knihy MULÍK, P. a kol.: PRELOM DEJÍN. Rok 1945 v slovenských a európskych dejinách, ktorá sa uskutočnila v piatok 11. novembra 2016 o 18. 00 hod.
v rámci Knižného veľtrhu BIBLIOTÉKA v priestore Incheby, a. s. , Viedenská cesta 3 – 7, v Bratislave v programovom centre č. 1.
O prelomovom roku 1945 a iných otázkach (nielen) slovenských dejín. Knihu uvedie predseda Matice slovenskej Ing. Marián Tkáč, PhD. a diskutovať budú historici PhDr. Peter Mulík, PhD., prof. PhDr. Róbert Letz, PhD., Dr. phil. Beáta Katrebová-Blehová.

Cena Daniela Rapanta

Cenu Daniela Rapanta zriadil Historický odbor Matice slovenskej v roku 1995 ako svoje najvyššie ocenenie za prínos k rozvoju historických vied, za zásluhy o poznanie slovenských dejín a života Slovákov doma i v zahraničí. Slávnostné udeľovanie Ceny Daniela Rapanta 2016 sa uskutočnilo v Bratislave 2. júna 2016. Laureátmi sú dvaja historici:
PhDr. Valerián Bystrický, DrSc. a prof. PhDr. Karol Fremal, CSc.

Odborné poradenstvo

Členovia HO MS (J. Lukačka, R. Letz, P. Mulík)sú členmi odbornej predmetovej komisie pre dejepis pri Štátnom pedagogickom ústave
V prílohe k pozvánke som na VHO 12. decembra 2016 viac.

Členovia HO MS (J. Lukačka, P. Mulík) sú členmi komisie pre schvaľovanie mincí a pamätných minci pri Národnej banke Slovenska. V novembri 2016 bolo posledné schvaľovanie – viac osobne.

Odbor riadenia peňažnej hotovosti Oddelenie prípravy a analýzy platidiel Národnej banke Slovenska vytvorilo ad hoc komisiu pre schválenie pamätnej mince k 1150. výročiu schválenia liturgického jazyka našim predkom v roku 867, lebo Historický ústav SAV poveril posúdením nášho návrhu Mgr. Jána Steinhübela, PHD., ktorý spochybnil rok 867.

NBS: „Prosíme o zaslanie stanoviska za Maticu slovenskú najneskôr do polovice mája, pretože už v tomto čase bude nutné začať s prípravou emisie mince a musíme vedieť, či na minci bude uvedený rok vydania 2017 alebo 2018. V tejto súvislosti je tiež potrebné zvážiť, aký rok uviesť na reverznej strane mince, na ktorej bude aj text k tejto udalosti , či rok 867 alebo 868.“ Stanovisko pomohol vypravovať prof. PhDr. M. Homza, PhD. a osobne ho obhajovali prof. PhDr. J. Lukačka, CSc. a PhDr. Peter Mulík, PhD.

Knižnica slovenskej štátnosti

HO MS spolupracoval so Slovenským historickým ústavom pri otvorení Knižnice slovenskej štátnosti, ako špecializovaného bádateľského pracoviska pre výskum slovenských dejín v období národnej emancipácie a úsilia o dosiahnutie národnej a politickej suverenity Slovákov.
Otvorenie sa uskutočnilo pondelok 19. septembra o 13. 00 hod. v priestoroch Matice slovenskej v Knižnici slovenskej štátnosti na Grösslingovej 23 v Bratislave.

Iné

Historický odbor Matice slovenskej zaslal Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre ľudské práva a národnostné menšiny (Námestie Alexandra Dubčeka 1, 812 80 Bratislava) 13. septembra 2016 Žiadosť o preskúmanie obmedzenia slobody prejavu a slobody vedeckého výskumu, aby preskúmal súvislosti postupu zamestnávateľa – Ústavu pamäti národa a okolnosti ktoré sprevádzali rozviazanie pracovného pomeru s historikom PhDr. Martinom Lackom, PhD., členom Historického odboru Matice slovenskej, lebo sa nazdávame, že došlo k závažnému porušeniu ľudských práv, najmä slobody prejavu a slobody vedeckého výskumu.

Vyhlásenie HO MS k učebniciam dejepisu z 12. mája 2016.

List HO MS ministrovi školstva P. Plavčanovi v dotácii hodín dejepisu na školách 12. mája 2016.

Jazykový odbor MS

Hlavným cieľom činnosti odboru je účinne pracovať na prehlbovaní poznania najdôležitejších etáp vývinu i súčasného stavu nášho národného jazyka, a tak prispievať k upevňovaniu národného ajazykového povedomia čo najširších vrstiev nášho národa, osobitne u príslušníkov jeho mladej a najmladšej generácie. Ide najmä o :
popularizáciu výsledkov vedeckého výskumu slovenského jazyka (jeho spisovnej formy i nespisovných útvarov);

pripomínanie výročí významnýc h udalostí a osobností dejín slovenského jazyka;
aktivity zamerané na zvyšovanie úrovne kultúry spisovnej slovenčiny vo verejnom jazykovom dorozumievaní.

Dňa 14. júna 2016 sa členovi a sympatizanti JO MS zúčastnili na poznávacej exkurzii do Bratislavy, ktorú zorganizoval JO MS. Účastníci exkurzie absolvovali prehliadku historického centra Bratislavy so sprievodom, ako aj Bratislavského hradu, kde mali okrem iného možnosť navštíviť výstavu Ľudovít Štúr – reformátor slovenskej spoločnosti. Súčasťou programu bola aj návšteva predstavenia Petra Pavlaca Slovo Válkovo, kde sa účastníci mohli zamyslieť nad úlohou Miroslava Válka, básnika a ministra kultúry v časoch neslobody. Po predstavení mohli návštevníci absolvovať prehliadku novej budovy Slovenského národného divadla. Na exkurzii sa zúčasrnili aj študenti Gymnázia sv. Cyrila a Metoda v Nitre, ktorí mali takto možnosť spoznať históriu a pamiatky hlavného mesta našej krajiny.

PhDr. Marcel Olšiak, PhD., a PaeDdr.Renáta Hlavatá, PhD., boli členmi komisie školského kola súťaže Čaro slova, ktorá sa konala 22. 3. 2016 v ZŠ a MS Šintava.

V roku 2016 vyšiel zborník Slovakistika III.: Pohľady mladej vedy, v ktorom publikovali aj členovia JO MS Mgr. Katarína Dudová, PhD., PhDr. Mária Matiová, PhD., Mgr. Patrik Petráš, PhD., Posudzovateľmi príspevkov boli PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., a doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD., podpredseda Vedeckej rady Matice slovenskej.

Prof. Juraj Glovňa, CSc., a PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., sú členmi Ústrednej jazykovej rady, poradného orgánu Ministerstva kultúry SR v oblasti štátneho jazyka, zúčastňujú sa na jej zasadaniach, zároveň sú členmi redakčnej rady časopisu Kultúra slova, orgánu Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra a Jo MS.

Predsedníčka JO MS PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., pravidelne propaguje medzi vysokoškolskými študentmi súťaž v tvorivom písaní Matičná esej, ktorú vypisuje Matica slovenská ako celoslovenskú súťaž, zameranú na pripomínanie významných osobností dejín slovenského jazyka. Úspešné umiestnenie každoročne dosahujú študenti Univerzity Konštantína Filozofa.

Prof. PhDr. Jánovi Kačalovi, DrSc., Matica slovenská poskytuje možnosť publikovať knižne jazykovedné tituly, špeciálne monografie, ktoré poskytujú študentom dostatok vedeckých informácií a zároveň informácie o vydavateľských aktivitách MS. V rámci prednášok o spisovnej slovenčine sa venuje aj MS ako ustanovizni, na pôde ktorej vychádzala Slovenská reč ako prvý slovenský odborný jazykovedný časopis, vychádzali spisy slovenských klasikov a pod. V súčasnosti pracuje na novej publikácii Slovenskí jazykovedci 20. storočia.

Dr. Mária Hlavatá ako stredoškolská učiteľka sa už dlhé roky venuje propagácii JO MS medzi stredoškolskými študentmi v rôznych oblastiach. Každoročne organizuje na Gymnáziu sv. Cyrila a Metoda v Nitre jazykové a duchovné sympózium. Zároveň pripravuje študentov na rôzne recitačné súťaže a súťaže v tvorivom písaní, napr. Hviezdoslavov Kubín, Slovo bolo u Boha, Čaro slova, Šaliansky Maťko atď. Ďalej organizuje exkurzie spojené s jazykovedným poznávaním našich dejín a nášho regiónu. Pripravuje výstavné panely, napr. v spolupráci s Klubom filatelistov boli inštalované v budove školy panely na propagáciu sv. Cyrila a Metoda (január – február 2016).

PhDr. Marián Macho, PhD., vyučuje a propaguje slovenský jazyk a kultúru na Pekinskej univerzize zahraničných štúdií.

Národohospodársky odbor MS

Národohospodársky odbor MS (NHO) pokračoval v roku 2016 v tematických konzultáciách k aktuálnym úlohám, vrátane potreby posilňovania členstva odboru o ďalších kvalitných pracovníkov, so zámerom venovať sa i koncepčným problémom slovenskej ekonomiky a spoločnosti. Sústredil sa tiež na problémy neadekvátneho podielu prostriedkov zo štátneho rozpočtu na vzdelanie, vedu a výskum, vysokú nezamestnanosť v rade slovenských regiónov a pokračujúcu emigráciu najmä vysokoškolsky vzdelanej mládeže. Narastajú nenahraditeľné straty ľudského potenciálu národa. Ide o problematiku, ktorú by MS mala klásť nástojčivo kompetentným inštitúciám. Trvalo mizerná je mzdová politika štá-

tu a narastá pnutie dlhodobo neriešenej probolematiky tzv. starodôchodcov. Koncentrované úsilie NHO, vedenia MS i kompetentných štátnych činiteľov vyžaduje deštrukčný trend demografického vývoja slovenského národa, na ktorý sa bude odbor sústrediť v roku 2017.

V druhej polovici roka 2016 bola hlavná pozornosť výboru NHO (Dr. L. Lysák, doc. M. Grešš, Ing. J. Rakús, doc. J. Vlnka) a spolupracovníkov koncentrovaná na prípravu a realizáciu kolokvia o pôde. Kolokvium sa uskutočnilo za účasti 53 fundovaných odborníkov z domova i zo zahraničia. Závery kolokvia boli poslané vrcholným predstaviteľom SR, predsedom politických strán a inštitúciám Európskej únie. Do tlače bola zadaná publikácia Pôda je národné bohatstvo a základ štátu, na príprave ktorej NHO spolupracoval so SES-NEZES.

Politologický odbor MS

Politologický odbor MS sa v roku 2016 zameral predovšetkým na editorskú, vydavateľskú a prednášovú činnosť.

Editorská a vydavateľská činnosť

V priebehu prvého polroku 2016 sa PO editorsky podieľal na príprave titulu Romana Michelka Eseje o kríze. Rovnako intenzívne spolupracoval s autorkou vedeckej monografie vydanej k stému výročiu úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského Odklínanie Vajanského – prof. Evou Fordinálovou. Na tomto projekte participovalo vyše dvadsať subjektov, takže príprava titulu bola extrémne náročná. Na základe výzvy Internej grantovej agentúry MS na podporu vedy a výskumu vypracoval PO dva projekty. Vedeckú monografiu Mariána Klenka Politika bez moci a knihu rozhovorov s ľavicovými intelektuálmi od Petra Daubnera Metastázy globálneho kapitalizmu.

Prednášková činnosť

Kniha Romana Michelka Eseje o kríze bola prvýkrát prezentovaná na pôde MO MS v Košiciach 15. 9. 2016. Nasledovali ďalšie prednášky, z toho štyri boli na akademickej pôde (Nitra, Banská Bystrica, Bratislava). V januári bola spomínaná kniha prezentovaná aj na pôde MS MO Bratislava – Staré Mesto. Okrem toho boli Esejam o kríze venované v decembri 2016 a januári 2017 tri dvojhodinové vysielania v relácii Ekonomická demokracia v Slobodnom vysielači. Na pozvanie MO MS v Bratislave - Dúbravke zrealizoval PO prednášku k 40. výročiu Slovenskej cirkevnej provincie, ktorá sa uskutočnila 13. februára 2017.

Spevácky odbor MS

Členovia Speváckeho odboru MS účinkovali v roku 2016 na mnohých národných, kultúrnych a spoločenských podujatiach. Z tých najväčších spomenieme vystúpenie pred Štátnym divadlom v Košiciach pri príležitosti 23. výročia vzniku SR (január); vystúpenie s národnými piesňami pri soche biskupa Štefana Moysesa – prvého predsedu MS (Košice, júl); vystúpenie pri odhaľovaní busty spisovateľa Jána Straku (Košice, september); Vianoce na Terase 2016 – vystúpenie speváckej skupiny (Košice, december). Spevácka skupina odboru sa s úspechom zúčastnila na niekoľkých súťažných prehliadkach. Speváčky nechýbali v Košiciach ani pri tancovaní karičky, keď bol vytvorený slovenský rekord (tancovalo 960 účastníkov).

Vlastivedný odbor MS

Činnosť členov VIO MS bola zameraná na niekoľko oblastí: oblasť vlastivedného bádania, starostlivosť o kultúru a prírodné dedičstvo, kultúrna história, publicistická, publikačná a expertízna činnosť, metodická a odborná pomoc, konzultácie, spolupráca s rôznymi subjektmi a výchovno-vzdelávacia činnosť. Na obsahovom napĺňaní činnosti odboru v rámci uvedených oblastí sa podieľali PaeDr. Vlasta

Bellová, Mgr. Július Jarkovský, János Luky, Milan Bušo, Ján Lučan, Jaromár Meriač, Martin Lukáč, ThLic. Mgr. Viliam Komora, PhD., Mgr. Adriana Daneková, PhDr. Dáša Daneková. Podrobný výkaz ich bohatej činnosti sa nachádza na Členskom ústredi MS v Martine.

Záujmový odbor etiky a vlastenectva

ZO so sídlom v Košiciach sa v rámci svojej činnosti venoval:
organizovanie prednášok – Vojenské aspekty oslobodenia Košíc (19. 1.); Východné Slovensko v slovenských národných dejinách (18. 10. 2016).
*podujatia regionálneho vý*znamu – odhalenie Pamätnej tabule pápežskému prelátovi Mons. ThDr. Antonovi Harčárovi na budove Slovenského katolíckeho domu, spojené so sv. omšou v Dóme sv. Alžbety (10. 1. 2016).
poznávacie zájazdy – matičná pochôdzka Po košických cintorínoch (19. 10. 2016)
spomienkové podujatia – večerná matičná pochôdzka Noc Ľudovíta k bustám Ľudovíta Štúra a Jonáša Záborského (12. 1. 2016).
prezentácie kníh – pri príležitosti Dňa ústavy prezentácia publikácie Romana Michelka Eseje o kríze, spojená s prednáškou autora.

Pri príprave a realizácii svojich podujatí spolupracoval odbor s viacerými partnermi (Stála konferencia slovenskej inteligencie, ZO regionalistiky MS, Politologický odbor MS a i.). Vzhľadom na stav financovania boli upravené aj možnosti organizovania matičných aktivít v meste Košice, pričom ZO sa podarilo zachovať aspoň tradičné matičné podujatia. V súčasnosti je odbor etablovaný v štruktúre MS, ako i v kultúrnej a osvetovej oblasti v mieste svojho pôsobenia. Aktívne spolupracuje s početnými inštitúciami v Košiciach a okolí.

Mladá Matica

Mladá Matica je špecifickým záujmovým odborom Matice slovenskej pre mládežnícke hnutie s celoslovenskou pôsobnosťou. V priebehu roka 2016 prostredníctvom svojich odborov pokračovala vo všetkých krajoch Slovenskej republiky v úspešnom rozvíjaní národných aktivít pre slovenskú mládež, ale aj širšiu verejnosť. V súčasnosti možno konštatovať, že Mladá Matica je bohužiaľ jedinou fungujúcou národnou a mládežníckou zložkou, ktorá vyvíja vlasteneckú činnosť s početnejšou členskou základňou so zastúpením svojich OMM po celom Slovensku.

Základných cieľom Mladej Matice a jej odborov bolo pokračovať v realizácii strategických zámerov načrtnutých Výborom a Predsedníctvom Mladej Matice. Modernými metódami zodpovedajúcimi 21. storočiu osloviť súčasnú generáciu slovenskej mládeže, v rámci svojich možností prispieť k obnove kolektívnej historickej pamäte slovenského národa a pozdvihovať v dobe silnejúcej globalizácie i materializmu hrdosť na dejinné i kultúrne dedičstvo Slovákov. Súčasne umožniť mladým matičiarom získať skúsenosti s fungovaním odborov MM, ktoré sú postavením a štruktúrou podobné miestnym odborom MS. V tomto zmysle neprestajne národne pripravovať novú matičnú generáciu, odovzdávať jej skúsenosti a udržať generačnú kontinuitu najstaršej národnej a kultúrnej ustanovizne Slovákov - Matice slovenskej.

Medzi najaktívnejšie odbory Mladej Matice, ktoré zrealizovali rad úspešných a samostatných akcií v rokoch 2016 sú predovšetkým: Vranov nad Topľou, Hencovce, Kamenná Poruba, Veľké Hoste, Sečovce, Spišská Nová Ves, Liptovský Mikuláš, Podtureň, Rožňava, Dlhé Klčovo, Zvolenská Slatina, Zvolen, Porubka pri Humennom, Bratislava I. (Staré Mesto), Košice I., Prievidza a Bartošovce.

Osobitnou formou oslovenia mládeže i verejnosti bola divadelná činnosť, keď umelecký kolektív Mladej Matice zostavený predovšetkým z členov výboru MM, naštudoval a predstavil mnohé dynamické scénky venované Jankovi Jesenskému, Štefanovi Markovi Daxnerovi, ale aj Tokajíckej tragédii

z novembra 1944. Ich cieľom bolo, aby sa jednak členovia MM oboznámili takouto formou s dôležitými míľnikmi slovenského národa i prispeli k obnove kolektívnej historickej pamäti slovenskej mládeže i národa. Tieto scénky organizačne pokrývali členovia výboru a členovia OMM najmä z Vranova n. T., Lučenca, Hencoviec, Humenného a Košíc.

V tejto súvislosti treba osobitne vyzdvihnúť aj samostatnú divadelnú činnosť členov OMM z oblasti Liptova na profesionálnej úrovni, ktorí naštudovali pomerne zložité dramatické i komediálne témy z národných dejín.

Medzi najdôležitejšie podujatia národného charakteru uskutočnené v roku 2016 záujmovým odborom Mladá Matica s celoslovenským prvkom patria:

„Hrdinovia Malej vojny z marca 1939!“ (2016)

Každoročne si Mladá Matica pripomínala v Spišskej Novej Vsi vojenskú agresiu horthyovského Maďarska voči Slovensku z októbra 1938 až marca/mája 1939. Mladí matičiari pripravili spolu s DMS Spišská Nová Ves skutočne mnohovrstvovú akciu, pričom najsilnejší ročník bol realizovaný dňa 18.3.2016. Podujatie má silnú tradíciu, ktorá sa začala už v predchádzajúcom funkčnom období. V roku 2016 mesto Spišská Nová Ves pod vedením primátora Jána Volného dalo veľkú dôveru mladým matičiarom, keď súhlasilo s tým, aby Matica slovenská – Mladá Matica bola hlavným organizátorom. Súčasne mesto umožnilo v priestoroch Mestského divadla v centre uskutočniť rozsiahlu prednášku, následnú dramatizáciu priamo v divadelných priestoroch, pietny akt pri pamätníku bombardovania mesta i pri pamätníku Jána Nálepku, ktorý sa ako mladý poručík vyznamenal už v tomto konflikte. Samotná scénka bola originálne spracovaná a časovo pomerne rozsiahla.

Podujatie postupne rozširovalo rozsah svojej pôsobnosti. Rovnako sa do prípravy podujatia zapájali aj ďalšie organizácie a útvary MS: Slovenský historicky ústav MS, Spišské osvetové stredisko, Dom MS v SNV, Ústav pamäti národa, Spišské divadlo a MO MS z oblasti Spiša. Súčasťou bola záslužná bádateľská činnosť členov MM, ktorí získali nové fakty z dejín Malej vojny i z účasti zabudnutých osobností (Mikuláš Klanica, Štefan Butka, Cyril Daxner, Ján Nálepka atď.), podarilo sa objaviť stratené fotografie hrdinov Malej vojny a vydal sa v spolupráci s DMS v Snine historický nástenný kalendár.

Mladá Matica na Liptove

V rámci jednotlivých akcií záujmového odboru MM je potrebné vyzdvihnúť systematickú divadelnú – kultúrnu činnosť odborov MM pôsobiacich v regióne Liptova (L. Mikuláš, Beňadiková a Podtureň). Nacvičili mnoho originálnych inscenácii, pričom vo väčšine dramatizácii scenár napísal podpredseda MM a hry aj zrežíroval. V hrách sa opakovala štipka paródie, štipka komickosti, štipka modernosti a dochutili ten herecký guľáš až tak, že obecenstvu zachutil a za svoje umenie zožal zaslúžilý potlesk a odozvu aj v regionálnej tlači.

OMM v Liptovskom Mikuláši organizuje rad ďalších podujatí zameraných na slovenskú študujúcu mládež a verejnosť všeobecne. Vyvrcholením snaženia OMM na Liptove býva každoročný *Ples OMM Matice slovenskej.* Ples sa konal už niekoľko rokov a posledné ročníky vo veľkej sále Domu kultúry v Liptovskom Mikuláši. Treba zdôrazniť, že to nie je iba spoločenská udalosť, ale je to aj jedna z foriem oslovenia verejnosti, propagácie Matice medzi rôznymi spoločenským vrstvami, podnet na zamyslenie, z ktorého môže vzísť zapojenie sa do mnohorakých činností, ktoré Matica slovenská ponúka Slovákom.

Mladá Matica v stredoslovenská oblasti

OMM v Zvolene, Zvolenskej Slatiny a Banskej Bystrici prešiel v posledných rokoch generačným posunom. S pomocou starších členov Mladej Matice sa podarilo obnoviť členskú základňu a vytýčiť plán činnosti na najbližšie obdobie. Prejavilo sa to v roku 2016 aktívnym zapojením do celoslovenských podujatí Mladej Matice zo strany nových členov, ktorí sú generačne stredoškoláci.

V rámci akcií ešte organizovaných tradične každý rok a to *Parkovú galériu,* súťaž *Štúrove pero a* súťaž *Štúrov Zvolen*. Nemožno nespomenúť paralelu štúrovských vlastivedných výstupov na Devín *Výstup na pustý hrad* i pravidelnú pripomienku mimoriadnej udalosti slovenských dejín *Zvolenský manifest Andreja Hlinka a Martina Rázusa*. *Významnou iniciatívou, ktorú spoluorganizovali mladí*

matičiari, bolo odhalenie busty J. C. Hronského 27.02.2016 v Parku Ľ. Štúra v Zvolene. OMM Banská Bystrica a OMM Zvolen sa spolupodieľali aj na podujatí venovanom 210. výročiu Karola Kuzmányho v Brezne 20.11.2016, Dva dni predtým mali mladí matičiari vlastné pracovné zasadnutia a navštívili v rámci akcie aj známu národoveckú obec Tisovec.

VIII. ročník Národného zrazu MM v Komárne venovaný S. H. Vajanskému a Matúšovi Dulovi

Národný zraz sa na podnet členov výboru MM zorganizoval v dňoch 30. až 31 júla 2016, teda netradične iba dva dni a uskutočnil sa v meste Komárno na pozadí Národných matičných slávností. Bolo tomu aj preto, že výbor MM sa rozhodol rozložiť sily na viacero významných podujatí organizovaných do konca roka 2016 a urobiť netradičný menší zraz a tým dať priestor ešte plánovanej akcii po VZ MM 3. decembra 2016 s názvom *„Národovci na Prešovskom kolégiu."* Z národného zrazu vyšli aj zaujímavé podnety nielen k zlepšeniu činnosti mládežníckeho odboru, ale aj k činnosti samotnej Matice slovenskej. Mladí matičiari odštartovali národný zraz už dopoludnia 30. júla 2016, predovšetkým tradičným predstavením prítomných zástupcov OMM, čo bolo zaujímavé predovšetkým pre nových členov MM. Zhodnocovali sa už zrealizované spoločné aktivity za prvý polrok a predniesli sa návrhy do najbližších mesiacov. V rámci zasadnutia sa osvetlili životné osudy so zameraním na mladé roky S. H. Vajanského a Matúša Dulu.

Matúš Dula – štátnik a národove

Matica slovenská – Mladá Matica pripravila dňa 26.6.2016 akadémiu spojenú s prezentáciou života a diela prvého predsedu povojnovej Slovenskej národnej rady (SNR 1918) Matúša Dulu. Je symbolické, že slávnostná akadémia venovaná Matúšovi Dulovi sa uskutočnila z iniciatívy záujmového odboru Mladej Matice, Domu MS v Bratislave. Nad akciou mal záštitu predseda NRSR Andrej Danko. So slávnostným prejavom v budove Národnej rady SR vystúpil predseda NR SR a predseda Matice slovenskej Marián Tkáč.

Z referátom k neznámym míľnikom života Matúša Dulu pri obhajobe slovenských národovcov v procesoch vykonštruovaných vtedajšou uhorskou štátnou mocou sa prezentovala podpredsedníčka Slovenskej advokátskej komory V. Hellenbart „Advokát Dr. Matúš Dula". Za Maticu slovenskú vystúpil s referátom „Matúš Dula a ideový odkaz pre súčasné národné hnutie" podpredseda MS a predseda Mladej Matice JUDr. Marián Gešper. V diskusii vystúpil aj moderátor a spoluorganizátor podujatia Maroš Pavlovič (Mládež SNS) a historik Miroslav Peknik (Ústav politických vied SAV v Bratislave). Medzi zúčastnenými nechýbali poslanci NRSR, funkcionári MS a príjemná bola aj početná prítomnosť mladých ľudí z radou OMM Bratislava, OMM Spišská Nová Ves, OMM Vranov nad Topľou a OMM Dlhé Klčovo.

185. výročie Východoslovenského roľníckeho povstania 1831 (2016)

V Haniske pri Prešove sa 11.09.2016 po 185. rokoch symbolicky v podaní umeleckých kolektívov „povstali" slovenskí roľníci proti šľachte v lete 1831. Na vrchu Furča už od roku 1938 stojí monumentálne súsošie z diela Jozefa Pospíšila venované účastníkom roľníckej vzbury. Mladej Matice v spolupráci s obcou Haniska pri Prešove zorganizovala spomienkovú akciu pri príležitosti 185. výročia vypuknutia „kuruckého" sedliackeho povstania na Zemplíne, Šariši, Above a Spiši. S príhovorom vystúpil aj starosta obce L. Šimkovič, ktorí ocenil snaženie mladých matičiarov. Práve na základe ich iniciatívy sa podarilo zviditeľniť neutešený stav tejto národnej kultúrnej pamiatky a konečne ju rekonštruovať. Súsošie je skutočným pamätným miestom na úrovni Devína, alebo Bradla. Na podujatie zavítali matičiari z Prešova, Veľkého Šariša, Malého Šariša, Košíc, Vranova, Kamennej Poruby, Bystrého, Giraltoviec i Železníka. Prítomní návštevníci očakávali ukážku z roľníckeho povstania v podaní mladých matičiarov z Vranova a Košíc. Mládežníci predviedli v troch častiach dramatizáciu, kde priblížili príčiny, ale aj priebeh sedliackeho povstania.

Podujatie o týždeň pokračovalo na Zemplíne. Členovia z FS Skrabské a mladí matičiari vykonali 18.9.2016 symbolickú púť po pamätných miestach týchto udalostí - Zámutov, Čaklov i Jastrabie

a ukončil sa pred Domom kultúry vo Vranove. Podujatie úspešne podnietilo záujem verejnosti aj zástupcov samosprávy o naše dejiny. Preto sa možno iba zamýšľať nad dôvodmi námietok niekoľkých členov výboru MM, ktorí spochybňovali názov *(Kuruci do zbrane)* aj samotnú akciu. Názov je metaforickým odkazom na historický film *„Do zbrane, kuruci!“* natočený známym slovenským režisérom Jozefom Lettrichom v 1974. A samotná Matica na 20. výročie svojho oživotvorenia vyhlásila v 1939 súťaž o vedeckú štúdiu s témou roľníckej vzbury 1831. Vyhral ju v roku 1940 mladý talentovaný historik Alexander Markuš s názvom „Sedliacka vzbura v Zemplíne 1831.“ Osud autora bol tragický, keďže zomrel na konci vojny. Málo známou skutočnosťou je, že členovia Matice slovenskej patrili v 30. rokoch 20. storočia spolu s členmi *Jubilárneho výboru mladých Slovákov na východnom Slovensku* k iniciátorom výstavby monumentálneho súsošia, ktoré dodnes tróni regiónu Šariš.

10. Valné zhromaždenie Mladej Matice v Prešove (3.12.2016)

10. historické valné zhromaždenie záujmového matičného odboru Mladej Matice, ktoré sa uskutočnilo v Prešove 3. decembra 2016. Aula Prešovskej univerzity bola symbolickým miestom pre konanie najdôležitejšieho zhromaždenia mladých matičiarov za posledné tri roky. Zhromaždenie bolo o to dôležitejšie, že došlo k prirodzenej generačnej výmene. Členovia V-MM a DV-MM, ktorí pomyselne začali svoju mladomatičnú cestu medzi rokmi 2001 až 2003 a boli zvolení do celoslovenských orgánov Mladej Matice v rokoch 2007 až 2010, z dôvodu veku prestali byť členmi MM. Išlo o generáciu, ktorá pomyselne postavila na nohy mladomatičné hnutie a mnohokrát aj bez dostatočnej materiálnej podpory v zložitých matičných podmienkach opätovne obrodila činnosť mladých matičiarov takmer na zelenej lúke.

Na Valnom zhromaždení sa zúčastnilo takmer sto delegátov a hostí z rôznych odborov MM na Slovensku. Delegáti si volili nové vedenie MM: predsedu, členov výboru a dozorného výboru.
V neposlednom rade rekapitulovali aktivity a schvaľovali správy o činnosti a hospodárení i ďalšie dôležité dokumenty. Delegáti schválili aj základnú víziu mladomatičnej činnosti, ktorá bola prerokovaná na minulých zasadnutiach výboru, ako aj na národných zrazoch MM.

Za nového predsedu MM bol už v prvom kole zvolený predseda OMM v Liptovskom Mikuláši Bc. Marek Nemec. Zvláštnosťou je, že mladí matičiari si aj podpredsedu volia priamo na valnom zhromaždením. Stal sa ním Mgr. Martin Hajník z OMM Kamenná Poruba.

V neposlednom rade výbor a VZ MM schválilo v Prešove udelenie Ceny Mladej Matice. Aj keď cena samotná bola schválená už v roku 2013, výbor MM sa rozhodol udeľovať ju len vo výnimočných prípadoch raz za tri roky. Za mimoriadne zásluhy na obrode mladomatičného hnutia bola udelená *Cena Mladej Matice* JUDr. Mariánovi Gešperovi. Za aktívnu mladomatičnú činnosť bola udelená *Cena MM* Marekovi Hanuskovi, Miroslavovi Gešperovi, Branislavovi Husárovi, Martinovi Fejkovi, zo staršej generácie mladých matičiarov 90. rokov Viliamovi Komorovi.

Osobitne si mladí matičiari *Cenou MM* uctili starších matičiarov, ktorí nezištne dlhé roky podporovali Mladú Maticu, a to niekdajšiu vedúcu OP MS vo Vranove n. Topľou p. Magdu Prevendarčíkovú a riaditeľa DMS v Snine Ing. Jozefa Makariva. *In memoriam* bola udelená *Cena Mladej Matice* Drahoslavovi Machalovi, jednému z mála úprimných priateľov Mladej Matice a účastníka mnohých podujatí MM. Cenu prevzala manželka Dáša Machalová.

Po valnom zhromaždení pokračovalo mladomatičné podujatie *„Národovci na Prešovskom kolégiu“,* na ktorom si delegáti a účastníci pripomenuli význam mesta Prešova v národných dejinách. Dvojdňové podujatie, na ktorom sa zúčastnili aj početní zástupcovia OMM zo stredného a západného Slovenska umožnilo spoznať neznáme dejiny Šariša i Zemplína. Predovšetkým osudy národovcov, ktorí pôsobili buď v kolégiu, alebo neskôr v slovenskom Šariši: Jonáša Záborského, M. M. Hodžu, Janka Jesenského, P. O. Hviezdoslava a Antona Prídavka.

Rôznorodá mladomatičná činnosť

V propagačno-informačnej sfére sa opätovne prehĺbila činnosť Mladej Matice na sociálnych sieťach *facebook.com*, no oproti minulým rokom je potrebné obnoviť dynamiku uverejňovania príspevkov. Rovnako stránka MM na *facebooku* potrebuje „nový šat.“

Webová stránka MM: *www.mladamatica.sk* sa postupne stala propagačnou kronikou hlavných podujatí Mladej Matice, ale aj činnosti orgánov MM.

Členské ústredie, domy a oblastné pracoviská Matice slovenskej

Matica slovenská aj v roku 2016 napĺňala svoju vnútornú i vonkajšiu činnosť a rozvíjala pôsobenie v členskej základni prostredníctvom svojich organizačných jednotiek (miestnych, záujmových a vedeckých odborov) pod koordinačnou a riadiacou gesciou Členského ústredia MS a jej oblastných stredísk – domov a oblastných pracovísk MS.

Spolu **30 pracujúcich teritoriálnych pracovísk MS** bolo nositeľmi zodpovednosti za kultúrno-spoločenské a duchovné podujatia na celom území Slovenska. Všetci pracovníci uvedených oblastných stredísk plnili špecifické poslanie ochrany, rozvoja a posilnenia kultúrneho a národného dedičstva so zreteľom na niekoľkotisícovú matičnú členskú základňu.

ČÚ MS je riadiace, koordinačné, organizačné, programové a metodické pracovisko pre matičné hnutie a oblastné strediská MS, patrí k základným útvarom Matice slovenskej. Plní úlohy spojené so zakladaním MO, záujmových a vedeckých odborov a OMM, registráciou, usmerňovaním, aktivizáciou činnosti a rozširovaním členskej základne. Udržiava kontakty s odbormi MS, usmerňuje a eviduje prácu okresných (oblastných) a krajských rád, vedie ústrednú evidenciu členov a odborov Matice. Plní aj úlohy súvisiace s matičným vzdelávaním a kultúrno-osvetovou činnosťou, pričom úzko spolupracuje s Krajanským múzeom a Strediskom národnostných vzťahov. ČÚ MS preto aj v roku 2016 usmerňovalo činnosť krajských rád a okresných, resp. oblastných rád. Tieto regionálne orgány zasadali podľa schválených ročných plánov, spravidla štvrťročne v súlade s vlastnými štatútmi. V rámci oživotvorenia činnosti MO MS sa upriamovala pozornosť na omladzovanie ich riadiacich orgánov a členstva. V spolupráci so záujmovým odborom Mladá Matica a oblastnými strediskami sa začali vytvárať predpoklady na aktívne zapojenie sa žiakov do matičnej činnosti aj na stredných a základných školách. Možno konštatovať, že za úzkej spolupráce MM, Domov MS a OP MS sa tieto zámery postupne napĺňajú. ČÚ MS v rámci svojich možností úzko kooperuje so zahraničnými odbormi MS a kolektívnymi členmi MS, zabezpečuje aj agendu zakladajúcich a podporujúcich členov.

Členské ústredie MS je tiež servisným pracoviskom pre matičné hnutie. Jeho úlohou je predovšetkým napomáhať, a to buď metodicky, koordinačne alebo organizačne pri príprave alebo realizácii matičných podujatí a zasadnutí.

Činnosť a poslanie Členského ústredia Matice slovenskej vymedzujú nasledovné základné legislatívne dokumenty Matice slovenskej:

- Zákon o Matici slovenskej č. 68/1997 Z. z. v znení neskorších predpisov,
- Stanovy Matice slovenskej,
- Štatút ČÚ MS.

Okrem týchto dokumentov sa ČÚ MS riadi nasledovnými dokumentmi:

- Národný program MS,
- Uznesenia VZ MS, snemov MS, výboru, predsedníctva MS,
- Vnútorné smernice MS (organizačný, pracovný poriadok a pod.),
- Kolektívna zmluva,
- Ostatné legislatívne predpisy (zákon o účtovníctve, o dani z príjmu a pod.).

Postavenie ČÚ MS v rámci organizačnej štruktúry MS

V zmysle hlavy X. stanov MS je ČÚ MS riadiacim, koordinačným, organizačným, programovým a metodickým pracoviskom pre matičné hnutie a oblastné strediská. Plní úlohy spojené so zakladaním MO, ZO, VO a Odborov Mladej Matice (ďalej len OMM), registráciou, usmerňovaním, aktivizáciou činnosti a rozširovaním členskej základne. Vedie ústrednú evidenciu členov a odborov MS.

Aktuálne priority a hlavné ciele MS

Hlavnými úlohami ČÚ MS ako základného článku pre členské hnutie sú:

- napĺňať základné úlohy vymedzené v platných Stanovách MS,
- získať postavenie MS ako prestížnej a dôveryhodnej inštitúcie,
- napĺňať poslanie MS ako národnej a kultúrnej inštitúcie v súčasnosti,
- otvoriť sa širokej verejnosti,
- otvoriť sa novým, moderným a súčasným trendom,
- posilniť prácu s mládežou,
- po období stagnácie a verejných prešľapov, participovať na procese ozdravenia,
- ČÚ MS musí byť plnohodnotným a dôležitým článkom a zároveň oporou pre činnosť miestnych, záujmových a vedeckých odborov a oblastných stredísk MS,
- spolupracovať s orgánmi verejnej správy, kultúrnymi a osvetovými inštitúciami a združeniami, školami, s neštátnymi a mimovládnymi organizáciami.

Hlavné ciele ČÚ MS

Medzi hlavné ciele činnosti je potrebné zaradiť:

- hlavným strategickým cieľom činnosti ČÚ MS je neustále rozširovanie a skvalitňovanie členskej základne, ale aj pomoc pri ďalšom rozvíjaní odborov MS a získavaní nových členov do radov MS a to vo všetkých formách členstva,
- neustále skvalitňovanie práce štruktúr členskej základne – činnosť okresných, resp. oblastných rád, krajských rád a organizácia krajských snemov,
- napĺňanie programu MS vo všetkých oblastiach jej činnosti,
- neustále skvalitňovanie registrácie, evidencie a archívnictva odborov MS zo strany ČÚ MS,
- vyvíjať maximálne úsilie k tomu, aby sa vo väčšej miere dostávali zo všetkých matičných zložiek cez ČÚ MS do Archívu MS písomné materiály, s cieľom ich uchovávania pre budúce generácie,
- v rámci styku s verejnosťou robiť všetko preto, aby sa pripravovaný týždenník SNN dostával nielen do odborov MS, ale hlavne do rodín a do škôl, s cieľom ich propagácie, ale hlavne mediálneho kontaktu s potencionálnou členskou základňou.

ČÚ MS momentálne koordinuje a metodicky usmerňuje aktívnych:

- 20 domov MS v rámci SR :
  a) DMS vo vlastníctve MS : Bratislava, Dunajská Streda, Fiľakovo, Galanta, Komárno, Levice, Lučenec, Michalovce, Rimavská Sobota, Spišská Nová Ves, Žilina,
  b) DMS v nájme MS : Banská Bystrica, Košice, Rožňava, Nitra, Šurany, Prešov, Snina, Prievidza, Liptovský Mikuláš.
- 10 oblastných pracovísk v rámci SR :
  a) OP MS vo vlastníctve MS : Šamorín, Štúrovo,
  b) OP MS v nájme MS: Bardejov, Brezno, Zvolen, Veľký Krtíš – Hrušov, Stropkov, Vranov nad Topľou, Holíč, Trenčín.

- 12 aktívnych záujmových a 4 vedecké odbory MS v rámci SR,

V sieti oblastných stredísk MS sa zachoval stav počtu pracujúcich oblastných stredísk v rovnakom počte ako v roku 2015. Len začiatkom roka 2016 bol Výborom MS schválené uznesenie o zriadení OP MS v Trenčíne. V súčasnosti pracuje v MS aktívnych 20 DMS a 10 OP MS.

Čo sa týka Členského ústredia MS, na tomto oddelení pracoval nezmenení počet pracovníkov, tak ako to bolo v predchádzajúcom roku. V priebehu roka 2016 ČÚ MS organizačne, administratívne, ale aj fyzicky zabezpečovalo podujatia na pripomenutie si významných výročí a udalostí našej štátnej, národnej i matičnej histórie. Tiež zabezpečovalo agendu tzv. Ochrany a rozvoja miestnej a regionálnej kultúry za rok 2016, ale aj tzv. Hlavných aktivít. Spracovávala sa celá administratíva súvisiaca spracovaním žiadosti o dotácie a následne samotné vyúčtovanie realizovaných podujatí príslušnými matičnými subjektmi, ktorí požiadali o pridelenie dotácií z MS.

ČÚ MS v spolupráci s FEÚ MS a TIÚ MS uskutočnilo plánované kontrolné cesty v niekoľkých pracujúcich oblastných stredísk MS, za účelom zistenia práce, stavu členskej základne v ich pôsobnosti, majetku a účelného použitia finančných prostriedkov našich pracovísk.

Okrem administratívno-organizačnej práce plnilo ČÚ MS úlohu registrácie a evidencie odborov MS vychádzajúcej zo zákona o MS a Stanov MS. V súčasnosti ČÚ MS vyžaduje od odborov MS zasielanie matričných kníh v elektronickej podobe, ktorá vyplýva zo skutočnosti, že Matica slovenská už od roku 2015 prešla na digitalizáciu databázy svojej členskej základne, čo umožňuje efektívnu a rýchlu prácu s týmito údajmi. Upozorňujeme, že každý odbor MS si musí vyplniť príslušnú matričnú knihu. Na základe tejto skutočnosti musím skonštatovať, že sa nám na základe tejto úlohy pre odbory MS znížil celkový počet matičiarov oproti minulým rokom. Aj v tomto prípade však treba túto novinku hodnotiť pozitívne, pretože i naša najstaršia ustanovizeň sa musí prispôsobovať novým trendom a požiadavkám, ktoré vyžaduje istý vývoj nielen v Slovenskej republike. Treba tiež pripomenúť, že ČÚ MS okrem iného koordinovalo činnosť miestnych odborov Matice slovenskej, ktoré majú nezastupiteľné miesto pri vytváraní podmienok na napĺňanie poslania Matice slovenskej. Miestne odbory Matice slovenskej sú najzákladnejšou organizačnou jednotkou v Matici slovenskej, demokratickým prvkom v matičnom hnutí. Majú nenahraditeľné miesto v činnosti Matice. Činorodosť spolkového hnutia reprezentuje Maticu slovenskú pred verejnosťou po celom Slovensku.

V roku 2016 ČÚ MS spoluorganizovalo s príslušnými krajskými radami a domami MS (v Žiline, v D. Strede, v Prešove, v Banskej Bystrici, v Nitre, v Bratislave, v Prievidzi a v Michalovciach) 8 krajských snemov MS. Krajský snem Žilinského samosprávneho kraja sa uskutočnil 16. 4. 2016 v Martine, Trnavského samosprávneho kraja 30. 4. 2016 v Trnave, Prešovského samosprávneho kraja 14. 5. 2016 v Prešove, Banskobystrického samosprávneho kraja 21. 5. 2016 v Detve, Nitrianskeho samosprávneho kraja 28. 5. 2016 v Nových Zámkoch, Bratislavského samosprávneho kraja 4. 6. 2016 v Bratislave, Trenčianskeho samosprávneho kraja 11. 6. 2016 v Trenčíne a krajský snem Košického samosprávneho kraja 18. 6. 2016 v Michalovciach. Účasť na snemoch Matice slovenskej prijali nielen delegáti krajských snemov, matičiari žijúci v týchto krajoch, ale aj významní hostia z celého Slovenska. Boli to predstavitelia z rôznych kultúrnych, spoločenských, umeleckých, cirkevných, ale aj politických kruhov. ČÚ MS sa v najväčšej miere spolupodieľalo na celkovej príprave uskutočnených KS MS v roku 2016. Pripravovalo návrh 8 nových štatútov KR MS, návrh volebných a rokovacích poriadkov, prezenčných listín. Okrem toho riaditeľ ČÚ MS vypracoval stanovisko pre DV MS, z dôvodu napadnutia návrhov nových štatútov KR MS niektorými predsedami KR MS. K pripravovaným štatútom KR MS a ďalšej legislatívy pre konanie KS MS sa teda vyjadril DV MS, ktorý rozhodoval o súlade nových štatútov KR MS s platnou matičnou legislatívou. Najvyšší kontrolný orgán rozhodol, že štatúty KR MS, ktorý schválil na svojom zasadnutí výbor MS dňa 6. 2. 2016 v Martine, sú v súlade splatnými stanovami MS a podaný podnet niektorými predsedami KR MS bol preto nedôvodný. ČÚ MS ďalej vypracovalo dôležité metodické pokyny pre krajské rady, okresné, oblastné rady a oblastné strediská k zabezpečeniu celkovej prípravy a organizácie krajských snemov. Obdobie samotnej prípravy krajských snemov MS začalo už začiatkom októbra 2015, kedy sa zišla Komisia pre členské hnutia a mládež v Liptovskom

Mikuláši a ukončila sa 18. 6. 2016 v Michalovciach, konaním krajského snemu MS KSK. Všetky uskutočnené krajské snemy MS prebehli v súlade s platnými Stanovami MS a štatútmi KR MS. Riaditeľ ČÚ MS sa zúčastnil konaní všetkých 8 krajských snemov MS.

ČÚ MS vždy participuje na príprave legislatívnych noriem MS. Platilo to v minulosti a samozrejme to platí i teraz. Účasťou na legislatívnom procese plníme úlohy, ktoré konkrétne vyplývajú z uznesení výboru a predsedníctva MS pre členské hnutie. Realizovať teda do „matičného života" uznesenia prijaté VZ MS, snemom, výborom a predsedníctvom MS, ktoré sa týkajú ČÚ MS a OS MS. Taktiež riaditeľ, resp. pracovníci ČÚ MS sú často nominovaní do komisií zriadených výborom MS. V roku 2016 sme sa zúčastnili na zasadnutiach Komisie pre členské hnutie a mládež a Komisie pre prípravu stanov a právnych predpisov v MS. Okrem toho uverejňujeme výsledky práce ČÚ MS na webovej stránke MS, v SNN a ostatných prístupných médiách, spracovávame štatistiku a analýza aktuálneho stavu a vývoja členského hnutia (štvrťročne a na konci roka). Zároveň priamo riadime a kooperujeme pri riešení pálčivých problémov v regiónoch, vyžadujúce si bezprostredný zásah ČÚ MS (napr. uskutočnenie mimoriadneho VZ MO MS Rožňave, ktoré sa konalo dňa 13. 4. 2016 v Rožňave). V dňoch 3. a 4. 12. 2016 v Prešove sa konalo 10. Valné zhromaždenie Mladej Matice. Po skončení zasadnutia sa uskutočnilo podujatie s názvom Národovci na prešovskom kolégiu a seminár venovaný 160. výročiu narodenia predsedov MS J. Janošku a J. Vanoviča. Pracovník ČÚ MS a člen výboru Mladej Matice RNDr. J. Seman pripravoval celú agendu prípravy a realizácie VZ Mladej Matice, za čo mu patrí poďakovanie.

Formovanie vlastenectva, národného povedomia, kultúrnych potrieb, vzdelávanie a šírenie národnej osvety je základným pilierom práce všetkých profesionálnych pracovísk Matice slovenskej. Orientáciu na mladú generáciu, na deti i mládež, je potrebné chápať ako strategickú, ktorá si vyžaduje osobitnú prioritu v činnosti Matice slovenskej. Inak nám členská základňa zostarne a Matica slovenská nebude mať svojich nástupcov. Len prostredníctvom podpory Mladej Matice je najreálnejšie získať do našich radov mladých členov. Osobitný akcent našej práce preto musí byť venovaný hlavne najmladšej generácii a mimoškolskému vzdelávaniu. Rozvoj mladého matičného hnutia si vyžaduje premyslenú, tvorivú a koncepčnú prácu a podporu. Pri komunikácii v mladom matičnom hnutí budeme využívať ponúkané možnosti sociálnych sietí a internetu, s ktorými denne komunikujú tisícky mladých Slovákov, a to predovšetkým na propagáciu matičných aktivít, oboznamovanie sa s výročiami i so slovenskými dejinami a pri nadväzovaní spolupráce so slovenskými aktivistami v zahraničí.

Na akademickej pôde možno oslovovať mladých ľudí národnou myšlienkou, vyhľadávať mladých intelektuálov, ktorí budú samostatne organizovať národný život vo svojej profesionálnej oblasti aj po ukončení štúdia. Je to nadčasová skúsenosť zo slovenských dejín, keď značný počet slovenských národovcov v 19. a 20. storočí nastúpili svoju národnú „púť" práve ako mladí študenti.

Ak má Matica plniť svoje historické poslanie a postavenie aj v 21. storočí, musí sa oprieť o širokú členskú základňu a výrazne osloviť predovšetkým mládež metódami a formami, ktoré zodpovedajú súčasnej dobe, aby pojmy ako národná hrdosť, vlastenectvo, patriotizmus nezanikli v atmosfére nastupujúcej globalizácie. Samozrejme, že Matica slovenská musí naďalej svojimi aktivitami podporovať súčasných členov MS, ktorí sú vo väčšom počte zastúpení v strednej a staršej generácii. Musíme si ich vzťah k MS, ich obetavej dobrovoľníckej práci vážiť a brať si príklad. Mladí ľudia si musia uvedomiť nezastupiteľné miesto skúsených matičiarov v našej najstaršej ustanovizni.

Členské ústredie, oblastné strediská v spolupráci s miestnymi odbormi a odbormi Mladej Matice roztrúsenými po celom Slovensku sú zárukou napĺňania poslania a programu Matice slovenskej a prinášajú teda našim občanom, nespočetné množstvo národno-kultúrnych aktivít. Prostredníctvom týchto podujatí si Matica slovenská skoro v každej obci i meste Slovenska pripomína folklórne a ná-

rodné zvyky a tradície, uctieva si našich dejateľov, pomáha štátnym a obecným orgánom zvyšovať národné povedomie Sloveniek a Slovákov. Výsledky Mladej Matice sú práve verejnosťou uznávané a navštevované podujatia, celonárodné zhromaždenia, podujatia venované významným udalostiam a osobnostiam slovenských dejín, akcie, ktoré významom i dosahom ovplyvňujú spoločenský a kultúrny život Slovenska a reprezentujú celý rozmer matičnej práce vo vzťahu k pestovaniu národnej hrdosti a úcty k slovenskej štátnosti. Ide o mnohé kultúrne, vzdelávacie, športové i spoločenské akcie, uskutočňované počas celého roka., ako sú Národné matičné slávnosti a podobne. Významná pozornosť sa venuje výročiam osobností regionálneho významu s dôrazom na osobnosti a dejateľov literárneho, dramatického, vedeckého i národného života z minulosti aj z prítomnosti. Treba spomenúť v tejto súvislosti spomienkové podujatia k obetiam Malej vojny alebo Východoslovenské roľnícke povstanie. Organizovaním takýchto podujatí zároveň chránime odkaz našich národných dejateľov, čo je základným poslaním Matice. Členské ústredie a OS MS v spolupráci s Mladou Maticou sú teda koordinátormi pri týchto mnohých tradičných a uznávaných podujatiach.

Netreba zabudnúť na podporu Slovákov žijúcich v národnostne zmiešaných oblastiach SR a Slovákoch žijúci v zahraničí. Práve z radov mladých ľudí, odchádza do zahraničia nespočetné množstvo Sloveniek a Slovákov, ktorí si žiaľ nenašli adekvátne uplatnenie v našom štáte. Žiaľ, ani zahraničie nie je zem zasľúbená. Utečenecká kríza, nezamestnanosť, kriminalita, a predovšetkým slabo platená alebo zlá práca, sa žiaľ nestanú tým vysnívaným útočiskom pre mnoho mladých ľudí. S tým prichádzajú problémy v rodinách, problémy s alkoholom a drogami. Preto Matica slovenská, Mladá Matica musí podchytiť mladých ľudí už na základnej škole a ukázať v tomto kolektíve príklad kamarátstva, spolupatričnosti a solidarity. Ukázať všetky hodnoty a princípy, na ktorých bola založená Matica, ktorá vychádza z cyrilo-metodského dedičstva z čias Veľkej Moravy, pokračovala obrodeneckým hnutím bernolákovcov a štúrovcov a v neposlednom rade odkazom generála M. R. Štefánika, založiť si raz vlastný štát. Všetko úsilie našich predchodcov smerovalo k vzniku demokratickej Slovenskej republiky. Organizujme preto národné, kultúrne, spoločenské podujatia, odborné semináre, poznávacie výlety k historickým pamiatkam, ale aj športové akcie.

V roku 2016 uplynulo sto rokov od smrti našej významnej osobnosti moderných dejín slovenského národa, Svetozára Hurbana Vajanského, ktorý začiatkom 80. rokov 19. stor. sa stal jednou z vedúcich postáv nastupujúcej generácie spisovateľov realizmu. Toto okrúhle výročie predstavovalo jedinečnú príležitosť na pripomenutie si jeho života a mnohostranného diela nielen na regionálnej, ale hlavne celoslovenskej úrovni. Naša najstaršia kultúrna a vedecká ustanovizeň Slovákov v priebehu roka 2016 pripravilo a zrealizovalo na celom území našej vlasti sériu programovo rozmanitých podujatí.

Medzi najvýznamnejšie podujatia celoslovenského významu v r. 2016 patrili:

* 23. výročia vzniku SR,

* 24. výročie prijatia Deklarácie zvrchovanosti SR,

* 154. výročie Memoranda národa slovenského,

* 153. Výročie vzniku Matice slovenskej,

* 96. výročie oživotvorenia MS,

* 26. výročie obnovenia činnosti členskej základne MS,

* 96. výročie Trianonskej mierovej zmluvy,

* 101. výročie prijatia Clevelandskej zmluvy,

* 146. výročie založenia Spolku sv. Vojtecha a založenia Národných novín,

* 171. výročie vydávania Slovenských národných novín,

* pripomenutie si výročí slovenskej štátnosti – prijatie Deklarácie o zvrchovanosti Slovenska, prijatie Ústavy SR, vznik Slovenskej republiky,

* 201. výročie narodenia Ľ. Štúra,

* 136. výročie narodenia M. R. Štefánika,

* 97. výročie úmrtia M. R. Štefánika,

* Slovesná jar,

* Scénická žatva,

* výstavná činnosť,

* osobnosti slovenského národa,

* celonárodná súťaž Šaliansky Maťko,

* cyrilo-metodské dni,

* krátkodobé celoslovenské postupové súťaže pre deti a mládež,

* festivaly a podujatia tradičnej ľudovej kultúry,

* 168. výročie Žiadostí slovenského národa v Liptovskom Mikuláši.

Tradičné matičné podujatia organizujú MO MS v spolupráci s Domami MS a oblastnými pracoviskami**.** Ide najmä o tieto podujatia, ktoré sa cyklicky každoročne opakujú. Sú to tradičné a vyhľadávané podujatia: Šaliansky Maťko J. C. Hronského, Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko, Materinská moja reč, Štúrovo pero, Mladé pero, Škultétyho rečňovanky, Ranená breza, Rozprávkové vretienko, Rázusovie Vrbica, Gorazdov literárny Prešov, Literárne Šurany, Kellnerova Poloma, Literárny Kežmarok, Pro Slavis Žilina, Ó, matky mojej reč je krasota, Michalovce, Pribinove poklady, Kráľove Šahy, Cena A. Chudobu, Gorazdov Močenok, Račiansky jahodový kvet, Znej, rómska pieseň Šarišské Michaľany, Slávik Slovenska v Rožňave, Kytička domovine Prešov, Hviezdoslavov Stropkov, Spievajže si, spievaj vo Fiľakove, Šuriansky zlatý slávik, Hľadáme talenty Oščadnice, Zemplín špiva a hutori Humenné, Matičná galéria Slovensko – moja vlasť v Snine, Poznaj svoje mesto, Študentské kultúrne a športové hry Topoľčany, Kostelničákov ornament, Veľkonočné a vianočné ozdoby a ďalšie podujatia a súťaže organizované v spolupráci s materskými a základnými školami. Mnohé podujatia sa počas rokov vyprofilovali a stali sa nielen tradičnými, ale aj reprezentačnými podujatiami MS: Hontianska paráda Hrušov, Návraty – splav zemplínskych riek, Dni A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši, Letný festival Vlachovo, Rejdová, Šafova ostroha v Klčovom Dlhom, Východoslovenské roľnícke povstanie vo Vranove n. T., Kojšovská heligónka.

Nezanedbateľná, veľmi prospešná a žiadaná je aj práca so študujúcou stredoškolskou a vysokoškolskou mládežou (besedy, semináre, premietanie filmov, výstavy fotografií, obrazov, vychádzky do prírody, uvádzanie rôznych diel a prác do života a pod.). Vzrastá aj záujem o environmentálne aktivity a podujatia. Na podporu literárnej a umeleckej tvorby sa vyhlasujú a organizujú viaceré autorské súťaže a prehliadky. Významná pozornosť sa venovala výročiam osobností regionálneho významu s dôrazom na osobnosti a dejateľov literárneho, dramatického, vedeckého i národného života z minulosti aj z prítomnosti. Veľký priestor a pozornosť venujú matičné pracoviská prejavom a prezentácii zručnosti a šikovnosti našich ľudí, hlavne pred významnými sviatkami. Pevné miesto dostávajú ukážky

a rekonštrukcie veľkonočných, vianočných a prvomájových tradícií, zvykov a obradov, spojené s výstavami, besedami a stretnutiami s pamätníkmi.

Miestne odbory, záujmové a vedecké odbory MS vypracovávali projekty v programe tzv. Ochrany a rozvoja miestnej a regionálnej kultúry, Okrem toho vypracovávali aj ďalšie projekty v spolupráci s rôznymi kultúrnymi, vedeckými, univerzitnými a osvetovými inštitúciami i záujmovými združeniami, aby tak mohli získavať nielen finančnú, ale aj organizačnú a materiálnu podporu (projekty boli podporené z rozpočtu MS). Okrem toho sa matičné oblastné strediská (domy a oblastné pracoviská MS) významne podieľali na usmerňovaní a koordinovaní práce krajských, okresných (oblastných) rád Matice, na činnosti miestnych a záujmových odborov. Pri zabezpečení rôznych podujatí spolupracovali s orgánmi štátnej správy a samosprávy, s kultúrnymi inštitúciami a organizáciami, so záujmovými združeniami a spolkami, so základnými, strednými a vysokými školami, cirkvami, organizáciami telesnej výchovy, turistiky a športu a s festivalmi rôzneho umeleckého zamerania.

Formy a spôsoby rozvoja členstva

Toto všetko, čo som pred chvíľou písal je pravda. Len takýmto spôsobom môžeme získavať mladých ľudí do MS a samozrejme so všetkými aktivitami a činnosťami, ktoré MS doteraz organizuje, si udržíme dlhoročných členov. Písať a vymýšľať nejaké nové teórie nie je potrebné, pretože to všetko zostane po mojich skúsenostiach len na papieri. Práve len osvedčené formy oslovovania občanov, prilákajú nových členov medzi nás. Len to treba povedať súčasným jazykom.

Preto navrhujem, aby nielen ČÚ MS s výhľadom do roku 2021 s perspektívou do najbližšej budúcnosti, musí naplniť najmä tieto štyri okruhy svojej činnosti. Len tento osvedčený model, formy oslovovania, navýši členskú základňu:

1. Rozvoj domáceho a zahraničného členstva v MS – ide nám hlavne o oživovanie a omladzovanie členskej základne – v spolupráci so ZŠ a SŠ vytváranie odborov Mladej Matice. Ponúknuť aktívnym matičným subjektom v zahraničí, aby sa zaregistrovali priamo na ČÚ MS s rovnakými právami a povinnosťami tak, ako to majú MO, ZO a VO MS fungujúce v SR. V oblasti práce so ZO a VO MS v rámci možnosti realizovať už osvedčený model profesionalizácie tajomníkov s priamym vzťahom k ČÚ MS. Navýšiť počet všetkých odborov, počet členov v týchto odboroch. Musia to byť aktívne odbory, ktoré reálne každoročne vykazujú matičnú činnosť. Vyvinúť maximálne úsilie o znovuoživenie matičnej práce v neaktívnych odboroch. Nárast členskej základne je však nemysliteľný bez adekvátnej finančnej, materiálnej a metodickej pomoci z ústredia MS hlavne k novovzniknutým odborom MS. Týka sa to samozrejme všetkých odborov, ktoré žiadajú navýšenie finančných prostriedkov v rámci projektov miestnej a regionálnej kultúry. Organizovaním kvalitných podujatí v obciach, mestách a v spolupráci hlavne so ZŠ a SŠ, je jediná šanca na zvyšovanie členstva**.** Samozrejme, bez dobrých vzťahov s týmito inštitúciami, ktoré je potrebné dlhodobo udržiavať a pestovať, sa len máločo z toho môže podariť. Ak nebudú obce, mestá a školy otvorené pre našu vec, len málokde získame občanov do radov Matice. Za všetkým treba vidieť vzťahy a zase medziľudské vzťahy. Potom sa dá všetko.

2. Rozvoj siete Členského ústredia a oblastných stredísk MS – je jednoznačným východiskom zmeny nepriaznivého stavu siete ČÚ MS, DMS a OP MS a to po stránke priestorovej a materiálnej, ale aj personálnej. Najprv je však potrebné uskutočniť finančno-personálnu reorganizáciu oblastných stredísk MS (mzdy a počet pracovníkov v 1 oblastnom stredisku je potrebné vytvárať na základe stanovených kritérií – napr. a) koľko MO MS a OMM spravuje v územnej pôsobnosti 1 oblastné stredisko MS, b) koľko MO MS a OMM vytvorilo oblastné stredisko MS, resp. obnovilo činnosť takýchto odborov za stanovené obdobie, koľko získalo nových členov v odboroch MS, zakladajúcich členov a pod., **c)** oblastné strediská MS musia mať k dispozícii taký počet pracovníkov, aby mohli pokryť nevyhnutnú činnosť vyplývajúcich z nariadení a úloh vedenia MS – jedná sa o spracovanie tzv. komplexnej analýzy fungovania OS MS**,** ktoré ČÚ MS spracovalo v roku 2014).

3. Mediálna a propagačná oblasť MS – Nespočíva len v informovaní matičiarov alebo širokej verejnosti, ale predovšetkým prostredníctvom tlačových orgánov propagovať celkovú činnosť MS a následne zvyšovať jej vážnosť v spoločnosti. Je preto nevyhnutné pravidelne a vo väčšom rozmere ako

doteraz uverejňovať v SNN články s informáciami o činnosti ČÚ MS a o aktivitách ostatných matičných subjektov.

4. Podpora Informačného ústredia – V súčasnosti má Informačné ústredie len jedného pracovníka. Je nutné, aby sa navýšil počet pracovníkov tohto významného útvaru. Bolo by najlepšie, ak by sa prijal do zamestnania pracovník v strednom veku, zdatný v informačných technológiách, ktorý bude vedieť progresívne propagovať činnosť MS (public relations) Propagácia MS je nemysliteľná bez personálneho obsadenia tohto oddelenia. Informačné ústredie musí následne pracovať na výrobe propagačných materiálov, rôznych produktov a predmetov pre matičiarov.

Členské ústredie v zmysle platných Stanov MS registrovalo k 31. 12. 2016 27 221 členov Matice slovenskej, tzn. v miestnych, záujmových, vedeckých odboroch, v odboroch Mladej Matice, individuálnych členov, zakladajúcich a kolektívnych členov. ČÚ MS eviduje 748 MO MS, z toho 492 aktívnych, 47 Odborov Mladej Matice, z toho 35 aktívnych, a 16 ostatných aktívnych záujmových a vedeckých odborov. Kolektívnych členov pri MS je 18 a individuálnych členov registrovaných priamo ČÚ MS, ktorí nie sú členmi v žiadnom odbore MS, je 71. Zakladajúcich členov je v súčasnosti 51.
Zahraničné MO MS: 2 , členov 64.

Matičné hnutie v roku 2016 **predstavovali:**

Domy Matice slovenskej v počte 20 aktívnych : Bratislava, Banská Bystrica, Dunajská Streda, Fiľakovo, Galanta, Košice, Komárno, Levice, Liptovský Mikuláš, Lučenec, Michalovce, Prešov, Nitra, Prievidza (vznik 31. 1. 2015), Rimavská Sobota, Rožňava, Spišská Nová Ves, Snina, Šurany, Žilina
Oblastné pracoviská v počte 10 aktívnych: Bardejov, Brezno, Čadca (personálne neobsadené - nepracuje), Holíč, Poprad (personálne neobsadené–nepracuje), Šamorín, Topoľčany (od 28. 2. 2013 pozastavená činnosť–nepracuje), Stropkov, Štúrovo, Trenčín (vznik 2016), Veľký Krtíš - Hrušov, Vranov nad Topľou, Zvolen

I. Miestne odbory Matice slovenskej: Banskobystrický kraj 133 (z toho 80 aktívnych), Bratislavský kraj 33 (z toho 24 aktívnych), Košický kraj 125 (z toho 86 aktívnych), Nitriansky kraj 133 (z toho 91 aktívnych), Prešovský kraj 120 (z toho 86 aktívnych), Trenčiansky kraj 66 (z toho 38 aktívnych), Trnavský kraj 59 (z toho 41 aktívnych), Žilinský kraj 79 (z toho 46 aktívnych)

II. Záujmové a vedecké odbory: Historický, Hudobný, Jazykový, Mladá Matica, Pedagogický, Politologický, Športový, Výtvarný, Národohospodársky, Divadelný, Vlastivedný, Spevácky, Regionalistiky, Ekonomický, Etiky a vlastenectva, Slovanskej vzájomnosti.

K 31. 12. 2016 ČÚ MS na základe odporúčania Komisie pre členské hnutie a mládež preradilo medzi nepracujúce ZO – Národopisný, Umelelecký a Sclavissimo.

III.

Prehľad a stav MO MS podľa samosprávnych krajov SR			
Samosprávny kraj	**registrované MO MS**	**neaktívne MO MS**	**aktívne MO MS**
Košický kraj	125	39	86
Nitriansky kraj	133	42	91

Prešovský kraj	120	34	86
Banskobystrický kraj	133	53	80
Trenčiansky kraj	66	28	38
Trnavský kraj	59	18	41
Žilinský kraj	79	33	46
Bratislavský kraj	33	9	24

Stav členskej základne **k 31. 12. 2016 – 26 214 členov registrovaných v MO MS :**

K tomuto číslu treba prirátať

OMM 717

ZO MS 150

Individuálnych členov 71

Kolektívnych členov 18

Zakladajúcich členov 51

Spolu : 27 221

Aktívne MO MS 492
Neaktívne MO MS 256

Uskutočnené nevyhnutné služobné cesty v roku 2016 :

28. 12. 2016 – zasadnutie OR MS Vranov nad Topľou, konaného v priestoroch OP MS Vranov nad Topľou,

7. 12. 2016 – Liptovský Mikuláš – zasadnutie predsedníctva MS a galavečer pri príležitosti 25. výročia založenia DMS Liptovský Mikuláš,

3. a 4. 12. 2016 – Prešov – 10. VZ MM a podujatie s názvom Národovci na prešovskom kolégiu a seminár venovaný 160. výročiu narodenia predsedov MS J. Janošku a J. Vanoviča,

24. 11. 2016 – Košice – zasadnutie KR MS KSK,

22. 11. 2016 – Stropkov – obhliadka možných priestorov pre fungovanie OP MS Stropkov,

4. 11. 2016 – Prešov – obhliadka možných priestorov pre fungovanie DMS Prešov,

30. 10. 2016 – Kamenná Poruba – spomienkové podujatie k rodákovi obce Mjr. Jozefovi Serafínovi,

27. 10. 2016 – Košice – zasadnutie odbornej Komisie výboru MS pre členské hnutie a mládež,

26. 10. 2016 – Prešov – zasadnutie KR MS PSK,

21. 10. 2016 – Košice – rokovanie s predstaviteľmi MO MS Moldava nad Bodvou za účelom opätovného získania busty prvého predsedu MS a biskupa Štefana Moysesa,

16. 10. 2016 – Spišská Nová Ves – valné zhromaždenie OMM Spišská Nová Ves,

6. 10. 2016 – Rimavská Sobota – konferencia Slováci na jazykovo zmiešaných územiach SR,

29. 9. 2016 – Banská Bystrica – valné zhromaždenie OMM Banská Bystrica,

20. 9. 2016 – Bratislava – výberové konanie na funkciu riaditeľa DMS Bratislava,

9. – 10. 9. 2016 – Prešov, Vranov nad Topľou – 185. výročie Východoslovenského roľníckeho povstania z roku 1831 – Kuruci do zbrane,

26. 8. 2016 – Prešov, Michalovce – odovzdávanie agendy a odovzdanie propagačných materiálov ,

10. 8. 2016 – Spišská Nová Ves, Poprad – kontrola OS MS a stretnutie s matičiarmi,

30. 7. – 31. 7. 2016 – Komárno – Národné matičné slávnosti,

29. 7. 2016 – Košice – zasadnutie s riaditeľom DMS Košice,

23. 7. 2016 – Štrba – Vatra zvrchovanosti ,

17. 7. 2016 – Malý Šariš – matičné podujatie pri príležitosti Roka S. H. Vajanského,

15. 7. 2016 – Cejkov – 24. ročník Matičnej vatry zvrchovanosti,

8. 7. 2016 – Trenčín – zasadnutie KR MS TSK,

7. 7. 2016 – Liptovský Mikuláš – zasadnutie KR MS ZSK,

6. 7. 2016 – Levice – zasadnutie OR MS Levice,

28. 6. 2016 – Bratislava – spomienková slávnosť k 170. výročiu narodenia a 90. výročiu úmrtia národovca a štátnika Matúša Dulu,

27. 6. 2016 – Prešov – rokovanie s riaditeľom DMS Prešov,

24. 6. 2016 – Strážske – 8. ročník motožúrky a 24. ročník majstrovstiev SR seniorov v pretláčaní rukou v Hermanovciach nad Topľou,

22. 6. 2016 – Kremnica – slávnosť pri príležitosti 167. výročia úmrtia J. Langfelda,

20. 6. 2016 – Vranov nad Topľou – valné zhromaždenie OMM Vranov nad Topľou,

18. 6. 2016 – Michalovce – KS MS KSK,

17. 6. 2016 – Prešov – zasadnutie KR MS PSK,

13. 6. 2016 – Banská Bystrica – zasadnutie KR MS BBSK,

11. 6. 2016 – Trenčín – KS MS TSK,

10. 6. 2016 – Košice – rokovanie s riaditeľom DMS Košice a uchádzačkou o pracovné miesto na pozíciu KOP v DMS Košice,

9. 6. 2016 – Vranov nad Topľou – prednáška Prínos MS pre našu spoločnosť v histórii a jej odkaz pre súčasnosť,

4. 6. 2016 - Bratislava – KS MS BSK,

28. 5. 2016 – Nové Zámky – KS MS NSK,

21. 5. 2016 – Detva – KS MS BBSK,

17. 5. 2016 – Nitra – zasadnutie KR MS NSK,

13. 5. 2016 – VZ OMM Spišská Nová Ves a zasadnutie v OP MS Vranov nad Topľou,

4. – 5. 5. 2016 - kontrolná služobná cesta v OS MS Štúrovo, Šurany, Komárno a Nitra,

30. 4. 2016 – Trnava – KS MS TTSK,

23. 4. 2016 – Bratislava – Národné slávnosti na Devíne,

19. – 20. 4. 2016 – kontrolná služobná cesta v DMS Rimavská Sobota, Fiľakovo, Lučenec, Rožňava a Liptovský Mikuláš,

18. 4. 2016 – zasadnutie Komisie na prípravu stanov a právnych predpisov MS,

13. 4. 2016 – Rožňava – mimoriadne VZ MO MS Rožňava,

11. 4. 2016 – Košice – výberové konanie na funkciu riaditeľa DMS Košice,

4. 4. 2016 – zasadnutie grémia predsedov KR MS,

30. 3. 2016 – Prešov – zasadnutie KR MS PSK,

22. 3. 2016 – Nitra – zasadnutie KR MS NSK,

18. 3. 2016 – Spišská Nová Ves – Malá vojna,

9. 3. 2016 – Banská Bystrica – pracovné stretnutie k organizácii a k príprave KS MS BBSK,

7. 3. 2016 – Nitra – zasadnutie OR MS Nitra,

25. 2. 2016 – Rimavská Sobota – zasadnutie OR MS Gemera–Malohontu,

24. 2. 2016 – Levice – zasadnutie OR MS Levice,

23. 2. 2016 – Nitra – výberové konanie na funkciu riaditeľa DMS Nitra,

19. 2. 2016 – Košice – výberové konanie na funkciu riaditeľa DMS Košice, zasadnutie KR MS KSK a oživotvorujúce VZ OMM Košice,

5. 2. 2016 – Rožňava – zasadnutie OR MS Rožňava–Revúca,

2. 2. 2016 – Nové Zámky – zasadnutie OR MS Nové Zámky,

25. 1. 2016 – zasadnutie Komisie pre rozpočet MS,

20. 1. 2016 – zasadnutie Komisie pre prípravu Národných matičných slávností,

13. 1. 2016 – zasadnutie KR MS ŽSK,

Pripomíname, že ČÚ MS aj minulý rok delegovalo na ďalšie zasadnutia alebo podujatia členov výboru, predsedníctva, ale aj naše kolegyne a kolegov pracujúcich v OS MS, z dôvodu šetrenia finančných prostriedkov. Tieto služobné cesty nie sú spomenuté v tejto správe. Väčšinu uskutočnených služobných ciest sme absolvovali vlakom a autobusom.

Oblastné pracovisko MS Bardejov

Činnosť Oblastného pracoviska Matice slovenskej v Bardejove sa sústreďuje v severovýchodnej časti Slovenska, kde sa ešte v tomto období ráta vysoká nezamestnanosť, ľudia za prácou stále odchádzajú do zahraničia. Aj z toho dôvodu je matičné hnutie oslabené a ochudobnené o svojich členov rozídených po svete a študujúcu mládež miestnych odborov Matice slovenskej a Odborov Mladej matice.

Práca miestnych odborov Matice slovenskej v našom okrese sa zameriava na prácu v dedinských divadelných krúžkoch, folklórnych skupinách, prácu spevokolov a speváckych skupín, kde sa repertoár zbiera prevažne z horného Šariša. Treba podotknúť, že vďaka pochopeniu starostov obcí a sponzorom, nebolo by možné tieto miestne regionálne kultúrne podujatia zabezpečiť, nakoľko Matica slovenská nemôže podporiť projekty miestnej a regionálnej kultúry v plnej výške.

Dedinské folklórne skupiny bardejovského okresu sú živou pozvánkou do radou Matice slovenskej. Cez tradičné podujatia ako Deň Matiek, Posedenie s dôchodcami, Deň deti a Vianočné akadémie, v obciach a meste Bardejov, Matica slovenská preberá záštitu nad regionálnymi podujatiami prezentujúcimi históriu a tradície. Pravidelne organizujeme Ekumenické cyrilo-metodské slávnosti v Bardejove, čím preberá štafetu posolstva solúnskych bratov. K tradičným podujatiam patrí Matičná nedeľa a súťaž v prednese slovenských povestí pod názvom Šaliansky Maťko a Matičný ples, ktorí 5. ročníkom zahájil činnosť OP MS v Bardejove na rok 2016. Po stavaní májov folklórnu sezónu otvárajú Národné a duchovné piesne vo Sveržove, kde neodmysliteľnou súčasťou je Matičný spevokol ,,Zborovčan“, a po nich festivaly ľudovej hudby, spevu a tancov v týchto obciach: Sveržov, Rokytov, Tarnov, Dubinné, Zlaté, Hertník, Bartošovce, Raslavice, Hažlín, Kurima, Marhaň, Malcov, Šiba. Krajský charakter nadobúda podujatie organizované OP MS Bardejov : Nesúťažná prehliadka v hre na heligónku. 7. Ročník pod názvom Bardejovská heligónka sa uskutočni prvú októbrovú nedeľu.

Pravidelnými stretnutiami členov Okresnej rady matice slovenskej sa koordinuje činnosť MO MS v bardejovskom okrese, vymieňajú sa skúsenosti a navzájom sa prezentujú tak, aby sa predstavili postupne všetky na úrovni miestnych regiónov v oblasti Horného Šariša. Niektoré MO MS hosťujú mimo svoju oblasť, v zahraničí, kde nadväzujú družobné styky v rámci cezhraničnej spolupráce - Poľsko, Česká republika, Srbsko, Rumunsko a Ukrajina. V MO MS sa organizuje okrem kultúrnej činnosti aj športová, turistická a pamätá sa aj na mladú generáciu. Podieľame sa na organizovaní volejbalových a futbalových turnajov.

Mládež pracuje v divadelných krúžkoch, folklórnych skupinách, tanečných skupinách a venuje sa rôznym aktivitám, ako sú výstupy – pohorie Čergov, Šibeňa hora v Bardejove, kde je Cyrilo-metodsky pamätník, Kráľova studňa – obec Lenartov a iné.
Veľmi úspešné matičné divadelné kolektívy pracujú pri MO MS : Kurima, Kľušov, Kobyly, Fričkovce, ktoré majú svoju dlhoročnú tradíciu. Keďže žijeme na území v početným zastúpením Rusínskej menšiny snažíme sa rozširovať Maticu slovenskú zakladaním nových MO MS práve na tomto národnostné zmiešanom území.

Oblastné pracovisko sa podieľa na zlepšení matičnej činnosti a snaží sa dostať do povedomia čím väčšiemu množstvu obyvateľstva, a to hlavne prostredníctvom škôl, kde sa pripomínajú rôzne výročia našich významných dejateľov slovenských dejín – napr. Spomienková slávnosť na Antona Bernoláka pri jeho buste za účasti študentov Strednej spojenej školy v Bardejove, ďalej rôznymi besedami - Základná škola Wolkerova Bardejov, besedami v knižnici a pod. Aktuálne prebieha zbierka kníh vyhlásená OP MS Bardejov, na základe ktorej by sme zozbierané materiály chceli poskytnúť Slovákom žijúcim v zahraničí.
Organizujeme súťaže pre najmenších v Materských školách, kde deti dostanú prvé informácie a kontakt s Maticou slovenskou.
Našim cieľom je, aby Matica slovenská bola prirodzenou a modernou oporou slovenskosti a vlastenectva, aby bola blízka a nápomocná každému.

Dom MS Bratislava

Dom Matice slovenskej v Bratislave vznikol dňa 19. 4. 1997 pôsobí v regionálnom obvode, ktorý tvoria okresy: Bratislava I. – V. a okresy Malacky, Pezinok, Senec.

Medzi najaktívnejšie MO MS v redionálnom obvode Domu Matice slovenskej v Bratislave patria:

- MO MS Bratislava – Staré Mesto (Bratislava I.),
- MO MS Bratislava – Dúbravka,
- MO MS Slovenský Grob,

pričom podobne aktívne sú:

- MO MS Bratislava – Devínska Nová Ves,
- MO MS Bratislava – Petržalka,
- MO MS Bratislava – Rača,
- MO MS Bratislava – Ružinov,
- MO MS Bratislava – Záhorská Bystrica,
- MO MS Budmerice,
- MO MS Mariánka,
- MO MS Senec a i.

Pri DMS BA v rámci miestnych odborov pôsobia matičné kolektívy:

- Miestny odbor Matice slovenskej Bratislava-Devínska Nová Ves - Ženská spevácka skupina Kytica, kontakt MO MS: Juraj Strempek,
- Miestny odbor Matice slovenskej Bratislava-Dúbravka, Spevácky súbor, sprievod na harmonike Stanislav Stanek, kontakt MO MS: Kveta Slyšková,
- Miestny odbor Matice slovenskej Slovenský Grob, Spevácky súbor Liturgia, kontakt MO MS: Ján Noskovič.

V roku 2016 sa DMS v Bratislave orientoval predovšetkým na svoju hlavnú aktivitu – Národnú slávnosť na Devíne 2016, ktorá je výrazným celoslovenským podujatím Matice slovenskej. Okrem toho sa DMS v Bratislave spolupodieľal na sérii podujatí najmä v spolupráci s MO MS Budmerice (výstavy), MO MS Bratislava – Ružinov (pripomienkové verejné zhromaždenia a prednáškové aktivity S. H. Vajanský), MO MS Bratislava I. – Staré Mesto (prednáškové aktivity zamerané predovšetkým na historické a aktuálne národno-štátne témy), MO MS Bratislava – Dúbravka (náučno-poznávacie a národno-kultúrne podujatia) a iných.

Spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy je primeraná rozsahu aktivít, osobitne je možné v tejto oblasti vyzdvihnúť MO MS Bratislava – Ružinov (spolupráca s miestnym úradom na organizovaní aktivít), MO MS Bratislava – Devínska Nová Ves (priama podpora predstaviteľov miestnej samosprávy), MO MS Slovenský Grob (kvalitná obojstranná spolupráca so starostom a miestnym zastupiteľstvom), či MO MS Senec (poskytnutie finančných prostriedkov na matičné aktivity), v ktorých spolupráca prináša konkrétne výsledky v rámci matičných podujatí.

Samotný DMS má spoluprácu s miestnou samosprávou v oblasti svojho hlavného podujatia – Národnej slávnosti na Devíne, kde spolupracuje s podriadenými kultúrnymi a informačnými organizáciami v kompetencii Magistrátu hlavného mesta Bratislava (Múzeum mesta Bratislavy, Bratislavské kultúrne a informačné stredisko). Vynikajúca spolupráca existuje s Úradom Bratislavského samosprávneho kraja a jeho volenými predstaviteľmi, keď BSK vystupuje ako spoluorganizátor hlavnej aktivity Národná slávnosť na Devíne

Najvýznamnejším úspechom DMS v Bratislave v roku 2016 bola realizácia Národnej slávnosti na Devín 2016. Toto podujatie, organizované pravidelne od roku 2012 sa stalo známou trvalou súčasťou národno-kultúrneho diania nielen v rámci regiónu, ale i v celoštátnom ponímaní.

V rámci úloh vyplývajúcich zo stanov MS sa DMS aktivizoval vo vzťahu k OMM Bratislava – Staré mesto, ktorého činnosť DMS v Bratislave podporuje.

Oblastné pracovisko MS Brezno

Do územnej pôsobnosti OP MS v Brezno patria tieto aktívne MO MS:
MO MS Brezno : predsedníčka PhDr. Ing. I. Kružliaková, MO MS Valaská : Ing. A. Fischerová, MO MS Čierny Balog : predsedníčka A. Lehocká, MO MS Pohorelá : Dr. L. Janoška, MO MS P. Polhora : Ing. L. Falťanová, MO MS Piesok : predsedníčka Mgr. D. Hucíková, MO MS Dolná Lehota : predsedníčka Mgr. Ľ. Šajgalová, MO MS Šumiac : J.Gordanová.

Každý miestny odbor spolupracuje s predstaviteľmi obecného úradu a základných škôl.. Od začiatku roka pripravujú tieto miestne odbory v spolupráci už so spomenutými miestnymi inštitúciami kultúrne programy, výstavy, spomienkové posedenia, ku príležitostným sviatkom. Samozrejme v krojoch, ktoré patria do tohto regiónu. Ďalej pripravujú tvorivé dielne pre deti aj dospelých. Tieto aktivity ú veľmi obľúbené.

Medzi nečinné miestne odbory patria Telgárt, Bacúch ,Polomka, Heľpa, Braväcovo, Závadka, a Predajná.

Najvýznamnejšie podujatia uskutočnené týmito MO MS :

Koncert ku dňu sv. Cyrila a Metoda, spievajú matičné zbory,
Zájazdy do opery v B.Bystrici, divadlo vo Zvolene,
Posedenia s poéziou,
Spomienkové oslavy a posedenia ku významným spisovateľom a národovcom,
Turistické pochody v okolí Brezna a Č. Balogu,
Cyklo maratóm M.Rázusa v spolupráci s L.Mikulášom, - klub Maroško,

Šachový turnaj,
Pietna spomienka na gen. M. R. Štefánika,
Fašiangové a Mikulášske posedenia.

V roku 2016 MO MS v spolupráci s OP MS usporiadali celoslovenské oslavy ev. kňaza, zakladateľa, národovca a správcu MS Karola Kuzmányho, rodáka z Brezna.

Každoročne podporujeme súťaž žiakov ZŠ –Šaliansky Maťko, a to knihami, pre troch víťazov a pre všetkých zúčastnených malou sladkosťou. Tieto akcie dostávajú do povedomia miestny odbor MS, aj u mladej generácie.

Dom MS Dunajská Streda

Dom Matice slovenskej v Dunajskej Strede v spolupráci s Oblastným pracoviskom v Šamoríne plnil kultúrne, spoločenské a metodické ciele voči členskej základni MS a širokej spoločnosti v okrese Dunajská Streda. V náplni činnosti oboch pracovísk sme vždy vychádzali z Národného programu MS a základných dokumentov MS.

Matica slovenská teda DMS Dunajská streda a OP MS v Šamoríne reprezentuje a rozvíja kultúrne a duchovné dedičstvo. Svoje základy má postavené na princípoch, ktoré podporujú národnú hrdosť a nadväzuje na duchovný odkaz našich vierozvestcov sv. Cyrila a Metoda. Práve táto úloha je aktuálna aj dnes. Matica slovenská nadväzuje na prácu bernolákovcov a štúrovcov. Podporuje národný program a strategické ciele, ktoré zabezpečujú rozvoj regiónov i celého Slovenska. Ďalším poslaním Matice slovenskej je prehlbovať vzťah občanov k slovenskej štátnosti a ochraňovať a rozvíjať kultúrne dedičstvo.

Dom MS v Dunajskej Strede vznikol v máji 1998 a Oblastné pracovisko Matice slovenskej v Šamoríne vzniklo v októbri 1998. Vzhľadom na to, že v okolitých obciach na jazykovo zmiešanom území občania slovenskej národnosti majú sťažené podmienky na stretávanie sa, nie možnosť vytvoriť samostatný MO MS a členovia z okolitých obcí sa aktívne zúčastňujú akcií v Šamoríne a v Dunajskej Strede.

Úlohy OS MS vyplývajúce zo Stanov MS

Jednou z hlavných úloh prostredníctvom matičných aktivít bolo prehlbovanie úcty k slovenskej štátnosti, výchova k mravným hodnotám, k vzájomnej tolerancii, demokracii, úcta k tradíciám nášho národa. Podujatia MO MS sú jednak tradičné a jednak súvisia s výročiami slovenskej štátnosti významných osobností a historických udalostí, ktoré si Matica slovenská v jednotlivých rokoch pripomína. DMS Dunajská Streda ich organizuje v úzkej spolupráci s matičnými profesionálnymi pracoviskami, ako aj s inštitúciami verejnej správy. Z hľadiska ich charakteru ide o verejné stretnutia, akadémie, výstavy, prednášky, folklórne vystúpenia či festivaly, literárne, hudobné a výtvarné súťaže pre deti, a podujatia zamerané na rozvoj telesnej kultúry, činnosť matičných súborov. V neposlednom rade aj pravidelne vykonávaná vnútromatičná agenda. Významným prvkom k rozvoju spoločenského života a upevňovaniu medziľudských vzťahov napomáha organizovanie stretnutí členov miestnych odborov Matice slovenskej pri organizovaní tradičných podujatí , pri ktorých sa matičiari radi stretávajú.

Podujatia, venované významným udalostiam a osobnostiam slovenských dejín, akcie, ktoré významom i dosahom ovplyvňujú spoločenský a kultúrny život Slovenska a reprezentujú celý rozmer matičnej práce vo vzťahu k pestovaniu národnej hrdosti a úcty k slovenskej štátnosti. DMS sa významne podieľal na usmerňovaní a koordinovaní práce krajských, okresných (oblastných) rád Matice, na činnosti miestnych a záujmových odborov. Pri zabezpečení rôznych

podujatí sme spolupracovali s orgánmi štátnej správy a samosprávy, s kultúrnymi inštitúciami a organizáciami, so záujmovými združeniami a spolkami, so základnými, strednými a vysokými školami, cirkvami, a s festivalmi rôzneho umeleckého zamerania.

Spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy v rámci mesta korektná, nekonfliktná s porozumením; v rámci Trnavského samosprávneho kraja spolupráca výborná.

Tradičné a pravidelné podujatia : tradičný slovenský ples, fašiangy, sviatok žien MDŽ, sviatok matiek, deň seniorov, deň detí, veľkonočné sviatky – maľovanie kraslíc, stavanie a váľanie mája , stretnutie pri sviatkoch mena, vítanie leta, rozlúčka s letom, zhotovovanie ozdôb pri sviatku všetkých svätých, na svätého Martina – pečenie svätomartinského pečiva, Na Katarínu 25. 11. , stretnutie so sv. Mikulášom – pre deti, rozlúčka so starým rokom – poďakovanie sponzorom;

Štátne a pamätné sviatky, výročia významných osobností : vznik Slovenskej republiky, Ústava Slovenskej republiky , Slovenské národné povstanie, Vatra zvrchovanosti, sv. Cyril a Metod, Sedembolestná Panna Mária – púť do Marianky, M. R. Štefánik, Deň Matice slovenskej, Deň obetí holokaustu a rasového násilia, Deklarácia slovenského národa, Ľ. Štúr a ďalšie významné výročia týkajúce sa významných výročí Slovenskej republiky a jej osobností. Podujatia , na ktorých sa DMS MS a OP MS podieľal a zúčastnili sa

Podujatia na ktorých sa OS MS spolupodieľa ako organizátor v rámci DMS :

- výročie vzniku Slovenskej republiky (1. január)
- 120. výročie narodenia Jozefa Cígera Hronského
- Šaliansky Maťko – 21. ročník
- 100. výročia smrti S. H. Vajanského
- Národné slávnosti na Devíne;
- 170. výročie spisu Ľudovíta Štúra Nárečia slovenskuo alebo potreba písaňja v tomto nárečí
- 140. výročie smrti Janka Kráľa
- Vlastenecká pochôdzka - po stopách M. R. Štefánika
- Máme spoločnú vlasť – literárno-hudobné pásmo Dunajská Streda
- 155. výročie Memoranda národa slovenského;
- Biskup a národný dejateľ Alexander Alagovič
- Cyrilo-metodské oslavy;
- Vatra zvrchovanosti
- Národné matičné slávnosti 2016;
- 100. výročie smrti Svetozára Hurbana Vajanského - spomienkové podujatie
- Deň ústavy SR
- 20. výročie smrti Vladimíra Mináča

Formy – prednášky, semináre, besedy, literárno-dramatické pásma, spoločenské stretnutia, súťaže, prehliadky výtvarných a fotografických prác, tanečné popoludnia.

Dosah matičných aktivít závisí od postoja jednotlivých prijímateľov, ich väzieb na Maticu slovenskú a úrovne vzdelania. Na podujatia, ktoré pripravuje Dom Matice slovenskej v D. Strede, prichádzajú aj občania maďarskej národnosti. Zvlášť úspešné sú vystúpenia speváckej skupiny Slnečnica, ktorá prispieva k rozvoju slovenskej kultúry v okrese D. Streda. Podľa finančných a technických možností DMS vydáva svojpomocne Dunajskostredský matičný kuriér, prostredníctvom ktorého informuje o podujatiach DMS a významných výročiach a pod

Najvýznamnejšie dosiahnuté úspechy OS MS :

zhodnotenie stanovených a dosiahnutých cieľov v roku 2016,

podporovanie a chránenie záujmov Matice slovenskej a jej členov, uskutočnenie všetkých naplánovaných podujatí,
zveľaďovanie vnútorných priestorov budovy OP MS, taktiež vonkajších,

Okrem toho OS MS napomáhalo pri dodržiavaní platných zákonov v upevňovaní slovenskej štátnosti, používania štátnej symboliky a jazyka. MS preferuje model pozitívnej spolupráce Slovákov a príslušníkov národnostných menšín, ich pokojné spolunažívanie a porozumenie, vzájomné rešpektovanie a tolerovanie sa, čím sa usiluje napomáhať upevňovanie idey slovenskej štátnosti a moderného patriotizmu. Prípady porušovania zákonov v upevňovaní slovenskej štátnosti, používania štátnej symboliky a jazyka sme oznamovali Stredisku národnostných vzťahov (SNV) vedeckému pracovisku Matice slovenskej.

Slováci v národnostne zmiešaných oblastiach (týka sa OS MS pracujúcich v týchto oblastiach) – charakteristika práce, aktivity a činnosti zamerané na postavenie Slovákov na národnostne zmiešanom území SR a ich podpora . Matica je centrum politickej vzdelanosti a zároveň ako strážkyňa identity slovenského národa.“ Vinou osudu aj našou vlastnou lenivosťou sú Slováci jedným z najmenej sebavedomých národov Európy a možno aj sveta.

Preto potrebujú vlastenecký, identitu tvoriaci spolok, ktorý zároveň naplní smernicu UNESCO o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva z r. 2003, zastane sa Slovákov vo svete i doma, v dedinách a mestách zmiešaného jazykového územia, kde sú v menšine. Slováci potrebujú Maticu ako priestor na sebavyjadrenie a prehĺbenie identity, slovenskosti, ako ochrankyňu trvalých hodnôt, potvrdzovanie tradícií a ich invenčného rozvíjania, ako ustanovizeň, ktorá ponúka lásku a úctu k predkom. Matica slovenská ponúka to, čo na Slovensku neponúka nikto ! V posledných rokoch v Šamoríne a v Dunajskej Strede bol zaznamenaný pomerne veľký nárast počtu Slovákov z rôznych častí Slovenska , ktorí sa prisťahúvajú za prácou , prihlásia sa za členov MS, ale nestíhajú sa zúčastňovať podujatí. Zapojiť sa do aktívnej činnosti z dôvodu pracovnej vyťaženosti (BA).

charakteristika práce – trpezlivá, pochvalná, vnímavá práca jednotlivca - riaditeľa, vedúceho pracoviska MS

aktivity a činnosti – všetky aktivity, podujatia bez výhrady uvedené v pláne činnosti a v uvedenej správe

Problémy Domu MS v Dunajskej Strede sú také, že nemá k dispozícii väčšie priestory, preto matičné aktivity majú prevažne komorný charakter. Prenájom iných priestorov je nákladný. Sponzorské príspevky sú minimálne. Vzťah iných kultúrnych inštitúcií je však v tomto smere korektný, aj keď by sme si predstavovali väčšiu podporu, hlavne finančnú. Práca v iných miestnych odboroch v okrese Dunajská Streda je nesmierne zložitá. Ich činnosť sa zväčša sústreďuje na spoluprácu so ZŠ a SŠ, kde podporu nachádzame u národne cítiacich pedagógov.

Dom MS v Dunajskej Strede je jedinou verejnoprávnou inštitúciou, ktorá v okrese Dunajská Streda, ktorý si prostredníctvom podujatí zabezpečuje oficiálne pripomenutie si štátnych sviatkov.

Dom MS Fiľakovo

DMS vo Fiľakove vnikol 14. 9.1 996. Pôsobí v okrese Lučenec a do jeho územnej pôsobnosti spadajú okolité obce v území mesta Fiľakovo. Najaktívnejší MO MS je MO MS vo Fiľakove. Dobrá spolupráca ja aj s MO MS Šiatorská Bukovinka a MO MS Ratka a výborná spolupráca je s novovzniknutým OMM vo Fiľakove. DMS vo Fiľakove sa orientuje hlavne na zachovanie tradícii a zvykov našich predkov. Účinkujú tu štyri folklórne telesá, dve tanečné FS Jánošík, DFS Jánošík a dve spevácke telesá mužská spevácka skupina a ženská spevácka skupina.

V roku 2016 sme mali mnoho podujatí: deň učiteľov, kde sme si spomenuli na našich významných učiteľov z radov štúrovcov, stavanie mája, otváranie studničiek, matkino srdce, Cyrilo Metodský pochod na hrad Šiatorská Bukovinka, stretnutie Slovákov, Vatra zvrchovanosti, 20. výročie otvorenia

DMS vo Fiľakove, beseda o Svetozárovi Hurbanovi Vajanskom. Deň učiteľov, lokálne podujatie, zvyky a obyčaje, vynášanie Moreny-lokálne, výstava bábik-regionálne, matkino srdce- lokálne, stavanie mája-lokálne, beseda s matičiarmi-lokálne, Cyril a Metod–regionálne, Vatra zvrchovanosti-regionálne, účasť na Zlatej bráne vo Vojvodine–medzinároné, matičný tábor-lokálne, 20. výročie DMS-regionálne, súťaž vo varení halušiek-regionálne, spievaj že si spievaj-lokálne, mesiac úcty k starším-lokálne, kreatívne ručičky-lokálne.

Organizovali sme podujatia k príchodu sv. Cyrila a Metoda. Zorganizovali sme tzv. matičný tábor. Počas konania matičného tábora sme mali besedu o Svetozárovi Hurbanovi Vajanskom. Pripomenuli sme si 70. Výročie vzniku MO MS a 20. výročie DMS. Koncom roka sme zorganizovali podujatie s názvom Čarovné Vianoce.

Ďalej sme pripravili podujatia ako Matičný ples, stolno-tenisový turnaj, detský ples, rúcanie mája, MDD, Detský folklórny festival, Zverbovaný, výstava obrazov Lenky Slniečkovej, tvorivé dielne, vystúpenie DFS Jánošík v Budapešti, spolupráca s cirkvou. Spolupracujeme na stretnutí Slovákov so samosprávou, spolu s mestom Fiľakovo sme zorganizovali MDD, školu tance a zvykov a podujatie Zverbovaný.

DMS vo Fiľakove sa podarilo uskutočniť všetky plánované podujatia dokonca aj zorganizovať mnoho nových. Máme dobrú spoluprácu s mestom a mestským kultúrnym strediskom a školami pôsobiacimi vo Fiľakove. Podarilo sa nám založiť jeden MO MS, jeden OMM, jeden MO MS v Cinobani sme obnovili a v plánujeme obnoviť MO MS v Málinci. Podarilo sa nám čiastočne opraviť a výrazne skrášliť okolie DMS a o dobrom mene svedčí aj to že o našu spoluprácu prejavili záujem aj vzdialenejšie obce ako sú Cinobaňa, Málinec, Látky.

Úlohy OS MS vyplývajúce zo Stanov MS

Pravidelne pozývame mládež a občanov okolitých dedín, na naše podujatia a snažíme sa ich zaujať takou formou, aby bola aj pre mládež zaujímavá Tento rok sa nám podarilo založiť OMM aj vo Fiľakove. Plánujeme aj iných častiach okresu, mladý matičiari sú nám nápomocný a prejavujú záujem o mnoho našich podujatí ako je volejbalový turnaj v Šiatorskej Bukovinke, stolnotenisový turnaj, pochod a výstupy na okolité hrady a zrúcaniny. Matičiari majú záujem o založenie ochotníckeho divadla. Na všetkých propagačných materiáloch používame znaky Matice Slovenskej, posúvame Slovenské národné noviny do škôl spolu s matičnými kalendármi.

DMS sa pridržiava platných zákonov a reprezentuje Maticu slovenskú vo svojom okolí ale aj v zahraničí, pridržiava sa poslania Matice slovenskej a predmet jej činností je zhodný s MS v územnej pôsobnosti, dodržiava na svojich materiáloch znaky a symboly MS ako aj Slovenskej republiky

Na juhu Slovenska je pôsobenie DMS náročnejšie , ale o to viac obzvlášť potrebnejšie. Všetky aktivity v našom meste sú zamerané na občanov maďarskej národnosti a len málo ich je zameraných na slovenskú národnosť. Našou úlohou je získať si čestné miesto v našom meste a okolí spolupracovať na podujatiach mesta a zviditeľňovať aj Slovákov žijúcich na tomto území. Organizujeme podujatia do ktorých zapájame aj školy a mesto, spolupracujeme s mestským kultúrnym strediskom a šírime našu kultúru pomocou rôznych vystúpení, na ktoré pozývame všetkých občanov z nášho mesta a širokého okolia. Spolupracujeme s cirkvou zúčastňujeme sa na niektorých ich podujatiach. Snažíme sa pestovať dobré vzťahy a šíriť dobré meno MS.

Dom MS Galanta

DMS Galanta v rámci svojej činnosti sa sústredil predovšetkým na túto činnosť :

- kultúrno-spoločenská a výchovno-vzdelávacia činnosť v rámci juhozápadného Slovenska
- strategická činnosť,
- rozvoj a podpora matičného hnutia v jednotlivých obciach a mestách ,
- utužovanie a pestovanie slovenskej štátnosti ,
- udržiavanie kontaktov so Slovákmi z Maďarska, Juhoslávie a Rumunska,
- spolupráca s MŠ, ZŠ a SŠ v Galante a okolí,

- venuje pozornosť významným výročiam osobností a udalostí slovenských dejín,
- podpora prezentačnej činnosti v práci so slovenskou literatúrou,
- spolupráca s ostatnými kultúrnymi inštitúciami.

DMS Galanta vznikol v roku 1993. Do jeho územnej pôsobnosti patria okresy : Galanta, Dunajská Streda, Senica, Skalica, Hlohovec, Trnava, Piešťany.
Medzi najaktívnejšie MO MS v okrese Galanta zaraďujeme všetky. Kolektívy pracujúce pri OS MS sú Klub paličkárok a Keramikári.

Charakteristika predmetu činnosti Domu MS: hlavná orientácia Domu MS v roku 2016 bola práca s mládežou, zachovávanie tradičných ľudových zručností, paličkovanie a ručné práce, zaostrené na prácu mládeže a verejnosti s hlinou a modelovanie...)

Hlavné realizované úlohy Domu MS v Galante v roku rok 2016 boli :
Festival populárnej piesne, Kantiléna 2016, spomienkový koncert na Karola Duchoňa, nášho galantského rodáka,
Trenčín Trnava, ruža voňavá 2016, IX. Ročník stretnutia Trenčianskeho a Trnavského kraja, za účasti účinkujúcich z celého Slovenska.

Pre Matičiarov a širokú verejnosť sme organizovali :
Koncerty - Novoročný koncert k vzniku samostatnej SR, Spomienkový koncert na Karola Duchoňa pod názvom Kantiléna
Besedy, prednášky a výstavy. Stretnutia so zaujímavými osobnosťami...
Vatry zvrchovanosti, stretnutia a posedenia pri harmonike, zájazdy po pamätihodnostiach Slovenska
Galaprogram Trenčín, Trnava - ruža voňavá, stretnutia krajov Slovenska pri speve, hudbe a tanci
Vianočný volejbalový turnaj O pohár Domu MS

Spolupráca s materskými, základnými a strednými školami :
Prezentácie v speve ľudovej piesne, Zaspievaj slávičku, Spievanie kolied, Deň Zeme, Jánske ohne, Výchovné koncerty a detské divadielka Ukážky prác ľudových remeselníkov k Veľkej noci a k Vianociam, Keramický krúžok, Letné Tvorivé dielne, Besedy so spisovateľmi, Mladý záhradkár, Šaliansky Maťko, Výchovné koncerty a detské divadielka pre ZŠ.

Spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy je v okrese Galanta v rámci normy.

Najvýznamnejšie dosiahnuté úspechy Domu MS v roku 2016:
Festival populárnej piesne, Kantiléna 2016, spomienkový koncert na Karola Duchoňa, nášho galantského rodáka
Trenčín Trnava, ruža voňavá 2016, IX. Ročník stretnutia Trenčianskeho a Trnavského kraja, za účasti účinkujúcich z celého Slovenska

Zhodnotenie stanovených a dosiahnutých cieľov v roku 2016 – Všetky podujatia, ktoré sme si naplánovali boli uskutočnené. Vzhľadom k tomu, že Dom MS Galanta má v pracovnom úväzku iba riaditeľku a na 40 hodín mesačný úväzok dohodárkú, bývalá pracovníčka Domu MS. Napriek všetkým týmto obmedzeniam a prekážkam hodnotím činnosť Domu MS Galanta mimoriadne pozitívne.

Dom MS Galanta vyvinul úsilie o rast členskej základne. Boli založené nové MO MS v Trnavskom kraji a to v Dolnej Strede, v Pustých Sadoch, Malženiciach. Na zmiešanom území Trnavského kraja, zvlášť v južných regiónoch je mládež integrovaná a aktivizuje sa v rámci jednotlivých MO MS, a na školách. Dom MS v Galante sa sústreďuje na prácu s mládežou cez MŠ a ZŠ, pripravuje pre nich aktivity, ktoré ich vychovávajú k národnému povedomiu a zameriava sa na tradičné ľudové zručnosti. Dom MS Galanta propaguje MS svojou činnosťou, podujatiami, v ktorých je aj myšlienka regionálneho patriotizmu a národného cítenia, dbá na organizovanie podujatí, ktoré upevňujú slovenskú štátnosť, používanie štátnej symboliky a jazyk. Slováci v národnostne zmiešaných oblastiach sa snažia pracovať ako v iných oblastiach Slovenska, ale musia vynakladať väčšie úsilie vo všetkých oblastiach svojej činnosti.

Oblastné pracovisko MS Holíč

Oblastné pracovisko Matice slovenskej v Holíči je od svojho vzniku 15. septembra 2010 je zamerané na oživenie regiónu, ktoré bolo celú dobu mimo priority záujmu. Sústredí sa na podporu, obnovu a metodickú pomoc miestnym odborom Matice slovenskej v okresoch Skalica a Senica. Obdobie, ktoré pôsobíme na zverenom území bolo obdobie práce. Za snahu činnosti v oblasti kultúry, pripomínaní si osobností mesta a regiónu, sme si vyslúžili uznanie nielen širokej ale aj odbornej verejnosti či samosprávy, ktorá nás plne rešpektuje a podporuje.

V tomto roku sme sa zamerali tradične na pripomínanie si významných osobností a udalostí regiónu, ale nezabúdali sme na udalosti i osobnosti, ktoré kreovali charakter nášho národa. Ale o aktivitách sa tu nechcem zmieňovať, nakoľko aktivity boli odovzdané v priloženej tabuľke. Tu chcem spomenúť charakter a stratégiu činnosti pre členské hnutie.

V roku 2016 sme sa zamerali na oživenie spolupráce s okolitými okresnými radami Matice slovenskej. Hlavné zameranie je spolupráca s trenčianskym a bratislavským krajom. Konkrétne okresy Malacky, Trnava, Myjava. Tieto okresy sú si blízke z regionálneho hľadiska, tvoria oblasť Záhoria a Kopaníc. Tu je príležitosť na spoluprácu medzi existujúcimi MO MS a príležitosť na vytvorenie celkom nových MO MS a teda zvýšenie počtu matičiarov v našom regióne. Je to síce náročná úloha na cestovanie, korešpondenciu, metodiku a koordináciu ale veríme, že tento cieľ sa nám v tomto roku i nasledujúcich podarí a vytvoríme koordináciu na úrovni okresných rád. Veríme, že to prinesie kladný ohlas v radoch verejnosti i samosprávy.

Najaktívnejšie miestne odbory sú jednoznačne v domovskom meste Holíč nakoľko má najbližší prístup k oblastnému pracovisku. Môžeme spomenúť MO MS Vrádište, MO MS Senica, MO MS Dojč a Kúty. Ako je známe, v širšom regióne neexistuje plnohodnotné pracovisko Matice slovenskej. V okruhu 100 km^2 nie je pracovisko, ktoré by dokázalo riešiť a zabezpečovať priority, ktoré tento región potrebuje. Je to možnosť finančného, projektového, či personálno-materiálneho zabezpečenia ponúkaných možností, ktoré nám región ponúka. Je teda v tomto roku priorita nájsť vhodné priestory, teda priestory ekonomicky výhodné pre Maticu slovenskú a požiadať o zriadenie plnohodnotného pracoviska pre región Záhoria.

Prvý kvartál (január – apríl) :

Január Štúrove lampióny,
Generál Anton Pulanich – život a dielo (beseda a pietny akt),
Február Jozefína Marečková – (beseda a pietny akt),
Jozef Vlčej autor odbornej publikácie (beseda),
Marec Zo života a tvorby Ivana Eduarda Hnáta,
Ľudovít Štúr (beseda gymnázium Skalica),
Apríl Oslobodenie miest Skalica, Holíč, Radošovce,
Daniel Rapant (beseda a pietny akt),
Deň narcisov,
Nadané deti (obec Hlboké, súťaž),
Národné slávnosti Devín.

Druhý kvartál (máj – august) :

Máj Otvorenie Matičnej knižnice v Hložanoch Srbsko,
Deň Hložian Srbsko,

Jún Pavel Groebl – (beseda a pietny akt),
Cyrilometodská slávnosť Ostrý vrch,
580. výročie obce Smrdáky,
Ľudmila Pajdušáková - 100. výročie narodenia (Radošovce),
Júl Cykloturistika zámčisko,
Svetozár Hurban Vajanský - 100. výročie smrti,
Národné matičné slávnosti Komárno,
August Spomienka SNP Holíč, Skalica, Radošovce,
Výlet - Mohyla M. R. Štefánika,
Cykloturistika.

Tretí kvartál (september - december) :

September Národná púť Šaštín,
Dožinky Radošovce,
Október Beseda s Jozefom Štrbom o výstupe na Everest,
95. výročie MO MS Holíč,
100. výročie smrti Svetozára Hurbana Vajanského,
November 3. séria výstavy Holíč vtedy a dnes,
December Vianočná dedinka Holíč s MS.

Oblastné pracovisko MS Hrušov –Veľký Krtíš

Činnosť OP MS zahrňovalo v prvom rade národnostnú problematiku na jazykovo zmiešanom území, podujatia smerujúce k prehlbovaniu úcty k slovenskej štátnosti na jazykovo zmiešanom území, k zvyšovaniu úrovne jazykovej kultúry. V nadväznosti nato OP MS organizovalo spoločenské podujatia a historické semináre venované vlasteneckým osobnostiam v spolupráci s miestnou samosprávou, školami i kultúrnymi organizáciami.

OP MS organizovalo prednášky a besedy o osobnostiach a udalostiach národnej histórie, literárnych, výtvarných, hudobných súťaží detí a mládeže, prezentácií výstav výtvarnej tvorivosti a ľudovej tvorby a športové turnaje. Najvýznamnejšie podujatie, ktoré organizovalo je Hontianska paráda. Koná sa každoročne a má celoslovenský charakter. Na tomto podujatí si pripomíname naše národné zvyky prostredníctvom rôznych kultúrnych vystúpení.

Územná pôsobnosť pre okres Veľký Krtíš a metodická pomoc okresy regiónu Hont.

Najaktívnejšie MO MS matičné kolektívy sú :

- MO MS Čelovce /predseda Ing. D. Sľúka /- činnosť veľmi dobrá,
- MO MS Dolná Strehová - /preds. M. Kortišová/ - činnosť veľmi dobrá,
- MO MS Hrušov - preds. Ján Brloš činnosť veľmi dobrá,
  MO MS Sucháň /preds. Ján Trizna , / Odbor pracuje na dobrej úrovni,
- MO MS Veľký Krtíš / predsedníčka Mgr. E. Galajová /, činnosť veľmi dobrá ,
- MO MS Žihľava - /preds. S. Párničanová / činnosť na dobrej úrovni,
- MO MS Bušince /predsedníčka Mgr. D. Strhárová / činnosť veľmi dobrá,
- MO MS Dolné Strháre - /predseda J. Labát/ činnosť na dobrej úrovni,
- OMM Hrušov – preds. Lenka Nácestová – činnosť veľmi dobrá.

Kolektívy pracujúce pri MO MS, ktoré úzko spolupracujúcu s OP MS :

Folklórne skupiny – Hrušov, Dolná Strehová, Veľký Krtíš, Detské folklórne skupiny- Bušince, Hrušov, Veľký Krtíš, Divadelné súbory- Dolná Strehová, Hrušov, Veľký Krtíš.

Predmet činnosti :
Oblasť národopisu – zachovávanie živých i neživých fragmentov, ich prezentácia, staré roľnícke práce a remeslá.
Práca s mládežou – súťaže, spoznávanie histórie a osobností regiónu,
Edičná činnosť – vydávanie CD a publikácií,
Starostlivosť o Slovákov v zahraničí–kultúrne programy, metodická pomoc.

Hlavné realizované úlohy OS MS v roku 2016:

1. Medzinárodné podujatia :

Hontianska paráda Festival tradičnej kultúry, roľníckych prác a remesiel,
Matičné mosty Starostlivosť a spolupráca s krajanmi v zahraničí- Maďarsko, Srbsko.

2. Celoslovenské podujatia:
Škultétyho rečňovanky – Súťaž detí a mládeže v literárnej tvorbe,
Národný Autobus dobrej vôle– Humanitno kultúrne podujatie,
Deň role – Prezentácia starých roľníckych prác, náradia a strojov.

3. Podujatia regionálneho charakteru :

Šaliansky Maťko –Okresné kolo súťaže,
O cenu Matice –Volejbalový turnaj zmiešaných družstiev,
Divadelné révy –Prehliadka divadelných súborov a skupín,
Matičná jar s knihou–Výstavy kníh VMS, besedy so spisovateľmi,
Pochod vďaky Športovo kultúrne podujatie na pamiatku obetí svetových vojen,
Dni A.H.Škultétyho – Semináre, výstavy, besedy k osobnostiam a udalostiam okresu Veľký Krtíš,
Cyrilometodský deň – Ekumenické podujatie,
Deň ústavy – Kultúrno spoločenské podujati,e
S úctou a vďakou– Kultúrnospoločenské podujatie pre starších,
Matičné Turíce – Kultúrno náučné podujatia,
Maliar Novohradu – súťaž a výstava prác malých talentovaných maliarov.

Spoluprácu s orgánmi štátnej správy a samosprávy:
Spolupráca s orgánmi štátnej správy je na základe geografickej polohy okresu komplikovaná, nakoľko najmä v regionálnych orgánoch sú zástupcovia politických strán nesympatizujúcich s Maticou slovenskou. Aj napriek tomu sa v niektorých oblastiach dobre spolupracuje. Veľmi dobrá je súčinnosť s kultúrnymi inštitúciami /osveta, knižnica, múzeá.../, s ktorými organizuje OP množstvo hodnotných podujatí. Vysoko sa hodnotí spolupráca s mestom Veľký Krtíš, ktoré podporuje finančne a inými spôsobmi najmä MO MS, ale aj iné podujatia matičného charakteru. Vo väčšine prípadov sú matičným aktivitám naklonené i obecné samosprávy najmä v obciach Hrušov, Dolná Strehová, Pôtor (MO MS Žihľava), Sucháň, ale aj iné zastupiteľstvá obcí.
Najvýznamnejšie dosiahnuté úspechy OS MS :
Počas roku 2016 sa podarilo uskutočniť niekoľko nových významných podujatí, ktoré oslovili širokú verejnosť a prezentovali tieto matičné aktivity :

- S úctou a vďakou - Kultúrny program a videoprezentáciu pre obyvateľov oblasti Krupiny o osobnostiach a udalostiach regiónu /Mudroňovci, J. C. Hronský,

- vplyv vojen, Hrad Čabraď) v obci Čabradaký Vrbovok. V oblasti nepracuje ani jeden MO a týmto podujatím sa MS dostala do povedomia s perspektívou založenia MO.
- Maliar Novohradu – súťaž mladých maliarskych talentov s cieľom zapojiť mladú generáciu do kreativity a rozvoja vlastnej tvorby, tematický zameranú na národné povedomie. Podarilo sa získať mladých ľudí pre túto formu využívania voľného času,
- Deň role – atraktívnom spôsobom upozorniť hlavne mladšiu generáciu na potrebu poznania a ochrany našej slovenskej pôdy a spoznať spôsoby života minulých generácií ,
- Hontianska paráda – Matičný dvor – v spolupráci s FU MS, DMS Lučenec , PKaK MS sa podarilo etablovať do rozsiahleho podujatia priestor, kde sa významne prezentovala Matica slovenská pred širokou verejnosťou a s veľmi priaznivým ohlasom,
- Dni Ľ. Štúra – niekoľkodňové podujatie na zmiešanom území v ZŠ v obci Bušince zamerané na význam národného povedomia mladej generácie.

Podarilo sa skonsolidovať činnosť 8 aktívnych MO v okrese, ktoré i napriek tlaku okolia, problémov s členskou základňou a finančným zabezpečením udržali svoju funkčnosť.

Úlohy OS MS vyplývajúce zo Stanov MS :

Aktivity OS MS pre systematickú starostlivosť o rast členskej základne okresu Veľký Krtíš sa nachádza na jazykovo zmiešanom území, v sociálne slabom regióne juhu stredného Slovenska, čo má za príčinu silný odliv aktívneho obyvateľstva. To má veľký vplyv i na ubúdajúcu členskú základňu nie len matičných subjektov. Snahou OP MS je pomáhať metodicky, ale aj fyzicky MO MS pri príprave a realizácii ich aktivít. Bolo to množstvo jednaní so zástupcami samospráv, pomoc pri tvorbe a aplikácii projektov. V neposlednom rade pomoc pri technickom zabezpečení podujatí vlastným zariadením.

Mládež a mladomatičné hnutie v regióne :

Veľká časť mládeže okresu študuje a pracuje mimo územnej pôsobnosti OP MS. Domov sa vracajú títo mladí ľudia sporadicky a aj kvôli tomu je ich veľmi ťažko zorganizovať k aktivitám. Aj napriek tomu sa podarilo atraktívnym spôsobom uskutočniť niekoľko mládežníckych aktivít. V rámci turistických podujatí si pripomíname významné osobnosti a udalosti národného charakteru. Dáva sa priestor pri tvorbe vlastných kultúrnych programov, napr. v rámci projektu Divadelné návraty, formou malých javiskových foriem. Organizujú sa motivačné stretnutia pre malých a mladých folkloristov, recitátorov, tanečníkov. Na semináre a iné aktivity organizované MS sú pozývame študentov stredných škôl.

Spôsob propagácie MS a šírenia jej tlačovín :

Najväčším projektom OP MS zameraným na prezentáciu matičných tlačovín je Matičná jar s knihou, v rámci ktorej sa v školách, knižniciach a MO MS realizujú výstavy kníh a periodík Vydavateľstva MS. Tiež organizujeme besedy s autormi publikácií a zástupcami MS. Podujatia sa realizujú najmä v školách, kde je možnosť prístupu i ku katalógom, z ktorých si jednotlivci, ale aj školy vo väčšom množstve produkty objednávajú. OP MS je nápomocné pri kontrahovaní objednávok a dopravy objednaných tlačovín. V rámci Matičného dvora na festivale Hontianska paráda je pre návštevníkov umiestnená výstava kníh MS s možnosťou nákupu. SNN a periodiká MS sa prezentujú na všetkých podujatiach v rámci garancie OP MS.

Dodržiavanie platných zákonov v upevňovaní slovenskej štátnosti, používania štátnej symboliky a jazyka OP MS každoročne pripravuje niekoľko odborných prednášok a seminárov k problematike štátneho jazyka najmä v rámci Dní AHŠ. Priamu upozorňuje na poškodené, alebo nevhodne umiestnené štátne symboly.

Hlavným poslaním OP MS V. Krtíš –Hrušov nachádzajúceho sa národnostne zmiešanom území je podpora národného povedomia obyvateľstva. Sú to najmä kultúrne aktivity, literárne, spevácke, divadelné prehliadky a súťaže. Presadzovanie práv Slovákov v obciach, kde sú v postavení menšiny.

Dom MS Komárno

Dom Matice slovenskej v Komárne pracuje od roku 1991, pôsobí v okrese Komárno, spolupracoval s MO MS v Komárne, Iži, Dulovciach, Hurbanove, Kolárove, Nesvadoch, Lipovom, Zelenom Háji. Najaktívnejší je MO MS v Komárne a v Iži, výrazne aktívne boli Dulovce, tie však svoju činnosť v roku 2016 preniesli na obec. S ostatnými MO sme v spojení len na mimoriadnych akciách ako boli Národné matičné slávnosti.

Najcharakteristickejšou činnosťou pre naše pracovisko je divadelná a folklórna činnosť. Krúžky, ktoré vznikli v priebehu 12 rokov, majú spolu 120 aktívnych členov a ročne viac ako 15 000 divákov. V roku 2016 to bolo vďaka Národným matičným slávnostiam ešte výraznejšie. Najvýraznejšie sú Dramatický krúžok a Folklórom motivovaný súbor Slovenskí rebeli.

Najvýznamnejšími úlohami v roku 2016 boli Národné matičné slávnosti a obnovená premiéra muzikálu Sen noci Svätojánskej.

Národné matičné slávnosti sa pripravovali od začiatku kalendárneho roka a vyvrcholili samotným podujatím uprostred leta. Keďže sa jednalo o celonárodné slávnosti, majú vlastnú, samostatnú správu. Informácie a reportáže na stránkach www.maticneslavnosti.sk.

Pre Národné matičné slávnosti sme špeciálne vytvorili znelku, ktorá odštartovala nielen celé slávnosti, ale štartovala každý jeden blok. Tak ako znelka, všetko malo svoj dôvod i myšlienku. Lokomotíva, valčík z deväťnásteho storočia, ktorý vystriedala folklórna skladba a lodná trúba. To všetko malo svoj dôvod, prečo bolo súčasťou slávností v Komárne. Národné matičné slávnosti okrem pripomienky dňa založenia Matice slovenskej, prezentovali aj mesto Komárno a hlavnú myšlienku organizátorov: „Matica slovenská má spájať ľudí, národy, folklór, históriu i súčasnosť, má vytvárať pocit domova každému kultúrnemu človeku, či je Chorvát, Maďar alebo Slovák." Pretože presne takto vidíme, my matičiari z Komárna, budúcnosť MS najmä na národnostne zmiešanom území.

Každý moment a každý jeden človek bol dôležitý. Národné matičné slávnosti začali pre nás už 6 mesiacov vopred. Hľadali sme partnerov, pomoc pri organizácii aj program. Kým od rôznych matičiarov „pomocníkov" nám chodili „dobroprajné" usmernenia, ako smieme používať slovo národné, či matičné, kde musí a kde nesmie byť aká vlajka a kto musí a nesmie byť pozvaný, my sme sa sústredili na trochu iné veci. Zháňali sme podporu predovšetkým ľudí, aby nám miestni nadšenci, ale i profesionáli v oblasti kultúry, histórie či športu, pomohli pripraviť všetko nevyhnutné. Polícia, aby vytvorila plány pre pohyb autobusov. Nie je ľahké zaparkovať 30 autobusov, hasiči, aby pripravili plán pre príliš horúce javiská. Museli sme zohnať zvukárov pre 3 javiská. Dostatok vody pre 5 stoviek účinkujúcich, povolenia pre stánkarov, ktorí tvoria atmosféru. Dotiahnuť elektrinu na pódiá. Vyžiadať povolenia od hygieny a MsÚ. Na všetko toto potrebujete projekt a kompetentnú osobu. A samozrejme, financie na toto všetko. Celkovo stáli slávnosti viac ako 30 000,- €. Ak by sme ale mali platiť organizátorov, plnú sumu reklám a plnú sumu za stravu, vodu a pod., slávnosti by stáli viac ako 50 000 €.

Pomáhali nám organizačne matičiari z Komárna, Iže, ale i Nesvád. A nič sme nenechali na náhodu. Od moderovania troch javísk, cez krízový režim v spolupráci s pohotovostným tímom až po organizáciu a réžiu javísk. Vyškolili sme stovku dobrovoľníkov a spolu s profesionálmi z radov zamestnancov múzeí, mesta, ale i Regionálneho osvetového centra či animátorov a sprevádzali návštevníkov celým podujatím. Nechýbala plavba loďou na sútok riek Váh a Dunaj, návšteva kostolov, Európskeho nádvoria, hvezdárne v Hurbanove, gastronomické zážitky, škola tanca, ale hlavne tri pódiá a viac ako 30 hodín programu.

Stovka dobrovoľníkov a spoluorganizátorov na tom, aby národné slávnosti, ale aj prezentácia mesta, boli na vysokej úrovni. O tom, že sa im to skutočne podarilo, svedčia hlavne ďakovné ohlasy účinkujúcich, ale aj návštevníkov slávností a reportáže v lokálnych, ale aj celoslovenských médiách.

Celkovo Komárno privítalo 490 účinkujúcich, jedinečný fortifikačný systém mesta Komárno navštívilo v hlavnom dni slávností 1 600 matičiarov a organizátori odhadli celkový počet trojdňového podujatia na 2 600.

Program sme zostavili najmä z toho najlepšieho, čo doma máme. Domácich z Komárna, Dunajskej Stredy, Šurian či Nových Zámkov, striedali na javiskách hostia zo stredného, ale i východného Slovenska. Zahraničných hostí zastupovali folkloristi z Chorvátska či Maďarska. Medzi hosťami, ktorí osobne organizátorom prišli potriasť rukou, bola aj žena vydatá už dve desaťročia v Egypte a so slzami v

očiach ďakovala za veľkolepú pripomienku jej vlasti. Nielen ju, ale viac ako 600 divákov každý večer slávností v amfiteátri Dôstojníckeho pavilónu, zaujal nočný program pod názvom Život. Slovenskí rebeli, folklórom motivovaný súbor z Komárna, v ňom okrem piesní a tancov ukazoval zvyky a obrady našich predkov od narodenia po smrť človeka. Dramatický krúžok Gymnázia Ľ. J. Šuleka, ktorý pod Maticou slovenskou v Komárne funguje už dvanásty rok, uviedol dve reprízy mimoriadne úspešného muzikálu Sen noci svätojánskej. Oba programy si, zaslúžene, po oba večery vyslúžili od divákov obrovské ovácie. Treba si uvedomiť, že išlo o mimoriadny výkon, keďže niektorí protagonisti pôsobia zároveň v oboch krúžkoch, plus v jednom hosťujúcom, na javisku spievali, hrali či tancovali niekoľko hodín v kuse. Podujatie sa našťastie zaobišlo bez vážnejších zranení, či iných nepríjemností.

Mesto Komárno celý víkend žilo jedinečnou a neopakovateľnou atmosférou, vínne stánky, rock, folklór, ale i punk či zborový spev, znel na námestí do neskorých nočných hodín. Tí odvážnejší sa mohli dokonca zúčastniť školy tanca, ktorú sme pripravili v spolupráci s FS Devín. Program zakončila slávnostná svätá omša, v duchu výroku Ľudovíta Štúra: „Pravý Slovan sa nepustí do ničoho bez toho, aby neprosil o pomoc Boha a každé dielo zavŕši tým, že Bohu za jeho pomoc poďakuje."

Podľa vyjadrenia predsedu Tkáča, po veľkom úspechu v Komárne je pravdepodobné, že aj tie budúcoročné slávnosti budú mimo Martina. Po vzore z Komárna tak budú mať príležitosť aj iné pracoviská Matice slovenskej prezentovať svoju prácu a svoj región. „Komárňania to zvládli bravúrne vďaka obrovskému úsiliu organizátorov a ochote dobrovoľníkov prezentovať svoje mesto," zhodnotil primátor mesta László Stubendek, ktorý zároveň sprevádzal slávnostnú omšu v Kostole sv. Ondreja hrou na organ.

Pre naše pracovisko mala obnovená premiéra muzikálu Sen noci Svätojánskej minimálne podobný význam ako Národné matičné slávnsoti. Do konca roku 2016 sa nám podarilo usporiadať 20 repríz, čo predstavuje zhruba 9 000 divákov. Folklórom inšpirovaný súbor Slovenskí rebeli spolu s detskou odnožou Rebelíčatá, pripravil samostatný program a okrem domácich predstavení aj cestoval v rámci Nitrianskeho kraja.

Naše pracoviská sa podieľajú ako spolupracujúci na rôznych aktivitách kultúrno – osvetového charakteru v rámci okresu. Minimálne raz mesačne, v divadelnej sezóne aj na týždennej báze. Sú to aktivity ako výstavy, súťaže, osvetové akcie v rámci mimoriadnych osobností slovenských dejín. Akcie mesta, kde zabezpečujeme slovenskú kultúru v rámci výročných osláv mesta a pod. Medzi najvýznamnejších spoluorganizátorov patrí Regionálne osvetové stredisko v Komárne, mesto Komárno, Mestské kultúrne stredisko, Klub dôchodcov a pod.

Významnejšie podujatia v roku 2016 :

Sen noci svätojánskej
Národné matičné slávnosti
Gospelový vianočný koncert
Súťaže v speve
Súťaže v recitácii
Charitatívny koncert
Život – program slovenských rebelov
Divadelné predstavenia rôznych súborov z BA, MT, PO, TT, NR
Týždeň kultúry s ROS – na ceste s nami
Komárňanské dni

- Úlohy OS MS vyplývajúce zo Stanov MS

Všetky aktivity, ktoré vytvárame v rámci našej činnosti sú v súlade a na základe stanov MS.

- aké aktivity vyvinulo OS MS pre systematickú starostlivosť o rast členskej základne

Samotnými aktivitami, ktoré vyvíjajú naše krúžky, ktorých počet členov sa stále zvyšuje, sa systematicky staráme o rast členskej základne

- charakterizovať mládež a mladomatičné hnutie v regióne a aktivity, ktoré OS MS vyvinulo pre získanie mládeže

Naše krúžky každoročne lákajú nových a nových členov a pre nedostatok zdrojov je tento počet obmedzený a sme nútení robiť konkurzy.

- charakterizovať spôsob propagácie MS a šírenia jej tlačovín

Naše aktivity nás propagujú dostatočne.

- ako OS MS napomáhalo pri dodržiavaní platných zákonov v upevňovaní slovenskej štátnosti, používania štátnej symboliky a jazyka

Vychovávame mládeže a darí sa nám práve preto, že podobné aktivity prenechávame orgánom na to určeným.

- Slováci v národnostne zmiešaných oblastiach (týka sa OS MS pracujúcich v týchto oblastiach) – charakteristika práce, aktivity a činnosti zamerané na postavenie Slovákov na národnostne zmiešanom území SR a ich podpora

Vytvorili smie niekoľko apelácií, článkov a príspevkov do diskusie, nikdy sme vypočutí neboli, nevidím dôvod opakovať sa.

Dom MS Košice

DMS Košice bol zriadený v roku 1998 s pôsobnosťou v okrese Košice Mesto a Košice okolie. V rámci okresu Košice Mesto pôsobí 8 MO MS, konkrétne ide o MO MS Košice, MO MS Košice Západ, MO MS Košice Sever, MO MS Košice Juh, MO MS Košice Sídlisko Ťahanovce, MO MS Košice Dargovských hrdinov, MO MS Myslava a MO MS Lorinčík. Medzi najaktívnejšie MO MS v rámci Košice Mesto patrí MO MS Košice, MO MS Košice Sever a MO MS Košice Dargovských hrdinov.

V rámci okresu Košice okolia pôsobí 7 MO MS, konkrétne ide o MO MS Poproč, MO MS Moldava nad Bodvou, MO MS Novačany, MO MS Slanec, MO MS Blažice, MO MS Čaňa, MO MS Šaca. MO MS Jasov bol v mesiaci marec v roku 2016 na vlastnú žiadosť zrušený. Medzi najaktívnejšie MO MS v okrese Košice okolie patrí MO MS Poproč a MO MS Moldava nad Bodvou.

Hlavná orientácia DMS Košice v roku 2016 bola zameraná na významné osobnosti slovenského národa a ich činnosti s odkazom do budúcnosti. Išlo o Jonáša Záborského, Ľudovíta Štúra, Svetozára Hurbana Vajanského. Samostatne sme si pripomenuli osobnosť Jána Straku, ktorý bol významným národovcom a kultúrnym dejateľom, ktorý pôsobil v rámci Východného Slovenska, kde menovanému bola zhotovená aj replika busty, ktorá bola pred dvanástimi rokmi odcudzená. Veľa úsilia zabrali aj prípravy na osadenie busty a pamätnej tabule Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi, na ulici Hlavnej č. 59 v Košiciach. Slávnostný akt bol schválený na 1. polrok roku 2017.

Nižšie sú uvedené aktivity a podujatia organizované DMS Košice:

V mesiaci január (23. 1. 2016) sme si pripomenuli 140. výročie smrti Jonáša Záborského na ulici Hlavnej v Košiciach, kde menovaný má nainštalovanú bustu. Dom Matice slovenskej v Košiciach bol organizátorom tohto podujatia spolu s MO MS Košice Staré Mesto. Spomienkovej oslavy sa zúčastnilo cca 45 členov Matice a sympatizantov. Príhovor o celoživotnom diele Záborského predniesol riaditeľ DMS Košice Michal Matečka. Spomienkové oslavy začali hymnou Slovenskej republiky a boli ukončené matičnou hymnou v podaní speváckeho súboru Matičiarky. Taktiež sme si v mesiaci január pripomenuli na ulici Hlavnej v Košiciach 160. výročie úmrtia Ľudovíta Štúra, ktoré sme si uctili zapálením sviečok pri buste.

V mesiaci marec 2016 sme plánovali osadiť bustu Jozefa Miloslava Hurbana na ulici Hlavnej v Košiciach, čo sa však nepodarilo, kvôli prieťahom udelenia súhlasu Magistrátu mesta

Košice. Dňa 17.3.2016 sa uskutočnilo výberové kolo podujatia KOLORIT slovenského ornamentu v Dome Matice slovenskej v Košiciach na ulici Hlavnej, kde DMS Košice bol spoluorganizátor a zároveň prispel aj vecným oceneným a riaditeľ DMS Košice bol aj členom poroty tohto podujatia. Týmto podujatím sme si pripomenuli významnú osobnosť slovenského národa, majstra Kostelníčoka, ktorý pôsobil aj v Košiciach.

Dom Matice slovenskej v Košiciach v spolupráci s odd. školstva Magistrátu mesta Košice, Štátnou vedeckou knižnicou v Košiciach a MO MS Košice Dargovských hrdinov, zorganizoval 5. mája 2016 v priestoroch Štátnej vedeckej knižnice, regionálne kolo súťaže v rétorike XXX. Štúrov Zvolen, pre finalistov košických základných a stredných škôl. Súťaž otvoril Michal Matečka, riaditeľ DMS Košice v Košiciach. Súťažiacim zaželal úspech v dokazovaní ich rečníckeho umenia, šťastnú ruku pri žrebovaní tém a predstavil odbornú porotu v zložení Mgr. Fazekaš, PhDr. Gajdošová a PhDr. Lauffová, pedagógov a lektorov poradného zboru pre detskú umelecký prednes v Košiciach. Článok z podujatia bol uverejnený v Slovenských národných novinách.

Košické historické rázcestníky boli zorganizované DMS Košice, Miestnymi odbormi MS Košice Dargovských hrdinov, Košice Sever, Košice Západ a Miestnym úradom Košice – Staré Mesto dňa 25. mája 2016 ako kultúrno-spoločenské podujatie, ktoré bolo venované dvom z najvýznamnejších osobností Slovenska a to Jonášovi Záborskému a Svetozárovi Hurbanovi Vajanskému. Program podujatia spestrili ŽSS Matičiarky, FSS Rozmarija z Nováčan, spevácke sólo Nicol Kovaľovej, umelecký prednes Matúša Vysokého a bravúrna hra na klavíri pedagogičky Mgr. Szatmáryovej zo ZŠ na Krosnianskej 4 v Košiciach.

V posledný májový víkend mladí matičiari z Košíc zorganizovali medzinárodný florbalový turnaj Cassovia Open 2016. Podujatie sa uskutočnilo pod záštitou primátora mesta Košice Richarda Rašiho a v spolupráci s Domom Matice slovenskej v Košiciach. Dom Matice slovenskej v Košiciach sa týmto snaží podporovať aj činnosť Mladej Matice, úzko s ňou spolupracovať pri kultúrnych a športových podujatiach. Turnaja sa zúčastnilo 29 tímov s vyše 400 účastníkmi zo 7 krajín. Na otvorení sa zúčastnil námestník primátora Martin Petruško a predseda Mladej Matice JUDr. Marián Gešper. Nielen slovenskú ale aj matičnú hymnu zaspievali členky FSS Matičiarky, ktoré obohatili otvorenie podujatia aj ďalšími ľudovými piesňami. Pri vyhodnotení turnaja sa zúčastnil aj riaditeľ DMS Košice Michal Matečka.

Dňa 16. júla 2016 sme plánovali usporiadať už tradičné podujatie „Vatra zvrchovanosti“ avšak pre nepriazeň počasia sme toto podujatie presunuli na deň 24.7.2016. Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci so Slovenskou národnou stranou v rekreačnom zariadení Alpinka. Akciu zahájil krajský predseda SNS Košice, po ktorom nasledoval príhovor poslanca NR SR Bc. Pamulu, vystúpenie FSS Matičiarky pod vedením p. Nôtovej a p. Kalinovej a taktiež sa zúčastneným prihovoril aj riaditeľ DMS Košice Michal Matečka. Akcie sa zúčastnilo okolo 400 členov Matice slovenskej a sympatizantov, ohlas na akciu bol veľmi veľký a pozitívny.

V mesiaci september, ako bolo už vyššie uvedené dňa 29.9.2016 bola znovuodhalená busta Jánovi Strakovi – významnej osobnosti slovenských dejín, do ktorých sa zapísal ako národovec a kultúrny buditeľ slovenského východu. V roku 2004 bola pôvodná busta odcudzená doposiaľ neznámym páchateľom. Našťastie nie všetci zabúdajú. Matičiar Michal Matečka, riaditeľ DMS Košice paril k tým, ktorí sa nedokázali bezmocne prizerať ako kus dejín zapadá prachom a z jeho iniciatívy sa zrodila myšlienka odkryť zabudnutú históriu a prinavrátiť Jána Straku Košiciam. V tomto duchu odznelo jeho úvodné slovo, ktoré slávnostným príhovorom rozšíril predseda Dozorného výboru MS JUDr. Štefan Martinkovič. Následne sa spoločne ujali aktu slávnostného odhalenia busty Jána Straku za asistencie fr. Petra Fottu, OP, ktorý pristúpil

k jej posväteniu. Za Magistrát mesta Košice za zúčastnil podujatia námestník primátora JUDr. Petruško, krajský predseda SNS Ing. Ondkovič, starosta MČ – Košice Sídl. Ťahanovce JUDr. Betuš so svojim zástupcom, predsedovia a členovia MO MS, funkcionári spoločenských organizácií mesta Košice ako predseda protifašistických bojovníkov Mgr. Dianiška, predseda klubu Vojnových poškodencov doc. Buleca st., predseda Rady seniorov v Košiciach p. Caban a za Slovenský katolícky kruh Ing. Tomášová a iní. Hold tomuto národno-kultúrnemu buditeľovi prišiel vzdať aj vzácny zahraničný hosť Gregor Papuček (básnik, publicista, prekladateľ, organizátor slovenského literárneho života v Maďarsku, čestný člen Spolku slovenských spisovateľov a člen Maďarského zväzu spisovateľov v Budapešti).

Dňa 15. novembra 2016 sa uskutočnilo krajské výberové kolo súťaže XXIII. Slovenského festivalu poézie – Beniakove Chynorany Košického a Prešovského kraja v Radničnej sále MÚ Košice – Staré Mesto. Slovenský festival poézie Beniakove Chynorany súťažnou formou prispieva k rozvoju slovenského prednesu, poskytuje priestor vzájomnej konfrontácii výsledkov umeleckej tvorby recitátorov, objavuje mladé recitátorské talenty a systematickou prácou formou vzdelávacích seminárov a tvorivých dielní usmerňuje ich odborný rast. Popularizuje tvorbu významného básnika Valentína Beniaka, duchovnú poéziu a básnickú tvorbu autorov v európskom kontexte. Tvorivé kontakty s umeleckým prednesom v materinskom jazyku umožňuje tiež slovenským recitátorom žijúcim v zahraničí. Zúčastnilo sa 35 súťažiacich v troch kategóriách, víťazi jednotlivých kategórií postúpili na celoslovenské kolo. Podujatie bolo zorganizované spolu s OZ Beniakove Chynorany, MO MS Košice Dargovských hrdinov, ZUŠ Bernolákovou Košice a MÚ Košice – Staré Mesto.

Na záver kalendárneho roka 2016 bolo zorganizované Vianočné posedenie spojené s bilancovaním celoročných matičných aktivít spolu s MO MS Košice – Staré Mesto ako aj Odborom Mladej Matice Košice. Na podujatí dňa 16.12.2016 sa zúčastnilo cca 100 ľudí, kde sa spojili dve generácie matičiarov, aby svoje skúsenosti a najmä stretnutie malo vplyv na získavanie nových členov Matice slovenskej, nakoľko s mladými matičiarmi sa zúčastnili aj ich rodičia. Podujatie malo pozitívny ohlas, kde zúčastnení matičiari vysoko hodnotili toto podujatie, keďže doposiaľ sa nič podobné nerealizovalo a preto aj v budúcnosti plánujeme takéto podujatie opäť zorganizovať.

Naďalej DMS Košice vyvíja činnosť na pridelení pozemku pod sochu knieža Rastislava, kde bol daný prísľub útvaru Hlavného architekta Mesta Košice, že pridelenie pozemku už bolo zrealizované a je potrebné už len podať konkrétny plán a zámer sochy a jej osadenia.

Dom Matice slovenskej v Košiciach spolupracuje na svojich podujatiach s Magistrátom Mesta Košice, s MÚ Košice Staré Mesto, MÚ Sídlisko Ťahanovce, MÚ Košice Sever. Spoluprácu s uvedenými orgánmi samosprávy môžeme hodnotiť kladne a veríme, že aj v roku 2017 táto spolupráca bude pokračovať aj naďalej. Taktiež DMS Košice spolupracuje aj so spoločenskými organizáciami ako Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, cirkevnými a spoločenskými inštitúciami.

Celkovo rok 2016 hodnotíme kladne aj napriek zmene sídla DMS Košice, čo zabralo dosť času so zariaďovaním priestorov v mesiaci január. Podarilo sa stabilizovať činnosť MO MS, naplniť plány stanovené na rok 2016. Naďalej sa DMS Košice bude zameriavať na zvýšenie aktivity všetkých MO MS, aby si plnili v čas svoje úlohy a vyvíjali väčšiu aktivitu pri svojej činnosti.

Dom MS Levice

Dom Matice slovenskej v Leviciach vznikol 11. decembra 1998. Dovtedy pracovalo v Leviciach Oblastné pracovisko Matice slovenskej, ktoré vzniklo v roku 1990. Pod jeho pôsobnosť spadá územie okresu Levice, ktorý je národnostne zmiešaný a s rozlohou najväčší okres na Slovensku. V okrese Levice bolo založených 38 miestnych odborov Matice slovenskej, no v súčasnosti aktívne pracuje len 27 miestnych odborov Matice slovenskej. Medzi dlhodobo najaktívnejšie Miestne odbory Matice slovenskej patria MO MS v Rybníku, kde je predsedníčkou Ing. Daniela Trňanová, MO MS Horša s predsedníčkou Mgr. Máriou Udvardy Liptákovou, MO MS v Novom Tekove s predsedníčkou Oľgou Markovou, MO MS Levice s predsedom MUDr. Jánom Budinským, MO MS Tlmače s predsedom Mgr. Júliusom Žuborom, MO MS Kozárovce s predsedom Ing. Igorom Benčaťom. Dobre začínajú pracovať MO MS v Čajkove s predsedníčkou Janou Zátopkovou, MO MS Želiezovce s predsedníčkou Magdalénou Holkovou, MO MS Šarovce s predsedníčkou Juditou Antalíkovou, MO MS Veľké Kozmálovce s predsedom Ing. Miroslavom Vargicom. Výborne pracoval MO MS v Šahách, no na Členskej schôdzi v novembri 2016 odstúpila jeho predsedníčka Vierka Žilíková a nevieme nájsť človeka, ktorý by to po nej prebral. Tento MO MS bohužiaľ už tiež vedieme ako nepracujúci.

Zameranie Domu Matice slovenskej v Leviciach ako každý rok aj v roku 2016 bolo široké, no prioritu mala práca s mládežou a to hlavne cez materské, základné a stredné školy.

V našom regióne má silnú tradíciu folklór, preto sme sa aj my zamerali na zachovávanie ľudových tradícií – dedičstva našich predkov už na základných školách. Každoročne v máji organizujeme prehliadku detských folklórnych súborov „ČRIEPKY“, ktorá sa pre veľký počet detských folklórnych súborov skladá z dvoch častí, sever okresu a juh okresu. Horná veková hranica vystupujúcich je 15 rokov. Tento rok sme organizovali už 20. ročník tejto prehliadky.

Zapájame sa aj do literárnych súťaži a súťaží v prednese poézie a prózy ako Hviezdoslavov Kubín, Šaliansky Maťko, Európa v škole. V našom okrese z iniciatívy Domu MS vznikli dve celoslovenské súťaže, kde sme spoluorganizátory. Sú to „Kráľove Šahy“, súťaž v prednese štúrovskej poézie a prózy a je pre všetky vekové kategórie a „Cena Andreja Chudobu“, súťaž v literárnej tvorbe a je tiež pre všetky vekové kategórie. Tieto súťaže sa striedajú v dvojročných cykloch. Tento rok desiateho júna sa konali „Kráľove Šahy.

V roku 2016 sme organizovali množstvo turistický pochodov po okrese „ Putujeme rodným krajom“ a v júli sme organizovali už XV. ročník Národného výstupu na Sitno. Tento ročník bol iba symbolický pre nepriazeň počasia, no výstup býva masívny so zástupcami z celého Slovenska.

Pre mládež SŠ z celého levického okresu sme zorganizovali kvíz „Poznaj svoju vlasť“, súťaž v speve „Putujeme za ľudovou piesňou“, šachový turnaj a turnaj v stolnom tenise, množstvo zájazdov na pamätné miesta Slovenska, do divadiel ap.

V okrese spolupracujeme z mestom Levice a Mestským kultúrnym strediskom, ktorí nám poskytujú priestory na podujatia a aj daktoré dotujú. S Regionálnym osvetovým strediskom organizujeme literárne súťaže, výstavy fotografií „AMFO“ ap. Okresný archív nám poskytuje lektorov pri rôznych prednáškach. Niektoré obecné úrady sú ústretové k MO MS v ich obci, niektoré nemajú záujem o Miestny odbor MS. Ďalej spolupracujeme s Tekovskou knižnicou, Tekovskou hvezdárňou, Tekovským múzeom, materskými, základnými a strednými školami v okrese.

Na národnostne zmiešanom území podporujeme slovenskú kultúru a jazyk hlavne prostredníctvom Miestnych odborov MS a všetkých stupňov škôl. Sú to hlavne súťaže v prednese slovenskej poézie a prózy, súťaže v speve slovenskej ľudovej piesne, folklórne prehliadky, kvízy o Slovensku, turistika po Slovensku ap. Sledujeme aj dodržiavanie zákona

o štátnom jazyku monitorovaním tohto územia prostredníctvom Miestnych odborov MS a aktivistov.

O rozširovanie členskej základne MS sa snažíme osobnou agitáciou, sústavnými výzvami smerom k MO MS, pozývaním i nematičnej verejnosti na podujatia MS ap. Stav členstva nám síce narastá, no nie je to také, ako by sme si to predstavovali. Na týchto podujatiach sa nám zúčastňuje aj mládež, no vždy v početnej menšine oproti dôchodcom.

Propagáciu MS a jej tlačovín robíme prostredníctvom rôznych súťaží, podujatí a spoločenských stretnutí v Dome MS, no i prostredníctvom hlavne okresných masmédií. Slovenské národné noviny na matičných podujatiach rozdávame ako propagáciu k odberu, no matičiari si ich radšej prídu prečítať do Domu MS.

Dom MS Liptovský Mikuláš

V Dome MS od začiatku roku 2016 pracovali dvaja zamestnanci a to Bc. Marek Nemec, riaditeľ a Peter Vrlík, kultúrno osvetový pracovník. Vo svojej územnej pôsobnosti má MO MS na Orave a v Liptove. Celkove je to 18 MO MS, 3 OMM a 2 záujmové odbory (športový a divadelný), v ktorých je združených celkom 934 členov. Pri Dome MS pracuje aj 7 klubov s celkovým počtom 215 členov. Celkom v rámci pôsobnosti Domu MS pracuje 1149 členov miestnych odborov MS , Odborov Mladej Matice , záujmových odborov a klubov pracujúcich pri Dome MS.

Členská základňa :

MO MS Kvačany- 8 členov,
MO MS Ľubeľa – 25 členov,
MO MS Námestovo- 24 členov,
MO MS Oravská Polhora- 10 členov,
MO MS Ružomberok- 11 členov,
MO MS Stankovany- 22 členov,
MO MS Štefanov nad Oravou- 11 členov,
MO MS Trstená- 159 členov,
MO MS Tvrdošín- 42 členov,
MO MS Važec- 62 členov,
MO MS Východná- 84 členov,
MO MS Pribylina- 9 členov,
MO MS Kráľová Lehota- 31 členov,
MO MS Babín- 8 členov,
MO MS Dolný Kubín- 50 členov,
MO MS Liptovský Mikuláš- 174 členov,
MO MS Istebné- 16 členov,
MO MS Liptovský Hrádok- 12 členov,
OMM Podtureň- 10 členov,
OMM Beňadiková- 9 členov,
OMM Liptovský Mikuláš- 41 členov,
členov MS v Liptove a Orave- 808 členov,
Záujmový odbor MS- športový- 18 členov /Liptov/,
Záujmový odbor MS- divadelný ma 27 divadelných súborov- 267 členov /SR/.

Tento údaj sa neustále mení.

V Dome Matice slovenskej pracujú aj kluby:

1. Klub filatelistov (pravidelne každú prvú nedeľu v mesiaci),
2. Klub paličkovanej čipky (pravidelné druhý pondelok v mesiaci),
3. Klub Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika (nepravidelne),
4. Okresná organizácia Zväzu diabetikov Slovenska (nepravidelne),
5. Klub mikulášskych členov Spolku slovenských spisovateľov (nepravidelne),
6. Klub chovateľov poštových holubov (nepravidelne),
7. Matičná divadelná ochotnícka scéna (MADOS) (nepravidelne),

Činnosť Domu MS je zameraná hlavne na tieto aktivity:

1. prednášková činnosť,
2. výstavná činnosť,
3. divadelná činnosť,
4. vydavateľská činnosť,
5. práca s mládežou,
6. zakladanie nových MO MS a OMM,
7. športová a spoločenská činnosť.

V roku 2016 sme uskutočnili tieto podujatia:

- Ples Odboru Mladá Matice - podujatie sa uskutočnilo v januári a bol to už piaty ročník. Tento ples je hojne navštevovaný a stáva sa spoločenskou udalosťou začiatkom roka,
- Fašiangy v Palúdzke - Matičiari v spolupráci s Občianskym klubom a klubom dôchodcov zorganizovali fašiangový sprievod touto mestskou časťou a podporili tak ľudové tradície . Podujatie sa uskutočnilo vo februári,
- Svet fantázie - výstava chovancov Domovov sociálnych služieb Žilinského kraja a Poľska. Chovanci vystavovali svoje ručné práce. Výstava trvala od polovice februára do polovice marca 2016,
- Ženy svetom vládnu- Estrádny súbor ktorý pôsobí pri Matičnej divadelnej ochotníckej scény uviedli estrádne pásmo pri príležitosti MDŽ,
- Večer Rehora Urama Podtatranského - poetický večer pripravený z tvorby tohto slovenského spisovateľa, publicistu, etnografa, divadelníka pri príležitosti 170. výročia jeho narodenia. Podujatie sa uskutočnilo koncom marca,
- Futbalový turnaj - mladí matičiari združení v OMM usporiadali koncom marca aj futbalový turnaj ktorý usporadúvajú tradične každý rok,
- Črpáky- začiatkom apríla sa v priestoroch Domu MS uskutočnila výstava týchto typických ľudových výrobkov, reprezentujúcich ovčiarsku kultúru. Výstavu pripravila popredná slovenská etnografka PhDr. Ivete Zuskinová,
- Vyrezávané erby- na Juraja (24. apríl) bola otvorená v priestoroch Domu MS stála expozícia erbov obcí a miest Liptova a Oravy kde pôsobia MO MS, OMM. Erby vyrezal známy liptovský rezbár, matičiar Ivan Liška,
- Uvedenie knihy Tiché rozhovory – o tri dni neskôr 27. apríla, bola uvedená kniha matičiara člena SSS Jozef Daník,

- Kde šťastie a radosť sa rodí - začiatkom mája sa uskutočnila výstava amatérskeho fotografa Karola Kobellu, ktorý vernisáž výstavy obohatil svojimi básňami a úvahami o živote, vystúpil aj známy folkový spevák Nany Hudák,
- Žiadosti slovenského národa – v spolupráci s Mestom Liptovský Mikuláš a Slovenskou národnou stranou bola zorganizovaná spomienková oslava pri pomníku žiadostí v Liptovskej Ondrašovej (mestská časť L. Mikuláša) pri príležitosti 168. výročia. Na podujatí sa zúčastnila aj mládež s mikulášskych škôl. Podujatie sa uskutočnilo 11. Mája,
- Hokejbalový turnaj- mladí matičiari zorganizovali už tradične tento turnaj koncom mája,
- Syn veľkého otca- matiční divadelníci nacvičili dramatické pásmo o Svetozárovi Hurbanovi Vajanskom, pri príležitosti 100. výročia úmrtia. Pásmo malo premiéru na Slovesnej jari v Martine začiatkom júna 2016,

Zostali sme verní – výstava z činnosti MO MS Galanta. Táto výstava sa uskutočnila začiatkom júna 2016, bola nadviazaná aj tradičná spolupráca s týmto MO MS, ktorá koncom deväťdesiatych rokov prestala fungovať,

730. výročie prvej písomnej zmienky o Liptovskom Mikuláši – Dom MS, ako aj matiční divadelníci sa v spolupráci s Mestom Liptovský Mikuláš podieľali na týchto oslavách hlavne scénkami z histórie mesta,

Vatra zvrchovanosti- Dom MS spolu s MO MS a politickými stranami ,ako aj s Mestom L. Mikuláš sa každoročne podieľali na príprave tohto podujatia,

Pltnícke prekáračky- matiční divadelníci s touto fraškou zo života pltníkov vystúpili na viacerých miestach v Liptove, ale aj pri ukončení Národného výstupu na Kriváň v Račkovej doline (august 2016),

Stretnutie pri soche Martina Rázusa- Dom MS v spolupráci s MO MS a mestom Liptovský Mikuláš sa pri príležitosti úmrtia, tohto roku to bolo 79. výročia stretávajú pri soche tohto významného slovenského kňaza, spisovateľa a politika. Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci so Spolkom Martina Rázusa, začiatkom augusta,

Mikulášske roky Juraja Tranovského - matiční divadelníci uviedli dramatické pásmo z príležitosti 380. výročia vydania spevníka Cithara Sanctorum. Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci s evanjelickou cirkvou. Podujatie sa uskutočnilo začiatkom septembra,

Jozef Podhradský: Holuby a Šulek- Matiční divadelníci pripravili tretie dejstvo hry tohto štúrovského dramatika pri príležitosti podujatia Sláva šľachetným, organizovaný Spolkom Martina Rázusa a na podujatí sa organizačne podieľal aj Dom MS,

Barcelona, mesto Gaudího a futbalu – výstava amatérskeho fotografa Vladimíra Kročana, usporiadaná koncom septembra,

- Divadelný festival Ivana Stodolu – Dom MS usporiadal prvý ročník tohto festivalu v spolupráci s Divadelným odborom MS ktorý má sídlo v Dome MS. Na festivale sa zúčastnili štyri súbory zo Slovenska a to Trenčianske Stankovce, Zvolenská Slatina, Svätý Jur a Rimavská Sobota, dva súbory MADOS a ŠAPO boli domáce. Hosťom festivalu bola herečka Milka Zimková. Festivalu sa zúčastnilo 70 divadelníkov a sedem predstavení videlo 600 divákov. Cenu si odniesol domáci súbor ŠAPO Ploštín (mestská časť L. Mikuláša). Podujatie sa uskutočnilo na prelome septembra a októbra,
- Pamiatka zosnulých- Dom MS a MO MS v spolupráci s mestom si každoročne pripomínajú významné osobnosti pochované na Vrbickom cintoríne v L. Mikuláši. Matica slovenská je hlavným organizátorom tohto podujatia,
- Galavečer k 25. výročiu vzniku Domu MS – V tomto roku si náš Dom MS pripomenul významné podujatie. Pri tejto príležitosti bol v Dome kultúry v Liptovskom Mikuláši slávnostná Galavečer. V programe vystúpilo asi 70 účinkujúcich z MO MS Liptova a Oravy. Boli ocenení Cenou Domu MS primátori miest Liptovský Mikuláš, Tvrdošín, starosta obce Kráľova Lehota, matičiari, ale aj športovci ako Michal Martikán, Martin Cibák, Dušan Titel. Do života bola uve-

dená kniha P. Vrlíka: 25 rokov Domu MS. Podujatie sa uskutočnilo začiatkom decembra 2016 a zúčastnilo sa ho aj predsedníctvo MS ktoré malo v ten deň zasadnutie v Liptovskom Mikuláši na čele s predsedom Mariánom Tkáčom.

V tomto roku sa Dom MS podieľal aj na vydaní troch publikácii a to:
Anna Šmelková: Názvy ulíc, námestí a parkov Liptovského Mikuláša, Michal Hyben: Paberky z iskier, návraty k prameňom, Peter Vrlík : 25 rokov Domu MS Liptovský Mikuláš, rozprávanie o úspechoch a neúspechoch.

Dom MS finančne podporil aj vydanie knihy Jozefa Tarabu a Petra Víteka: História drevárstva a stolárstva v Liptove.

Záverom môžeme konštatovať, že Dom MS aktívne spolupracuje s mestom Liptovský Mikuláš, evanjelickou cirkvou, Spolkom Martina Rázusa a Liptovským kultúrnym strediskom. Spolupráca s týmito organizáciami je príkladná a Dom MS je prizývaní na všetky porady ktoré sa týkajú organizovania významných podujatí v našom meste, ale aj v obciach, kde pôsobia MO MS. Za významné podujatia v tomto roku môžeme vyzdvihnúť 2 a to Divadelný festival Ivana Stodolu ktorý má celoslovenskú pôsobnosť a Galavečer pri príležitosti 25. výročia vzniku Domu MS, kde sa prezentovali jednotlivé MO MS na Orave a v Liptove. V rámci pôsobnosti Domu MS pôsobia aj tri OMM (L. Mikuláš, Podtureň, Beňadiková), kde je združených 60 členov. Spoločne pripravujú športové podujatia a vyvrcholením je už tradičný mladomatičný ples. Ich aktivity sú predovšetkým cielené na propagáciu MS. Ďalším aktívnym odborom ja Divadelný odbor ktorý v rámci Liptova združuje 45 členov. Divadelníci sa podieľajú na tvorbe programov ktoré približujú osobnosti a históriu nášho národa a tak napĺňajú Národný program MS.

Dom MS Lučenec

Dom Matice slovenskej v Lučenci bol zriadený 15. novembra 1997 a teda v nadchádzajúcom roku vstupuje do dvadsať ročného pôsobenia v regióne. Jeho územím pôsobnosti sú okresy Lučenec a Poltár, kde prostredníctvom miestnych odborov MS a tiež vlastnými aktivitami napĺňa kultúrno-spoločenské a metodické ciele Matice slovenskej. Medzi najaktívnejšie v jeho pôsobnosti patria miestne odbory Polichno, Vidiná, Poltár, Halič, Lučenec a Ľuboreč. S uvedenými miestnymi odbormi OS veľmi úzko spolupracuje, či už na spoločných podujatiach alebo na podujatiach inak participuje. S týmito miestne odbory veľmi činorodo pracujú na budovaní národného povedomia, na pripomínaní si významných osobností slovenskej histórie, ale nemenej dôležitú úlohu v ich aktivitách tvorí aj sústredenie sa na podujatia zamerané na deti a mládež a teda na zmysluplnom využití voľno-časových aktivít a prepojení tak na súčasnosť a vytváranie pohľadu na budúcnosť národa. Oblastné stredisko však neopomína ani prácu s menej aktívnymi miestnymi odbormi, kde v prvom rade hľadá motiváciu pre opätovnú činnosť a náhľad na potrebu týchto aktivít na tom ktorom území. Výsledkom tohto procesu sú potom aspoň zapojenia sa členov týchto miestnych odborov do aktivít iných miestnych odborov, prípadne aspoň ich jedno vlastné podujatie ročne, či znovu obnovené miestne odbory, ktoré svoju činnosť stavajú už na inú, mladšiu generáciu nasledovníkov, keďže stagnáciu poväčšine spôsobila letargia a starnutie členskej základne.

Pri OS Lučenec pracuje Zmiešaný spevácky zbor Ozvena, ktorý v priestoroch DMS má pravidelné nácviky a vystupuje na mnohých aj matičných podujatiach. Vzhľadom na priestorové danosti, OS sa orientuje na prípravu širokospektrálnych podujatí pre verejnosť a rôzne kultúrno-spoločenské podujatia, ako sú výstavy amatérskych umeleckých diel, prezentácia ľudovej tvorby, podpora ručne vyrábaných výrobkov amatérskych tvorcov s tematikou folklóru

a ľudových motívov. Ďalej sú to podujatia na podporu autorov vlastnej tvorby a ich podpora prostredníctvom pomoci pri vydaní diela a jeho predstavenie čitateľom, formou besedy, či prezentácie. Nemenej dôležitou aktivitou OS je spolupráca so školami, či už cez rôzne prednášky priamo na pôde školy s tematikou významných dejateľov našej histórie, ale i samotná návšteva celých tried na podujatiach organizovaných OS Lučenec.

Hlavnou orientáciou OS v roku 2016 bola teda kultúrno-osvetová činnosť, vzdelávacia činnosť a práca s mládežou. OS pravidelne pripravovalo podujatia, ktorých sa zúčastňovala nielen široká verejnosť, ale najmä študenti a žiaci stredných škôl, ktorých do týchto aktivít priamo zapájalo. Takými bolo divadelné predstavenie Spomienky na Štúra, či výstava Po stopách Timravy, v ktorých sme si pripomenuli prínos našich historicky významných osobností. V priestoroch OS sa konali rôzne súťaže a vzdelávacie programy, či už vlastné alebo aj v spolupráci s inštitúciami mesta. Konalo sa tu obvodné kolo Šalianskeho Maťka i Hviezdoslavov Kubín, ktoré sú pripomenutím si slovenskej literárnej tvorby a jej významu pre národné povedomie mladej generácie. V spolupráci s Novohradským osvetovým strediskom boli v priestoroch OS uskutočnené viaceré tvorivé dielne pre folklórne súbory s rôznou ľudovou tematikou, ktorých súčasťou boli aj odborné prednášky a ukážky tancov, či vianočných zvykov. Týmito podujatiami sme poukázali na naše ľudové tradície a potrebu ich udržiavania. Ďalšou formou úspešnej spolupráce so školami je aj pokračovanie vo výtvarných súťažiach a budovanie tradície v autorskej tvorbe mladých umelcov. Jednou z nich je výtvarná súťaž SZUŠ Ríša fantázie, kde DMS Lučenec stál pri jej zrode a ktorá sa svojím záberom sa už stala nadregionálnou. Podobne je tomu aj pri výtvarnej súťaži Maľujeme Timravu, kde DMS je aj vyhlasovateľom súťaže a kde cieľom je pripomenutie si významnej osobnosti slovenskej literatúry B.S. Timravy a regiónu, kde sa narodila, žila, tvorila i odišla na večnosť. Súčasťou vernisáže bola aj ochutnávka tradičných jedál z danej oblasti.

Činnosť DMS sa však striktne nevymedzuje len na vlastné priestory, o čom svedčia aj podujatia v územnej pôsobnosti a v spolupráci s miestnymi odbormi MS. Takými sú podujatia spojené, okrem vzdelávacej zložky aj na pohybové aktivity mládeže. Jedným z veľmi významných aktivít z tejto oblasti je Beh mládeže o Pohár DMS, kde sa pravidelne zapájajú všetky školy mesta i okresu Lučenec. Ide o masové podujatie, ktorého sa každoročne zúčastňuje okolo 250 až 300 účastníkov a celé podujatie sa nesie v znamení pripomenutia si významnej osobnosti našich dejín M.R. Štefánika. Podujatie je súčasťou spomienkového aktu, do ktorého sa zapája aj Mesto Lučenec a ďalšie inštitúcie, ako Obvodný úrad, či Spolok M. R. Štefánika a inak tomu nebolo ani v roku 2016. Podobne je ladené aj podujatie Timravin chodníček, kde si formou literárno-turistického pochodu pripomíname významnú rodáčku Novohradu, autorku mnohých významných diel, spisovateľku B. S. Timravu. Cez literárne pásmo, v podaní študentov Gymnázia BST sa účastníci oboznámia s osobnosťou a dielom spisovateľky a následne formou turistickej prechádzky po kraji spoznávajú miesta, kde žila a tvorila, no a záver patrí vystúpeniu folklórnemu súboru a ľudovým piesňam. Toto podujatie je už tradičné, teší sa veľkej obľube a zúčastňuje sa ho pravidelne okolo 300 účastníkov. Čo do počtu účastníkov menej zastúpené, no nie menej významné sú aj besedy, či prednášky na organizované školách. Takou bola ja prednáška o živote a tvorbe S. H. Vajanského na Základných školách, kde cestou pútavej prezentácie sme žiakom priblížili túto významnú osobnosť našich dejín a to nielen cez faktografické údaje, ale i cez rozprávanie o zisteniach mimo wikipédie.

Ďalšou silnou orientáciou DMS je prezentácia amatérskej autorskej tvorby a to jednak formou výstav diel, ale i uvedením kníh do života, i samotná podpora autora už vo fáze tvorby diela a jeho vydania. Tak sme v roku 2016 vyprevadili k čitateľovi knihu Janičiarka, vydanú vo

Vydavateľstve MS autorky Hany Koškovej. Ďalšou takouto udalosťou bolo posedenie s Milanom Ďurbisom, autorom knihy Abc o astrológii, novinky na knižnom trhu. Skutočne silnou stránkou činnosti DMS je organizovanie výstav rôzneho druhu, tematiky i techniky, či spoluorganizátormi. Jednou z nich bola aj výstava v spolupráci s Úniou nevidiacich a slabozrakých Cesta svetla. Celkovo za rok 2016 pripravilo OS desať výstav amatérskych tvorcov s priemernou účasťou 50 až 90 návštevníkov z radov verejnosti, teda mimo škôl. Medzi výstavy osobitného významu patrí výstava insitného umenia z Kovačice, kde dvaja autori predstavili svoje diela a priblížili život Slovákov v Srbsku a je výsledkom ďalšej významnej orientácii DMS a tou je spolupráca so zahraničnými Slovákmi. Podobne výstava Strihané príbehy mala silný národný, ale i ľudský podtext spolupráce so Slovákmi za hranicami našej vlasti. Uvedenú škálu podujatí dopĺňajú ešte besedy a posedenia s tematikou významných osobností Slovenska, kde možno ako najvýznamnejšie spomenúť podujatie Večer s legendami, ktorý bol venovaný takým významným osobnostiam, známym vo svete ako bol fotograf Karol Kállay, či propagácia slovenskej kultúry v zahraničí účasťou speváckeho zboru Ozvena na festivale v Chorvátsku.

Spolupráca DMS s inštitúciami a orgánmi štátnej správy a samosprávy je na veľmi dobrej úrovni. DMS participuje na mnohých podujatiach v obciach v územnej pôsobnosti, ale i mimo nej. OS pravidelne komunikuje s miestnymi odbormi v jeho pôsobnosti, napomáha pri organizovaní podujatí a metodicky usmerňuje činnosť jednotlivých miestnych odborov. Zúčastňuje sa podujatí organizovaných miestnymi odbormi a pravidelne navštevuje ich stretnutia a zasadnutia, kde ďalej informuje o podujatiach ostatných miestnych odborov a tak napomáha k ich spolupráci navzájom. Mladomatičné hnutie je v regióne podchytené OMM Lučenec, ktoré v súčasnosti z dôvodu odchodu najaktívnejších členov na vysoké školy mimo regiónu mierne stagnuje v činnosti. A práve aktivity DMS smerom ku školám majú za cieľ oživiť stagnujúci OMM a naštartovať jeho aktívnejšie fungovanie. O všetkých aktivitách DMS vytvárame propagačné materiály, ktoré ponúkame médiám. Darí sa nám najmä čo sa týka internetových novín, kde či už v regionálnych médiach, ako Rádio Regina, či Lučenec24, ale i v TASR, máme uverejňované pozvánky na podujatia i články približujúce naše aktivity. V upevňovaní slovenskej štátnosti napomáha DMS samotnou účasťou na všetkých možných podujatiach v danej oblasti a tak istým spôsobom dotvára škálu zúčastnených a tým, že jeho pôsobnosť je daná práve na jazykovo zmiešanom území, vlastne tým napomáha k dodržiavaniu a používaniu štátneho jazyka a symbolov. Tým, že DMS pôsobí v národnostne zmiešanej oblasti už samotný fakt, že vytvára skutočne veľké množstvo podujatí, posilňuje postavenie Slovákov v danej obci, či lokalite. Akcie zamerané na pripomenutie si významných osobnosti slovenských dejín, podujatia s množstvom slovenského folklóru a ľudových tradícií, zamerané na propagáciu ľudovej tvorivosti, to všetko ide ruka v ruke s posilnením postavenia Slovákov na tomto území. Len vytváraním plnohodnotných podujatí zameraných na poukázanie významných hodnôt nášho národa môže priniesť prirodzenú akceptáciu a uznanie.

Dom MS Michalovce

Dom Matice Slovenskej v Michalovciach pôsobí v troch okresoch Michalovce, Sobrance a Trebišov. V územnej pôsobnosti DMS je aj Oblastné pracovisko Matice slovenskej na Ukrajine. Postavenie DMS v meste Michalovce ako aj v regióne je významne najmä v oblasti kultúry, kde patrí medzi kultúrne inštitúcie mesta. Veľmi dobrú spoluprácu DMS po nástupe novej riaditeľka v roku 2011 nadviazal so všetkými kultúrnymi inštitúciami v meste Michalovce. Dva krát ročne sa stretávajú riaditelia všetkých týchto inštitúcií na pôde DMS, kde plánu-

jeme podujatia z hľadiska časového i z hľadiska vzájomnej spolupráce. Tak ma DMS širšie možnosti sa zviditeľniť nielen medzi matičiarmi ale aj všetkými občanmi mesta a širokého okolia. Snažíme sa združovať finančné prostriedky s cieľom zorganizovania kvalitnejších a veľkolepejších podujatí.

V tomto roku DMS oslávil 25. výročie jeho založenia. Preto tento rok venujeme jednak tomuto výročiu, tiež 100. výročiu úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského, ale aj iných výročiam ako je 120. výročia úmrtia Jonáša Záborského a iných významných osobností slovenských dejín a nášho regiónu.

V prvom rade sa DMS snaží byť nápomocný nielen metodický ale aj finančne MO MS, ktoré pôsobia v regióne.

Osobitnú pozornosť venujeme spolupráci s materskými školami, základnými školami a strednými školami. Náš priestor vidíme v organizovaní súťaži, prednášok a seminárov. Keďže mnohé významné osobnosti vypadli s učebných osnov a my sa budeme snažiť využiť tento priestor. V tomto roku v januári je to Okresné kolo Šalianskeho Maťka v Michalovciach, Trebišove i v Sobranciach, pre stredoškolákov je plánovaná prednáška k 120. výročiu úmrtia Jonáša Záborského, v mesiaci apríl je naplánovaná prednáška venovaná Jozefovi Cígerovi Hronskému, v mesiaci október prednášku venovanú 100. výročiu úmrtia S. H. Vajanského, súťaž pre žiakov MŠ a ZŠ v literárnej a výtvarnej tvorbe pod názvom Fugova Domovina. Vzbudzovať záujem o dianie v Matici a zapájať žiakov do jej činnosti sa snažíme aj tým, že každoročne žiaci 8. ročníkov navštevujú DMS, kde im rozšírime obzor o MS. Tieto návštevy sa uskutočňujú v mesiaci máj. Každoročne DMS navštívi viac ako 200 žiakov ZŠ a s takýmto počtom počítame aj tento rok. Zo súťaži, ktoré organizujeme aj v roku 2016 je veľmi významnou a pre DMS dôležitou súťaž v prednese slovenskej rozprávky pod názvom Čaro rozprávky, ktorá sa koná v Užhorode. Súťaž v prednese poézie pod názvom Horovov Zemplín pre stredoškolákov je to súťaž, ktorá je celoslovenskou súťažou. Slovenský Betlehém, ktorý sa koná vždy v decembri a aj v roku 2016 je naplánovaná táto súťaž v prezentácií Betlehémskych zvykov. Okrem toho sme organizátormi mnohých športových súťaží a nebude tomu inak ani v roku 2016. Budú to: Podvihorlatský maratón s medzinárodnou účasťou, Michalovská hodinovka, Matičný beh o štít mesta tiež s medzinárodnou účasťou. Medzi významné podujatia, ktoré DMS organizuje a má celoslovenský rozmer je súťaž hádankárov a krížovkárov o pohár DMS.

V prvý májový týždeň 2016 je plánované podujatie venované osobnosti Gorazda Zvonického pod názvom Po stopách Gorazda Zvonického 7 dňový zájazd do Ríma po miestach kde pôsobil, Slovenský ústav sv. Cyrila a Metóda.

V mesiaci jún organizujeme divadelný festival pod názvom Mihaľovski deski je to divadelný festival nárečových divadelných predstavení s účasťou zahraničných Slovákov.

Úzko spolupracujeme aj s organizáciami telesne postihnutých a sluchovo postihnutých, s Úniou žien Slovenska, s ktorou spoluorganizujeme súťaž v prednese poézie prózy a vlastnej tvorby Vansovej Lomničku, so Zemplínskym osvetovým strediskom Metamorfózy slova, krajskú súťaž.

Spoluorganizujeme aj folklórne festivaly s MsKS Michalovce, MO MS v našej územnej pôsobnosti a to Zemplínske slávnosti piesni a tancov Michalovce, Folklórne festivaly Pozdišovce, Lekárovce, Bežovce, Moravany.

Pri DMS pôsobia viaceré kolektívy, ktorým poskytujeme priestory na ich činnosť a to Zemplínski heligonkári, folklórna skupina Šíravanka, šachový krúžok pre detí, klub filatelistov

a numismatikov, poskytujeme priestor pre tréningový proces reprezentantom SR v silovom trojboji v kategórií telesne postihnutých a dorastenky a dorastencov.

V roku 2016 máme plánované zasadnutia OR jeden krát za štvrťrok teda najmenej 4 zasadnutia.

Na všetky svoje aktivity DMS finančné prostriedky zabezpečuje jednak zo svojej podnikateľskej činnosti ale aj žiadosťami o poskytnutie finančnej dotácie jednak od mesta Michalovce, VUC Košice a v MS.

Okrem hlavnej činnosti, ktorú DMS vykonáva je činnosť zameraná aj na zveľaďovanie majetku MS. Na tento účel využíva tiež zdroje z Národného úradu práce v rámci aktivačných prác. V roku 2016 má DMS uzatvorenú dohodu na dvoch pracovníkov na archiváciu a dvoch pracovníkov na úpravu okolia budovy DMS spočívajúce v kosení, čistení priestranstva, odtokov a podobne.

Rok 2016 bude rokom bohatým na podujatia a preto DMS urobí všetko preto, aby ho zvládol organizačne i materiálne.

Dom MS Nitra

V roku 2016 Dom MS v Nitre nadväzuje na stabilnú koncepciu podujatí.

5 hlavných dramaturgických línií podujatí pripravovaných DMS Nitra:

Prvou líniou je pripomínanie si dôležitých kalendárnych udalostí histórie Slovákov.

Plánované konkrétne podujatia:

- Novoročný stolnotenisový turnaj venovaný výročiu na Deň vzniku Slovenskej republiky /január/,
- Národné slávnosti na Devíne /apríl/,
- Prednáška pre študentov SŠ a OGYM Janko Francisci a jeho prínos pre Slovensko – M. Tkáč /máj/,
- Matičný stolnotenisový turnaj venovaný na výročie prijatia Deklarácie o zvrchovanosti SR /júl/,
- Hontianska paráda, Hrušov /august/,
- Spomienka na Jána Damborského /august/,.
- Spomienka na slávnych zosnulých /november/

Ďalšou súčasťou dramaturgie je zaradenie tematiky oficiálne vyhláseného roka Maticou slovenskou. V rámci historického kalendáru MS sa DMS Nitra zameriava na žiakov základných a stredných škôl prostredníctvom interaktívnych tvorivých dielní či prednášok. Pre strednú a staršiu generáciu organizuje vedecké konferencie, prednášky a zájazdy. DMS Nitra do svojho plánu každoročne zaraďuje aj aktivity aktuálne vyhlásené Vládou SR a Európskym parlamentom.

Plánované konkrétne podujatia:

- Svetozár Hurban Vajanský, prednáška pre študentov SŠ a OGYM /september/

Dôležitým medzníkom v koncepcii dramaturgie je odkaz na Cyrilo-metodské dedičstvo.

Plánované konkrétne podujatia:

- Tajomstvá Nitrianskeho hradu, výstava /január – marec/
- Vďaka Vám sv. Cyril a Metod – prednáška s ukážkami filatelistického exponátu, prezentácia knihy Cyrilometodská misia vo filatelii – Milan Šajgalík /február/
- Cyrilometodské slávnosti v Nitre /júl/

Ďalšou líniou je koncepcia folklórnych tradícií, ktorých cieľom je sprostredkovať dedičstvo

našich starých otcov a mám najmladšej generácii. Účastníci týchto podujatí však nie sú postavení do role tichého pozorovateľa, ale aktívne sa zapájajú do priamej organizácie podujatí. DMS Nitra využíva pri týchto aktivitách medzigeneračný dialóg, ale aj výchovu a vzory rovesníckeho vzdelávania, neformálneho a voľnočasového vzdelávania. Do tejto línie patria aj vlastné dramatické pásma, väčšie divadelné predstavenia, detské tvorivé a vedomostné súťaže.

Plánované konkrétne podujatia:

- Kroje Slovenska, výstava /marec, apríl/
- Čermáňske červené – prezentácia pestovateľov vína Čermáňske červené spojená s degustáciou /apríl/,
- Stavanie mája /apríl/,
- Od Kataríny do Troch kráľov /november/.

Posledná línia dramaturgie organizácie podujatí DMS Nitra je určená pre generáciu stredného a staršieho veku. Formou fundovaných prednášok a spolupráce na univerzitnej úrovni DMS Nitra prináša každoročne rôzne prednášky alebo cykly prednášok na jednu tému. DMS Nitra svoju činnosť zameriava aj na spoluprácu so seniorskými klubmi a zariadeniami sociálnych služieb, ktoré priamo zapája do svojej činnosti alebo pre ne vytvára samostatné podujatia.

Plánované konkrétne podujatia:

- Matičný reprezentačný ples /január/,
- Stretnutie obyvateľov Čermáňa /február/,
- Vďaka Vám sv. Cyril a Metod – prednáška s ukážkami filatelistického exponátu, prezentácia knihy Cyrilometodská misia vo filatelii – Milan Šajgalík /február/,
- Staroba sa nás týka /október/,
- Mikulášske posedenie pre obyvateľov Čermáňa /december/.

Hlavné aspekty pri tvorbe a realizácii podujatí v DMS Nitra

Systematické približovanie histórie slovenského národa, aktualizovanie a zatraktívnenie dôležitých tém našich dejín, oboznámenie s nehmotným a hmotným kultúrnym dedičstvom našich predkov, prebudiť záujem o tradície, národnú hrdosť, vlastenectvo a uvedomenie si, že aj najmladšia generácia je nositeľom a šíriteľom bohatého dedičstva svojej krajiny. Zameranie sa na témy, ktoré sú súčasťou školských učebných osnov. DMS Nitra správnou voľbou tém, ich pútavým a atraktívnym spracovaním s využitím najmodernejších technických prostriedkov môže ponúknuť kvalitný doplnok k vzdelávacej činnosti rôznych učebných predmetov. Nutné je však tému vopred kvalitne spracovať, vytvoriť si pútavý ponukový list a osloviť školy v čase, kedy je tvorený, zväčša už fixný, edukačný plán na daný školský polrok. Včasná pripravenosť a kvalitné spracovanie tém poskytne priestor na realizáciu projektu v dlhšom časovom horizonte s väčším počtom účastníkov. V popisovanej pripravenosti podujatia je potenciál vo zvýšení záujmu na školách o ďalšiu činnosť DMS Nitra, ako aj MS.

V roku 2016 opäť nadväzujeme na pôvodnú koncepciu prednostnej orientácie na najmladšiu vekovú skupinu. Pokračujeme v myšlienkach interaktívnosti vo väčšine podujatí orientovaných na detského recipienta. Dôležitým faktom pri tvorbe podujatia je, aby sa z recipienta stal percipient. K dosiahnutiu tohto výsledku sa ako vhodný nástroj doteraz osvedčilo neformálne rovesnícke vzdelávanie. Ďalším dôležitým krokom je vtiahnuť deti do réžie a aktívnej účasti na podujatiach. Finančnou, priestorovou pomocou, technickým vybavením, propagovaním a sprostredkovaním podujatí si pracovisko doteraz vytvorilo stabilnú spoluprácu s mnohými škôlkami, školami či detskými záujmovými združeniami.

Dlhodobo pokračujeme vo vízii koncepcie DMS Nitra ako „Otvorenej inštitúcie“. Práve táto koncepcia v rámci jednotlivých podujatí otvára možnosti väčšej propagácie svojej činnosti, oslovenia mladých účastníkov kultúry, oživenia mestskej časti, v ktorej DMS Nitra má svoje sídlo, vybudovanie moderného vzhľadu a komunikácie v rámci dôležitých podujatí mesta Nitra a dôležitého nástroja k zviditeľneniu Matice slovenskej v našej spoločnosti.

Plán činnosti na najbližšie obdobie

Podpora vybudovanej členskej matičnej základne:
- zvýšenie finančnej podpory pre MO MS v pôsobnosti DMS Nitra z rozpočtu DMS Nitra /systematická podpora všetkým MO MS v okrese Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce a Topoľčany/,
- MO MS v okrese Nitra sú špecifikom DMS Nitra, ich vzájomnú spoluprácu využiť ako vhodný príklad pre rovnaké fungovanie v ostatných okresoch, zefektívniť prepojenosť vzájomnej matičnej spolupráce medi okresmi,
- zviditeľnenie činnosti všetkých MO MS – technická pomoc, PC pomoc, pomoc pri propagácii, organizačná pomoc pri väčších podujatiach, zviditeľnenie činnosti a podujatí prostredníctvom interného periodika DMS Nitra Matičné zvesti,
- propagácia matičného života prostredníctvom vytvorenia každému MO MS vlastného propagačného materiálu mapujúceho históriu MO MS, pútavý vizuálny prierez činnosťou, súčasné aktivity, hlavné kontakty atď.,
- pomoc pri administratívnej záťaži MO MS v rámci povinností voči MS /najmä počítačové spracovania/, systematická pomoc pri predkladaní žiadostí do grantových systémov, pomoc pri hľadaní nových možností spolupráce a financovania v rámci organizovania kultúrnych a vzdelávacích podujatí,

Rozšírenie matičnej základne:
- systematické získavanie nových členov do už pôsobiacich MO MS,
- zakladanie nových MO MS,
- urgentne konať v opatreniach voči náznakom stagnácii MO MS spôsobenej vysokým vekom predsedu; pokúsiť sa nájsť nových pokračovateľov a zaujať mladých ľudí modernou koncepciou DMS Nitra, MS a Mladej Matice,

MO MS pôsobiace na jazykovo zmiešanom území:
- zvýšiť doterajšiu finančnú pomoc MO MS pôsobiacim na jazykovo zmiešanom území južného Slovenska,
- systematická pomoc pri organizovaní podujatí,
- vybudovať plán stabilných podujatí, ktoré budú výraznejšie rezonovať v danom regióne a kultúrno-spoločenskom živote,
- rozšíriť spoluprácu s ostatnými spolkovými a osvetovými inštitúciami pôsobiacimi na tomto území,
- systematická pomoc MO MS na danom území prostredníctvom Strediska národnostných vzťahov MS a Krajského osvetového strediska v Nitre.

Nutné opatrenia v DMS Nitra :
- bezpečnostné zabezpečenie DMS Nitra /najmä miestnosti Prísalie nachádzajúcej sa v dolnej časti budovy/,
- modernizácia prednáškových miestností /zavedenie WIFI, dokúpenie prenosnej premietacej tabule, dokúpenie výstavných panelových líšt, vymaľovanie miestností, výmena podlahových krytín v 2 výstavných miestnostiach, zatemnenie miestnosti Prísalie/,

- využitie študentskej praxe, prípadne absolventskej praxe cez Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny /súčasne je z hľadiska šírky územnej pôsobnosti, z pozície krajského domu MS a množstva podujatí v DMS Nitra nedostatočne ošetrené pracovné miesto kultúneho referenta, ktorý pracuje na dohodu o činnosti na pár hodín týždenne za nedostatočné finančné ohodnotenie/.

Financovanie:

DMS Nitra je v podnájme mesta Nitry za mesačnú symbolickú sumu 1,- EURO. Všetky režijné náklady, náklady nutných opráv, investície, ako aj povinné revízne a technické prehliadky hradí zo svojho vlastného rozpočtu. DMS Nitra každoročne vykazuje pozitívny hospodársky výsledok, čím nezaťažuje MS. Dvoma stabilnými nájomcami a nepravidelnými komerčnými prenájmami si DMS Nitra zabezpečuje vlastné finančné prostriedky vynakladné na náklady spojené s činnosťou. Z týchto príjmov každoročne poskytuje finančnú pomoc MO MS v jeho pôsobnosti, vytvára nutnú finančnú rezervu na nepredvídateľné udalosti a investície. Časť finančných prostriedkov na svoju kultúrno-osvetovú činnosť zabezpečuje zároveň aj z dotačných programov NSK, Mesta Nitra, MS a MKSR.

Vyššie finančné zabezpečenie plánujeme v zavedení nasledujúcich opatrení:

- prehodnotenie výšky nájomného voči stabilným nepravidelným komerčným nájomcom /upravením výšky nájomného podnietiť častejšie využívanie priestorov DMS Nitra/,
- upravenie a fixné zadefinovanie ceny komerčných nájmov a služieb zverejnených na internetových stránkach DMS Nitra,
- aktívne oslovenie vzdelávacích firiem, prednáškových firiem s aktuálnym upraveným ponukovým listom,
- oslovenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre s ponukou prednáškových miestností za účelom organizovaní školení, rekvalifikačných kurzov atď.,
- špeciálne osloviť divadlá a divadelné spoločnosti s ponukou možnosti prenajatia sály s kapacitou 170 miest, vyvýšeným javiskom s kompletnou svetelnou technikou a čiastočnou zvukovou technikou /DMS Nitra nemá z hľadiska ceny nájmov a absencie tohto typu miestnosti v tejto oblasti takmer žiadnu konkurenciu/.

Propagácia a mediálna komunikácia:

- posilnenie propagácie podujatí prostredníctvom lokálnej TV Nitrička a TV Matica,
- propagácia prostredníctvom mesta Nitra /odbor kultúry/. V prípade včasnej ponuky podujatí je potenciál výrazne spropagovať činnosť DMS Nitra na hlavných plagátoch mesta Nitra priamo v uliciach mesta Nitra, v jednotlivých významných inštitúciach, webových stránkach a hromadných dopravných prostriedkoch,
- zriadenie nového komunikačného kanálu – vytvorenie vlastného profilu DMS Nitra na facebook.sk,
- systematické pokračovanie vo vydávaní propagačnej činnosti, ktorá je na vysokej kvalitatívnej úrovni, systematické pokračovanie a rozšírenie článkov v internom periodiku DMS Nitra Matičné zvesti,
- naďalej systematická práca na aktívnej propagácii SNN a získavaní nových predplatiteľov
- nutná investícia do prenosných reklamných bannerov a prenosných pútačov.

Rozšírenie súčasnej spolupráce:

- súčasnú spoluprácu DMS Nitra s mestom Nitra posilniť o vopred vypracovaný plán podujatí, ktoré mesto Nitra môže zaradiť do hlavného kalendráru mestských organizácií, čím získa DMS Nitra zvýšenie propagačnej mediálnej pomoci bez finančného zaťaženia,
- pravidelné uchádzanie sa o spoluprácu s MK SR v rámci každoročného dotačného systemu,

- rozšírenie spolupráce s občianskymi združeniami a neziskovými organizáciami, zviditeľniť handicapované osoby a využiť možnosti študentskej praxe. Aktuálne reflektujeme záujem zo strany UKF v Nitre - Katedra slovenského jazyka a literatúry o ŠVOČ a výstavy v DMS Nitra. Výrazne možnosti vidíme v spolupráci s Katedrou kulturológie UKF v Nitre,
- osloviť v rámci spolupráce v súvislosti s blížiacim sa výročím narodenia E. Havettu Slovenský filmový ústav,
- nadviazať spoluprácu s Krajskou osvetovou knižnicou v Nitre,
- rozšíriť spoluprácu s Krajským osvetovým strediskom v Nitre.

Dom Matice slovenskej v Nitre má široký záber v kultúrnej, osvetovej a vzdelávacej činnosti. Rovnako široká je matičná členská základňa, ktorá si vyžaduje neustálu systematickú pozornosť a dôkladnú starostlivosť. Tým, že DMS Nitra pôsobí aj na jazykovo zmiešanom území južného Slovenska, musí byť zvlášť pozorný k mapovaniu a reflektovaniu dodržiavania základných práv a povinností Slovákov žijúcich na tomto území. Mesto Nitra ako krajské mesto stavia DMS Nitra do významnej pozície v rámci celoslovenskej pôsobnosti.

Dom MS Prešov

DMS vznikol ako jeden z ostatných v krajských mestách na základe zriaďovacej listiny zo dňa 23. 2. 2013, od 1. 1 .2013 s účinnosťou od 1. 3. 2013. Jeho vedením od 1. 8. 2013. bol poverený PhDr. Ladislav Matisko, vedúci Oblastného pracoviska Matice slovenskej v Prešove od jeho vzniku 12.3.1997. Od septembra 2016 je poverenou riaditeľkou DMS Prešov jej bývalá pracovníčka Mgr. Sláva Jurková, ktorá v DMS pracovala 2 roky. Aj za nového vedenia si matičné pracovisko plní koordinačné a v mnohom i organizačné poslanie v miestnych odboroch Prešovského kraja.

V súčasnosti na základe uvedenej zriaďovacej listiny DMS pôsobí v územnom obvode okresov: Prešov, Bardejov, Sabinov a Stará Ľubovňa. DMS organizačne priamo riadi a metodicky usmerňuje Oblastné pracovisko v Bardejove. Do svojej činnosti zahŕňa i účtovníctvo finančných prostriedkov na jeho vnútornú prevádzku.

K najaktívnejším MO MS v okrese nepochybne patria svojím prispením do činnosti Matice slovenskej MO MS Prešov, ktorí sú pre okres PO a DMS veľmi prínosným Miestnym odborom, prispievajú najmä svojimi aktivitami, a to formou podujatí, súťaží, ale zúčastňujú sa mnohých iných matičných podujatí v kraji i celoslovenských podujatí. Medzi ďalšie veľmi aktívne MO MS patria MO MS Veľký Šariš, MO MS Malý Šariš, MO MS Ličartovce, MO MS Župčany, MO MS Chmeľovec, MO MS Šarišské Michaľany, MO MS Sedlice i MO MS Abranovce, ktorým sa DMS Prešov snaží byť nápomocný vo všetkých smeroch.

Predmetom činnosti DMS je organizácia podujatí tradičnej národnej ľudovej kultúry, práca so školami nielen v Prešove, ale aj v jeho okolí najmä s cieľom formovať a usmerňovať ich národné presvedčenie a povedomie prostredníctvom besied na školách, súťaží pre študentov rôznych kategórií, seminárov, výstav, ale aj neformálnych stretnutí.

V roku 2016 sa nám podarilo uskutočniť viacero krásnych a hodnotných podujatí na regionálnej, ale aj celoslovenskej úrovni. Medzi hlavné aktivity patrilo pripomenutie si 140. výročia smrti Jonáša Záborského v Župčanoch a podujatie pri príležitosti 185. výročia Východoslovenského roľníckeho povstania v Haniske pri Prešove a vo Vranove N/T. K ďalším aktivitám v pôsobnosti DMS patrili mnohé podujatia, ktoré sa konali v spolupráci s MO MS v okrese, Knižnicou POH, kultúrnymi, osvetovými i spoločenskými organizáciami, najmä pre rozvíjaní miestnej a regionálnej kultúry, a to nap. Šaliansky Maťko (okresné a krajské kolo), Za

krásu slova – súťaž v rétorike, Folklór Prešov, Kytička domovine, Šachová olympiáda, Futbalový turnaj žiakov ZŠ, Gorazdov literárny Prešov a mnohé iné, na ktorých DMS aj participoval.

DMS Prešov dlhodobo spolupracuje so školami všetkých stupňov včítane Prešovskej univerzity a zapája mladú generáciu v Prešove i spomínaných okresov do činnosti MS s cieľom formovať ich národne i matične. Spolupracujeme tiež s kultúrnymi a osvetovými i spoločenskými organizáciami, akými sú DJZ, DAD, šarišské osvetové strediská, Knižnica P. O. Hviezdoslava, miestne galérie, krajské múzeum, základné umelecké školy, s národnostnými organizáciami a združeniami (ROS, s ktorou má MO MS PO podpísané Memorandum o spolupráci), a pod. DMS spolu s Miestnymi odbormi spolupracuje i s krajskou správou, okresnými i obecnými správami, a to hlavne pri organizovaní slávnostných podujatí pri národných a štátnych výročiach, pri starostlivosti o miestne a regionálne pamätníky, pamätné miesta, tiež pri postavení nových pamätníkov významným národným i vedeckým osobnostiam i pri vzájomnom poskytovaní priestorov na spoločné podujatia.

K najznámejším aktivitám DMS patria:

I. Oblasť poznávania našej histórie a zároveň osobitá pozornosť v tomto smere venovaná mladej generácií pre upevňovanie jej národného povedomia i poznania, takými sú:

Gorazdov literárny Prešov,
Šaliansky Maťko- okresná i krajská súťaž v prednese povest,
Za krásu slova- regionálna súťaž v rétorike žiakov stredných škôl,
Literárno-hudobné pásma na školách i so školami o významných osobnostiach vedy a kultúry,
Akadémie k výročiam Slovenskej republiky, k národným i štátnym výročiam,
Cyrilo-metodské slávenie- každoročne striedavo v jednotlivých chrámoch cirkví v Prešove,
S. H. Vajanský – slovenský reprezentant 19. storočia

II. Oblasť starostlivosti o uchovávanie, rozvíjanie a prezentáciu ľudovej kultúry:

Folklór Prešov- folklórna prehliadka folklórnych súborov regiónu,
Kytička domovine- súťaž žiakov v ľudovom speve,
Rómsky slávik- súťaž v ľudovom speve v Š. Michaľanoch,
Stavanie mája.

III. Oblasť športových súťaží a turisticko-vlasteneckých vychádzok:
Po stopách P. O. Hviezdoslava na Šarišský hrad,
Šachová olympiáda žiakov ZŠ a SŠ,
futbalový turnaj pre žiakov ZS.

IV. Spolupráca DMS pri podujatiach:
Vešelo v Malom Šariši- folklórna prehliadka,
Folklórne slávnosti v Župčanoch,
Cyrilo-metodské slávenia i Matičná nedeľa v Bardejove,
Od Ondreja do Troch kráľov v Šarišských Michaľanoch,
Vianočno – mikuláškske posedenie v Malom Šariši,
Pri sviečke a poézií vo Veľkom Šariši,
Deň matiek v Abranovciach,

Výstavy a prezentácia nových kníh v spolupráci s knižnicou P. O. Hviezdoslava v Prešove,
Festivaly matičných i nematičných speváckych zborov- Malý Šariš, Župčany, Sveržov, Zborov, Rokytov, Gerlachov,
spolupráca pri Národnom zraze OMM v Komárne,
Zabudnutým generáciám – Hermanovce N/T.

Rok 2016 bol prínosným rokom v matičnej práci. Úspechy v šírení národnej myšlienky v prvom polroku realizoval najmä PhDr. L. Matisko, ktorý sa matičnej práci venuje prostredníctvom MO MS Prešov a OBR M Sv Prešove. V druhom polroku sa nám podarilo „vybojovať" nové priestory pre DMS Prešov a jeho zložky, ktoré kanceláriu využívali na svoje zasadnutia (KR MS, OBR MS, MO MS). v tomto roku sa konali KS MS a VZ OMM, kde sme si zvolili nové vedenie v týchto dvoch matičných zložkách. Podujatia sme venovali mnohým významným osobnostiam (S. Cambel, K. Kuzmány, Matúš Dula a i) i významným výročiam v tomto roku (výr. Východsl. roľ. povstania, výr. J. Záborského, a i).
Stále trvajúcim a jedným z veríme, že dosiahnuteľných cieľov DMS Prešov je omladenie matičného hnutia v Prešove. V tomto roku sa pracovalo s mladými ľuďmi prostredníctvom škôl, ale i podujatí, na ktoré sme ich prizývali, najmä na zrazy MM, kde mohli spoznať aj našu mladomatičnú základňu. V tomto smere chceme pokračovať v motivovaní mladých jedincov prostredníctvom podujatí, či iných stretnutí na matičných podujatiach, a tak ich nabádať k tomu, aby nezabudli, kde sa narodili a aký je ich materinský jazyk.

Dom MS Prievidza

Dom Matice slovenskej v Prievidzi vznikol v roku 2015, kedy sa pretransformoval z Oblastného pracoviska Matice slovenskej Prievidza. Do jeho územnej pôsobnosti patria všetky okresy Trenčianskeho kraja. Za krátky čas jeho existencie sa však podarilo dostať pracovisko do povedomia širokej verejnosti a zviditeľniť matičné aktivity v regióne, aj Maticu slovenskú ako takú. Bola nadviazaná úspešná spolupráca s viacerými samosprávami, kultúrnymi a inými inštitúciami a v neposlednom rade s médiami, čo je mimoriadne dôležité pre šírenie matičných myšlienok a propagáciu vlasteneckých aktivít. O matičných aktivitách v regióne informovali médiá za posledné obdobie v desiatkach článkov, nahrávok a televíznych vstupov. Za zmienku rozhodne stojí aj obnovenie MO MS Dolné Vestenice, založenie MO MS Diviaky nad Nitricou, založenie profesionálneho, z veľkej časti matičného florbalového klubu a desiatky nových, prevažne mladých členov Matice slovenskej.

V roku 2016 plánuje pracovisko pokračovať v tomto napredovaní, a zároveň v napĺňaní jeho základných cieľov, medzi ktoré patrí koordinácia činnosti miestnych odborov MS a odborov Mladej Matice v územnej pôsobnosti, metodická pomoc pri príprave a realizácii ich podujatí a zabezpečovanie propagácie a dokumentácie významných regionálnych matičných aktivít. Okrem toho sa plánuje zamerať na aktívnu spoluprácu so základnými a strednými školami, poskytnúť mladšej matičnej generácii priestor pre realizáciu ich nápadov, osloviť ďalších mladých ľudí prostredníctvom cielených aktivít a prostredníctvom atraktívnych podujatí prehĺbiť vzťah matičiarov k Matici slovenskej.
Dom MS sa plánuje podieľať na viacerých lokálnych a regionálnych podujatiach venovaných výročiam významných osobností, predovšetkým 100. výročiu Svetozára Hurbana Vajanského. Ďalej plánuje vyvíjať nové aktivity v oblasti zachovávania kultúrneho dedičstva predkov, upevňovania národného povedomia, realizovať viaceré poznávacie zájazdy, literárne exkur-

zie pre žiakov a študentov, prednášky, besedy s významnými slovenskými osobnosťami, viaceré vlastenecké výstavy, súťaže, turistické výstupy a športové podujatia.

K najznámejším vlastným podujatiam Domu MS patrí:

Horná Nitra mojimi očami – regionálna fotografická súťaž,
Stretnutie pri súsoší sv. Cyrila a Metoda – spomienková slávnosť pri príležitosti výročia príchodu vierozvestcov,
Od prameňa národnej rieky Nitry – výstup na Kľak spojený s kultúrnym programom
Umenie regiónu – celodenná prehliadka tvorby ľudových umelcov regiónu pre žiakov aj širokú verejnosť, spojená s tvorivými dielňami,

Jednou z priorít je aj aktívna podpora významných regionálnych aktivít, ktoré napĺňajú ciele Matice slovenskej. Dom MS sa preto bude aj naďalej aktívne podieľať na organizácii podujatí:

Hornonitrianske folklórne slávnosti - najväčší folklórny festival na hornej Nitre,
Beniakove Chynorany – celoslovenský festival v poézie,
Gazdovsko-remeselnícky deň v Mačove,
Ľudový jarmok pod Vŕbičkami v Nedožeroch Brezanoch.

Dom MS Rimavská Sobota

Dom Matice slovenskej v Rimavskej Sobote vznikol v roku 1996 a do jeho územnej pôsobnosti patria miestne odbory nachádzajúce sa v okrese Rimavská Sobota:

MO MS Bottovo,
MO MS Čerenčany,
MO MS Klenovec,
MO MS Kráľ,
MO MS Lukovištia,
MO MS Rimavská Baňa,
MO MS Rimavská Sobota,
MO MS Rimavské Janovce,
MO MS Tisovec a
MO MS Tornaľa.

Medzi najaktívnejšie patria miestne odbory v Rimavskej Sobote, v Tisovci, v Tornali a Klenovci. Ostatné miestne odbory realizujú svoje matičné podujatia 2 až 3 krát ročne.
Pri miestnych odboroch pracujú aj kolektívni členovia, a to nasledovne:
MO MS Rimavská Sobota - DFS Lieskovček a Športový klub Slovan,
MO MS Klenovec - FS Vepor,
MO MS Tisovec - DFS Čižíček,
MO MS Kráľ - FS Šajava.

Hlavné aktivity Domu MS v Rimavskej Sobote v roku 2016 boli zamerané na prácu s mládežou v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu na základných a stredných školách v okrese Rimavská Sobota na národnostne zmiešanom území - poznávanie slovenských dejín a významných osobností nielen regiónu Gemer-Malohont, prezentácia ľudových tradícií, obyčajov a zvykoslovia formou zážitkových aktivít na školách, organizovanie literárnych súťaží, organizačná a metodická pomoc pri realizácii projektov búst slovenských dejateľov v okrese Rimavská Sobota, propagáciu a šírenie tlačovín Matice slovenskej - Vydavateľstva

Matice slovenskej a aktivity smerujúce k dodržiavaniu platných zákonov SR, hlavne zákona o štátnom jazyku.

Dom Matice slovenskej v Rimavskej Sobote v roku 2016 organizoval v prvom rade podujatia lokálneho a regionálneho významu akými sú Dni ľudových tradícií na základných a stredných školách v okrese Rimavská Sobota. Tieto podujatia realizuje DMS jednak formou prednášok, kde odborní lektori prezentovali žiakom a študentom dejiny a významné osobnosti slovenského národa a jednak formou zážitkových aktivít, kde ľudoví majstri - lektori názorne predstavili slovenské tradície a remeslá v regióne Gemer-Malohont (prednášky o ľudových tradíciách a obyčajoch, košíkárstvo, tkáčstvo, hrnčiarstvo, včelárstvo, výroba píšťaliek, gájd a fujár, výroba a ukážky ľudových krojov, výroba bačovského riadu a pod.).

Medzi podujatia lokálneho významu patrili aj prednášky a besedy so spisovateľmi, pôsobiacimi na území okresu Rimavská Sobota - spisovateľka Marta Hlušíková a spisovateľ Peter Glocko, realizácia výstav venovaná jednak kalendárnemu a rodinnému obradovému folklóru, ako aj prezentácii umeleckých diel miestnych autorov pre žiakov, študentov, ako aj pre matičiarov jednotlivých miestnych odborov - autorky Lenka Slniečková - Tajomstvo farieb; Krojované bábiky z Horného Gemera - 5 autentických autoriek z oblasti Rožňavy; Ľudové kroje z Podpoľania - autorka Jaroslava Lajgútová.

Lokálny význam pôsobenia Matice slovenskej mali aj spomienkové podujatia na významné osobnosti v jednotlivých obciach, a to odhaľovaním búst v Tornali v Základnej škole P.J.Šafárika - busta P. J. Šafárika a v Tisovci v areáli Základnej školy V. Clementisa - busta S. Daxnera.

K podujatiam DMS, ktoré mali v roku 2016 regionálny význam, patrila v prvom rade organizácia a spoluorganizácia literárnych súťaží a účasť riaditeľky v odbornej porote týchto súťaží: okresné kolá Šalianskeho Maťka, Timravinej studničky, O Vozárovo zlaté pero, Rozprávkové vretienko a regionálne kolo Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas. Ďalej sú to kultúrno-spoločenské podujatia venované uchovávaniu slovenských tradícií a obyčajov: Fašiangy na Gemeri a Malohonte, Máje v Rimavskej Sobote a okolí, Vatra zvrchovanosti v Rimavskej Sobote, v Rimavských Janovciach, v Králi, v Tornali, Advent s deťmi folklórnych súborov pracujúcich ako kolektívni členovia pri jednotlivých MO MS, ako aj spoločensko-kultúrne podujatia venované 140.výročiu narodenia významného slovenského básnika Ivana Kraska v obci Lukovištia a v obci Bottovo.

Celoslovenský význam, pri ktorých participoval DMS spolu s jednotlivými MO MS, mali podujatia: Gemersko-malohontské folklórne slávnosti Klenovská rontouka - realizácia Matičného dvora, celoslovenské kolo v literárnej súťaži Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas - účasť v porote a zabezpečenie vecných cien pre súťažiacich v regionálnom a celoslovenskom kole a spoluorganizácia realizácie projektu Historické osobnosti Gemera-Malohontu - odhaľovanie búst P. Jozefiho, J. D. Čipku a A. H. Škultétyho.

V neposlednom rade pod dôležité aktivity DMS patrili aj organizačná a metodická pomoc jednotlivým miestnym odborom Matice slovenskej pri príprave rôznych žiadostí o finančné príspevky z projektov k pripravovaným kultúrnym podujatiam podľa plánu činnosti organizovaných MO MS Gemera-Malohontu počas celého roku 2016. Spolupráca s orgánmi samosprávy bola na požadovanej a dobrej úrovni, a to hlavne v obciach Tisovec, Klenovec, Tornaľa. V spolupráci s orgánmi samosprávy v meste Rimavská Sobota sú určité rezervy, ale tie vyplývajú hlavne zo zloženia poslancov mestského zastupiteľstva - prevažujú poslanci maďarskej národnosti, ktorí uprednostňujú aktivity zamerané na občanov maďarskej menšiny.

Medzi dôležitú aktivitu DMS Rimavská Sobota patrila v roku 2016 aj starostlivosť o rast členskej základne v okrese Rimavská Sobota - pribudli noví riadni členovia MO MS a to hlavne v meste Rimavská Sobota a v meste Tisovec.

Matičnú mládež v okrese Rimavská Sobota zastupujú hlavne kolektívni členovia jednotlivých miestnych odborov - v Rimavskej Sobote je to DFS Lieskovček, ktorého členovia prezentovali ľudové umenie na každom matičnom podujatí v Rimavskej Sobote a Športový klub Slovan, ktorého členovia sa aktívne zapájali do organizácie matičných podujatí ako aj sami organizovali športové súťaže vo florbale na jednotlivých základných školách; v meste Tisovec - členovia DFS Čižíček v spolupráci s MO MS Tisovec na matičných podujatiach prezentovali na školách a v obciach slovenské tradície tancom, hudbou a spevom; v obci Klenovec - mladí členovia MO MS Klenovec a FS Vepor zorganizovali galaprogram ku 45. výročiu vzniku FS Vepor z Klenovca. DMS Rimavská Sobota na určitých matičných podujatiach organizoval výstavy kníh a tlačovín Vydavateľstva Matice slovenskej - jednalo sa o matičné podujatia na základných a stredných školách v okrese Rimavská Sobota - Dni slovenskej a ľudovej kultúry v Rimavskej Sobote a v Tisovci.

DMS Rimavská Sobota vyvíja svoje aktivity na národnostne zmiešanom území a aktivity jednotlivých miestnych odborov hlavne v Rimavskej Sobote, v Králi, v Rimavských Janovciach a v Tornali boli zamerané na zabezpečenie kultúrnej kontinuity, udržiavanie slovenských tradícií a folklóru, pripomínanie významných slovenských udalostí a slovenských dejateľov deťom a mládeži v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu a tým aj o snahu o výchovu k vlastenectvu (aj na strednej škole s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským) a upozorňovanie obecných samospráv na aktivity smerujúce k porušovaniu zákona o štátnom jazyku - konkrétne 3 prípady v Rimavskej Sobote - jedná sa o kontroverznú realizáciu projektu Parku Soboťanov, ktorý mieni oslavovať maďarskú iredentu a 2 x výstava fotografií a obrazov autorov maďarskej národnosti v areáli Mestského úradu, kde názvy jednotlivých fotografií boli najskôr v maďarčine a až potom v slovenčine).

Dom MS Rožňava

Oblastné pracovisko Matice slovenskej pre okresy Rožňava a Revúca vzniklo už 01. 01. 1992. Na základe dobrej matičnej práce Výbor Matice slovenskej schválil založenie Domu Matice slovenskej v Rožňave od 1. 7. 2009 a slávnostné otvorenie bolo 7. 7. 2009 s územnou pôsobnosťou v okresoch Rožňava a Revúca.

V súčasnom období sa Dom Matice slovenskej metodicky venuje 21 miestnym odborom Matice slovenskej a 2 Odborom Mladej Matice v okresoch Rožňava a Revúca. Miestne odbory Matice slovenskej: Betliar, Čierna Lehota, Dobšiná, Gemerská Poloma, Gočovo, Honce, Jelšava, Kobeliarovo, Nižná Slaná, Ochtiná, Pača, Plešivec, Rakovnica, Rejdová, Revúca, Rožňava, Rožňavské Bystré, Slavošovce, Štítnik, Vlachovo, Vyšná Slaná. Odbory Mladej Matice s právnou subjektivitou: Rožňava, Revúca. Pôsobí tu aktívna Oblastná rada Matice slovenskej. Zastúpenie v orgánoch Matice slovenskej: Predsedníctvo MS – 1 x, Výbor MS – 4 x, Dozorná rada Vydavateľstva MS – 1 x, Krajská rada MS Košického kraja – 3 x.

Dom Matice slovenskej v Rožňave sa prioritne sústreďuje na aktivizáciu, koordináciu a metodickú spoluprácu s Miestnymi odbormi Matice slovenskej, prácu s deťmi a mládežou, upevňovanie národného povedomia a pozdvihnutie slovenskej hrdosti na zmiešanom území, zachovávanie kultúrneho dedičstva našich predkov, oživovanie regionálnej a miestnej kultúry, oživovanie ľudových tradícií, zachovávanie pamiatky našich rodákov (Dobšinský, Šafárik, Hronec , Madáč , Kellner, Ormis ….) a upevňovanie materinského jazyka. Našou hlavnou úlohou je obohacovať, rozvíjať a šíriť tradičnú ľudovú kultúru Slovákov v národnostne zmiešaných oblastiach , prezentácia a podpora slovenskej

kultúry v zahraničí a vzájomná spolupráca so Slovákmi žijúcimi v zahraničí (Slovenský Komloš, Tereny, Kovačica).

Naše hlavné aktivity a podujatia s celoslovenskou pôsobnosťou sú: Šaliansky Maťko, Znej rómska pieseň, Hviezdoslavov Kubín Materinská moja reč, Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas – Dobšinského rozprávky, Kellnerova Poloma. V spolupráci s Prvým slovenským gymnáziom v Revúcej organizujeme celoslovenský deň tvorivosti Carpe diem. Z regionálnych podujatí by sme spomenuli Stretnutie ľudí dobrej vôle, Vatry zvrchovanosti, Letný festival spevu a tanca, Gemerský folklórny festival, športové popoludnia; cyklopreteky, matičný volejbalový turnaj, Workout, a z lokálnych podujatí vyberáme Rejdovské priadky, Bystrianske párašky, Mesiac úcty k starším, Noc s Andersenom, odhaľovanie tabúľ, Traja sokoli, Jozefovské jarné spevy, vianočné koncerty, posedenia pod jedličkou, Trojkráľový koncert, Vlachovská Gubajka, Spoznávajme sa, Tradičné hudobné popoludnia, Slovenské rekordy, zápis do Guinnessovej knihy rekordov, pripomínanie si regionálnych osobností a dejateľov formou prednášok a oslavou ich výročí. Vybrali sme aktivity, ktoré majú národný či matičný charakter a na ktorých sme hlavný usporiadateľ, poprípade sa spolupodieľame na organizácii.

Na základe aktívnej činnosti máme veľmi dobrú spoluprácu so samosprávnym krajom, obecnými úradmi v okrese, mestom Rožňava, Baníckym múzeom, Gemerským osvetovým strediskom, Gemerskou knižnicou Pavla Dobšinského, Centrum voľného času, Základnou umeleckou školou, základnými a strednými školami, obecnými knižnicami, občianskymi združeniami, s Jednotou dôchodcov Slovenska, s Klubom dôchodcov a v neposlednej rade s cirkvou, a s každým, kto chce podporiť matičnú myšlienku o vzájomnej úcte a rešpekte na národnostne zmiešanom území.

Za naše najvýznamnejšie úspechy považujeme prezentovanie slovenského jazyka na zmiešanom území formou kultúrneho slova a upevňovanie vzťahov. Kolektívny člen Matice slovenskej folklórny súbor Hrabina z Nižnej Slanej nás takto reprezentuje v zmiešaných obciach a majú veľký úspech. Taktiež by sme radi spomenuli stretnutie s krajanmi v Maďarsku v Slovenskom Kómloši, kde o udržanie materinskej reči stále bojujú. Naši matičiari z folklórnej skupiny Stromíš z Vlachova svojim vystúpením vytvorili v tejto maďarskej dedinke skvelú gemerskú atmosféru. Privítali sme tiež Slovákov žijúcich v Maďarsku v obci Terény, pre ktorých sme pripravili kultúrny program a prehliadku históriou Rožňavy. Pomohli sme aj rodákom žijúcim v Srbsku v Kovačici s prezentovaním ich maliarskeho umenia. V neposlednej rade našim úspechom je pripomínanie si regionálnych osobností a dejateľov o ktorých je veľký záujem.

Systematicky sa staráme o rast členskej základne, vytvárame podmienky na zakladanie a rozvíjanie činnosti Miestnych odborov Matice slovenskej, záujmových a vedeckých odborov a Odborov Mladej Matice, disciplinovane kontrolujeme matričné knihy a korunový účet, snažíme sa o zníženie negatívnych názorov na Maticu slovenskú aktívnou a poctivou matičnou prácou

Pre mládež a mladomatičné hnutie v regióne vytvárame športové, kultúrne a vzdelávacie podujatia ako sú paintballový turnaj, cyklopreteky, volejbalový turnaj, workout, pre aktívne využívanie voľného času organizujeme a pripravujeme tvorivé dielne pre deti a mládež a podporujeme turistické aktivity. Maticu slovenskú propagujeme na každom našom podujatí a taktiež na našej webovej stránke a sociálnych sieťach Upozorňujeme na nevhodne vyzerajúce vlajky, a možno by v tomto smere bolo vhodné zabezpečiť pre Miestne odbory Matice slovenskej vlajky aby mohli dôstojne dodržiavať symboliku. Organizujeme recitačné súťaže, do ktorých zapájame aj školy s vyučovacím jazykom maďarským, robíme videoprezentácie na základných a stredných školách o materinskom jazyku, pre učiteľov slovenského jazyka a

literatúry sme zorganizovali stretnutie so zameraním na čítanie a s ním súvisiace interpretovanie umeleckých textov.

Dom MS Snina

Dom Matice Slovenskej v Snine bude v roku 2016 orientovať svoju činnosť predovšetkým na tieto oblasti:

Budovanie členskej základne v súčinnosti s Oblastnými pracoviskami vo Vranove nad Topľou a v Stropkove. Dom má rozpracované založenie MO MS v Belej nad Cirochou, Zemplinských Hámroch (znovuoživenie), taktiež znovuožívenie v Brekove a v Kamenici nad Cirochou.

Výstavná činnosť počas celého roka orientovaná predovšetkým na výchovu detí a mladej generácie v národnom duchu s dôrazom na osobnosti Slovenského národného života a hľadanie vhodných premostení tak, aby mládež lepšie chápala význam národných autorít pre historický vývoj Slovenska.

Prednášky S. Hurban Vajanský pre žiakov stredných škôl v roku S. H. Vajanského.

Spolupráca s Rusínskou národnostnou menšinou , s Rómskym etnikom a s Okresnou organizáciou Únie žien Slovenska pri tradičných podujatiach.

Noviny – Mladej Matice, ktoré Dom MS v Snine rozpracoval v roku 2015. Tento občasník by bol tvorený pre internet, ale aj pre tlačenú podobu a venoval by sa propagácií mladomatičného hnutia tak, aby do radov Mladej Matice zavítali ďalší mladí ľudia a podieľali sa na jej aktivitách.

Matičný preukaz - dopracovanie do finálnej podoby a prototypu už rozpracovaného preukazu, ktorý by slúžil pre celú členskú základňu.

Matičná galéria – spracovanie uceleného propagačného materiálu z piatich ročníkov celoslovenskej výtvarnej súťaže pre deti od 6 do 15 rokov s dôrazom na najúspešnejšie školy tak aby to mohlo poslúžiť ako inšpirácia a metodický materiál. Dom MS v Snine volil témy celoslovenských súťaží s národným zameraním a z oblasti slovenských ľudových tradícií.

Zberateľská činnosť s oblasti histórie mesta Snina, ale aj širšieho regiónu – dopĺňanie predovšetkým obrazového materiálu, ktorý by sa dal neskôr využiť na výstavné účely ale aj na tvorbu dobových kalendárov.

Dom MS Spišská Nová Ves

Dom Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi vznikol 1. 7. 1990 a sídli v objekte, ktorý je majetkom Matice slovenskej. V priamom riadení DMS SNV je aj Oblastné pracovisko MS Poprad a Oblastné pracovisko MS Bardejov. Dom MS SNV sa stará o matičnú činnosť v týchto okresoch: Spišská Nová Ves, Levoča, Gelnica, Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa a Bardejov. Konkrétne v okrese Spišská Nová Ves je momentálne aktívnych 15 MO MS.

Základná orientácia DMS SNV spočíva predovšetkým v práci s deťmi a mládežou, samosprávami, v spolupráci so školami a všetkými kultúrnymi organizáciami v meste. Pre DMS SNV je tiež veľmi prioritná prezentácia tradičnej ľudovej kultúry cez folklórne súbory a skupiny v oblasti, organizácia prednáškovej činnosti pre stredoškolákov, ale aj pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry a histórie. Oboznamuje ich s osobnosťami a udalosťami národnej i regionálnej histórie a aktívne ich zapája do matičnej činnosti. DMS SNV sa snaží aj o spoluprácu so Slovákmi v zahraničí (Srbsko, Ukrajina, Rumunsko). V Poľsku už prebehli aj prvotné stretnutia s možnými partnermi v tejto oblasti.

Rozsiahla je aj činnosť, ktorá každodenne napĺňa Dom MS. Stretávajú sa tu deti z Divadelného štúdia pri Dome MS, v DMS pôsobí spevácka skupina Majorán zo SNV, Divadelný súbor Hviezdoslav v DMS nacvičuje mnohokrát v jeho divadelnej sále. V DMS SNV pôsobí aj úspešné divadlo Kontra. Každodenne sa tu konajú jazykové kurzy anglického jazyka. DMS SNV organizuje a podieľa sa na participovaní množstva podujatí a akcií ako napr. (Okresná súťaž v

prednese slovenskej povesti Šaliansky Maťko, Spomienkové podujatie Malá vojna, Slovanská pieseň v Prakovciach, Vatra zvrchovanosti v Štrbe, na Kojšovskej holi, Deň otvorených dverí v DMS SNV, Nesúťažná prehliadka sólistov – heligonkárov Kojšovská heligónka, Výročie narodenia Štefana Hozu, Čaro Vianoc - predvianočné stretnutie rodín, v priebehu leta množstvo folklórnych slávností v jednotlivých obciach).

Potešujúcou správou je skutočnosť, že v okrese Spišská Nová Ves sa DMS Spišská Nová Ves v rokoch 2015 a 2016 podarilo založiť 2 nové MO MS, a to konkrétne MO MS Kaľava a MO MS Vojkovce. Za pozitívum možno označiť tiež fakt, že členmi týchto MO MS sa stávajú predovšetkým mladí ľudia. MO MS daných okresov v období 2012-2016 významnou mierou podporoval aj zastrešujúci DMS Spišská Nová Ves, a to či už finančnou, organizačnou a metodickou pomocou. Pokiaľ ide o pomoc finančnú, v rokoch 2015 až 2016 prerozdelil DMS Spišská Nová Ves medzi jednotlivé MO MS v danom regióne sumu cca 2400€ a ďalších 700€ vložil na projekt „Pomôžme si sami“. Výraznou mierou tak prispel k podpore MO MS. Domnievam sa, že súčasná MS stojí predovšetkým na existencií a podpore MO MS. MO MS by sa podľa môjho názoru mali aj naďalej významnou mierou podporovať aj naďalej, nakoľko pre mňa, ako riaditeľa DMS SNV sú základným pilierom MS. Myslím si tiež, že pre budúcnosť MO MS v daných regiónoch je priam nevyhnutné, aby sa aj naďalej a to postupnými krokmi navyšovali finančné prostriedky pre miestnu a regionálnu kultúru MS. Podľa môjho názoru by základnou prioritou pre MS v súčasnosti a pre ďalšie obdobie mala byť najmä práca s mládežou, úzka spolupráca s Mladou Maticou. Z činnosti jednotlivých MO MS, s ktorými DMS Spišská Nová Ves úzko spolupracoval v roku 2016 a pomáhal im pri ich činnosti uvádzam aspoň tie najvýznamnejšie a najaktívnejšie:

MO MS Spišská Nová Ves – svojou bohatou činnosťou sa radí, ako jeden z najaktívnejších MO MS v regióne, úzko a významne spolupracoval s príslušným DMS Spišská Nová Ves aj v roku 2016. MO MS SNV participuje na jednotlivých akciách a podujatiach. MO MS SNV sa súčasnej dobe zameriava predovšetkým na pripomínanie si jednotlivých súčasných a minulých autorov, spisovateľov poézie a prózy. Úzko spolupracuje aj s mestom Spišská Nová Ves, Spišskou knižnicou, Galériou umelcov Spiša a kultúrnymi a spoločenskými organizáciami v meste SNV. Okrem literárnych popoludní poézie a prózy v spolupráci s DMS SNV zorganizoval napr. Zemiakový deň na Spiši, ktorý zanechal u verejnosti veľmi pozitívny dojem. Významným podujatím je tiež Deň otvorených dverí v DMS Spišská Nová Ves. Participuje tiež na podujatí Šaliansky Maťko, Malá vojna a podobne. V novembri 2015 tento MO MS oslávil 95. výročie svojho vzniku.

MO MS Levoča – svojou činnosťou sa radí medzi veľmi aktívne MO MS, z jeho činnosti nemožno nespomenúť pripomínanie si osobnosti Ľ. Štúra, kedy sa v Levoči (pri soche Ľ. Štúra) každoročne v októbri koná Deň Ľ. Štúra v spolupráci s MO MS SNV, DMS SNV a MO MS Poprad. Predovšetkým v roku 2015, v roku Ľ. Štúra si MO MS Levoča veľmi úspešne a veľkolepo uctil 200. výročie narodenia tohto slovenského velikána našich dejín, a to aj prostredníctvom fabulácie príchodu štúrovcov do Levoče. MO MS Levoča taktiež organizuje prednášky, exkurzie a vychádzky na pamätné miesto stretávania sa štúrovcov – Kohlwald (Uhliská) nad mestom Levoča. Snaží sa tiež o vybudovanie náučného chodníka na toto významné miesto. Ambíciou MO MS je vyhlásenie Kohlwaldu za pamätné miesto slovenskej histórie.

MO MS Prakovce – patrí taktiež medzi aktívne MO MS, úzko spolupracuje so Združením slovanskej vzájomnosti, so Zväzom zdravotne postihnutých, s ktorými kooperujú a pomáhajú si pri rôznych podujatiach a organizovaní akcií – napr. výlety autobusom do Maďarska, tradičná akcia – Bardejovský jarmok, pravidelné výlety do Tatier. Hlavná činnosť MO MS Pra-

kovce spočíva predovšetkým v organizovaní podujatia s názvom Slovanská pieseň – spevácka súťaž detí, mládeže a dospelých, v roku 2016 sa podujatie konalo 11.6. 2016 a išlo v poradí už o 17. ročník. MO MS Prakovce má tiež výbornú spoluprácou s tamojšou ZŠ.

MO MS Kolinovce – tento aktívny MO MS sa zaoberá najmä folklórom a preto hlavná činnosť MO MS v Kolinovciach spočíva najmä v organizovaní Kolinovských folklórnych slávností, ktoré sa konajú každoročne, MO MS tiež organizuje rôzne okresné súťaže predovšetkým folklórnych súborov, družobnú činnosť a pod.

MO MS Krompachy – patrí taktiež k aktívnym MO MS, jeho činnosť sa zameriava predovšetkým v organizovaní súťaží v prednese poézie a prózy. Každoročne sa koná podujatie pod názvom Šprincove Krompachy. V roku 2014 MO MS organizoval významné podujatie venované 100. výročiu narodenia spisovateľa a exilového dejateľa Mikuláša Šprinca. MO MS Krompachy tiež plní úlohu zviditeľňovať osobnosti kultúry (napr. tabule J. B. Ivana, M. Šprinca a iných). V roku 2013 MO MS oslávil 90. výročie svojho vzniku.

MO MS Veľký Folkmar – činnosť tohto MO MS je zameraná najmä v organizovaní tradičného každoročného podujatia pri príležitosti Medzinárodného dňa detí (MDD). Na tejto akcií participujú rôzne spoločensko-kultúrne organizácie, taktiež obec Veľký Folkmar, dobrovoľný hasičský zbor, polícia a podobne. Vo Veľkom Folkmári pôsobí aj FS Folkmarčanka I., vznikla v roku 1999.

MO MS Harichovce a MO MS Smižany – činnosť týchto MO MS je úzko spätá najmä s folklórom. V obci Harichovce pôsobí FS Harihovčan a v obci Smižany FS Smižančanka a tiež detský folklórny súbor. Členovia týchto MO MS, ktorí sú zároveň aj členmi FS sa tak aktívne zapájajú do kultúrnej činnosti v daných obciach, predovšetkým pri organizovaní rôznych či už folklórnych a alebo iných spoločensko-kultúrnych podujatí.

MO MS Spišský Štvrtok – bol založený 25. júna 1993, V súčasnosti má 95 členov. Hlavným cieľom skupín pôsobiacich v MOMS je zachytávať tradičnú ľudovú kultúru stredného Spiša, zhromažďovať typické piesne a ľudové zvyky obce, regiónu, a tým kultivovať lásku k národným pamiatkam, chrániť a rozvíjať národné hodnoty. MO MS sa zaoberá sa teda šírením etnografie aj folkloristiky v obci. Zbiera piesne, tance, zvyky, povery, predmety, kroje, detské hry, slovesné umenie a predstavuje to príležitostne na podujatiach počas celého roka. Od r. 2009 pôsobí pri MO MS folklórna skupina Štvrtočan a detská folklórna skupina Štvrtočanček (od r. 1995-2012) a od roku 2012 pod názvom FS Nezábudka. 5. apríla 2016 bol založený Klub dôchodcov pri MOMS.

MO MS Žehra – podstatná časť činnosti tohto MO MS spočíva najmä v sprevádzaní turistov - oboznamovanie sa s históriou, dejinami, tradíciami obce a krásami okolia. P. Orlovská Tradíciou je tiež predstavovanie jednotlivých matičných súborov v obci Žehra.

MO MS Kojšov – činnosť tohto MO MS sa zameriava predovšetkým na organizovanie tradičného podujatia – nesúťažnej prehliadky sólistov, heligonkárov pod názvom Kojšovská heligónka na počesť Štefana Ševčíka z Kojšova. V roku 2016 išlo v poradí už 18. ročník tejto úspešnej a vydarenej akcie. Okrem iných činností, ktoré sa zameriavajú na rozvíjanie a uchovávanie našich národných tradícií, MO MS každoročne usporadúva stretnutie pri kríži na Kojšovskej holi.

MO MS Kaľava a MO MS Vojkovce – DMS SNV sa podarilo v roku 2015 v okrese Spišská Nová Ves založiť MO MS Kaľava a v roku 2016 MO MS Vojkovce Činnosť oboch MO MS je zameraná predovšetkým na rozvíjanie, podporu a uchovávanie našich národných tradícií, zvykov a obyčajov - pokiaľ ide o MO MS Kaľava prostredníctvom FS Kaľavčan, MO MS Vojkovce prostredníctvom Folklórnej skupiny Borovničak a detského FS Borovničky. V roku 2016 sa v obci Kaľava uskutočnil 0. ročník folklórnych slávností. MO MS Kaľava sa tiež podieľa na

participovaní akcií ako napr. Mikulášske besiedky, podujatia pri príležitosti úcty k starším, členovia MO MS sú taktiež aktívni aj v speváckom zbore v cirkvi.

Pokiaľ ide o podujatia a aktivity nadregionálneho charakteru, ktoré v roku 2016 organizoval DMS Spišská Nová Ves, k takýmto podujatiam sa radia najmä:

podujatie pod názvom „Malá vojna a ich hrdinovia z marca 1939“ (Spišská Nová Ves) - tradičné podujatie, kedy si matičiari pripomenuli bombardovanie mesta Spišská Nová Ves a hrdinov obetí Malej vojny - podujatie sa organizovalo v rámci Hlavných aktivít MS v roku 2016,

Kojšovská heligónka (Kojšov) - nesúťažná prehliadka sólistov, heligonkárov pod názvom Kojšovská heligónka na počesť Štefana Ševčíka z Kojšova,

Deň Ľ. Štúra, výstup na pamätné miesto štúrovcov Kohlwald (Levoča) a iné.

Prioritou DMS SNV bola v roku 2016 najmä práca s mládežou (príkladom je zorganizovanie Matičného dňa študentov do Martina a Černovej, množstvo prednášok so študentmi základných a stredných škôl na témy ako Poslanie a úloha Matice slovenskej v súčasnosti, Samova ríša, udalosti novembra 89, osobnosť A. Dubčeka a iné). Možno spomenúť taktiež spoluprácu pri projekte Kohwald (Levočský Devín – výstupy a prednášky so študentmi, Deň Ľ. Štúra), spoluprácu so základnými a strednými školami v regióne, s učiteľmi slovenského jazyka, literatúry, dejepisu a geografie (Metodický deň v DMS SNV), a tiež zapojenie sa do projektu Dedičstvo regiónov (DMS SNV v spolupráci so ZŠ Levočská), nadviazanie úzkej spolupráce s Klubom mladých astronómov (prednáška astronóma SAV s pozorovaním nočnej oblohy), Deň otvorených dverí v DMS SNV v spolupráci s MO MS SNV, ktorý zanechal u verejnosti veľmi dobrý dojem). Chcem zdôrazniť úzku a dobrú spoluprácu s MO MS Spišská Nová Ves pri organizácií množstva podujatí a akcií. DMS SNV má výbornú spoluprácu aj so Zahraničnými Slovákmi (na našich rodákov sme nezabudli ani v DMS SNV, kedy sme prijali a rokovali so zástupcami zo Srbska, Rumunska, Ukrajiny, Vojvodiny a inými a podieľali sme sa na Medzinárodnom festivale pod názvom Slováci Slovákom, v DMS SNV sme okrem iného prijali aj zástupkyne zo Spolku žien zo Srbskej Padiny, kde sme sa oboznámili s ich činnosťou. DMS SNV v roku 2016 taktiež úzko spolupracoval aj s regionálnymi televíziami a novinami a Slovenským rozhlasom – rádiom Regina z Košíc, taktiež TV Reduta SNV, TV Levoča a pod. DMS SNV veľmi dobre spolupracuje aj s Mestským úradom v Spišskej Novej Vsi, kultúrnymi inštitúciami a zariadeniami v meste Spišská Nová Ves (napr. Spišské osvetové stredisko, Únia žien Slovenska, Centrum voľného času a iné). Z činnosti DMS SNV ešte v krátkosti spomeniem získavanie predplatiteľov SNN a pod.

Okrem organizovania podujatí sa aktívne podieľame aj na písaní článkov o všetkých aktivitách a činnosti DMS SNV do Slovenských národných novín, web Matice slovenskej a pod.) Na záver uvádzam niektoré vydarené a úspešné akcie a podujatia, ktoré organizoval alebo sa spolupodieľal DMS SNV (Štúrov Zvolen, Malá vojna, Šaliansky Maťko, Spišské folklórne slávnosti, Kolinovské folklórne slávnosti, Kojšovská Heligónka, Čaro Vianoc, 95. výročie divadelného súboru J. G. Tajovského v Jaklovciach, pripomenutie si výročia J. H.. Vajanského v Krompachoch, pripomínanie si významných osobností v spolupráci s MO MS SNV, besedy, prednášky, podujatia Mladej Matice).

Pevne veríme, že sa DMS SNV aj v budúcnosti podarí zorganizovať viaceré významné akcie a podujatia, ktoré by tak výraznou mierou dopomohli zviditeľniť najmä činnosť Domu Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi.

aktivity a podujatia zamerať najmä na prácu s deťmi a mládežou,
spolupráca s Mladou Maticou, následné omladzovanie MS,
spolupráca so všetkými stupňami škôl a školských zariadení,
organizácia prednáškovej činnosti pre stredoškolákov, organizovanie metodických dní pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry, občianskej výchovy a dejepisu,
pravidelné organizovanie Matičného dňa pre študentov do Martina a Černovej,
prednášky so študentmi základných a stredných škôl na témy ako: Poslanie a úloha Matice slovenskej v súčasnosti, Samova ríša, udalosti novembra 89, osobnosť Ľ. Štúra, A. Hlinku, M. R. Štefánika, A. Dubčeka a iné,
MS by sa mala v spolupráci s Ministerstvom školstva SR podieľať na vydávanie nových učebníc najmä dejepisu, vlasteneckej výchovy,
Presadenie navýšenia počtu vyučovacích hodín dejepisu, občianskej výchovy a vlasteneckej výchovy v školách,
Neustále pozitívne zviditeľňovanie MS, informovanie o matičných aktivitách prostredníctvom médií - masovokomunikačných prostriedkov – rádiá, TV, tlač, noviny, internet, atď.

Oblastné pracovisko MS Stropkov

V roku 2016 sa nám podarilo splniť väčšinu úloh, ktoré sme si vytýčili v strategickom pláne činnosti, ktorý som Vám zaslal 11. Januára 2016. Z objektívnych príčin sa však nepodarilo naplniť všetky úlohy, o čom sa podrobne zmienim pri jednotlivých bodoch nižšie.
Priestory a vybavenie pracoviska :
V spolupráci s mestom Stropkov, ČÚ MS, FEÚ MS a TIÚ MS sa z veľkej časti podarilo vyriešiť problém priestorov nášho pracoviska. Po viacerých rokovaniach s mestským úradom bola podaná žiadosť na prenájom priestorov, o ktorej následne rokovalo mestské zastupiteľstvo a s ohľadom na osobitný zreteľ ju po pozmeňovacom návrhu (zníženie ceny na symbolické jedno euro ročne) posunulo do druhého schvaľovacieho kola, ktoré sa bude konať na najbližšom zasadnutí mestského zastupiteľstva vo februári tohto roku.
Po usporiadaní príslušných zmlúv (nájomná zmluva, zmluva o poskytovaní energií a ďalšie) prikročíme k dovybaveniu pracoviska povinným vybavením (lekárnička a pod.) a súčasne bude vypovedaná zmluva na staré priestory na ulici hrnčiarskej, ktoré v súčasnosti využívame ako sklad.

Spolupráca s miestnymi odbormi MS:
V pôsobnosti tohto oblastného pracoviska je päť aktívnych miestnych odborov, dva neaktívne miestne odbory a jeden aktívny odbor Mladej Matice. V roku 2016 sa nám podarilo aktivizovať MO Breznica, ktorý v uplynulých rokoch opadol do letargie a tiež sme utužili spoluprácu s MO MS Stropkov a MO MS Vyšná Olšava, v rámci ktorého pôsobí aj folklórny spevácky súbor Olšavan. Naďalej pracujeme na aktivizácii MO Tisinec a riešení problémovej situácie vzniknutej v MO MS Turany nad Ondavou.
S poľutovaním však musím oznámiť, že sa nám nepodarilo založiť ani jeden nový miestny odbor a to pre neochotu obyvateľov vytipovaných obcí alebo pre iné príčiny. V obci Tokajík bola síce nadviazaná dobrá spolupráca s vedením obce aj občanmi, ale nebol tam získaný dostatočný počet ľudí na založenie MO, nakoľko je to malá obec a väčšina obyvateľov v aktívnom veku pracuje v iných mestách alebo aj v zahraničí a na matičné aktivity jednoducho nemajú čas. V obci Hrabovčík to dopadlo podobne a rovnako aj v obci Vyšný Hrabovec.

Plánujeme pokračovať v pokusoch o založenie nových MO, tentokrát v obciach Baňa, Chotča a v mestách Svidník a Giraltovce, kde existuje odbor Mladej Matice. Predbežné rokovania už boli uskutočnené, no ešte neboli dotiahnuté do úspešného konca.

Spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy

V meste Stropkov máme veľmi dobrú spoluprácu s mestským úradom ako aj s ostatnými úradmi štátnej správy a samosprávy. Primátor sa pravidelne zúčastňuje akcií organizovaných MS a rovnako aj zástupcovia mestského úradu. Konkrétne s odborom školstva a kultúry spolupracujeme prakticky na všetkých akciách, či už formou technického alebo organizačného zabezpečenia. Viacerí poslanci mestského zastupiteľstva sú dokonca členmi alebo podporovateľmi MS. Dobrú spoluprácu s orgánmi samosprávy máme aj v okolitých obciach, najmä tých, v ktorých pracujú MO MS. V obciach Breznica a Vyšná Olšava vychádzajú starostovia a členovia obecných zastupiteľstiev matičiarom v ústrety, ako som to mohol pozorovať pri akciách konaných v týchto obciach.

V ostatných obciach bolo v roku 2016 možné pozorovať rozličné formy prístupu k Matici a jej aktivitám. Niektorí starostovia nás podporujú v rámci svojich možností, iní len tolerujú a vyskytli sa aj takí, ktorí boli proti nadviazaniu spolupráce s MS, pretože má podľa nich zlé meno. Opakovane boli pri takýchto príležitostiach vyťahované témy typu Národný poklad, súd s bývalým predsedom MS a podobne.

Spolupráca s inými organizáciami

V roku 2016 sa nám podarilo nadviazať alebo utužiť spoluprácu s Úniou žien Slovenska, s ktorou máme už dlhodobo dobré vzťahy, pretože viaceré jej členky sú zároveň členkami miestnych odborov MS v tomto regióne. Obidve organizácie (MS aj ÚŽS) sa navzájom pozývajú na svoje akcie a vypomáhajú si pri ich organizácii. Nadviazali sme spoluprácu aj so Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov a navzájom si pomáhame pri organizovaní akcií. S touto organizáciou je však spolupráca obmedzená vzhľadom na ich špecifické zameranie a možnosti.

Spolupráca s cirkvami

Všetky cirkvi pôsobiace v meste Stropkov sú nám priaznivo naklonené a vychádzajú nám v ústrety v rámci svojich možností. Klerici rímsko-katolíckeho, grécko-katolíckeho aj pravoslávneho obradu nemajú proti nám žiadne pozorované výhrady a prichádzajú na všetky naše akcie, na ktoré ich pozývame. V tejto spolupráci plánujeme aj ďalej pokračovať.

Spolupráca s verejnosťou

V rámci mesta Stropkov a niektorých obcí sa nám podarilo zlepšiť meno MS organizáciou niektorých akcií zameraných práve na túto problematiku. Uskutočnili sme viacero besied na mestských školách na témy národných dejateľov ako aj na iné národné a matičné témy. V spolupráci s MO MS Breznica a obcou Breznica sme uskutočnili dožinkovú slávnosť, ktorá však nevyšla celkom podľa našich predstáv a to aj napriek účasti predsedu MS Ing. Mariána Tkáča. Kým v samotnej Breznici to výrazne zlepšilo meno MS, v ostatných obciach to vzbudilo istú nevôľu, na čom mala podiel obyčajná ľudská závisť a neprajníctvo. Celkovo možno povedať, že obraz a meno MS je v regióne dobrý až veľmi dobrý. S istým nadhľadom však treba priznať, že je tu potrebná ešte veľmi dlhá a veľmi trpezlivá mravenčia práca, aby sa to udržalo na tejto úrovni, prípadne zlepšilo.

Súhrne by som si dovolil konštatovať, že rok 2016 bol v rámci stanovených cieľov úspešným rokom, nakoľko sa nám podarilo splniť tie najnaliehavejšie úlohy – vyriešiť situáciu ohľadne priestorov OP MS, aktivizovať aspoň niektoré MO MS a zlepšiť dobré meno MS v očiach verejnosti.

Úlohy, ktoré sa nám nepodarilo splniť, prechádzajú do ďalšieho roka a budeme sa snažiť ich napraviť. Rovnako budeme ďalej pracovať aj na rozvíjaní už splnených úloh, aby sme neostali spať na vavrínoch.

Oblastné pracovisko MS Šamorín

Oblastné pracovisko Matice slovenskej v Šamoríne vzniklo v októbri 1998 územne spadajú do pôsobnosti OP v okrese Dunajská Streda obce Šamorín , Hviezdoslavov, Kvetoslavov, Veľká Paka, Hamuliakovo, Kalinkovo.

V územnej pôsobnosti OP je založený MO v meste Šamorín. Vzhľadom na to, že v okolitých obciach na jazykovo zmiešanom území občania slovenskej národnosti majú sťažené podmienky na stretávanie sa, nie možnosť vytvoriť samostatný MO a členovia z okolitých obcí sa aktívne zúčastňujú akcií v Šamoríne. Rokujeme o osamostatnenie členov z Veľkej Paky a tak vytvorenie samostatného MO. V pôsobnosti OP MS pôsobí spevácky súbor LIPA a detský folklórny súbor Prvosienka.

Oblastné pracovisko MS v Šamoríne veľmi úzko spolupracuje s Miestnym odborom MS v Šamoríne, ktorého činnosť je zameraná na zachovávanie slovenských ľudových zvykov na jazykovo-zmiešanom území a to : veľkonočné maľovanie vajíčok, fašiangové tradície, stavanie a váľanie mája, jánske zvyky, vianočné zvyky. Zároveň si pripomíname štátne sviatky a medzníky v histórii SR : Deň vzniku samostatnej SR, Vatra zvrchovanosti atď. Významné osobnosti - generál Milan Rastislav Štefánik . Osobnosti, ktoré v danom roku majú svoje významné jubileá – v roku 2016 – Svetozár Hurban Vajanský. V roku 2017 pripravujeme zájazd Po stopách Jozefa Miloslava Hurbana. Každoročne organizujeme Pietnu spomienku na gen. Milana Rastislava Štefánika v spolupráci s mestom Šamorín a školami zo Šamorína aktom kladenia vencov pri pamätníku v Šamoríne . Následne vybraní žiaci ZŠ a Gymnázia M. R. Štefánika sa zúčastňujú na akcii Pochôdzka po slovenskom juhu v Ivánke pri Dunaji. Taktiež už tradičnou akciou je Vatra zvrchovanosti, ktorou pripomíname našim občanov významný medzník v dejinách SR.

Umožnili sme našim členom zúčastniť sa na podujatiach organizovaných MS na Národných slávnostiach na Devíne a Dňoch MS 2016 v Komárne tým, že sme zabezpečili dopravu na jednotlivé akcie.

OP MS v Šamoríne sa podieľa na organizácii podujatí počas roka:

Pochôdzka po slovenskom juhu - pietna spomienka na gen. Milana Rastislava Štefánika,
Oslava výročia slovenskej štátnosti 1. Január,
Vatra zvrchovanosti SR,
Cyrilo–metodske slávnosti,
Národné matičné slávnosti Trnava 2017,
Národné oslavy na Devíne,
Výročie J. M. Hurbana – prevaha podujatí, ktoré sú organizované Trnavským samosprávnym krajom,
Deň víťazstva nad fašizmom,
SNP.

Spolupráca s orgánmi štátnej správy a samosprávy je v rámci mesta Šamorín korektná, nekonfliktná s porozumením; v rámci Trnavského samosprávneho kraja je spolupráca výborná.

Oblastné pracovisko v rámci svojich možností počas celého obdobia sa snažila v roku 2016 :
podporovanie a chránenie záujmov Matice slovenskej a jej členov,
rast členskej základne a založenie nových MO MS,
uskutočnenie všetkých naplánovaných podujatí,
zveľaďovanie vnútorných a vonkajších priestorov budovy OP MS.

OP MS v spolupráci s MO MS pravidelne informuje svojich členov o pripravených aktivitách a akciách MS, v rámci rozširovania členskej základne niektoré akcie organizujeme aj mimo Šamorína. V roku 2016 vo Veľkej Pake kde pripravujeme osamostatnenie MO MS. Každoročne pre našu mládež pripravujeme akcie ku Dňu detí a akciu k sv. Mikulášovi. V priestoroch OP MS nacvičuje svoje programy detský folklórny súbor Prvosienka a OP ochotne spolupracuje s mládežou podľa ich požiadaviek . Informácie o matičných aktivitách a propagácia tlačovín MS je zabezpečená cestou Matičných ozvien, ktoré doručujeme matičiarom v územnej pôsobnosti OP MS.

MS preferuje model pozitívnej spolupráce Slovákov a príslušníkov národnostných menšín, ich pokojné spolunažívanie a porozumenie, vzájomné rešpektovanie a tolerovanie sa, čím sa usiluje napomáhať upevňovanie idey slovenskej štátnosti a moderného patriotizmu. Prípady porušovania zákonov v upevňovaní slovenskej štátnosti, používania štátnej symboliky a jazyka sme oznamovali Stredisku národnostných vzťahov (SNV) vedeckému pracovisku Matice slovenskej.

Oblastné pracovisko MS Štúrovo

Strategický plán nášho OP MS sa zakladá na formovaní a rozvíjaní národného povedomia, vlastenectva, láske k rodnej reči, zveľaďovanie a sprístupňovanie národného kultúrneho dedičstva, pestovanie tradícií ,folklóru.Za dôležitú úlohu považujeme stále viac sa dostať do povedomia v našom meste , v okolí a zviditeľňovať našu kultúru na národnostne zmiešanom území. Využiť významné výročia a udalosti poučení z osláv a udalostí ,ktoré sa u nás udiali pri príležitosti odhalenia základného kameňa busty Ľudovíta Štúra.

Podujatia, ktoré sú plánované na rok 2016 sú takmer všetky tradičné podujatia, teda ide o činnosti, ktoré sa konajú u nás už viac rokov. Budeme sa snažiť zachovať a rozvíjať kontinuitu viacročných matičných kultúrnych podujatí a aktivít. Súťaže, ktoré uskutočňuje OP MS pre spádové školy Gbelce, Svodín, Štúrovo sú ročne tri a to s vlastivednou tematikou, slovenčina hravou formou a Slovensko moja vlasť. Hlavné úlohy strategického plánu sa tu prelínajú. Deň matiek –láska a úcta k rodine, Beseda so spisovateľom, spoznávanie našej literatúry a osobností, ktorí našu kultúru vytvárajú a šíria, Majáles-spoznávanie a pestovanie ľudových tradícií. Každoročné splavy dávajú možnosť spoznávania krás našej vlasti. Štúrovský venček - prehliadka detských folklórnych súborov, venovaný každoročne našim seniorom, úcta k starším. Po minuloročnej skúsenosti s pripomenutím významnej osobnosti slovenského národa budeme ďalej pokračovať v pripomínaní si významných osobností, dejateľov, literátov a pod. Snažiť sa takto o plnenie vytýčených úloh k spokojnosti našich matičiarov.

Aby miestna kultúra jestvovala na patričnej úrovni a v primeranej kvalite, by bolo potrebné podporovať ju aj zo strany štátu. Na zmiešanom území by bolo potrebné vynaložiť vyššie finančné prostriedky na organizovanie národných podujatí, aby mohlo miestne kultúrne stredisko pozývať slovenských umelcov, slovenské súbory. MsKS v Štúrove je stratové pri slovenských programoch a túto nelichotivú situáciu si musí riešiť z vlastných finančných zdrojov a tiež od sponzorov. Mnohé podujatia vieme s veľkými ťažkosťami zabezpečovať, chýba však nám finančná pomoc, alebo ponuku umelcov zo strany matice, ktorých by zároveň financovala. Privítali by sme slovenskú monografiu o Štúrove, ktorá by reálne predstavila naše mesto.

Dom MS Šurany

Dom MS Šurany sa zameriava predovšetkým na pôsobenie záujmových skupín, organizovanie podujatí a akcií hudobnej a tradičnej ľudovej kultúry, na spoluprácu so všetkými stupňami škôl, orientovanú na starostlivosť o život Slovákov na južnom Slovensku, zabezpečovanie výchovno-vzdelávacej a záujmovej umeleckej činnosti. Túto činnosť budeme rozvíjať aj v roku 2015. V rámci Roka S. Hurbana Vajanského sa DMS strategicky zameriaval na znovuobjavenie zabudnutých národných osobností, ktoré pôsobili v regióne a významnou mierou sa pričinili o národné obrodenie v 19. storočí, resp. bránili národné práva Slovákov. DMS zároveň v zmysle Stanov MS bude aktívne prispievať k upozor-

ňovaniu na porušenia národných práv Slovákov na južnom Slovensku a v tejto oblasti úzko spolupracovať so Strediskom národnostných vzťahov MS.

Na pôde Domu MS sa uskutočňuje koncertná činnosť, zabezpečuje sa prezentácia miestnej a regionálnej kultúry s orientáciou najmä na estetickú a etickú výchovu detí a mládeže, pravidelná klubová činnosť Čaj o piatej, spojenú s posedením s mladými rodinami, talentovanými deťmi zo škôl, so ženami i s milovníkmi ľudového umenia rôzneho veku. Do podujatia Zlatý slávik detí materských škôl sa zapojili deti a rodiny z regiónu so zámerom rozvíjať záujem o ľudovú pieseň, kroj i tanec. Tradičná výtvarná súťaž Slovensko moje zaujala žiakov základných škôl z celého Slovenska. K zaujímavým akciám patrí vynášanie Moreny a Veľkonočné tvorivé dielne. Dni Antona Bernoláka odštartovalo odhalenie pamätnej tabule Antona Bernoláka ako dar MS. Tieto dni spájame v Šuranoch s prehliadkou speváckych zborov regiónu s názvom Ozveny, na ktorých sa pravidelne zúčastňujú hlavne matiční speváci z MO MS. Dom MS Šurany v spolupráci s Domom MS Rožňava zorganizoval akciu Ja som Slovák, ty Slovenka. K letu patrí pravidelné podujatie Divadelné Šurany, kde sa prezentujú divadelníci z rôznych kútov Slovenska.

Dom Matice slovenskej v Šuranoch sa v roku 2016 bude zameriavať na:
spoznávanie kultúrneho dedičstva,
upevňovanie vlastenectva,
rozvíjanie národného povedomia,
rozvoj lásky k rodnej reči,
spoznávaní osobností národných dejín,
pestovanie tradícií ,folklóru,
rozvoj tvorivosti detí, mládeže a rodín.

Všetky podujatia ,plánované na rok 2016 budú zamerané na dosiahnutie spomínaných úloh strategického plánu.

Organizovali sme besedy a prednášky o S. H. Vajanskom v ZŠ a SŠ. Aktivity zamerané na školy sa týkali výročia S. H. Vajanského, Literárnej súťaže Literárne Šurany, výtvarná súťaž Slovensko moje, jesenné hry.

Podujatia na rozvoj regionálnej kultúry:
Zlatý slávik detí materských škôl,
Divadelné Šuraany pre detského diváka.

Aktivity spájajúce Domy Matice slovenskej :
Slávnosti slovenského juhu s prezentáciou činnosti DMS.
Rodinné aktivity zamerané na tvorivosť rodín:
Rodinné hry tvorivosti,
Slovenské mamičky, učte deti naše pesničky.

Matica slovenská v našom regióne plánuje predstaviť činnosť matičiarov prostredníctvom prehliadky tvorivosti celých rodín zameraných na uchovanie tradícií a kultúrneho hmotného i nehmotného dedičstva cez spoluprácu s materským, základnými a strednými školami (napr. na podujatí Slávnosti slovenského juhu).

Oblastné pracovisko MS Trenčín

OP MS v Trenčíne vzniklo 1. 7. 2016 na podnet Domu Matice slovenskej v Prievidzi. OP MS je vysunutým pracoviskom DMS v Prievidzi so sídlom v budove Trenčianskeho samosprávneho kraja. Od uvedeného dátumu pôsobí vo funkcii vedúcej OP MS Mgr. Sindy Straková. Pravi-

delne sa zúčastňuje zasadnutí OR MS, KR MS, ako aj porád riaditeľov domov MS a vedúcich oblastných pracovísk MS v Martine. Pod vedením DMS v Prievidzi si postupne osvojuje administratívne a organizačné činnosti, potrebné k správnemu a plnohodnotnému chodu OP. Od svojho vzniku OP MS úzko spolupracuje s MO MS. Vedúca OP MS pracuje len na dohodu o pracovnej činnosti v počte 40h mesačne. Poctivo sa snaží zúčastňovať na všetkých podujatiach organizovanými MO MS v územnej pôsobnosti.

Najvýznamnejšie podujatia:

17. septembra 2016 – Spomienková slávnosť pri príležitosti 250. výročia narodenia Jána Lipského, Trenčianske Stankovce,
5. októbra 2016 – Obsiahnuť svet, slúžiť domovine, Trenčín, prednáška spisovateľa Jaroslava Rezníka,
2. novembra 2016 – Život na šľachtickom dvore, Trenčín, prednáška pracovníčky SAV PhDr. Tünde Lengyeloved, CSc.,
10. novembra 2016 – Prameň zázrakov, Trenčín, prezentácia knihy od spisovateľa Imricha Grušpiera,
24. novembra 2016 – Svetozár Hurban Vajanský, Prievidza, prednáška Doc. PhDr. Ivana Mrvu, Csc.,
29. novembra 2016 – Sprístupnenie expozície ľudových krojov, Trenčianske Teplice, slávnostné odhalenie stálej expozície ľudových krojov.

Oblastné pracovisko MS Vranov nad Topľou

Oblastné pracovisko Matice slovenskej vo Vranove nad Topľou patrí do územnej pôsobnosti Domu MS v Snine. Vyvíja bohatú činnosť, je jedným s najdynamickejšie sa rozvíjajúcich matičných pracovísk na Slovensku. V súvislosti s mládežou OP MS vo Vranove nad Topľou bolo OP MS vo Vranove nad Topľou prínosné v aktivizácii slovenskej mládeže so zameraním na vlastenectvo.

Nadviazala na pozitívne skúsenosti z predchádzajúcich rokov a zamerala svoje aktivity na tri základné oblasti:

1. podchytenie slovenskej mládeže,
2. udržanie osobitých folklórnych tradícii regiónu,
3. odhaľovanie zabudnutých národných osobností a udalostí s dorazom na Hornozemplínsky región.

V priebehu roku 2016 vyvíjalo OP MS tieto činnosti:

71. výročie oslobodenia Hermanoviec nad Topľou 1 čestná stráž pri kladení vencov, scénické ukážky bojov z obdobia 2. sv. vojny v podaní mladých matičiarov,

- rozvíjala sa spolupráca so zástupcami stredných a základných škôl, vo forme organizovania školských výletov do Martina a Liptovského Mikuláša,
- Šalianský Maťko J. C. Hronského Vranov nad Topľou - člen poroty v súťaži,

Metodická pomoc prípravným matičným výborom obnovy činnosti miestnych odborov MS v územnej oblasti DMS v Snine a OP MS Vranov nad Topľou,

Hrdinovaia malej vojny Spišská nová Ves scénky a čestná stráž pri kladení vencov, realizovanie pietnych aktov v podaní mladých matičiarov oblečených v dobových uniformách,

účasť na Spomienkovej slávnosti k 100. výročiu úmrtia S. H. Vajanského v Bardejove,

Národná slávnosť Devín pomoc pri príprave podujatia,

Čaro rozprávky v Užhorode - XIX. ročník súťaže v prednese rozprávky a poézie,

Príprava národno-kultúrneho podujatia v súčinnosti s Obecným úradom a jej pracovníkmi v obci Sedliská vrátane rokovania so starostom,

Príprava materiálov zasadnutia Okresnej rady MS vo Vranove nad Topľou,

Príprava krajského snemu, delegátky a kandidátky v obvode OP MS Vranov nad Topľou,

Organizácia podujatia „Májové stretnutie matičnej mládeže“ pri táborovom ohni,

Príprava materiálov, organizácia a metodická pomoc na krajský snem Matice slovenskej Prešovského kraja, ktorý sa uskutočnil 14. mája 2016,

Nadviazanie spolupráce s rusínskymi organizáciami v územnom obvode, spolupráca s rusínskymi umeleckými kolektívami na národnostne zmiešanom území,

Analýza matičnej a národnej činnosti na pomedzí slovensko-rusínskych obcí v územnej oblasti pracoviska,

8. otožúrka Strážske - organizovanie matičnej akcie,

Metodická príprava a účasť na obnovujúcom Valnom zhromaždení MO MS Bystré, zo dňa 17.06.2016,

Rokovanie so zástupcom Múzea v Humennom vo veci spolupráce medzi DMS Snina, OP MS Vranov nad Topľou v kultúrnej a rusínskej problematike,

Národné slávnosti Komárno - zastúpenie Mladej matice z VT na matičných slávnostiach

Futbalový turnaj o pohár MS Vranov nad Topľou - súťaž matičiarov,

Výstup Mladých matičiarov na Šimonku,

Účasť na spoluorganizovaní podujatia, vrátane prípravy programu „Na pamäť budúcim generáciám II. ročník“ s MO MS Hermanovce n. T. a OMM Vranov a Hencovce, ktorý sa uskutočnil 26 až 27. augusta 2016- scénka, čestná stráž pri kladení vencov, ukážky bojov,

kooperácia s matičiarmi v zahraničí.

Oblastné pracovisko MS Zvolen

Oblastné pracovisko (OP) vo Zvolene sídli na ulici Študentská 12 v budove pozemkového úradu na štvrtom poschodí. Kancelária OP sa nachádza vpravo oproti výťahu a rozmer kancelárie je 15 m^2. V kancelárii OP sídli aj Miestny odbor Matice slovenskej vo Zvolene (MO MS Zvolen). Celé zariadenie kancelárie je majetkom MO MS Zv. V súčasnej dobe prebiehajú rokovania o zmene priestorov kancelárie OP. Pokiaľ by prišlo k dohode, OP by sídlilo v budove na Námestí SNP vo Zvolene za nižšie nájomné ako doteraz. Taktiež veľkým prínosom by bola možnosť umiestnenia matičnej zástavy na okno smerom priamo do námestia.

Územné pôsobenie a rozvoj OP

OP Zvolen je pod správou DMS v Banskej Bystrici. Pod OP Zvolen patria MO MS z okresov Zvolen, Detva a Krupina. V danom území pôsobí sedem MO MS a dva odbory MM MS. Sú to MO: MO MS Zvolen, MO MS Zv. Slatina, MO MS Očová, MO MS Detva, MO MS Hriňová, MO MS Podzámčok a MO MS Sebechleby. Odbory MM: MM Jozefa Kozáčka Zvolen, MM Zv. Slatina. MO Dobrá Niva bol tento rok definitívne preradený medzi nefunkčné MO. V MO Detva sa zmenil predseda a dúfam, že touto zmenou sa rozprúdi aj činnosť MO.

Hlavné zameranie činnosti OP

Medzi hlavné plány OP patrí zvyšovanie počtu MO v oblasti, prehlbovanie vlasteneckého cítenia medzi občanmi a organizovanie akcií a podujatí na propagáciu MS a národných myšlienok, ktoré MS prezentuje. Organizujem alebo spoluorganizujem turistické akcie, splav Hrona, pripomíname si významné jubileá našich osobností a národovcov. Snažím sa o spoluprácu s mestom a ďalšími organizáciami vo Zvolene. Organizovanie samostatných

podujatí, ktoré si vyžadujú finančné krytie je veľmi náročné, keďže OP nedisponuje skoro žiadnymi financiami. Nosnou časťou akcií OP sú prednášky a prezentácie kníh. V rámci prednášok sa snažím zamerať hlavne na históriu Slovenska, národných buditeľov a významné osobnosti z nášho mesta a okolia. Prezentácie kníh zameriavam výhradne na slovenských autorov. Všetky tieto akcie sa uskutočňujú v Krajskej knižnici Ľ. Štúra vo Zvolene, keďže OP nemá potrebné priestory.

V minulom roku sme vo Zvolene uskutočnili niektoré veľké podujatia, ako Krajské oslavy 200. výročia narodenia Ľ. Štúra, celoslovenský Výbor MS a Národný výstup na Pustý hrad. Vďaka týmto podujatia sa MS výrazne zviditeľnila nielen vo Zvolene, ale aj v širšom regióne. Teší ma hlavne dobrá spolupráca s mestom Zvolen, Vzdušnými silami SR, Krajskou knižnicou Ľ. Štúra vo Zvolene a Štúrovým spoločenstvom.

Plány na rok 2017

V prvom polroku chcem ukončiť verejnú zbierku na obnovu busty J. C. Hronského, nechať bustu vyrobiť a následne ju slávnostne odhaliť v Parku Ľ. Štúra. Súčasťou odhalenia bude aj slávnostný galavečer v Divadle J. G. Tajovského, kde bude pripravený bohatý kultúrny program. Toto podujatie by malo byť v spolupráci s mestom Zvolen a Štúrovou spoločnosťou.
Začiatkom roka, presne 12. 1. 2016 o 21.00 hod. si v Parku Ľ. Štúra pripomenieme 160. výročie úmrtia Ľ. Štúra.

Zmenu sídla OP vo Zvolene chcem realizovať v prvom štvrťroku. Naďalej chcem organizovať prednášky a prezentácie kníh.

Dom MS Žilina

Hlavným poslaním činnosti Domu Matice slovenskej v Žiline je napĺňať národné, duchovné a kultúrne princípy. V spolupráci s kultúrnymi inštitúciami v meste realizuje podujatia, ktoré smerujú k zachovávaniu tradícii, patriotizmu a k výchove k poznaniu a dôležitého postavenia Matice slovenskej medzi mládežou, počnúc materskými školami, základnými školami a stredoškolskou mládežou. Dom Matice slovenskej je výrazným zjednocovateľom a informačným centrom pre všetky skupiny obyvateľstva a jej postavenie má výrazné miesto v poslaní, ktoré Matica slovenská mala, má a bude mať, aj napriek ťažkému obdobiu, ktoré prežívala a cesta k stabilizovaniu a prijatiu celospoločenskej akceptácie, podľa môjho názoru a krátkeho pôsobenia vo funkcii riaditeľky DMS Žilina je na dobrej ceste vrátiť dôstojné postavenie Matici slovenskej. A v neposlednom rade poďakovať za toto úsilie vedeniu Matice slovenskej a všetkým jeho mojim kolegom na jednotlivých úsekoch v MS a správcovi pánovi Mgr. Marošovi Smolcovi, ktorí tento boj na pôde inštitucionálnej a mediálnej nevzdávajú.

Preto vývoj Matice slovenskej v súčinnosti s pracoviskami – DMS a OP MS by mal aj v roku 2017 svoje aktivity realizovať v rámci odbornej činnosti, osvety matičného hnutia, zachovávaniu postavenia a poslania Matice slovenskej, a v neposlednom rade aj v spolupatričnosti všetkých ustanovizní, ktorými Matica slovenská disponuje.

K jednotlivému tabuľkovému plánu na rok 2016 je treba pripomenúť, že rok 2016 sa niesol niesť v duchu 100. výročia úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského. Okrem tradičných podujatí sme zrealizovali množstvo výstav, podujatí priamo v DMS Žilina, ktoré sa stali neodmysliteľnou súčasťou života DMS Žilina Aj tento rok chceme zrealizovať stretnutia so študentmi SŠ, kde formou diskusie budeme debatovať o histórii Slovenska, činnosti a poslaní Matice slovenskej a o potrebe zachovania si národnej identity, nezabúdajúc na tradície a hodnoty našich predkov. V minulom roku sme uskutočnili prednášky na SŠ spolu s 1. podpredsedom MS a správcom MS, vedeckým tajomníkom MS. V tomto chceme pokračovať, pretože záujem

bol veľmi veľký zo strany študentov. Forma diskusie a prezentácie života, tvorby našich dejateľov bola kreatívne podaná, čím sa stala zaujímavejšou a tým vniesla do histórie prezentácie našich dejateľov iný novodobý rozmer.
Okrem tradičných podujatí, sme zrealizovali s mestom Žilina a Úniou žien Deň matiek, Vansovej Lomničku, Deň narcisov atď.

V DMS Žilina pracujú kluby (MO MS Žilina – klub turistov, MO Živena – slovenský spolok žien, Šachový klub DMS, Slovenský skauting, Zväz slovenských filatelistov, Slovenská esperantská spoločnosť ESONO, Zväz telesne postihnutých, Zväz diabetikov, regionálny klub epileptikov, s ktorými spolupracujeme a participujeme na podujatiach. S klubom turistov budeme realizovať v roku 2016 krásne výlety a túry, výklady o krásach regiónu – Varín, Strážov, Čierny vrch , Čičmany atď. V spolupráci s Úniou žien Slovenska sme zrealizovali na mestskom úrade v Žiline stretnutie s osobnosťami.

Osobitný význam má aj činnosť sekcie regionálnej výchovy, pod vedením p. Zjavkovej, na ktorej sa zúčastňujú pedagógovia ZŠ má veľký vnútromatičný rozmer, učebnice sú chudobné na informácie o Matici slovenskej o jej potrebe a činnosti. Tieto pravidelné stretnutia sú inšpiráciou pre pedagógov, ktorí si vymieňajú znalosti a snažia sa ich zakomponovať do výkladu učebných osnov regionálnej výchovy.

Všetky podujatia v roku 2016 boli realizované k zachovávaniu národného kultúrneho dedičstva, tradícii, k výchove národnej identity, viazané k miestnej histórii a dejín miest a obcí, k rozvíjaniu slovenského jazyka formou kreatívnej štylizácie, prednes slovenskej poézie a prózy (Šaliansky Maťko, Vansovej Lomnička, Proslavis), sú dôkazom dôležitého postavenia Matice slovenskej a jej pracovísk. Aktivity upevňujú tradície našej jedinečnej domoviny a národného dedičstva aj napriek nepriazni mnohých, verím, že sa neustále okruh sympatizantov Matice slovenskej bude rozširovať vďaka korektnej spolupráce medzi všetkými inštitúciami Matice slovenskej a ľuďmi, ktorí v nej pracujú.
Rok 2016 bol teda rokom 100. výročia úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského a preto sa niesol práve v tomto symbole. K vyhláseniu matičného roku zrealizovalo DMS v spolupráci s MO MS Žilina kultúrno – spoločenské podujatia. Uskutočnili sme niekoľko prednášok v DMS spojenú s výstavou, v rámci dostupnosti materiálu o tomto dejateľovi.

2) Priebežná celoročná činnosť

V rámci priebežnej činnosti chceme rozširovať členskú základňu získavaním nových členov a obnovovaním bývalých členov MS. Toto by sme chceli využiť v súvislosti s predplatením a získavaním odoberateľov Slovenských národných novín. Máme skupinu mladých ľudí, ktorých sme získali za členov MS a preto budeme pracovať na znovuobnovení OMM.
Sústrediť sa na:

pozývať na okrúhle stoly cez DMS k diskusiách odborníkov obce kultúrnej, vedeckej, spoločenskej, podľa aktuálnej témy, s tým, že po uverejnení termínu okrúhleho stola pozvať pozvánkou podľa uváženia odborníkov, nemusia byť hneď členmi MS, ale aby diskusia bola plnohodnotnejšia a nadobudla punc serióznej diskusie,

dotiahnuť realizáciu vydania doplnkovej knižnej publikácie pre žiakov prvého a druhého stupňa – „ Poznávajme Slovensko a Maticu slovenskú“,

pokračovať v poznávacích zájazdoch a výletoch v okolí žilinského regiónu a viac spropagovať tieto výlety (máj – Vychýlovka - Veľká Rača - Oščadnica, jún – Chlebenec – Chopok - Jasná, august – Národný výstup na Kriváň, august – Starý Smokovec, september - Poludnica – Kraková hoľa – Demänovská dolina),

zabezpečiť účasť členov MO MS na krajských a celoštátnych matičných slávnostiach a vytvárať priestor pre aktivity v rámci kultúrno-spoločenských podujatí vyhlásených v roku 2016,

pracovať na vyhotovení zoznamu sôch a pamätných tabúľ osobností slovenského národa v meste Žilina,

podľa finančných možností zrealizovať návštevu Slovákov v Srbsku (Báčsky Petrovec, Selenča, Stará Pazova),

V roku 2016 sme úspešne oslovili kultúrne a osvetové strediská ku kolektívnemu členstvu a začali ešte intenzívnejšie spolupracovať a spoločne rozvíjať a zachovávať kultúrne, duchovné hodnoty, ktoré sú spoločným menovateľom týchto inštitúcii. Len takýmto spôsobom môžeme zviditeľniť MS ako dôstojnú inštitúciu s neodškriepiteľnou inštitucionálnou pozíciou slovenského národa.

Informačné ústredie Matice slovenskej

Informačné ústredie MS (IÚ MS) je útvar pre mediálnu, informačnú, vydavateľskú, vzdelávaciu, propagačnú činnosť doma i v zahraničí. Počas celého roka 2016 zapájalo do realizácie všetkých podujatí MS (fotodokumentácia, propagácia a pod.). Medzi hlavné podujatia, ktoré IÚ propagovalo, boli Národný výstup na Devín, Slovesná jar a Národné matičné slávnosti. Propagoval sa Svetozár Hurban Vajanský pri príležitosti stého výročia jeho úmrtia v jednotlivých krajoch. Táto propagácia prebiehala prostredníctvom zasielania tlačových správ a informovania médií, dokumentácie podujatí a písania článkov, ktoré boli zverejnené na webovej stránke, prípadne v regionálnej tlači. (Spracované fotografie, videá a zvukové záznamy sa odovzdali na DVD do Archívu MS.)

Od 1. 4. 2015 funguje nová matičná webová stránka na doméne „matica.sk“, ktorá je vo výlučnom vlastníctve MS. Obsah stránky je neustále inovovaný a postupne napĺňaný novými informáciami (uskutočnené aj pripravované podujatia z celého matičného Slovenska i sveta). Konkrétne ide o pozvánky na rôzne kultúrne, umelecké, vedecké, športové, spoločenské podujatia, prednášky, aktivity, ale aj zasadnutia Výboru, predsedníctva a prezídia Matice slovenskej), ktoré sa nachádzajú v Kalendári podujatí.

Pomocou funkcie „zdieľať“ sú všetky podujatia, články automaticky vystavené aj na Facebook MS.

Možno si rýchlo a jednoducho objednať noviny, časopisy, ale aj publikácie z produkcie Matice slovenskej. Je zaujímavý aj banner, na ktorom sa zobrazujú najhorúcejšie novinky z Vydavateľstva MS. Objednať cez formulár si je možné exkurziu do priestorov MS a Domu J. C. Hronského.

Pracovníci MS, ale aj členovia výboru a členovia predsedníctva si môžu nájsť interné informácie v sekcii Intranet, ktorého obsah môžu získať len po prihlásení sa prideleným menom a heslom. Počas celého roka sa aktualizujú informácie v sekcii - vedecké pracoviská a Členské ústredie.

Vystavujú sa aj tlačové správy a propozície súťaží. V súťažiach sa kladie dôraz na to, aby otázky súviseli s matičnou, ale aj literárnou a historickou oblasťou. (Prečo mám rád slovenčinu, Matičná esej, Svätoplukova kráľovstvo ožíva, Cena slovenského učeného tovarišstva v Trnave). Po ukončení súťaže sa zverejňuje aj vyhodnotenie súťaže.

Okrem toho IÚ dennodenne rozposiela pracovníkom MS monitoring médií, ktorý MS zasiela Slovakia Online, s.r.o. Niektoré informácie z neho sa zverejňujú na webe v sekcii s názvom Napísali a povedali o nás.

V rámci Matica TV bolo natočených vyše 60 publicistických filmov a reportáží z podujatí doma aj vo svete. Napríklad: Národná slávnosť na Devíne, Matica dobyla Komárno – NMS (669 vzhliadnutí k 31. 12. 2016), Gorazd v hlavnom meste, 61 krokov, Matičiari v Rjeke (141 vzhliadnutí), Sviatok v Nadlaku (447 vzhliadnutí). Okrem toho aj reportáže o významných osobnostiach – Andrej Radlinský, Andrej Žarnov (532 vzhliadnutí) Matúš Dula, Palatín Turzo (25583 vzhliadnutí), Pocta Aničke Jurkovičovej (283 vzhliadnutí). Pri vystavovaní videí sa využíva konto MS na sociálnej sieti YouTube.

IÚ zabezpečuje distribúciu propagačných a prezentačných produktov MS na rôzne podujatia. Zabezpečuje odbornú pomoc pre všetky matičné pracoviská.

Povinnosťou MS je zverejňovanie zmlúv, faktúr a objednávok. V roku 2016 IÚ zverejnilo: 30 zmlúv na matičnú webovú stránku, do Centrálneho registra taktiež 30 zmlúv, 1143 faktúr a 322 objednávok.

V roku 2016 bolo spolu zverejnených 571 článkov a pozvánok na www.matica.sk, čo predstavuje nárast oproti roku 2015 o 17, 85 % (za rok 2015 bolo vystavených 486).

Podľa jednotlivých krajov je stav nasledovný:

Banskobystrický	147
Bratislavský	20
Košický	144
Nitriansky	31
Prešovský	41
Trenčiansky	20
Trnavský	61
Žilinský	99

Význam a dôležitosť zverejňovania potvrdzuje aj návštevnosť webovej stránky MS ktorá patrí medzi dôležitejšie štatistické ukazovatele. Pre zaujímavosť uvedieme, že za obdobie od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016 navštívilo priemerne matičnú webovú stránku 65 319 používateľov, zobrazilo sa 283 891 stránok, priemerná doba trvania návštevy bola 2,26 minúty. Návštevnosť FB MS k 1. 12. 2016 je priemerne 2110 používateľov s 175 príspevkami.

Personálny stav

Do 1. 10. 2016 pracoval na IÚ Jozef Dobroslav Pinka na polovičný úväzok, mal zastrešovať TV Matica, FB.

Aktuálny stav pracovníkov v IÚ je poddimenzovaný.

Ing. IVANA POLÁKOVÁ

(Prehľad publikačnej činnosti)

Knižné publikácie

Život v písanom slove – Miroslav Tuma / zostavila: Ivana Poláková ; techn. spolupráca: Emil Rišian ; návrh obálky: Ján Novosedliak. – Martin, 2016. – 153 s. – ISBN 978-80-972177-2-3

Peter Cabadaj – personálna bibliografia vydaná pri príležitosti autorovej päťdesiatky / zostavila: Ivana Poláková; techn. spolupráca: Emil Rišian ; návrh obálky: Ján Novosedliak. – Martin, 2016. – 227 s. – ISBN 978-80-972286-8-2

Slovakistika – Pohľady mladej vedy – roč. III/2016 – zborník štúdií predstaviteľov najmladšej generácie slovenských slovakistov / zostavil: Pavol Parenička ; menný register: Ivana Poláková. - Martin : Matica slovenská, 2016. – 258 s. – ISBN 978-80-8128-183-9

Štúdie

Ako vyzeral knižný trh v roku 2014 (s osobitným zreteľom na Maticu slovenskú) / Ivana Poláková: In : Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 23 (4) 2016, s. 4-6 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2016-20-04]. Dostupné z: http://www.klubsk.net/Listy/Listy_4_2016.pdf

MUDr. Ivan Hálek – rodoľub veľkého formátu / Ivana Poláková. In: Sdružení knihoven České republiky v roce 2015 – ročenka. Praha : 2016.- ISBN 978-80-86249-78-0. 107-118 s.

Vplyv Matice slovenskej (jej členov) na vznik Tatrabanky v Martine (130. výročie založenia) a jej filiálok po celom Slovensku / Ivana Poláková. In: Zborník z kolokvia slovenských, českých a moravských bibliografov. B. Bystrica: ŠVK , 2016.

Odborné články

Bibliotéka 2015 / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 23 (1-2) 2016, s. 16-20 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2016-10-02]. Dostupné z: http://www.klubsk.net/Listy/Listy_1_2_2016.pdf

Svetloslav Veigl – básnik žiarivého optimizmu a pevnej nádeje / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 23 (3) 2016, s. 16-18 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: http://www.klubsk.net/Listy/Listy_3_2016.pdf

Pred polstoročím zomrel Ferdinand Hoffmann / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 23 (5) 2016, s. 6-7 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: http://www.klubsk.net/Listy/Listy%205_2016.pdf

50. ročník Slovesnej jari / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 23 (7-8) 2016, s. 4-6 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: http://www.klubsk.net/Listy/Listy_7-8_2016.pdf

Slovenské pohľady – 170. výročie vzniku / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 23 (9) 2016, s. 7-10 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2016-29-09]. Dostupné z: http://www.klubsk.net/Listy/Listy_9_2016.pdf

Pocta S. H. Vajanskému a Š. Furdekovi / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 23 (10) 2016, s. 9-10 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2016-10-10]. Dostupné z: http://www.klubsk.net/Listy/Listy_10_2016.pdf

Prvá Slovenka, ktorá získala doktorát na parížskej Sorbone... / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 23 (11) 2016, s. 7-9 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2016-11-10]. Dostupné z: http://www.klubsk.net/Listy/Listy_11_2016.pdf

Články
Prechod Malou Fatrou 16. ročník / Ivana Poláková. Pavol Královanec. In: Jaskyne a hory 2015 : regionálna ročenka Turca. - ISSN 1339-4754. – Roč. VII(2016), s. 22-24.

Trojkráľový výstup na Borišov / Ivana Poláková. In: Jaskyne a hory 2015 : regionálna ročenka Turca. - ISSN 1339-4754. – Roč. VII(2016), s. 65-67.

Neobvyklé želanie k obvyklému jubileu ... / Ivana Poláková. In: Jaskyne a hory 2015 : regionálna ročenka Turca. - ISSN 1339-4754. – Roč. VII(2016), s. 145-147.

Vydavateľstvo Matice slovenskej

Vydavateľstvo MS je odborným pracoviskom na vydávanie neperiodických a periodických publikácií a merkantilu.

1. Stručné hodnotenie

V roku 2016 sme v rozsahu disponibilných rozpočtových zdrojov a dotácií, ktoré sa nám podarilo získať, vydali **21 neperiodických knižných titulov,** čo pokladáme za výborné vzhľadom na to, že po prvý raz po mnohých rokoch sme sa museli zaobísť bez grantov MKSR na podporu literatúry (keďže grantový systém bol delimitovaný na FPU a ten vylúčil MS z okruhu oprávnených žiadateľov v podprogramoch na edičné projekty). Treba dodať, že za uvedeným počtom yvdaní je množstvo práce na získavaní externých zdrojov financovania. Okrem toho sme vydali **spolu 13 čísel časopisov** (okrem SNN a SP, ktoré majú vlastné redakcie), **1 stolový kalendár a viacero merkantilných tlačovín rôznej povahy.** Niektoré naše vydania, resp. ich autori, získali prestížne ocenenia.

V rámci možností sme opäť značne veľkú pozornosť venovali prezentačným aktivitám (knižné promócie, besedy, zabezpečovanie recenzií a mediálnych informácií o našich vydaniach, prezentácia na MKV Bibliotéka). Táto činnosť sa realizuje v súčinnosti s Vydavateľstvom MS, s. r. o.
Zabezpečovali sme tiež prípravu nových edičných projektov, ich redakčné posudzovanie, vyhotovenie externých posudkov, spracúvanie kalkulácií, vyhľadávanie a získavanie finančných zdrojov na financovanie edičných projektov (žiadosti o granty, dotácie, sponzorské príspevky a pod.) a zabezpečovanie ich vyúčtovania. Prehľadom dotácií a tržieb za predaj vydaní MS disponuje FÚ MS.

Okrem knižných vydaní a súvisiacich aktivít participovali pracovníci vydavateľstva na množstve iných úloh v rámci MS, pri organizácii podujatí, vyhotovovaní účelových tlačovín, a pod. Jazyková redaktorka okrem práce na publikáciách upravovala korešpondenciu pre Sekretariát predsedu a správcu a ČÚ MS.

Ďalšie informácie pripájame v pripojených prehľadoch (zoznam vydaní, výberový zoznam iných realizovaných tlačovín, prezentácií, ocenení).

2. Zoznam vydaní

Neperiodické

Ed. Claude Baláž: Slovenské vysťahovalectvo. Dokumenty VI

Roman Kaliský Hronský: Krv z kalicha
Ábel Kráľ: Pravidlá slovenskej výslovnosti (3. vydanie)
Marika Smoroňová: Asi zo mňa nikdy nebude sexbomba
S. V. Lapšanský: Démon hnevu
Peter Huba: Príbeh slovenskej hymny a jej autora. Dielo Janka Matúšku
Peter Cabadaj: Dlaňové priznanie
Národný kalendár 2017. Ed. Štefan Haviar
Július Lomenčík: Reflexie v priestore slova
Miloš Jesenský a kol.: Javorníky. Veľká kniha o nemalom pohorí
Identita a vznik Slovenskej republiky (zborník z konferencie). Zost. Jaroslav Chovanec
Prvý po mene známy III (zborník z konferencie). Zost. Miroslav Holečko
Vznik Slovenskej republiky. Zost. Jaroslav Chovanec. Edícia Knižnica Slovenských pohľadov
Jaroslav Rezník: Klenoty slovenskej poézie I + CD
Anna Sláviková: Vyznania osobností Slovenska (101 rozhovorov s významnými ľuďmi)
Eva Kempová: Folklórna skupina Geľovianka. 35 rokov
Peter Kubica. KomuNICKuj
Slováci na jazykovo zmiešaných územiach SR – kultúrne procesy na juhu. Zost. V. Komora
90. Výročie otvorenia druhej budovy Matice slovenskej. Zost. Pavol Madura
Slovakistika III. Zost. Pavol Parenička
Marcel Pecník a kol.: Začiatky slovenskej politiky a vznik SNS (účelové vydanie pre SNS)

Periodické

Slovensko č. 1, 2, 3, 4
Kultúra slova č. 1, 2, 3, 4, 5, 6
Historický zborník 2016 č. 1, 2
Slováci v zahraničí 33. Zost. Zuzana Pavelcová

Stolový kalendár 2016: J. M. Hurban – Bojovník za život slovenský. Zost. P. Parenička
Nástenný kalendár 2017 Rok J. M. Hurbana
Plagáty a pozvánky na Slovesnú jar 2016
Plagáty a pozvánky na konferenciu Slovenských pohľadov
Pozvánky na prezentácie kníh a iné

3. Prezentačné aktivity a ocenenia (výber)

Spolu: 16 knižných prezentácií vydaní MS:

27. 1. M. Gacek: Sibírske zápisky, Dolný Kubín
1. 2. Ľ. Jurík: Alexander Dubček, Bratislava
5. 2. H. Košková: Janičiarka, Lučenec
11. 2. J. Tatár: Turčianske povesti II, Martin
24. 2. M. Tkáč: Šesťdesiatjeden krokov, Bratislava
6. 4. L. Hrubý: Amulet, dvojzubec a Hviezdy univerza, Žilina
7. 6. M. Jesenský a kol.: Žilinská župa v dejepise, Martin v rámci Slovesnej jari 2016
9. 6. M. Smoroňová Asi zo mňa nikdy nebude sexbomba, Martin v rámci Slovesnej jari 2016
9. 6. Jarná škola fantázie (detské tituly)
11. 6. Ľ. Jurík: Alexander Dubček, Bratislava
21. 6. Ľ. Jurík: Alander Dubček, Žilina
26. 9. P. Huba: Príbeh slovenskej hymny a jej autora, Dolný Kubín
9. 11. J. Tatár: Turčianske povesti II., Martin - beseda v spolupráci s kníhkupectvom Martinus

11. 11. Dve prezentácie jazykoved. a hist. monografií + Kultúry Slova – Bibliotéka, Bratislava
29. 11. Prezentácia vydaní MS, Čadca
Okrem uvedeného zoznamu bolo viacero prezentácií, ktoré organizovali autori bez našej účasti, napr. Dr. Ľuboš Jurík mal sériu prezentácií knihy Alexander Dubček po celom Slovensku.

Ocenenia (v r. 2016 vydaní z r. 2015)
Cena Literárneho fondu za pôvodnú literárnu tvorbu
Ľuboš Jurík: Alexander Dubček –Rok dlhší ako storočie

Prémia Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru
R. Molda: Ideálny obraz národa

Najkrajšia kniha o kraji a regióne (súťaž Klubu fotopublicistov SSN)
Miloš Jesenský a kol.: Kelti – Veľká kniha o Keltoch v Žilinskom kraji

Najkrajšie knihy Slovenska
Jozef Tatár: Turčianske povesti II
Kniha Kysúc
L. Hrubý: Amulet, dvojzubec a Hviezdy univerza (3. miesto)

Cena SSS za najlepšiu knihu roka v žánri detskej literatúry
Jaroslav Rezník: Slnečný budíček / Literárne hádanky

Vydavateľstvo roka 2015 (udeľuje Knižná revue)
Matica slovenská (3. miesto)
Martin 27. 2. 2017
Spracovali Mgr. Igor Sokolík a Mgr. Stanislav Muntág

Zoznam vydaní Vydavateľstva Matice slovenskej, s. r. o., v roku 2016

Peter Mišák: Rozprávky z pokladu Pavla Dobšinského (978-80-8115-233-7)
Daniela Příhodová: Mestečko (978-80-8115-234-4)
Karol Turček: Poľovník spomína (978-80-8115-226-9)
Indické bájky očami slovenských detí (978–80–8115–227–6)
Gustáv Murín: V tieni Černobyľa (978-80-8115-228-3)
Ľuboš Jurík: KRIMIprípady reportéra AZ (päťzväzková séria)
(1. zväzok: 978-80-8115-229-0, 2. zväzok: 978-80-8115-231-3, 3. zväzok: 978-80-8115-236-8, 4. zväzok: 978-80-8115-238-2, 5. zväzok: 978-80-8115-240-5)
M. Zjavková – M. Zjavková: Moja prvá kuchárska kniha (978-80-8115-237-5)
Ivan Kňaze: Myslenie zvierat (978–80–8115–239–9)
Dejepis pre 8. ročník ZŠ (slepecká učebnica v Braillovom písme)(978-80-8115-232-0)
Veľký spevník najznámejších ľudových piesní II (978-80-8115-235-1)
Dotlače:
Svet práce pre 7. ročník ZŠ – slovenská aj maďarská verzia
Svet práce pre 8. ročník ZŠ – slovenská aj maďarská verzia
Fyzika pre 8. ročník ZŠ –maďarská verzia

Slovenské národné noviny

Slovenské národné noviny (SNN) a ich internetová podoba sú tlačovým orgánom Matice slovenskej. V súčasnosti sú novinovým týždenníkom s rozsahom 12 strán, tradičného stredoeurópskeho formátu s plnofarebnom prevedením. Za ostatné roky sa vyprofilovali na mienkotvorné periodikum zamerané na podporu vlasteneckých a národných tém. Okrem aktuálnej publicistiky z oblasti politiky, ekonomiky, zahraničia a kultúry sa v novinách objavujú reportáže ako žáner, ktorý pomaly v slovenskej žurnalistike vymiera. Pravidelné a významné rubriky sú Zabudnutá história, Rozhovor týždňa alebo Osobnosti Slovenska. Národno-vlastenecké zameranie periodika vytvára možnosť na zvýšenie nákladu v najbližšom roku 2017, nakoľko mesačník rovnakého zamerania opustil pronárodné zameranie. Redakciu SNN v roku 2016 viedol Mgr. Maroš Smolec, ktorý je šéfredaktorom už od roku 2011. V rámci redakcie pracuje 10 ľudí; vedenie, grafik, redaktori, korektorka a administratívny pracovník. Okrem toho do okruhu prispievateľov patria významné osobnosti Slovenska spomedzi spisovateľov, politológov, historikov a karikaturistov, ako napr. J. Čomaj, A. Hykisch, R, Michelko, M. Pius, P. Valo, A. Mišánek, Ľ. Kotrha a iní. SNN 1 – 52 sa na základe vyrokovania trhových cien tlačili pod záštitou Neografie, a s., Martin. V roku 2016 vyšlo 46 čísel, z toho 6 dvojčísel. Vyšla 8 x príloha Orol tatranský, z toho 4 x ako dvojčíslo. Vyšli dve prílohy Zo života Matice slovenskej (v SNN č. 22/2016 a 49/2016). Počet predplatiteľov každoročne stúpa. V priebehu roka 2016 sa prihlásilo k odberu 205 nových odberateľov, 79 sa odhlásilo (v tom je započítaných 18 úmrtí predplatiteľov). Prírastok je spojený so záujmom a kvalitou poskytovaného obsahu. Úbytok je spojený s ekonomickými možnosťami predplatiteľov, väčšinou sa odhlásili predplatitelia na starobnom dôchodku. Pokračoval predaj SNN v matičnej predajni Svojeť v Liga Pasáži v Bratislave, kde sa týždenne predáva okolo 30 – 35 ks. K 31. 12. 2016 redakcia evidovala 1990 slovenských odberateľov cez MS, 20 zahraničných odberateľov cez MS, 159 odberateľov cez Slovenskú poštu. Ostatná časť nákladu sa predáva v distribučnej sieti.

Slovenské pohľady

Slovenské pohľady (SP) sú najstarším slovenským časopisom pre literatúru, vedu a umenie. Najvýznamnejšou udalosťou roka 2016 bolo pre SP 170. výročie založenia (1846) a 135. výročie obnovenia časopisu (1881). SP si tieto významné výročia pripomenul celoročnou anketou, kultúrnym programom v rámci jubiljného 50. ročníka literárneho festivalu Slovesná jar v Turčianskej galérii v Martine (8. 6. 2016), okrúhlym stolom na Kongrese slovenských spisovateľov s medzinárodnou účasťou v Trenčianskych Tepliciach (22. – 23. 9. 2016) a najmä vedeckou konferenciou v Zičiho paláci v Bratislave (4. 10. 2016). Anketa v SP mala bohaté autorské zastúpenie a na podujatiach venovaných výročiu vystúpili významné osobnosti slovenského i medzinárodného literárneho, vedeckého a kultúrneho života. Príspevky z vedeckej konferencie v Bratislave uverejnili SP v prvých troch číslach roku 2017. Treba dodať, že na vedeckú konferenciu bol časopisu pridelený grant z Fondu na podporu umenia vo výške 2000 eur.

SP si v roku 2016 pripomenuli aj sto rokov od úmrtia Svetozára Hurbana Vajanského, 160 rokov od úmertia Ľudovíta Štúra (dvestoročnici Štúrovho narodenia sa časopis venoval roku 2015 s presahom do roku 2016, 90. výročie vzniku Slovenského rozhlasu a 80. výročie nedožitých narodenín Vincenta Šikulu. Tematické číslo venované Šikulovmu jubileu patrí spolu s blokom venovaným Rudolfovi Fabrymu k významným literárnym udalostiam minuloročných SP.

Pripomeňme ešte, že SP, ktoré za jednu zo svojich priorít pokladajú i literárne a kultúrne dianie v regiónoch, uverejnili v roku 2016 aj tri literárne bloky venované východoslovenským autorom (básnikom, prozaikom, dramatikom a literárnym vedcom), ktoré pre časopis zostavil košický básnik, prozaik, literárny vedec a kunsthistorik Tibor Kočík a na ktoré Slovenské pohľady čerpali grant z Fondu na podporu umenia vo výške 5000 eur.

Slovensko

Štvrťročník Slovensko je tlačovým orgánom Matice slovenskej vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí. Magazín pokračoval vo vychádzaní v roku 2016 – kontinuálne už ako 38. ročník – a je naďalej celofarebným spoločensko-kultúrnym časopisom (vydávajú ho MS a Neografia, a. s.) s poditulom Magazín pre slovenský život. V pravidelnej periodicite jar – leto – jeseň . zima v každom čísle na takmer pol stovke strán reflektuje nielen aktuálne dianie na Slovensku, ale aj medzi krajanmi kdekoľvek žijú vo svete. Mapuje ich spolkový život, prináša zaujímavosti z ich života a hľadá otázky na aktuálne odpovede súčasnosti tak v podobe jednotlivých príspevkov, ako aj v podobe tematických celkov.
S podobným zreteľom kolektív renomovaných autorov – novinárov, publicistov, ale aj spisovateľov – prostredníctvom spektra žánrov zväčša umeleckej publicistiky predstavuje zaujímavé zákutia Slovenska, prináša príbehy zaujímavých ľudí a v recenziách a vo voľných hodnoteniach (napr. rozhovormi s osobnosťami) aj erudované pohľady na všetky prejavy najmä kultúrneho diania. Nechýbala Veľká vedomostná súťaž so silne edukatívnym nábojom. Magazín Slovensko ako jediné spomedzi podobných printových médií venovalo zvýšenú pozornosť predsedníctvu SR v Rade Európy (v druhej polovici roka 2016), keď v letnom čísle prinieslo tematický celok naplnený rozhovormi s predsedom NR SR A. Dankom, ministrom MZV a EZ SR M. Lajčákom, predstavením loga či známky SK PRESS, pozvánkami na koncerty a iné prezentačné podujatia... Všetko spomenuté podporuje aj stále sa rozširujúca spolupráca s orgánmi štátnej správy a inštitúciami nasmerovanými ku krajanskému životu – spomenieme aspoň Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí pri Úrade vlády SR, Svetové združenie Slovákov v zahraničí a Krajanské vysielanie Slovenského rozhlasu RTVS... Vďaka rokovaniam sa ďalej posunuli aj možnosti prezentácie magazínu tak v printových, ako aj elektronických médiách, ktoré sa prejavia v roku 2017. Tomu zodpovedá aj skutočnosť, že magazín od č. 3/2016 prešiel zmenou dizajnu smerom k dynamickej podobe, korešpondujúcej s aktuálnym trendmi.

Požičovňa krojov a kostýmov Matice slovenskej

Požičovňa krojov a kostýmov MS je pracoviskom pre uchovávanie a požičiavanie krojov, kostýmov a rekvizít pre členskú základňu MS a verejnosť. V súčasnom období spravuje a ponúka zákazníkom do 1800 krojových ženských, mužských a detských kompletov z vyše 40 regiónov Slovenska, viac ako 900 dámskych a pánskych dobových kostýmov, 300 karnevalových kostýmov pre ženy a mužov, 500 detských karnevalových kostýmov, rekvizity a doplnky a 300 najrôznejších parochní. V roku 2016 bolo zapožičaných 684 ks krojov z 3422 častí (klobúk, nohavice, košeľa, vesta, sukňa, spodnica, malá spodnička, zástera, oplecko, ľajblík, čepiec, čižmy...), 940 ks kostýmov z 3142 častí (kabát, tunika, šaty, sukňa, nohavice, klobúk, košeľa...) a 212 ks parochní, 54 brád, 3 vrkoče. V roku 2016 sme priemerne za mesiac 240 zákazníkom odborne poradili pri výbere kostýmov, rezervovali, vydali a spätne prebrali výpožičky. Pracovníci Požičovne krojov a kostýmov snažili napĺňať jej základné a hlavné poslanie – zachovanie kultúrneho dedičstva, podpora tradičných kalendárových obyčají, podpora ochotníckeho divadelníctva, pripomínanie si historických míľnikov slovenského národa a pamätných

výročí miest a obcí. Kroje, kostýmy a kostýmové doplnky si požičiavali individuálni i kolektívni zákazníci na karnevaly, plesy, spoločenské stretnutia, firemné večierky, stužkové, svadby. Tradičné podujatia ako Fašiangy, Veľká noc, folklórne podujatia, Mikuláš, Vianočné koledy a Betlehemci sa tiež nezaobišli bez našich krojov a kostýmov. Kostýmovo sme zabezpečovali aj podujatia organizované Maticou slovenskou. Úspešne sme pokračovali v niekoľkoročnej spolupráci a pomohli kostýmami aj scenármi divadelných hier ochotníkom a matičiarom z Liptovského Mikuláša, Hrušova, Terchovej Žabokriek nad Nitrou, Semerova, Dolnej Krupej, Zvolena, Smrečian, Očovej, Žabokriek nad Turcom, Spišskej Novej Vsi, Terchovej . Podporovali sme tradičné kalendárové obyčaje výpožičkou krojov a kostýmov pre klientov zo záujmových združení a z OÚ a miest z Martina, Liptovského Mikuláša, Istebného, Turčianskych Teplíc, Ružomberka, Dolného Kubína, Prievidze, OÚ Príboviec, OÚ Záboria, OÚ Lipovca, z obcí Mýto pod Ďumbierom, Háj, Rakov, Kľače, Slovenské Pravno, Nitrianske Rudno, Horný Hričov, Párnica, Sučany, Turany, Lipovec, Turčianske Kľačany, Varín, Malá Lehota, Podhradie, Dubové, Kraľovany, Kláštor pod Znievom, Jasenové, Blatnica, Stránske, Liptovská Sielnica, Kremnička, Zvolenská Slatina, Lednice, Voznica. Pokračovala aj osvedčená spolupráca s občianskymi združeniami, domovmi sociálnych služieb, centrami voľného času, cirkevnými a kresťanskými zariadeniami. Naše služby využili na najrôznejšie charitatívne podujatia ,školy, centrá voľného času, múzea, Detské domovy a domy sociálnych služieb Martin, Lipovec, ABC Martin o.z., OZ Ruslana OZ Pruské, OZ Partnerstvo Terchová, Spolok priateľov Turzovky, CVČ OZ DOS HÁJ Černová, SNM Martin, Turčianska knižnica Martin, ZŠ Sučany, ZŠ Slovenské Pravno, ZŠ Blatnica, ZŠ Benice, ZŠ Turčianske Kľačany, MŠ Priehradná Martin, ZUŠ Martin, ZŠ Bellamos Martin, MŠ Martin, ZŠ Turany, MŠ Turany SZŠ Liptovský Mikuláš,, Liptovská šachová škola, CZ ECAV Lazy pod Makytou, Spojená evanjelická škola Martin, Farský úrad Liptovský Hrádok, Rímskokatolícka cirkev Lúčky. Kroje sme vypožičiavali FS Turiec, FS Púčik, DFS Makovička. V roku 2016 sme spolupracovali so Žilinským samosprávnym krajom pri podujatí Budatínsky rínok a výpožičkou kostýmov k filmu o Jurajovi Thurzovi. V roku 2016 sme kostýmy a kroje požičiavali aj MARKÍZE , spol. s r.o.

Tržby v roku 2016 v sume ***25.913,- €***, boli v plnej výške odovzdané MS.

Priamo úmerne so starnutím krojov a kostýmov každým rokom sa zvyšuje náročnosť na ich údržbu. V roku 2016 sme opravili krojové košele Šariš a krojové vesty Mičiná. Obnovili sme mikulášske kostýmy a palice, doplnili sme mikulášske parochne. Podľa požiadaviek zákazníkov a finančných možností sa snažíme neustále dopĺňať a udržiavať inventár dobových a krojových súčasti a to hlavne prešívať, zašívať, plátať**,** vymieňať jednotlivé časti, ako aj celky. Veľký dôraz bol kladený na pravidelnú údržbu a hygienickú očistu odevných súčastí po ich vrátení z výpožičiek rovnako aj krojom a kostýmom, ktoré dlhodobo neboli požičané. PKaK pri MS zabezpečuje aj pranie a žehlenie uterákov , posteľnej bielizne z MS a posteľnej bielizne z rekreačného zariadenia MS Santovka.

Fond národných krojov, ktorý bol zriadený v 50-tych rokoch minulého storočia vyžaduje fundovaný prístup na opravu a údržbu krojov. Stav krojov porovnaní s minulým rokom sa výrazne nezmenil, do kategórie nutnosti výmeny pribudli oplecka z Važca, ktoré sa opotrebovanosťou rozpadajú. Z dôvodu dlhoročného používania a prania krojových sukní je v prevažnej väčšine sukní plisovanie sukní narušené, je potrebná obnova plisovania. Niektoré krojové komponenty z fondu krojov sú zničené od moli šatovej a to hlavne mužské nohavice Ábelová, Tekov, Viničné, Šafárikovo. Časť mužských nohavíc z krojov Važec, Skycov, Jedľové Kostoľany sú pofarbené od ozdobnej šnúry, Viničné a Kubra sú opotrebované a poplátané. Ženské kroje Mičiná patria medzi najžiadanejšie a sú značne opotrebované a prederavené, je nutná výmena sukní. Kroje boli vyhotovené, keď ľudia boli menší a štíhlejší, z tohto dôvodu jednotlivé krojové komponenty krojov Podkonice, Fačkov, Kubra, Moravské Lieskové, Orešany, Myjava , Piešťany sú malé, je nutné ich doplniť o väčšie. Krojové doplnky čižmy sú z rovnakého

dôvodu s úzkou sárou, čižmy sú zodrané. K minuloročnej oprave krojových čižiem pribudli ďalšie páry, na opravu máme vyčlenených 40 párov krojových čižiem, opravených v zmysle finančného rozpočtu bolo 15 párov. Opasky Suchá hora, Ždiar sú malé, treba ich nadstaviť, 5 opaskov Liptovské Sliače 3prackové sú vyčlenené na opravu. Medzi najžiadanejšie krojové klobúky patria klobúky Liptovské Sliače, ktoré z dôvodu opotrebovanosti je nutné doplniť. Na opravu niektorých častí krojov stačí náš rozpočet, na časti krojov, ktoré treba kúpiť nové navrhujem použiť časť tržby PKaK a tak postupne vo vlastnej réžií odstrániť havarijný stav opotrebovaných častí krojov. Z finančných prostriedkov získaných prenájmov krojov a kostýmov navrhujem zakúpiť aj uniformy z 1.svetovej vojny a uniformu M. R. Štefánika.

V roku 2016 v Matičnom dvore na Hontianskej paráde sme usporiadali výstavu tradičných masiek a kostýmov zameranú na podporu udržiavania kalendárových zvykov a tradícií.

O služby Požičovne krojov a kostýmov je záujem z celého Slovenska. PKaK pri MS má jedinečnú úlohu pri zachovaní kultúrneho dedičstva, pri zachovaní tradičných kalendárových obyčají a aj v podpore ochotníckych divadelníkov. Obnova krojov, kostýmov a doplnkov je potrebná pre udržanie plnohodnotnej prevádzky Požičovne krojov a kostýmov v nasledujúcich rokoch. Bez obnovy krojov a kostýmov z pôvodnej Národopisnej šatnice sa postupne stane požičovňa karnevalových kostýmov, taká požičovňa pri dnešnej konkurencie nemá perspektívu a zmena charakteru požičovne pri zachovaní jej základného poslania je nežiaduca .

Finančno-ekonomický útvar Matice slovenskej

Finančno-ekonomický útvar MS (FEÚ MS) zabezpečuje úlohy súvisiace s finančným hospodárením Matice slovenskej.

Personálne zabezpečenie FEÚ MS
riaditeľ FEÚ MS: Ing. Jaroslav Gustiňák;
zamestnanci: Ing. Mária Sokolíková, Jana Odlerová, Helena Lipničanová, Marta Schmidtová, Zuzana Pevná

Finančno-ekonomický útvar MS v roku 2015 v zmysle svojho štatútu zabezpečoval vedenie kompletnej účtovnej a mzdovej agendy Matice slovenskej, vrátane štatistických zisťovaní, prehľadov a ročného zúčtovania zdravotného poistenia. V rámci programu na podporu projektov miestnej a regionálnej kultúry FEU MS spracovával administráciu interných dokladov ku všetkým podporeným projektom a kontrolu vyúčtovania týchto projektov. Pracovníci finančného oddelenia zabezpečovali inventarizáciu majetku, záväzkov a pohľadávok MS ako členovia jednotlivých komisií ale aj prípravu podkladov a dokladov a ich konzultáciu pri vyhotovovaní zápisov čiastkových komisií.

Začiatkom roka FEÚ dokončil prípravu rozpočtu na rok 2017 a rozpis dotácie MK SR. Do termínu 15.3.2016 bolo vykonané vyúčtovanie dotácie MK SR za rok 2015 a vyúčtovanie všetkých dotácií z grantov MK SR za rok 2015. V 1. štvrťroku 2016 boli použité finančné prostriedky na dočerpanie dotácie MK SR 2015.

V priebehu 1. štvrťroka 2016 boli postupne vykonávané prípravné práce zavŕšené účtovnou závierkou a podaním daňového priznania MS 31.3.2016 a následne bola spracovaná Správa o činnosti a hospodárení za rok 2015 a predložená na najbližšom VMS spolu s podkladmi a návrhom na odporučenie schválenie účtovnej závierky 2015 pre Dozorný výbor MS a návrhu naschválenie účtovnej závierky a vysporiadanie hospodárskeho výsledku Matice slovenskej za rok 2015.

Na základe podkladov jednotlivých redakcií útvar spracoval autorské honoráre všetkých periodík MS a neperiodických titulov, realizoval platby za autorské honoráre, odvody do fondov. Zabezpečoval čerpanie grantov v súlade so zmluvami, čerpanie účelovej dotácie zo ŠR podľa rozpisu, a podľa jednotlivých pracovísk priebežne spracovával čerpanie rozpočtu. Realizoval dotácie na výdavky pre oblastné pracoviská MS, na základe podkladov z ČU MS realizoval platby z účtu Koruna Matici, nového účtu Koruna Matici a mesačne ich predkladal predsedovi DV MS, viedol odbyt knižných titulov, spra-

covával cestovné príkazy. Útvar zabezpečil prípravu Medzinárodného letného tábora MS v Škole v prírode Detský raj v Tatranskej Lesnej pre viac ako 150 detí.
V priebehu II. polroka pracoval útvar v zložitých personálnych podmienkach dlhodobej PN hlavného účtovníka, napriek tomu sa podarilo splniť úspešne čerpanie rozpočtu a dotácie do konca roka 2016. Základné úlohy FEÚ a úlohy najmä ekonomickej stabilizácie MS sa sčasti podarilo realizovať a tým vytvoriť predpoklady pre pokračovanie a ich úspešné zvládnutie aj v nasledujúcom roku.

Technicko-investičný útvar Matice slovenskej

Technicko-investičný útvar MS (TIÚ MS) zabezpečuje úlohy v oblasti správy hmotného a nehmotného majetku, inventarizácie, obnovy nehnuteľného majetku Matice slovenskej, ďalej zabezpečuje prevádzku a chod pracovísk a osobitných činností.

Personálne zabezpečenie TIÚ MS
riaditeľ TIÚ: PaedDr. Branislav Kohút;
zamestnanci: Elena Danciová (technický pracovník), Ing. Peter Chovan (technický pracovník), Slávka Ostrihoňová (referent), Marcela Hrdinová (referent podateľne a BOZP), Ján Hatara (domovník/vodič), Miroslav Zika (vrátnik/údržbár), Serafína Jandurová (vrátnik/upratovačka), Alžbeta Boďová (upratovačka), Eva Rišiaňová (referent na dobu určitú do 31. 12. 2016, zastupovanie: vrátnica, podateľňa, sklad, SNN)

Náplň činnosti útvaru
obnova nehnuteľného majetku (stavebné investície),
správa hmotného a nehmotného majetku a inventarizácia (prenájmy, údržba, opravy, poistenie majetku, prevádzka počítačovej, mobilnej a pevnej telekomunikačnej siete),
ďalšia prevádzka a chod pracovísk (doprava, pošta, sklad, nákup bežného tovaru a služieb),
osobitné činnosti (vedenie služobných automobilov, informátorská služba, ochrana budov, upratovacie práce).

Činnosť TIÚ v roku 2016
Oprava strechy, kaštieľ Necpaly – štátny pamiatkový dohľad
Oprava schodiska, Matičný (Beňuškovský) dom Martin
Rekonštrukcia suterénnych priestorov k umiestneniu výmenníkovej stanice II. budova MS Martin
Oprava zavlažovacieho systému v historickej záhrade II. budovy MS Martin
Výmena schodiskových okien v II. budove MS Martin
Oprava interiéru, oprava komína, OP MS Štúrovo
Vertikulácia trávnika vrátane hnojiva, postreku a odvozu biologického odpadu, historická záhrada II. budovv MS Martin
Výmena okien v podkroví, Matičný (Beňuškovský) dom Martin
Podrezanie stavby s aplikáciou hydroizolácie, OP Štúrovo
Búranie komína, náter fasády, náter strešnej krytiny, zvodov, mreží, vymurovanie nového komína DMS Rimavská Sobota
Vypracovanie novej Internej smernice o systéme verejného obstarávania v MS
Oprava okeníc, oprava int. dverí a ich náter, dodanie a montáž ext, dverí, výmena okenných skiel, oprava kovania, ventily na radiátoroch, výmena splachovačov, vod. batérií, sifónov, elektrického bojlera, montáž zvodového systému, tmelenie okenných rámov, prečistenie kanalizácie, DMS Lučenec
Náter zárubní a interiérových dverí v II. budove MS Martin
Výmena WC v nebytových priestoroch Grösslingova 23, Bratislava

Maliarske práce, Knižnica slovenskej štátnosti, MS Bratislava
Maliarske práce – havarijný stav, Dunajská 18, Bratislava
Demontáž zámky, Dunajská 18, Bratislava
Oprava vodovodného potrubia – havarijný stav, DMS Žilina
Uzatvorenie poistných zmlúv, nehnuteľný majetok, motorové vozidlá
Vypracovanie revízií objektov vo vlastníctve MS
Vypracovanie Interného príkazu správcu MS č. 3/2016 k vykonaniu riadnej inventarizácie majetku a záväzkov
Predaj pozemku Veľká Čalomija – verejná obchodná súťaž
Nákup pozemku Kremnické Bane (pod dvojkrížom)
Vedenie drobného hnuteľného majetku, ako aj investičného majetku organizácie
Komunikácia so stavebným úradom, katastrálnym úradom, realitnou kanceláriou, poisťovňami – riešenie poistných udalostí
Nákup kancelárskeho materiálu, čistiacich prostriedkov
Servis a prevádzka mobilných telefónov
Zabezpečenie upratovania – II. budova MS, Krajanské múzeum, Beňuškovský dom Martin, Grösslingova 23 Bratislava
Evidencia odoslanej a došlej pošty
Zabezpečenie informačnej služby vrátnice
Zabezpečenie výkonu činnosti stavebného dozoru
Vypracovanie žiadosti o dotáciu na rekonštrukciu Matičného domu MK SR
Zabezpečenie verejného obstarávania
Starostlivosť o vozový park organizácie, evidencia služobných ciest
Získanie odbornej spôsobilosti na úseku civilnej ochrany obyvateľov – 2 zamestnanci (PaedDr. B. Kohút, M. Hrdinová).

B) SPRÁVA O HOSPODÁRENÍ Matice slovenskej

Matica slovenská v roku 2016 pokračovala v hospodárení s cieľom prispôsobiť svoje výdavky súčasným možnostiam príjmov. V minulých rokoch vlastné príjmy nepostačovali na krytie výdavkov, preto rozhodnutie odpredať nehnuteľnosť tzv. šatnice Neografii, a.s. bolo vo vtedajšej ekonomickej situácii MS nevyhnutné riešenie. V súčasnosti MS neplánuje odpredávať majetok s primárnym cieľom vykrytia rozpočtových výdavkov. Ekonomické opatrenia smerovali a budú naďalej smerovať k šetreniu výdavkov na prevádzku a réžiu. Na druhej strane chceme zvyšovať príjmy z vlastnej činnosti vrátane pravidelného vyplácania dividend od spoločnosti NEOGRAFIA, a.s. Vďaka týmto opatreniam by mohla Matica slovenská hospodáriť v najbližších rokoch s vyrovnaným hospodárením. V marci 2016 bola vykonaná účtovná závierka MS a podané riadne daňové priznanie za rok 2015. Kladný hospodársky výsledok za rok 2015, zisk vo výške 225 902,43 EUR bol po odporúčaní Dozorného výboru MS a schválení Výborom Matice slovenskej preúčtovaný na nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Účtovná závierka Matice slovenskej za rok 2016 bola zostavená až v júni 2017 a následne podané daňové priznanie. Posun termínu podania daňového priznania ovplyvnila skutočnosť dlhodobej práceneschopnosti hlavného účtovníka. Neskôr dokonca vzhľadom na vážne zdravotné komplikácie ukončil pracovný pomer v Matici slovenskej. Od februára 2017 bol prijatý nový hlavný účtovník MS,

ktorý až následne po naštudovaní účtovnej problematiky mohol pripraviť účtovnú závierku za rok 2017.

Výsledok hospodárenia po zdanení je strata vo výške 191 948,84 EUR. Napriek mínusovému hospodárskemu výsledku je možné konštatovať, že tento hospodársky výsledok má progresívnu tendenciu v znižovaní straty hospodárskeho výsledku v porovnaní s predošlými rokmi, okrem roku 2015. V hospodárskom roku 2015 Matica slovenská odpredala majetok v hodnote 796 675,- EUR, na základe čoho dosiahla kladný hospodársky výsledok vo výške 225 902 EUR. V prípade, že by k tomuto odpredaju nedošlo, jej hospodársky výsledok by v roku 2015 bol záporný vo výške 570 772,57 EUR. Negatívne hospodárske výsledky sme dosahovali aj v roku 2014, a to – 535 647,22 EUR a v roku 2013 dokonca – 649 049,03 EUR, kedy dokonca boli Matici slovenskej vyplácané aj dividendy tlačiarne NEOGRAFIA, a.s. Hospodárenie vo vlastnej činnosti MS bolo v roku 2016 najlepšie za ostatné roky, pričom sme na strane príjmov v roku 2016 nemohli počítať s vyplatením dividend od spoločnosti NEOGRAFIA, a.s.

Rozsah nehnuteľného majetku MS pri súčasných príjmoch a rozpočte MS naďalej neumožňuje v dostatočnej miere investovať a modernizovať tento majetok, s čím v mnohých prípadoch súvisí aj problematickosť pri využívaní tohto majetku, energetická úspora, či vhodnosť na prenájom pre zvýšenie vlastných príjmov. Súčasný technický stav nehnuteľností budov v majetku MS nasvedčuje, že v strednodobom horizonte bude potrebné vynakladať viac finančných prostriedkov na potrebné údržby a opravy. V roku 2016 MS v rámci svojich obmedzených finančných možností pokračovala v komplexnom posudzovaní potrieb aspoň nevyhnutných opráv svojich nehnuteľností a použila na tento účel viac ako 40 tisíc EUR.

Rozpočet MS 2016 bol schválený 6.2.2016 a následne zmenený po zmenách – rozpočtových opatreniach Výborom Matice slovenskej na svojich zasadnutiach. Počas roka boli prijaté viaceré opatrenia za účelom optimalizácie výdavkov rozpočtu a ich efektívne nakladanie. V roku 2016 boli splatené posledné nesplatené záväzky z období 2013-2014 v zmysle dohodnutého splátkového kalendára vo výške 4 951,- EUR. Krátkodobé záväzky boli k 31.12.2016 vo výške 66 953 EUR z toho krátkodobé záväzky z obchodného styku sú 14 592 EUR. Krátkodobé pohľadávky boli na úrovni 48 506 EUR. V rámci použitia rozpočtovej rezervy vo výške 10 000,- EUR bolo čerpané z tejto kapitoly 8 120,06 EUR. Všetko boli náklady na údržby a opravy nehnuteľností oblastných stredísk MS, ktoré bolo nutné vykonať a boli nad rámec rozpočtu nákladového účtu 511 Opravy a údržba Oblastných stredísk. Z tejto položky boli vykonané stavebné opravy v DMS Rimavská Sobota, DMS Fiľakovo, DMS Spišská nová Ves a DMS Žilina.

Príjmová časť rozpočtu

Štátne prostriedky – Zmluva o poskytnutí finančných prostriedkov z rozpočtu MK SR na rok 2016 č. MK-12/2016/M bola podpísaná zo strany ministerstva 22.2.2016. Prvé prostriedky z dotácie boli na účet Matice zaslané už marci 2016. Dovtedy Matica slovenská hospodárila s neštátnymi prostriedkami, ktoré mala k dispozícii z predchádzajúceho roka vo výške 373 685,30 EUR a s prostriedkami nedočerpanej účelovej dotácie MK SR z roku 2015 vo výške 59 985,79 EUR. Účelová dotácia zo ŠR bola poskytnutá v celkovej výške 1 494 000 €, a bola rozpísaná do nákladových položiek spolu 8 projektov.

V marci 2016 Matica slovenská požiadala MK SR o dodatočnú podporu vedných odborov MS a vedeckých aktivít vo forme navýšenia dotácie o 20 000,- EUR a následne až v jeseni 2016 MK SR toto navýšenie schválilo a 26.10.2016 bol uzatvorený dodatok č.1 Zmluvy o dotácii č.MK-58/2016/M a celková účelová dotácia MK SR bola takto navýšená na 1 514 000,- EUR s rozšírením jej rozpisu o deviaty projekt Podpora vedeckých aktivít (rozpis účelovej dotácie v prílohe). Účelová dotácia bola vyúčtovaná v termíne listom zo dňa 14. marca 2017.Účelová dotácia bola rozpísaná (aj komentárom) do týchto projektov:

- ***Vydavateľské aktivity Matice slovenskej*** – projekt zahŕňal edičné aktivity MS – vydávanie pôvodnej slovenskej literárnej tvorby, náklady spojené s vydaním periodík Slovenské národné noviny, Kultúra slova, Slovenské pohľady, Slovensko (v súlade s úlohami, ktoré boli MS zverené štátom). Výška príspevku: 349 450,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 327 991,54 EUR
- ***Finančné vzťahy a technická prevádzka*** – projekt financoval časť nákladov Finančno-ekonomického útvaru MS a Technicko-investičného útvaru MS, ktoré zabezpečujú prevádzku jednotlivých pracovísk a napomáhajú tak plneniu úloh MS. Výška príspevku: 323 350,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 309 278,23 EUR.
- ***Veda a výskum Matice slovenskej*** – projekt zahŕňal náklady spojené s činnosťou Slovenského literárneho ústavu MS a Slovenského historického ústavu MS, vedeckých pracovísk pre základný slovakistický výskum a Krajanského múzea Matice slovenskej. Náklady boli viazané na realizáciu podujatí a projektov Slovesnej jari, vydanie Historického zborníka 1 a 2/2016, organizačnú a akviziční činnosť pri otvorení a budovaní Knižnice slovenskej štátnosti, ako špecializovaného bádateľského pracoviska pre výskum slovenských dejín v období národnej emancipácie a úsilia o dosiahnutie národnej a politickej suverenity Slovákov a tiež vydanie 34. ročníka zborníka Slováci v zahraničí.
  Výška príspevku: 120 000,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 118 269,34 EUR
- ***Požičovňa kostýmov a krojov*** – zachovávanie, prezentácia a podpora tradičnej ľudovej kultúry, zachovávanie tradícií a zvykov, vzdelávanie ochotníckych divadelných súborov, matičných folklórnych súborov. Úspešne pripravená a zorganizovaná výstava krojov v Matičnom dvore v rámci Hontianskej parády 2016 v Hrušove. Výška príspevku: 48 300,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 48 044,90 EUR
- ***Informačné ústredie MS*** ako organizačné a koordinačné, výkonné a metodické ústredie pre mediálnu, informačnú, vzdelávaciu a propagačnú činnosť MS. Projekt zahŕňal náklady spojené so zabezpečením dokumentácie matičných aktivít, vedením internetovej stránky, propagáciou, denným monitoringom. Výška príspevku: 33 650,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 33 650,- EUR
- ***Archív Matice slovenskej*** ako špecializovaný verejný archív v súlade so zákonom o MS vykonáva všetky druhy odborných archívnych činností ako je zhromažďovanie – akvizícia a preberanie, evidencia, spracovávanie, ochrana a sprístupňovanie archívnych dokumentov, predarchívna starostlivosť. Výška príspevku: 47 350,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 47 350,- EUR
- ***Aktivity Členského ústredia a oblastných stredísk MS a Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej*** – v súlade so zákonom o MS plnia oblastné strediská v koordinácii s ČÚ MS úlohy v oblasti starostlivosti o členskú základňu, spracovanie podkladov na financova-

nie výdavkov z fondu Korunového účtu a interných grantov na podporu regionálnej kultúry. Projekt financoval časť prevádzkových nákladov oblastných stredísk a časť ich aktivít. Výška príspevku: 508 900,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 504 966,73 EUR

- ***Hlavné aktivity roka 2016*** – projekt podporil náklady spojené s realizáciou celomatičných podujatí a podujatí a projektov nadregionálneho významu – Národné matičné dni v Komárne , aktivity k 76. Výročiu Malej vojny, množstvo projektov a podujatí venovaných 100. výročiu smrti Svetozára Hurbana Vajanského, 120. výročie narodenia Jozefa Cígera Hronského, Národné slávnosti na Devíne, 170. výročie založenia Slovenských pohľadov, Slovenský festival poézie Beniakove Chynorany, 49. ročník Chalúpkovo Brezno, Národný výstup na Pustý hrad a množstvo ďalších podujatí, seminárov a konferencií. Výška príspevku: 63 000,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 63 000,- EUR
- ***Podpora vedeckých aktivít –*** v rámci tohto projektu podpory vedných útvarov i vedných odborov MS bolo podporené vydanie a tlač knižných 13 titulov vedeckého charakteru. Náklady na tieto publikácie však boli dočerpané až v 12/2016-02/2017. Výška príspevku: 20 000,- EUR. Čerpané finančné prostriedky: 936,87 EUR.

Účelová dotácia bola k 31.12.2016 vyčerpaná vo výške 1 453 487,61 EUR v súlade s rozpisom jednotlivých aktivít. Nedočerpaná časť vo výške **60 512,39 EUR** bola v zmysle zmluvy o účelovej dotácii dočerpaná v nasledujúcom roku období od 1.1.2017 – 31.3.2017. Finančné prostriedky boli použité najmä na výdavky na energie a projekt podpory vedeckých aktivít v 1. štvrťroku 2017 nakoľko účelová dotácia MK SR na tento projekt bola poskytnutá až v závere roka (10/2016). Zároveň v období 1.1.2016 – 31.3.2016 bola dočerpaná účelová dotácia MK SR z roku 2015 vo výške 59 985,79 EUR. Koncom roka 2015 získala MS z Úradu vlády SR, dotáciu vo výške 15 000,- EUR na zriadenie Knižnice štátnosti SR a druhú na zhotovenie busty Ľudovíta Štúra vo výške 5 000,- EUR, z čoho 2500,- EUR sme použili ako zálohu na zhotovenie busty v roku 2015. Ostatné prostriedky dotácie Úrady vlády SR sme dočerpali vo výške 17 500,- EUR v roku 2016. Využitie finančných zdrojov týchto dotácií Úrad vlády SR po posúdení vyúčtovacej správy odobril.

Z Ministerstva kultúry SR MS získala účelové dotácie na 3 projekty, pričom všetky projekty sa realizovali vo výške 12 190,- EUR.

1 projekt - na podporu vydávania odborného časopisu KULTÚRA SLOVA pre jazykovú kultúru a terminológiu **5000,- EUR (2.3)**
1 projekt – na podporu vydávania Slovenských pohľadov (názov projektu: Aktuálna lit. topografia Košíc a východného Slovenska) **5000,- EUR (2.3)**
1 projekt – Slovenské pohľady v kontinuite dejín **2 190,- EUR (1.5.4)**

Finančné prostriedky zo ŠR spolu v EUR:

	Rozpočet-plán	Skutočnosť
Účelová dotácia	**1 514 000,-**	**1 453 487,61**
Dotácie -grantové	**12 190,-**	**12 190,-**
Dotácie Úradu vlády SR	**0,-**	**17 500,- (dočerpanie z r. 2015)**
Nedočerpaná dotácia 2015	**59 985,79**	**59 985,79**
Spolu	**1 586 175,79**	**1 543 163,40**

Neštátne prostriedky

Vlastné príjmy celkom	**Plán**	**Skutočnosť**
	197 484,- EUR	**186 484,53 EUR**

75 365,33 EUR - príjem z predaja periodík a neperiodickej tlače, z toho publikácie 71 500,33 EUR, predplatné SNN 32 570,46 EUR, Slovenské pohľady 4 811,12 EUR, Slovensko 777,94 EUR, Kultúra slova 3513,01 EUR,

39 004,12 EUR - služby, z toho Požičovňa kostýmov a krojov 25 913,00 EUR, príjem z rekreačného zariadenia v Santovke 1 252,12 EUR, letný tábor 11 739,00 EUR, prezentácia publikácie VMS, s.r.o. 100,- EUR,

22 105,51 EUR – nájomné,

759,00 EUR - príjem z dlhodobého hmotného majetku (predaj pozemku 180m2 obci Veľká Čalomija),

8 624,70 EUR - finančné príspevky od PO,

4 354,74 EUR - finančné príspevky od FO,

4 730,00 EUR – splátky pôžičiek zamestnancov,

12,15 EUR – vratky z poistných udalostí a ostatné výnosy.

Príjmová časť rozpočtu spolu:	**1 783 659,79 EUR**
Skutočnosť:	**1 765 988,86 EUR**
Hotovosť:	
Stav finančných prostriedkov na BÚ a v hotovosti k 1.1.2016	**451 171,09 EUR**
- z toho vlastné zdroje k 1.1.2016	**373 685,30 EUR**
Stav finančných prostriedkov na BÚ a hotovosti k 31.12.2016	**250 227,67 EUR**
z toho vlastné zdroje k 31.12.2016	**186 480,80 EUR**

Výdavková časť rozpočtu

Výdavky v roku 2016 dosiahli výšku spolu 1 884 354,- EUR. Výdavková časť rozpočtu bola plánovaná vo výške 1 953 365 EUR. Celkové výdavky boli nižšie oproti plánu o 69 011,- EUR. Vo výdavkoch je započítané aj splatenie nesplatených záväzkov z rokov 2012 – 2014 vo výške 4 951,- EUR. Možno konštatovať, že mnoho nákladových položiek v jednotlivých nákladových kapitolách bolo vzhľadom na potreby jednotlivých útvarov rozpočtované na minimálnu úroveň s ambíciou dosiahnuť čo najlepší výsledok pri postupnej optimalizácii rozpočtu MS. Dosiahnutý výsledok čerpania rozpočtu je sčasti výsledok úsporných opatrení ako aj optimalizácie niektorých nákladov. Celkové čerpanie voči rozpočtu výdavkov ako aj čerpanie po jednotlivých rozpočtových kapitolách je v prílohe č.1 – Čerpanie rozpočtu za rok 2016.

Zhodnotenie čerpania v jednotlivých rozpočtových kapitolách

Sekretariát predsedu a správcu MS, Vedné ústredie MS, Výbor MS, Predsedníctvo MS – rozpočet 50 386,- EUR, skutočné čerpanie 50 715,- EUR. Vyššie čerpanie rozpočtu bolo v cestovných nákladoch a tiež v nákladovej kapitole údržba a opravy, naopak nižšie čerpanie bolo vo výdavkoch na reprezentáciu. Pre porovnanie z rokom 2015 došlo k nižšiemu plánu rozpočtu, ktorý bol s malou odchýlkou aj dodržaný.

Dozorný výbor MS – celkové čerpanie kapitoly 29 766,- EUR bolo vyššie než plán 29 290,- EUR. Jednotlivé položky rozpočtu sú viac-menej dodržané okrem vyšších nákladov na cestovné náklady, kde sa ukázal plánovaný náklad ako poddimenzovaný.

Slovenský literárny ústav MS – čerpanie tejto kapitoly zahŕňa náklady spojené s aktivitami ústavu a celkovo za kapitolu došlo k úspore prostriedkov. Rozpočet: 40 469,-, čerpanie: 35 241,- EUR.

Slovenský historický ústav MS – rozpočet ústavu bol čerpaný vo výške 73 174 EUR pričom plánované výdavky boli 74 212 EUR. V rámci vybudovania Knižnice slovenskej štátnosti bol obstaraný výpožičný knižničný program za 1 200,- EUR.

Stredisko národnostných vzťahov MS – v návrhu rozpočtu ústavu bolo premietnuté iba najnevyhnutnejšie pokrytie bežných nákladov, v súlade s tým sa realizovalo aj jeho čerpanie, pričom došlo k úspore vo výdavkoch na služby i spotrebný materiál. Celkovo došlo k miernemu nedočerpaniu rozpočtu.

Krajanské múzeum MS – v spotrebnom materiáli je premietnuté zakúpenie archívnych potrieb pre potreby spracovávania fondov KM MS, položka služby predstavuje viazanie zahraničných časopisov z fondových zbierok. Celkovo došlo k čerpaniu v zmysle plánu.

Archív MS – rozpočet zahŕňal bežné náklady spojené so spracovaním fondov MS, ďalej náklady spojené s reštaurovaním fondov. Položka spotreba materiálu zahŕňa predplatné periodík do knižnice Slovenská archivistika, Knižná revue, zakúpenie knižných titulov do príručky. Položka cestovné náklady nebola dočerpaná v plnej výške. Služby sú prečerpané, avšak v tomto prípade AMS sa jedná o malý rozpočet. Mzdové náklady boli v súlade s plánom. K miernej úspore došlo čerpaním nižších súm na vyplatenia odstupného a odchodného dvom zamestnancom. Útvar celkovo čerpal menej ako bol plán.

Slovenské národné noviny – skutočné čerpanie kapitoly bolo mierne nižšie najmä nižším čerpaním služieb – tlačiarenským nákladom, a to prispôsobovaním nákladu tlače novín podľa zreálnených predpokladov distribúcie. Celkový rozpočet: 160 906,- EUR, skutočné čerpanie: 153 860,- EUR. Šetrenie teda vyše 7 000,- EUR.

Slovenské pohľady – celkovo rozpočet tejto kapitoly bol mierne prečerpaný. Vzrástli náklady na niektoré služby a tiež autorské honoráre, ktoré sa ukázali byť podrozpočtované. Celkový plán: 82 563,- EUR, skutočnosť: 85 716,- EUR.

Vydavateľstvo MS a ďalšie periodiká – celkovo je čerpanie kapitoly mierne nižšie než bol plán, čo bolo z dôvodu nižšej finančnej náročnosti na služby spojené s tlačou. Rozpočet: 137 261,- EUR, skutočnosť: 128 802,- EUR.

Členské ústredie MS, Oblastné strediská MS. Čerpanie kapitoly Oblastné strediská MS zahŕňa prevádzkové náklady uhrádzané na základe nájomných zmlúv centrálne z ústredia MS, ďalej čerpanie dotácií na výdavky a čerpanie dotácií, ktoré domy MS získali na základe podaných grantov. Čerpanie položky daň z nehnuteľností predstavuje platby realizované v domoch, pokiaľ je daň z nehnuteľností hradená centrálne premieta sa do čerpania TIU MS. Dotácie na výdavky boli poskytnuté tak ako boli naplánované.

Stručná rekapitulácia čerpania účtu Koruna Matici.

Počiatočný stav k 1.1.2015	886,95 EUR
Konečný zostatok k 31.12.2015	166,81 EUR
Príjem z platieb zakladajúcich členov:	500,00 EUR
Príjem z odvodov MO MS:	2 385,45 EUR
Individuálni členovia:	302,00 EUR
Príjem z dotácie z bežného účtu z rozpočtu MS:	1 180,00 EUR
Kreditné úroky na bankových účtoch:	0,11 EUR

Čerpanie fondu spolu 4 858,85 Eur

Z toho:

Krajské rady MS: 8 x 200 EUR	1 600,00 EUR
Oblastné rady	607,40 EUR

Politologický odbor MS	300,00 EUR	Odbor historický	0,00 EUR
Národohospodársky odbor	0,00 EUR	Vlastivedný odbor MS	150,00 EUR
Spevácky Odbor MS	50,00 EUR	Výtvarný odbor MS	230,00 EUR
Odbor regionalistiky	50,00 EUR	Divadelný odbor MS	400,00 EUR
Športový odbor MS	300,00 EUR	Odbor slov vzájomnosti	0,00 EUR
Odbor Mladá Matica	600,00 EUR	Odbor jazykovedný	300,00 EUR
Ekonomický odbor	50,00 EUR	Hudobný odbor	150,00 EUR
Pedagogický odbor	150,00 EUR		
SPOLU odbory			**2 730,00 EUR**

Poplatky za bankové služby účtu vo VÚB, a.s.: 150,30 EUR

Informačné ústredie MS – rozpočet kapitoly okrem bežných nákladov súvisiacich s chodom pracoviska zahŕňal v službách denný monitoring (Slovakia Online a spravodajský servis TASR). Čerpanie rozpočtu útvaru bolo viac-menej v súlade s plánom okrem vyššieho čerpania výdavkov na služby. Celkovo bol rozpočet čerpaný viac o 1 719,- EUR.

Finančno-ekonomický útvar MS – pri čerpaní rozpočtu útvaru došlo k miernej úspore. Prečerpanie niektorých nákladových položiek súvisí s dočerpávaním nevyčerpanej časti štátnych prostriedkov ku koncu roka z projektu Finančné vzťahy a technická prevádzka (náklady FEÚ a TIÚ spolu). Úspora prostriedkov oproti plánu bola v položke daň z príjmov, kde bolo celkovo čerpané na daň z príjmov 13 485,- EUR oproti plánu 27 803,- EUR.

Technicko-investičný útvar MS – táto kapitola zahŕňa náklady samotného pracoviska, ale zastrešuje aj náklady na prevádzku všetkých pracovísk okrem oblastných stredísk. V položke spotreba materiálu

boli rozpočtované náklady na PHM pre všetky pracoviská 5 500,- EUR. V závere roka bola táto položka navýšená o 500,- EUR (pôvodne 5 000,-EUR) – čerpanie 5 467,- EUR. Celkové čerpanie rozpočtovaných nákladov 293 832,- EUR bolo vo výške 290 085,- EUR. Položka spotreba energií zahŕňa platby za všetky médiá – elektrická energia, voda, para plyn všetkých nehnuteľností s umiestnenými pracoviskami (II. budova MS, Divadelná technika, Matičný dom, Dom J. C. Hronského, Neografia C, pracoviská v Bratislave) a RZ Santovka, Štúrovo, kruhový objazd v Komárne.

Požičovňa kostýmov a krojov mala v rámci úsporných opatrení v minulých obdobiach nízky rozpočet, hraničiaci s existenciou a schopnosťou jej prevádzky a dochádzalo k jeho prečerpávaniu. Napriek určitým úpravám navýšenia rozpočtu je celkovo táto kapitola mierne prečerpaná o 1 573,- EUR, a to v položkách a opravy a údržba a spotrebný materiál, čo bolo spôsobené nutnými opravami zastaralých zariadení (práčky, šijacie stroje), ktoré boli doúčtované v závere roka. Rozpočet: 52 770,- EUR , celkové čerpanie 54 343,- EUR.

Hlavné aktivity – rozpočet na služby projektu hlavných aktivít 40 000,- EUR bol čerpaný vo výške 42 059,- EUR, čo bolo spôsobené dodatočnými výdavkami pri realizovaní plánovaných aktivít viacerých prihlásených a schválených projektov HA. Finančné prostriedky z tejto kapitoly boli použité na projekty Roka S. H. Vajanského, významných výročí osobností a udalostí slovenských dejín

Projekty miestnej a regionálnej kultúry

Skutočné čerpanie na projekty regionálnej kultúry bolo vo výške 50 500,- EUR. Plánovaný rozpočet 50 000,- EUR.

Odbor Mladej Matice – v rámci podpory činnosti Odboru Mladej Matice bolo vyčerpaná plánovaná suma 2 500,- EUR.

Dotácia Korunového účtu MS – v posledných obdobiach príjmy Korunového účtu MS na podporu Krajských, okresných a oblastných rád a záujmových odborov MS neboli v dostatočnej výške tak, aby pokrývali aspoň najpotrebnejšie výdavky na činnosť týchto subjektov. Preto bola vo výdavkoch MS rozpočtovaná dotácia tohto fondu vo výške 4 600,- EUR. Vývoj príjmov počas roka však ukázal, že skutočná potreba čerpania dotácie bola len vo výške 1 180,- EUR.

Hospodárenie dcérskych spoločností MS:

Neografia, a.s.

Neografia, a.s. hospodárila v roku 2016 so ziskom 637 618,- EUR. Matici slovenskej spoločnosť nevyplatila v roku 2016 žiadne dividendy za hospodársky výsledok roku 2015.

Vydavateľstvo Matice slovenskej, s.r.o. (VMS, s.r.o.)

VMS, s.r.o. vykázalo kladný hospodársky výsledok za rok 2016 po zdanení vo výške 3 882,- EUR.

Matici slovenskej spoločnosť vyplatila dividendy vo výške 4 000,- EUR.

Rok 2016 v Matici slovenskej bol rokom, kedy pokračovala Matica slovenská vo svojej činnosti v stabilnejších ekonomických vyhliadkach s cieľom ďalšieho prispôsobovania svojich ekonomických možností možnostiam pre financovanie jej činnosti. Možnosti ďalšieho pôsobenia a činnosti MS sú do veľkej miery závislé od budúcej štátnej podpory, ako aj príjmov z Neografie, a.s. Aby si Matica sloven-

ská udržala túto stabilitu je nutné v ďalších obdobiach ešte viac prispôsobiť svoju činnosť, rozsah majetku a jeho údržby svojim ekonomickým, ale i personálnym možnostiam. Podrobné informácie o stave dlhodobého hmotného, nehmotného či finančného majetku, o stave záväzkov a pohľadávok sú uvedené v účtovnej závierke neziskovej účtovnej jednotky v sústave podvojného účtovníctva k 31.12.2016, ktorá je Prílohou č. 2 tejto správy.

Vypracovali: 23.10.2017, Mgr. Maroš Smolec, správca MS a Ing. Jaroslav Gustiňák, riaditeľ FEÚ MS